מזכירות הממשלה

שם תיק: סטנוגרמות הוועדה להתיישבות

מוהה פיזי: ג-7943/2

מוהה פריט: 001gg1h

כתובת: 2-120-5-2-5 תאריך הדפסה: 04/03/2019

סודי ביותר

7943/2 - ג

ועדת שרים
להתיישבות

ס-30.12.9

עד 12.7.91

סודי ביותר

מזכירות הממשלה

ש מ ו ר

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת הועדה להתישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית

י' בתמוז התשמ"א - 12.7.81

נכחו: חבר הועדה - השר: א. שרון - יו"ר

נציגי ההסתדרות הציונית: מ. דרובלס, ר. ויץ, א. תבין

נעדרו: חברי הועדה - השרים: י. אריאור, ש. ארליך, מ. בגין, ז. המר, י. כץ, ד. לוי, ח. לנדאו (חולה), מ. נסים, ג. פת

נציגי ההסתדרות הציונית: א. כץ, ע. לוינסקי, מ. ריבלין, י. פרידמן, פ. שנק, א. שנקר, י. שפירא

ד. אנג'ל	-	הסוכנות היהודית
ז. בן-יוסף	-	הסוכנות היהודית
א. בראון	-	לשכת שר החקלאות
י. דקל	-	הסוכנות היהודית
א. זילבר	-	לשכת שר החקלאות
י. טוביה	-	חברת "מקורות" בע"מ
אל"מ ד. סתו	-	צה"ל
א. עטיה	-	משרד התעשיה, המסחר והתיירות
ח. צבן	-	הקרן הקימת לישראל
תא"ל א. רם	-	צה"ל
מ. שמיר	-	מנהל מינהל מקרקעי ישראל
ד. מנקביץ	-	חברת "מקורות" בע"מ
א. לישנסקי	-	מזכיר הועדה

סדר היום:

הת/49	רמת קדרון - הקמת יישוב לשם עבויה של ירושלים
הת/50	נ ט ף - הקמת יישוב
הת/51	שטחי אש ואימונים לצה"ל
הת/52	ורד הגליל - סיכום
הת/53	מצפה ספיר
הת/54	כוכב יאיר

./המצפים

בפרוטוקול זה 56 דפים.

הת/55	המצפים - זירוז הפיתוח	עמ' 29.
הת/56	גרעין באוהלים - אזור בירקן	עמ' 31.
הת/57	גבעת-הראדאר: תכנון וביצוע	עמ' 32.
הת/58	מסירת מידע בענייני תקציב ההתיישבות	עמ' 37.
הת/59	עבודות המים ביהודה ובשומרון - דיווח מנהל חברת "מקורות"	עמ' 40.
הת/60	כביש חוצה שומרון:- הנושא התקציבי	עמ' 47.

./רמת

רשמה: מ'תקה'פה.

הת/49. רמת-קדרון - הקמת יישוב לשם עבודה של ירושלים

הי"ר א. שרון: אני פותח את הי'שיבה. הנושא הראשון - רמת קידרון.

אבקש מאורי בר-און להצי'ג את הנושא.

אורי בר-און: הקופירי'ט לשם - הוא של מרי.

מדובר על מקום זה(מראה במפה) - הנמצא בחצי הדרך בין מעלה אדומים ותקוע, עבריה, בשטח הנראה כאן במפה. ישנו שטח אדמה גדול מאד של אלפיים דונם בערך, שנקנה ושמיועד לזה - והכל נקנה באופן פרטי.

הרעיון בעיקרו דומה לזה של עמנואל. כלומר - קבוצת אנשים, בעיקר תודים מארה"ב, שרוצים להקים שם את ביתם או להעביר לשם את קהילותיהם. השלב הזה בא כדי שיוכלו להמשיך לעבוד ולגלגל את הדברים האלה; הבאנו זאת לועדה - כדי להזיז את הדברים.

מדובר בהקמת קריה של אלפיים וחמש-מאות משפחות בערך, ואולי יותר. זה - בשלב ראשון, על כל פנים. כלומר - זה יותר אישור שאינו מחייב כל-כך את מוסדותינו, אלא זה פורמלי יותר.

הי"ר א. שרון: אדגיש את חשיבות המקום הזה. בדיון הקודם שקיימנו לפני שבוע - הסברתי שאנו חיים בגבול מדבר-יהודה. נוכח העובדה, או התופעה שקיימת בשטח - של ירידת ערבים מגב-ההר לכיוון מזרח והשתלטות על שטחי-קרקע, כאשר בתוך שטחי קרקע אלה יש הרבה קרקעות של המדינה - פעולות אלה נעשות לא אחת בדרך אלימה, כלפי בדווים שנמצאים בשטח באורח זמני, ומרחיקים אותם ומתחילים לחרוש, לסכל ואפילו לטעת בשטח כדי ליצור עובדות. אנו קבענו לעצמנו את הרצועה

היו"ר א. שרון:

הזאת, ההולכת מעמק בית-שאן עד למעלה-אדומים ומאזור מעלה-אדומים עד לאזור חיר, כרצועת-בטחון מזרחית שלנו וברצועה זו, כסובן - אפשר לעשות כל מאץ שהיה אמנם בידינו.

צריך לשמור שהרצועה הזאת תהיה בידינו.

ובנוסף לכך - ידוע לכם הציר שייבנה ושחלקו בנוי כבר, וזה ציר עפולה-ערד או בית-שאן-ערד, שלארכו צריך יהיה למקם ישובים וישוב זה - רמת-קדרון - היגו אחד מהישובים האלה, שרוצים אנו להוסיף כאן, במקום הזה.

יש לנו מקום נוסף - דרומה יותר, שאותו נציג אולי בישיבה הבאה.

האם מישהו רוצה להתייחס לנושא רמת-קדרון? למעשה המקום הזה היגו בפרברי-ירושלים. זה אמנם פ רבר של ירושלים - ולא ישוב בפני עצמו. זה משתלב בתכנית שלנו של מה שקראנו ירושלים - ערים סביב לה. כלומר - אותה רצועת-בטחון סביב ירושלים.

<u>אורי בר-און:</u> בגלל קרבתה ו השייכות שלה, שכולה ירושלים - היא תהיה דומה למה שהחלטנו בשני ישובים קודמים - כמו שערי-תקווה, כאשר האדמה והבניה - פרטית.

<u>מ. דרובלס:</u> צריך להחליט רק מי יעשה את התכנון.

<u>אורי בר-און:</u> בסקרה זה - זה לגמרי פרטי. כמו בשערי-תקווה. כסובן, שזה יעבור את ועדת התכנון העליונה וכו'. אבל זה לא בסמכות של איזה שהוא גוף אחר. זה גוף פרטי.

<u>רענן וייץ:</u> חוק תכנון בישראל, פועל כאן כמו בכל מקרה אחר, לגבי כל אזרח אחר.

אין בזה שאלה.

ס. דרובלס: הסתאם י'ה'יקשרד הש'כון.

<u>היו"ר א. שרון</u>: אם כך - הם יכולים לשאת בזה.

<u>אורי בר-און</u>: אני מצ'ע לא לקבוע היום את הדבר.

<u>היו"ר א. שרון</u>: אני מבין שמאשרים זאת.

הת/50. <u>נ ט ף - הקמת יישוב</u>
הת/51. <u>שמחי אש ואימונים של צה"ל</u>

<u>היו"ר א. שרון</u>: הנושא הבא: נושא זה עלה/בי'ש'יבה קודמת וזה נושא נוסף.

נוסף נמצאת בפרוזדור י'רושל'ים, מערבית לסעלה החמשה. כאן הצ'יגו שטורות-הסבע בפעם הקודמת הצעה של פרוי'קט מעני'ן מאד וגדול ונרחב - בשטח הזה(מראה במפה). מאחר וזה הי'ה דבר חרי'ג קצת- החלטנו על קי'ום ועדה שתבחן זאת וח'י'ם צבן ר'יכז את הועדה, וכן ראש מ'ינהל מקרקעי-י'שראל, מאי'ר שמי'ר, ואדי'ר שפי'רא מרשות שטורות הסבע - י'היו חברי'ם בועדה.

אי'ן בכוונתי לבטל את הועדה שצר'יך לעסוק בפרוי'קט הגדול ובתכנונו של אותו פרוי'קט של שטורת-סבע גדולה -"פארק כפי'רה".

<u>רענן וי'ץ</u>: אי'זה מי'ן שם זה - "כפי'רה"?!

<u>היו"ר א. שרון</u>: אני רוצה להסבי'ר מה קורהכאן. י'ש לנו קבוצה של בחורי'ם שהם באמת י'וצאי'ם מן הכלל, שרוצי'ם להתי'שב בסקום הזה. בינתי'ם - ללא שום קשר, אבל אולי אחר-כך י'היו חלק מפעולה זו ומפרוי'קט זה.

מדובר בקבוצה ש'ש בה קצי'ני-צה"ל לשעבר, וזו קבוצה רצי'נית מאד.

למען האמת - הם נמצאי'ם כבר בשטח.

ס. דרובלס: בכל זאת - אי'זה סי'ן אבא צריך להיות לזה.

הי"ר א. שרון: ז ה גוף חזק.

ס. דרובלס: צריך לדאוג לחשח'ת, כביש - ומי יעשה זאת?

אורי בר-און: יתכן שלראש השטח הסדינה תסלול כביש וכן תדאג לסי'ם וחשמל. אך את כל יתר הדברים יעשו לפי הדוגמא של שערי-תקווה. הם עשו את התכנית על חשבונם וכן את התשח'ית

רענן וייץ: יופי!

ס. דרובלס: אבל צריך להיות אבא מעל כל זה, שיתכנן את תכנית-האב.

אל"מ ד. סחיו: זה מסוג הדברים שטוב שיהיו יתומים. אך מכיוון שבכל זאת, כפי שאמר מחי', רצוי שיהיה תיאום תכנוני - הרי יש בעצם לדברים האלה אפוטרופוס - לכל היתומים האלה. מכיוון שהסביבה היא ירושלים - הרי האפוטרופוס יכול להיות משרד הבינוי והשיכון, מחוז ירושלים - אתם יהיה הקשר. וזה משתלב במגמות של ישראל, וזה משחרר היום את האתרים עבור ערי הלויין של ירושלים והם מתחייבים במסגרת ההתחייבות הכללית של הסדינה להביא את הכביש, החשמל והסי'ם לראש-השטח וזה מותנה בכך, שמבחינה תכנונית זה יאושר בין היתר על-ידי ועדה זו.

הי"ר א. שרון: בעניין זה אני מציע שהגישה תהיה כמו בעמנואל, שבה הוקצע גוף ורכש קרקע וקיבל חלק מקרקעות הסדינה וביצע תכנון בעצמו והציגו בפני המוסדות המתאימים והקים קשר עם משרד הבינוי והשיכון. אמנם, הם פנו אלי וביקשו את תיווכי בעניין ושפלנו בזה בפגישה עם שר הבינוי והשיכון והפקידות התגייסה לנוצרים הקשרים ומשחר בקבלנים שבונים ומאשרים דירותיהם.

היו"ר א. שרון:

הם הקיסו אוהל והם שם.

ח. צבן: יש שם ששה צריפים.

היו"ר א. שרון: נדמה לי שהצריפים עדיין שוכבים?
על כל פנים - הם קנו את האדמה. ואם הצריפים עומדים כבר - אזי ודאי טוב, כי אנו ידענו שהם שוכבים בששח. מאחר שאנשים אלה מכשירים את הקרקע ואלה קרקעות פרטיות של ערביי אבו-גוש, שנרכשו על-ידם בסיטב כספם ובתהליך של סוכר ורצון לקונסרצון - אין לנו שום סיבה לא לקבל החלטה על ה'שבותם בסקום. סה גם שהיה סגע עם גורמי צה"ל, מאחר ששטח זה היה פעם שטח-אימונים ואני יודע שבכל סקרה - ראש סטה פיקוד מרכז אסר, שלפי דעתו - אפשר להסתדר שם ואפשר להגיע שם יחד לדו-קיום בסקום הזה. לכן, אני סציע לאשר זאת.

תא"ל
רם אליעזר: אני סייצג כאן את סה"ד. אנו בעד ההתישבות באזור זה, כי אנו חוששים סאד שפליטה סכיוון צפון לתוך ששח-האש. אבל אנו בצרה צרורה, עם שטחי-אש - בעיקר בשנת 1982 בה נהיה בצרה גדולה יותר. שטח זה הוא פעיל עתה. זה שיישהו אסר לאורי שהו - זה לא היה סדויק וסטסך כלל. זה ששח שטחאסנות בו שתי יחידות-עיליות - סיירת-סטכ"ל ויחידה 797 - בלעדיות. יכול להיות שהם אינם יודעים זאת, כי הקצאת שטחים זו היא סטכל"ית ולא של פיקוד-סרכז. זה גם שטח בו רוב סד"כ סג"ב סתאסן.

אנו סציעים לנסות לסקם ישוב, וחשוב שיהיה שם ישוב, אבל בגבול הצפוני-סזרחי של השטח.

אורי בר-און: זה בדיוק שם.

תא"ל א. רם: חרבת-נסף היא בסרכז השטח. גם אם ניקח את הטווחים המינימליים של 2,8 טווח-בטחון - ולא נרצה לירות על יהודים טובים, ויש לנו שם שני סגד"ים שלנו

תא"ל א. רם:

יהיה
בקבוצה זו. זה בלתי-אפשרי להשתמש בשטח. אגב, נתנו הוראה
בימים אלה, שלא יכנס כוח לירות שם עתה. כוח זה צריך היה להיכנס
ואמרנו זאת כדי שלא יקרה שם אסון.

<u>אורי בר-און:</u> מה יש לדבר: לא נעשה זאת בניגוד לצבא.
זה יבדק.

<u>אל"מ ד. סתיו:</u> א. זה בשטח-אש והתיאום עם צה"ל חייב
להעשות ולא רק בהסכמה של מי שהוא במאה
אחוז בעד התיישבות. זה דבר אחר.
דבר נוסף: זה חייב גם אישור מסטוטורי
של התכנון של מדינת-ישראל. זה לא באזור יו"ש. יש כאלבעיות מסטו-
טוריות וזה חייב לעבור זאת ועדיין לא עבר.
<u>היו"ר א. שרון:</u> זה יעבור.
<u>ר. וייץ:</u> זה יעבור ועדת בנין ערים, כרגיל.
<u>א. בר-און:</u> זה צריך להיבדק עם הצבא - היכן זה
יהיה בדיוק.
<u>אל"מ ד. סתיו:</u> דבר נוסף בנושא רכישת קרקעות מערבי
אבו-גוש: נכון שהם רכשו את הקרקע. אבל
יכול מאד להיות שיש בכוונתם כוונה. הם בהחלט מעוניינים למכור
מעט קרקע ליהודים, שישבו שם ויבטלו את שטח-האש ואז גישתם
לשטחים תהיה חפשית. יש לערבי אבו-גוש בשטח זה הרבה מאד
שטחים וגישתם תהיה חפשית, כי ברור שמדינת-ישראל לא תוכל לומר
בקלות שלאלה - כן ניתן יהיה לגשת - ולאלה - לא.
על כן, הנושא הזה חייב להישקל, לדעתי,
ביתר רצינות, כי כאן עלולים לעשות פעולות חפוזות.
שלושהמרכיבים אלה יחד אומרים, שהיזמה
להתיישבות בגזרה הזאת מבורכת, אבל היכן ואיך וכו', - זה חייב להישקל
פעם נוספת.לאשר את המקום כפי שהוא, כפי שהתחילו לבצע את העבודות

הת'שבות. 12.7.81

אל"ם ד. סת'ו:

בשסח - אני חושב שאי-אפשר עתה.

<u>א. בר-און:</u> אני מצ'ע לאשר זאת ולעשות את כל הבדיקות

<u>היו"ר א. שרון:</u> רבות', הבנו זאת מצויין. אני מתפלא על ההערה בענין ערביי אבו-גוש. הם אזרחי-המדינה. ואם אפשרי להיות שם - אז למה שלא יהיו שם. וכי המשלה מקבלת החלטות נגד ערבים? אני מתפלא עליך. אני מוכרח להעיר על כך.

אני רוצה לומר לנצ'גי המטכ"ל: א. אנו רוצים להצ'ע לכם ששח' איזונים נוספים.. יש לנו היום מחשבה שצריך לסגור ששח'-איזונים נוספים בגבול, שבש'פולי הרי-חברון לסדר יהודה.

נוכח אותה תופעה שהסברתי קודם - של התפשטות ערביי ההר הכפריים בגב ההר לכיוון המדבר. יש לנו בהחלט ענין בהגדלת השטחים שם ויכולים להתווסף לכם שם ששח'-איזונים רבים ויש לנו ענין רב שתהיו בסקום הזה.

מי יקשור את הקשר הזה עם הצבא, בנושא מקומות אלה?

<u>תא"א א. רם:</u> נשמח מאד לקבל זאת.

<u>א. בר-און:</u> אני מוכן לעשות זאת.

<u>היו"ר א. שרון:</u> אורי בר-און יפגש אתכם ויציג בפניכם את המקומות שיש לנו ענין להרחיב ולהגדיל את ששח'-האש שם, כדי לשמור על אותם ששחים בידינו, שהם חיוניים כל-כך - אותה רצועה מזרחית, ההולכת מבית שאן ועד ערד. זה דבר אחד.

דבר שני: אני מצ'ע לאשר את הנושא הזה של הקמת היישוב שם - עקרונית. כאשר מיקומו המדויק יהיה מותנה בתיאום עם הצבא; וזאת, פשוט - כדי שיהיה ברור שאם אתם אומרים שצריך להקימו בקצה ואתם אומרים שצריך להקימו בסקום אחר-

התישבות. 12.7.81

היו"ר א. שרון:

צריך לתאם את המיקום הסדוייק ובמעבר של כל ההליכים המקובלים של תכנון. על כל פנים צריכה להיות החלטה על כך.

על כן, אני מציע לאשר את ההחלטה.

(תא"ל רם ואל"מ מחיו עוזבים את הישיבה)

הת/52. ורד הגליל - סיכום

היו"ר א. שרון: הנושא הבא - ורד הגליל.

ורד הגליל - זה ענין שיש עליו החלטה עוד מלפני שנתיים ויותר.

ורד הגליל - היתה זו קבוצת אנשים, שחלקם היו מאלמגור וחלקם - בני מושבות. והחלטנו, במסגרת חיזוק ההתישבות בגליל - להקים ישוב שייסצא בקרבה מסוכה מאד לצוטת כביש סבריה-ראש-פינה - כביש אלמגור.

בשלב הזמן היתה לנו בעיה נוספת של גרעין רוסי קטן, בשארש"ח, היושב כבר מספר שנים בפאתי-מושב אלמגור ובזמנו רצה להתישב ברמת-הגולן. אבל היה קטן מבחינת מספר המתישבים ולא רצינו ולא ראינו אפשרות לחגבורו מבחינת מספר המתישבים. לאחר התלבטות רבה תענו למסקנה, שלא לישב אותם ברמת הגולן, אלא באזור זה - של ורד הגליל, בצמוד להם. ואמנם, התחלנו בעבודות והכשרת-קרקע. נפרצו דרכים והקהל החלה בהכנת משטחים לבניה זו של ארש"ח. כתוצאה מכן - נפרצו גם הדרכים לורד-הגליל - הישוב השני הסמוך אליו.

אלא שבארש"ח העבודה נמשכת ומכינים שם את המשטחים, בעוד שבורד-הגליל יש פריצת-ציר או יותר מדרך אחת -

הישיבות. 12.7.81

היו"ר א. שרון:

אבל אין אפשרות בניה שם.

זה בתוך לחלוטין שם - שסדובר בבניה עצמית. כך הבנתי.

א. בר-און: כן, אבל הבטיחו להם תשית ואת התלקות.

היו"ר א. שרון: המצב כזה: יש שם דרך ומשני צדיה יש סלע-סגור ואין אפשרות אפילו להתחיל בעבודה, אם לא נעשה עבודה סיניסלית בסקום - של פריצת-מעברים לתוך הסלעים, ואיזו שהיא הכנה שיוכלו להתחיל בבניית הבתים, שאני מראש סוכן שזאת לא תהיה הכשרה מאותו סוג שהיינו רגילים אליו, כאשר היה לנו הרבה כסף.

א. בר-און: אנו מעלים נושא זה, לא כדי לאשר את הישוב, כמו כדי לתת לזה דחיפה. כלומר - הפסיקו למפל בנושא זה וכל הזמן יש עלינו לחץ. התאחדותהאכרים ביקשה מאתנו שהיא הגוף שיפול בגוף זה - שנעלה זאת כאן בישיבה, על-מנת שהטוסדות המממלים בזה יקבלו עליהם את הדחיפה.

היו"ר א. שרון: לב הגליל נראה לנו יותר בוער ודחוף והלכנו לשם - וזה מה שקרה במופו של דבר.

על כל פנים - זה נושא ורד הגליל. ומי שרוצה להתיחס לנושא זה - בבקשה.

אך לפני כן: פניתי למאיר שמיר לפני זמן-מה בבקשה אישית ואיני יודע אם חיים נכנס לתפקיד או עמד להיכנס לתפקיד - שאולי יעשו שם איזו עבודה.

אני רוצה לבשר לחברי הועדה שאני מקווה שאוכל עכשיו עוד ארבע וחצי שנים לשבת בראש ועדה זו כיו"ר ואוכל לחלק את רשות הדיבור, וזה לאיעזור, אין לנו ברירה - ונתנו למי את רשות הדיבור והוא יבר עתה.

ר. ויץ: אני כסובן סביב התנגדות, לא מסיבות אי'שיות, אלא מסיבות מצפוניות - לאידיאולוגיה זו. לארבע וחצי שנים נוספות אלה, וכסובן שאעשה כמיטב כוחי שזה יעזור לי...

היו"ר א. שרון: ועדה זו מעולם לא היתה ועדה שעסקה בנושאים מפלגתיים. היא עסקה ללא-ספק בפעולותיה, שהיו בהם היבטים מדיניים, אבל תמיד עסקה בזה בפיקוח הלאומי ולא המפלגתי. על כן, הבעת משאלות או תקוות כאלה - אין לזה מקום כאן. פרט למשאלה אחת - והיא המשך תנופת ההתישבות.

מ. דרובלס: ועדה זו החליטה לפני ארבע שנים על הקמת יישוב בשם ורד-הגליל, שיהיה בו, לפי בקשת המתישבים - משקי-עזר. ואנחנו נביא את התשתית לראש-השנה כדוגמת היישובים האחרים.

היהודים לא יכלו כנראה לעמוד ולבצע את המשלמה - שאמנם היתה לפי בקשתם, כפי שהועדה אישרה - לתת להם תשתית לראש-השנה ושהם עצמם יבנו את הבתים ומשקי-העזר שלהם. מאוחר יותר - אחר שלא יכולנו להקים יישוב עבור ארש"ח ברמת הגולן - מכל-מיני סיבות; ואחת הסיבות - בגלל מיעוט המתישבים, מדענים מבריה"מ -ואמרנו שנקים יישוב למדענים על-מנת שגם כאלה יוכלו להיקלט. ובין שאר התיפושים- החלטנו להקים בצמוד לורד-הגליל את היישוב של ארש"ח.

יכולנו להביא כביש לארש"ח, שהוא צריך להיות יישוב תקציבי - מתוקצב לכל דבר, היות והם עולים חדשים. על-מנת להקל על ורד-הגליל - החלטנו לעבור עם כביש זה דרך ורד-הגליל ועל-ידי-כך פרצנו להם את הדרך, אם כי צריכה היתה

ההיישבות. 12.7.81

ס. דרובלס:

להיות על חשבונם לפי ההסכם. ראו יהודים כי-שוב, וביקשו בסקום הכביש שעומדים אנו לסלול - לעשות גם כבישים פנימיים לישוב.

יושבים בסחלקה להתיישבות יהודים שהם בסך הכל עם לב חם, ואסרנו לקהל שיפרצו גם זאת לסענם.

ראו היהודים שגם זה טוב, והיום סבקשים הם כבר שנכשיר להם את הסגרשים לצורך בניה.

גם בישוב תקציבי, הסתוקצב בסאה אחוז - אין הסחלקה להתישבותסכשירה את הסגרשים לצורך הבניה, כי זה שייך כחלק סהביא עצסו - הכשרת השטח לבנייתו. לכן, כאן לא נוכל להענות להם. היהודים סורד-הגליל היו כבר פעסיים אצל יו"ר הנהלת הסוכנות, עם התאחדות האכרים וכו' וניסינו לעזור להם והלכנו סחוץ לשורת-הדין אתם - בהחאם להחלטת ועדה זו, שבת שניתן להם תשתית על ראש-השטח; ונתנו להם כבר זאת ועשינו את הכשרה נוספת. סעבר לזה - אינני יכולים לעשות.

על כן, הלכנו לקראתם עד כאן -עד כסה שיכולנו בסטגרת החלטת הועדה הנכבדה הזאת.

הסגרשים - אם יוחלט או לאו - זה חלק של הבניה - ואינני יכולים להיכנס לזה. בסה שרק יסלנו - הלכנו לקראתם ועזרנו להם - בכל הנוגע לתשתית.

היום סדובר על משק-עזר בני חסשה או שלושה דונם לכל אחד וזה אסור לגבי כסה עשרות אנשים.

<u>ס. שסיר</u>: אני רוצה לדבר קצת בכיוון אחר סהנושא שעלה כאן:

אנשי ורד הגליל, סשום הרכב הסנהיגים שלהם - שפלחי סהם בזסנם - והם נהגו בנושא זה בצורה סאד-סאד לא-ציבורית, בכך שעוררו בעייה שסה לאל אחכל הסאסצים התכנוניים

ס. שמ'ר:

שלנו בקשר למצפ'ם.

תהליך א'שור המצפ'ם - עברנו בנושא זה איזה תהליך ט'יוחד, כדי להסנע סבי'רורים והגשת התנגדו'יות. הם, משום חוסר-ש'קול ומעבר לזה - הגי'שו התנגדו'יות. הועדה המחוז'ית לא מסוגלת עד היום לסכם את הנושא וק'י'מת סבנה, שכל הערעורים שלא ה'יו לגבי 31 מצפ'ם ש הוקמו - עשו'ים עתה להתמסש, כתוצאה מהפע'לות הזאת שלהם.

ס. דרובלס: זה א'נו צר'ך להי'ות קשור בזה.

ס. שמ'ר: אנ'רוצה לומר, שהם עשו מסש מעשה חמור מאד מבח'נה זו. הם עשו זאת בחודש האחרון.

הי"ר א.שרון: אחרי שה'ו אצל'?

ס. שמ'ר: כן.

אני נקסת' עמדה, שאנחנו מצדנו - לא מקצ'ם להם את המגרש'ם ותחי'לת הפע'לות עד ש'ס'רו את התנגדותם. ב. עד שהתכנ'ת של ארש"ח תהי'ה מאשרת.

אני מצ'ע - כדי שנהי'ה במצב, שגם האינטרס הכללי אומר משהו - לא לסמל בנושא שלהם כל עוד הענ'ן הזה א'נו מסתדר.

ר. וי'ץ: נכון. אני מצטרף.

ס. דרובלס: א'ן קשר בי'ן אלה.

ר. וי'ץ: שהם י'ס'רו את הקשר וגמרנו את העסק.

א. בר-און: כדאי היה לגמור את הענ'ן כאן ושנצא מכאן עם א'זו החלטה ואל נשא'ר זאת תלוי' באו'ר.

ס. דרובלס: נכון, אני מסכים עם אור'. א'ן קשר בי'ן האחד לשני.

ס. שמיר: י"ש קשר.

א. בר-און: צריך להצי"ע שאת זאת יעשו.

ס. דרובלס: אנו מבצעים ומעבר לסה שהחלטנו.

א. בר-און: בורד הגליל לא עובדים - ובארצ"ה עובדים בטרן.

ס. דרובלס: אם לא עובדים - אין הוראה שיעבדו.

אני מצטער לשטוע סה ששטענו מראש מינהל מקרקעי-ישראל, על הקשיים שטעמידים בפנינו אנשי ורד-הגליל, שדוקא ביישוב הגליל - במקום לעזור - הם תוקעים מקלות.

אני רוצה לקוות שישנה איזו אי-הבנה ואנשי ורד הגליל ימירו את כל התנגדותם ושלא שריעו לבניית הארץ.

יחד עם זאת לא הייתי מציע לקשור זאת אחד עם השני. אני מבקש שהועדה הזאת תרשום לפניה, שאנחנו - את פרד הגליל קבלנו עלינו משל ומעבר - לפי החלטות, וזאת במשגרת שיקול הדעת שישנו. ואת כל זה נבצע, ללא כל קשר בין הדברים, שהי עושים או לא עושים.

איני רוצה להגיע אתם לעסקות, שהם לא יעשו לנו בעיות ואז נאשר להם. מה שאמרנו שניתן - ניתן להם. לארצ"ה אנחנו בונים ישוב-עולים.

עלכן, אנחנו נמשיך לעבוד ולא נתנה כל הוראה לורד הגליל להפסיק את העבודה באשר לכל מה שהתחייבנו ואם אנשי ורד הגליל עושים לנו קשיים - נטפל בהם כסו בכל אחד אחר. קודם-כל נבקש מהם בטוב - שלא יעשו לנו בעיות. אם הם חושבים שבעשה להם עוול - ניתן בסאה אחוז לבוא את הצדק.

היו"ר א. שרון: בין הזכויות שטוקנות למישהו - לא הייתי נותן לו את הזכות להביע התנגדות למצפים הטוקמים לעתים מסרחק עשרותק ם ממקום הישוב שלהם. אין לזה שום קשר אליהם ופשוט - לפי דעתי - זה מעשה של התגרות

היו"ר א. שרון:

ולחץ.וקשה לקבל זאת.

ח. צבן: הבחורים האלה, נציגיהם הגישו התנגדות לועדה לתכנון ובניה ועקב כך היתה הפסקת־עבודה. אחר שהיו אצל השר - הם התבקשו להסיר את ההתנגדות וסרבו, עד שלא יקבלו כל מה שהם חושבים שמגיע להם. לפני שבעה ימים שלחה התאחדות האכרים - לא נציגי הגרעין - סברק מסיר־התנגדות לועדת תכנון ובניה. (הם מערערים על ארש"ח) הסצב הוא כזה, שגם בארש"ח יש 12 משפחות.

מ. דרובלס: הם הגישו התנגדות על ארש"ח בלבד.

ח. צבן: אמנם כן, אבל זה בוסרנג המתפשט כמו אש ולא יאמין הסיפור הזה. אבל בעזוב זאת כרגע.

מ. שמיר: עקב ההתנגדות שהם הגישו - הועדה המחוזית לא יכולה לאשר בתהליך שאושרו בו כל שלושים המצפים - אף מצפה אחד. כי אז הם הביאו למצב, שזה מזכרת לעבור תהליך של אישור־ישוב- ולגבי אישור־ישוב במצב של המצפים - יש אלף התנגדויות לגבי כל אחד מהם.

היו"ר א. שרון: כי זה מושך מיד כפרים ערביים.

ר. וייץ: ודאי! מה זה?!

א. בר־און: מי מעכב? -

מ. שמיר: זה אברהם לוי, שעשה כבר צרות לישראל יותר מכל אחד אחר. זה מסס נורא. את אשגור הוא מחזיק כבר עשר שנים ועכשיו עבר לשם. והכל - בדרך כזאת.

ח. צבן: גם אנשי ארש"ח עוזבים את בתיהם ועוברים לגליל. וכן - הרבה מחברי ורד-הגליל והולכים לגור שם. כרגע הם שוכרים דירות בראש-פינה או מקומות אחרים, או שמתחילים להקים את הישוב - וזה אומר בתי-ספר וכו'. לכן, אינני חושב שצריך להעניש את חברי-הגרעין - משום שיש להם נציג רשע. (רענן: רשע ומישפט, הוא איום.) אם הגרעין ידע שיש כתובת אחת ושמעבר אליה אינו יכול להמשיך לכת ולנסות להוציא עוד דברים - נדע שבזה נסרנו את הענין.

יש בידי מסמך שסיכמנו עם חבל-הגליל והמחלקה להתישבות, קהק"ל ומינהל מקרקעי-ישראל וכו' - ואפשר לנסור לפי זה את הענין.

הם לא היו מוכנים לחתום על זה - משום שקיוו להשיג עוד דברים: עוד תשתית, עוד מים.

המסמך אומר בדיוק - מה יקבלו משר השיכון ומה מהמחלקה להתישבות ובקיצור:- "המחלקה להתישבות מקבלת על עצמה להשלים את עבודות פריצת הדרכים בתוך הישוב שנעשו כחלק מעבודות הפיתוח לארש"ח.

אנו נבוא בדברים עם משרד השיכון לנושא התכנון המפורט, במידה ומשרד השיכון יתנגד לבצע את התכנון המפורט בעצמו - יבוצע התכנון על-ידינו, בתנאי שהמימון יינתן כולו על-ידי משרד השיכון.

קבלנו הבטחה מהמינהל לבניה כפרית על המכמתם לבצע השנה את מערכות התשתית לראש השטח לישוב. כמו-כן מוכן משרד השיכון להעביר למחלקה להתישבות את התקציב עבור קטעי התשתית שכבר בוצעו על ידה במסגרת הקמת ארש"ח.

המחלקה להתישבות מצדה מוכנה להעביר את חלק התקציב האמור לישוב בתנאי שישמש להשלמת עבודות התשתית לכלל הישוב, כאשר בעדיפות ראשונה נראה לנו כי יש לבצע את הכניסות מגלשים כדי לאפשר תחילת הבניה.

ח. צבן:

וכן הלאה וכן הלאה.

ובסיף כתוב: רשמתי לפני את הודעתכם כי ועד השוב והתנועה מסירים כל התנגדות בועדה המחוזית ובכל פורום אחר, להקמת ארש"ח.

לזה הם לא הסכימו לפני שבוע וההתאחדות שלחה את הסברק והגרעין עדיין לא שלח את הסברק, בו הוא כתוב להסיר את ההתנגדות.

אם הם ידעו שישנה כתובת סופית אחת והיא - מנהל חבל המ"ל - עסוס הרפז, העובד יחד עם קדסון, שאסון על ידי מינהל מקרקעי-ישראל והמחלקה להתישבות - לגסור את העגן - כי אז אפשר יהיה לתת להם לגסור זאת ולשני הישובים - להתחיל לעבוד ולעשות את העבודה.

<u>היו"ר א. שרון:</u> אני מציע לראות את הסיכום שהוקרא על-ידי ראש מינהל הפיתוח חיים צבן - כמסמך המסכם את עודת הועדה. אם אפשר - לצלם זאת.

הת/54. כוכב-יאיר

היו"ר א. שרון: ניגש עתה לנושא של כוכב-יאיר.
אורי - תציג את הבעיה.

א. בר-און: אולי מאיר יציג זאת טוב יותר.

ס. שסיר: נוסח ההחלטה בקשר למצפה יאיר - שמחליטים להוסיף לגרעין מצפה ספיר - גרעין של מח'שבים מדרום-אפריקה. נושא גרעין מצפה-ספיר יועלה לדיון נוסף בישיבתה הקרובה של הועדה להח'שבות, על-פי בקשתם של מתי ומרגלית.

בינתיים - אני יכול לדווח כי התכנית הוגשה לועדה האזורית וצפוי דיון ואישור תוך חודש מהיום. למעשה - מבחינה תכנית ניתן יהיה להתכיל בעבודות תוך חודש וחצי מהיום. אני יכול לדווח גם שמתקיים קשר גם עם נציגי דרום אפריקה ונמנעתי מסיכום חד-משמעי בציפיה להחלטה מסכמת היום בנושא.

א. בר-און: יש נספחים לגרעין שהעברנו אליכם - מיוצאי יחידות מיוחדות.

ס. שסיר: נמנעתי מלהמשיך לטפל בזה- עד שהדברים לא יסוכמו סופית.

יו"ר א. שרון: אני רוצה לחזור לדבר שעליו דברנו בעבר, ולצערי לא קיבל את התנופה הספיקה. בזמנו, כאשר החלטנו על הקמת מצפים - קבענו כחמשה-עשר בתים או משפחות - ועד לשלושים. לא ראינו בשום פנים ואופן בהעלאה זו את סוף הדרך או סוף תכניתנו בקשר למצפים. כי מי שזוכר - בקבלה בועדה זו בזמנו החלטה, שהמצפים יכילו בין מאתיים לארבע-מאות משפחות - בכל מצפה. כאשר העלינו

ה'שבות. 12.7.81.

היו"ר א. שרון:

העלינו את מספר ה'שבים מחמשה-עשרה לשלושים משפחות - ראינו בזה מעין סתן אפשרות להחזיק מעמד עד שיתחילו בתהליך ההסדר של הרחבת הישובים האלה, למספר שאותו קבלנו - כפי שאמרתי - בין מאתיים לארבע-מאות משפחות.

מה שקורה עתה הוא, שלמרות שבעצם יש לנו את כל האפשרויות - פריצת-דרך זו לא נעשתה. אנו עומדים כבר שנתיים בסצפים והסצפים הם בני 12-15 משפחות ויש מקומות שמוסיפים עוד כמה מבנים והם יגיעו ל-25 משפחות ויהיו שם 25 משפחות. אבל לא נפרצה הדרך, שעליה הצבענו כאן ושעליה קבלנו החלטה.

ראשית - בגליל, אני כבר רוצה להעיר - שלאמקובל עלי, כי זה חייב להעשות עד כמה שאפשר מהר יותר. בזמנו מניתי ועדה בראשות מנכ"ל המשרד - מאיר בן-מאיר, שאינגו כאן לצערי היום, ואומר זאת שלא בנוכחותו, שהיתה צריכה לתת תכנון מקיף לכל העניין הזה, תכנון שלם.

אני מניח שנטל העבודה הרובץ על מאיר הוא גדול מאד ואינו מצליח להתעסק בנושא זה. איני חושב גם שאנו זקוקים לכך היום ולפי דעתי - בכלים שיש לנו - ניתן לגשת לעבודה.

לעומת זאת - יש לנו מצפה בכוכב-יאור, בו יש היום דרישה לבניה של בתים. אם לא התחלנו בגליל בדרך זו - למרות שאנו מוכנים לכך וקבענו אילו ישובים נפתח ראשונים - ושנה בידינו רשימת ישובים - (א. בר-און: חמשה ישובים, מצפים קרובים וקבענו שיש להם שטח.) אחזור גם אליהם, כי אני רוצה גם שם לתת עכשיו דחיפה. אבל ראשית - במקום זה ישנה אפשרות להתחיל בנות.

מה חשוב יותר היום מאשר להיכנס במרכז - בין שלושת המוקדים הערביי הגדולים - טייבה, טירה וקלקיליה - עם מוקד כזה של מאות משפחות. מה דחוף יותר מזה? איני רואה שום דבר דחוף מזה.

הת'שבות. 12.7.81

היו"ר א. שרון:

על כן, צריך להשתמש בכלים ש'שנם בידינו וצריך להיכנס לשם מיד ולהתחיל את הכנת המגרשים. מאיר, - אני מציע שתיכנסו מיד ותכשירו את המגרשים ותמכירו אותם תכירה ארוכת-טווח. אני מתנגד למכירתם, אלא מציע להמכירם לדורות - אבל השליטה תשאר בידינו, כי שם יכולה בהחלט להיות גם רכישה על ידי מגזרים אחרים של האוכלוסיה. וזאת לא הייתי רוצה. ולכן - צריך לגשת שם מיד לעבודה. האם יש מי שרוצה להתייחס לנושא זה?

<u>ר. וייץ:</u> אתחיל מהמצפים: אנו רואים במצפים שני שלבים:

1. להגדיל את התקופה הזמנית, ובקושי רב - בהלחמה שם מתי וגם שלי - הצלחנו בתוך תקציבי הסוכנות להעביר לביסוס למצפים ארבעים מיליון שקל. ומביב זה יש ויכוחים קשים עד היום הזה, להגיע למצב הזה, של עשרים וחמש משפחות. - וגם זה לא יספיק, כפי שאני חושש מאד.

אבל איני רואה את זה כפתרון בכלל.

אני חושב שהפתרון האמתי, ואנו עושים בכיוון זה במיטב יכולתנו - זה להחיש את השיכון המלא ואפשר "בנה-ביתך" בקנה-מידה גדול, שתות חמשים נוספות בכל מצפה.

<u>היו"ר א. שרון:</u> זו היתה הכוונה שלנו.

<u>ר. וייץ:</u> אנו עובדים על זהעתה. יש הסכם עם מינהל מקרקעי-ישראל ועם מינהל הבניה הכפרית.

לנו יש הכספים הדרושים לפי חלקנו - לעשות זאת. הבעיה היא תכנונית ויש מקומות שיש בעיות של ריכוז קרקע.

בעניין זה - חיים יכול למסור לך עתה דו"ח.

ר. וייץ:

הוא מרכז עתה ועדה יחד עם מאיר בעניין ריכוז הקרקעות.
נושא הגליל הוא נושא יותר של תקשה -
של דחיפה, של אפשרות לבטר התכנון הקבוע ופריצת הדרכים.
אפשרות נחינת בניה רחבה בכיוון שעליו דברנו.
לעומת זאת - כוכב יאיר - כפי שהבנתי - מתחיל
מראש בתכנון קבע. מלומר - הבעיה שם היא לאפשר לשות
את התכנון בהתירות האפשרית ביותר ולבצע זאת.
אני מדבר על הבנייה העכשית. אני מדבר על
הבניה ולא על בנייה זמנית.
כלומר, הבאת התנאים למצב כזה, שהבנייה העכשית
תכל להקים בנקה-מידה גדול, עד כמה שאפשר יותר.
אני רוצה להבין אם יש כאן אי-הבנה או
לאו. כי בעניין המצפים אנחנו הולכים בדיוק בדרך שצויינה כאן.

מ. שמיר: בנוגע למצפים - ראוי לדון כאן. אבל בעניין
כוכב-יאיר - ההצעה היתה פשטנית ביותר -
להקים אותו בדיוק כמו את מיתר. בזיקה לאותו גרעין שישנו
ובציפיות נוספות של הגרעין שכולנו רוצים את מישושן בעניין זה.
העניין הובא הנה והיתה החלטה. מתי, מסיבות
שהוא ודאי יאמר אותם - נקש לקבוע עמדה עד לדיון הבא. מרגלית -
כנ"ל, מתוך סיבות אחרות. הוא איננו כאן עתה, אבל אני יודע
שזה מתוך ערעור לגבי כל התפיסה הזאת.
אם מחליטים - כל החלטה שתוחלט היום כאן
בקשר לביצוע - ניתנת לביצוע מבחינת הגורם האנושי וכן מבחינת
התכנון. צדק אריק כאשר אמר, שבאיזה מקום שהוא צריך לעשות את
הפעולה הראשון ואחר-כך לפרוץ את הדרך - עם כל היתר.

היו"ר א. שרון: מה שאמר מאיר - זה לא מקובל?

היו"ר א. שרון: מה שאומר מאיר - זה לא מקובל?

ר. וייץ: להיפך - זה מקובל עלינו.

ס. דרובלס: אני מבקש לדבר כבר זמן רב.

יו"ר א. שרון: כל אחד יקבל רשות הדיבור.

ס. דרובלס: אנו הקימונו בגליל 33 מצפים.

היו"ר א. שרון: אני רוצה להזכיר את הר-דבורה פעם נוספת, וכן את - המקום בין עין מאהיל ובית-קשת. הייתי שם לפני כמה ימים ואני אומר לכם - שמוכרחים להיכנס לשם במהירות, ולפרוץ דרך מסביב, לפחות, כי נאחר את המועד. צריך לעשות שם סימן, שאנו נצאים בשטח, כי אחרת נאבד את השליטה על השטח הזה.

ס. דרובלס: היות והשר קשר את נושא המצפים, ובצדק - בין המשולש הקטן והמצפים בגליל - והמטרה, לפי החלטות הועדה הזאת היתה גם היא, שכל המצפים צריכים להיות ישובים בין 300 ל-400 יחידות דיור - עם תעשיה או אמצעי-ייצור כי שם אין קרקע ומיים, והם צריכים גם להיות ישוב גדול לכל דבר.

אבל אנו מתעלמים מדבר אחד: יש כאן תנועות וכל המצפים או רובם במגרת התנועות הם ומעטים המצפים שחולקו שלא במסגרת התנועות. ששה ישובים מצפים, שייכים במקרה או לא במקרה, למשקי חרות וביתר ולהתאחדות האכרים - ולפי בקשה והסכמת התנועות האלה - נכנסו לתכנון פתוח - הם יתחילו לבנות את בנה-ביתך במסגרת הישובים הגדולים. כל יתר הישובים השייכים לתנועות אחרות - מושבים ואחרים - נשארים באותו מספר יחידות - ובמקום 15 מגרילים אותם ל-25, מתוך מגמה לנסות להגיע ל-30, על-מנת להקל את התפקוד בישובים. אבל ישובי תנועת-המושבים עדיין לא נכנסו לתכנון הפתוח ולהכנסת המתשבים ל"בנה-ביתך". וזאת - מלבד שני הגלאונים, עדי, הגלאונים, הקטנים ועוד.

ס. דרובלס:

- הישובים של התאחדות האכרים, משק-חרות וישוב אחד של האיחוד החקלאי.

סה קורה כאן: אלה מסשיכים לחכות שתהיה בניה תקציבית ואת כל התנועות האזרחיות האלה(אם נקרא להן עתה כך)- אנחנו דוחפים אותם ליזמה פרטית ואני עד זה, כי כל אזרח במדינת ישראל - מהיום והלאה - יצטרך ללכת שמי היזמה הפרטית בהתאם ל"בנה-ביתך".

ועתה אגש לנקודה הספיציפית של כוכב-יאיר. בהמשך למדיניות שנקודות מחלקים למנועות - כוכב-יאיר נפל לסזלו, לפי החלוקה של יחידות - למשקי חירות.

א. בר-און: לא לסזלה, אלא מסום שהוא קרוב למשקי-חרות.

ס. דרובלס: בסדר. הוא קרוב - לסזלו. כוכב-יאיר שייך לפי החלוקה התנועתית למשקי-חרות. משקי חירות פנו לחברים, בסקרה זה לצעירי חירות ומשקי חרות סועניס, שיש להם גרעין של בין ארבע סאות לחמש סאות משפחות, שנרשמו והביעו רצונם לבוא ולהתישב בכוכב-יאיר. באה התנועה וכן ירבו תנועות כאלה, וקבלתי זאת בברכה - והחלקה להתישבות פנתה אל המינהל ואמרה: כוכב-יאיר - יש שם 15 בתים כסוקד ואנו קובעים זאת כעובדה, ואת הבית ה-16 לא נקים מכספי ציבור, היות והיזמה הפרטית צריכה לבנות זאת. וזה יוצר מסמיק בעיות בין אנשי אותה תנועה, שהם רוצים לבוא ולהתישב - ולדוגמא: המצפה השכן ליד כוכב-יאיר, שם אנו סוגרים זאת עם 15 בתים ויתכן שנמשיך עם עוד 10 בתים, כדי לאפשר להם לתפקד וכך הלאה.

סה קורה כאן: לפי זהות התנועה - וכל הכבוד לתנועה - היא סגרה את הבניה הציבורית ואמרה: כל יהודי שרוצה להתישב בכוכב-יאיר, צריך להשקיע מכספו ויקבל מגרש במינהל מקרקעי-ישראל שיחתים אותו על חוזה, בתנאים המקובלים,

ס. דרובלס:

שיוסכמו בין סינהל מקרקעי ישראל והאיש עצמו ויבנה את הבית בהתאם לזכאות שלו לפשרד השיכון. זכותם הסלאה של משקי חירות, קדם-כל, להביא את המועמדים לאותו כוכב-יאיר בהתאם למגרשים ששנם. לפחות - על נעניש תנועה שאומרת כך: אני מוכנה לבנות עם זסה פרטית. היום יש לי 15 בתים ומספלים אנו בחמשה-עשר בלבד. וכל היתר - נאיש אותם עם אנשים שלנו. והיה והתנועה הזאת לא תוכל לאייש את המגרשים שהסינהל יוכל להעמיד לרשותם - אז יש מקום לבוא ולפתוח זאת לגרעיני-עולים, לדרום-אפריקה ולארצ'ישראלים ואחרים. אבל בהתאם לסדיות המקובלת והנהוגה היום בהתישבות של תנועות - משקי חירות פנו אלי וביקשו וערערו, אחר ששמעו על הדברים כפי שהם עתה, ואמרו: יש לנו מספיק מועמדים על כל המגרשים שתעמידו לרשותנו., לכן - אני מציע לאפשר למשקי חירות - תוך תקופה סבירה מסויימת שנקבע, להביא את המועמדים, להעביר אותם דרך ועדות קבלה, כמקובל בהתישבות, כלפי האחרים שישנם שם - והיה ולא יהיו למשקי-חירות אנשים - נעמיד את המגרשים האלה לרשות כלל עם ישראל. כל עוד למשקי-חירות יש להם מועמדים שלהם - אני מציע לאפשר להם לנצל את האופציה הזאת, בהתאם למקובל בהתישבות מסוג זה.

<u>היו"ר א. שרון:</u> אנחנו היינו תמיד מספיק זהירים ולא העמדנו מעולם משה - לא העמדנו את המשבצת הכלכלית בהיקף שמעבר לתחום הסצומצם של המבנים, שעליהם הוקמו - לא לרשות התנועה ולא לרשות המצפה.

מדובר כאן במשה גדול של 1600 דונם, קרקע מעבר לקו מזה של הקו הירוק ונדמה לי שיש עוד כמה מאות דונמים מהעבר השני שלו. זה משה גדול ומעולם לא התחייבנו, שבכל המשה ההזה, ללא יוצא מן הכלל דבר זה יהיה, כמו שלא התחייבנו מעולם, שליד הרירית - לאורך כל הדרך הנפלאה - המובילה מיודעת להרירית -

היו"ר א. שרון:

על גב הרכס, שכל הדרך האת תעמוד לרשות התאחדות האכרים, שהרי'ת נסנ'ת על י'שוב'ה. לא הבטחנו מעולם ולא חשבנו מעולם להבט'ח זאת. החברים שלי היו מספ'ק זה'רים בנושא זה. אם אינני טועה. ואם אינני טועה, אין משבצת קרקע'ת למצפ'ם. אין להם , פרט לחתום של הגדר שלהם.

ס. שר רובלס: י'ש תכנ'ת-מתאר, וכל משק מקבל תכנ'ת-מתאר שלו, מתוכננת.

א. בר-און: אפשר לומר שאולי קצת בסקרה עסקת' בנושא זה של כוכב-י'א'ר ואני רוצה לומר למת', ש אינני יודע מה'יכן האינפורמצ'ה שלו. אבל לי י'ש אינפורמצ'ה קצ ת אחרת: אין ט'פול באנש'ם או בהכוונת אש'ם, שלא נעשה ל פי התור ודרך התנועה הט'י'שבת. אגב, אינני יודע אם זה בסדר. אינ' בטוח שזה בסדר, אבל נומר, שזה הסדר בארץ. אף א'ש לא הולך - אלא בדרך התנועה שלה הוקצב המקום הזה. ולא מקדימ'ם אחד לפני השני ולא קובעים אחד לפני השני.להי'פך: אני רוצה לנחם אותך... י'ש עוד מספ'ק מקומות שם.

ס. דרובלס: אין צורך לנחם אות'. אני לא ישב שבעה...

היו"ר א. שרון: אני מכיר בחורה מקבוץ א'לון, שמכיר אני אותה, שעברה ועדת-קבלה והתקבלה - לכוכב-י'א'ר.

ס. דרובלס: נכון. משק' חירות - זו תנועה פתוחה לכלל אזרח'י-ישראל.

היו"ר א. שרון: הי'א בחורה נורא נחמדה והי'א עברה ועדת-קבלה ונתקבלה.

ס. דרובלס: כי לא מבקשים תעודת מפלגת'ת. אבל הי'א עברה ועדת-קבלה של משק'-חירות. כי הית'דה ש'י'כת למשק'-חירות.

ס. דרובלס:

אני בעד זה שתפנה כל גרעין דרום-אפריקה
באמצעות משק-חירות. והם יעברו ועדת-קבלה - ובבקשה.

א. בר-און: כן ועדת קבלה או לא ועדת קבלה - אינני יודע
מה זה.
אבל יש גם כללים מקובלים.

ס. דרובלס: התנאים המקובלים הם שווים בלפי כולם.

היו"ר א. שרון: אני מציע שועדת הקבלה תיסע לדרום-
אפריקה, ותשב שם שנתיים ותראיין את כל
החברים ותקיים שיבות חוזרות ונישנות לצורך וידוע התוצאות...
אני מבין את זה. עם הדרום-אפריקאים זה לא ילך כך.

א. בר-און: אבל הכל נעשה יחד עם התנועה.

ס. דרובלס: לא. אבקש לא לדבר בשם התנועה, כי היא
פנתה אלי בדבר הפוך.
אבל דבר אחד אני יכול לומר: יש מחלקה
להתישבות המסונה על ועדות-קבלה ועם כל הכבוד אליך - עבר.
ואותנו זה לא/
גם אם הוסכם הדבר על-ידי התנועה - זה צריך לעבור אותנו.
התנועה פנתה אלי והביעה את משאלתה. בשם התנועה הבאתי את
הדבר הנה. לכן, עם כל הכבוד, כאשר אתה אומר שתיאמתם עם
התנועה וכו' וכו' ואולי יש כאן קצר, הרי דרך המחלקה להתישבות
- הדבר לא עבר. דרך כאן - איננו יכולים לקבל את ההודעות.
בד בבד וזה לא בהתאם למקובל. לכן, אני מציע את מה שאני מציע.
ואתה, אל תגיד שיש קצר ביני ובין התנועה. אין קצר כזה
בינינו ואנו בהחלט משדרים על אותו הגל.

ר. וייץ: אחכה עד שירגעו הרוחות. רק עתה הבנתי
את תוכן העניין. אני מבין שהדין הזה,
אם נמצא אותו, הוא על איזה סוג שוב זה כוכב-איר. אם זה יעוב
קהילתי גדול, כפי שאנו אומרים, אבל מה שאנו קוראים "סגור" -

ר. וייץ:

כלומר - לא פתוח לכל מי שבא, אלא יש באכלוסו טיפול תנועתי ולכל תנועה יש השקפות שלה. על כל פנים - זה טיפול תנועתי.
או - זה "שוב פתוח" - נכון שזו הבעיה, מאיר? אם זה "שוב פתוח" - יש כאן בכלל כללים אחרים שחלים עליו. אני סבין שעל כך הויכוח.
אם הישוב הוגדר כישוב קהילתי והוא יכול להיות גדול,
ולא זו הבעיה - אז מתי צודק במאה אחוז. ואחת מהשתיים או השלוש: כאן צריך להחליט איזה "שוב הוא זה. איגני מציע למתי ולא לך לקבוע את המשבצת. לא מדברים עתה על תחומי-המשבצת.
יכול להיות שבאותה משבצת אפשר להקים עוד שוב אחד. לא על כך הוא מתווכח, אלא על אופי הישוב והטיפול בו, ואיכלוסו.
לא השתתפי בדיון על עצם הישוב, אבל הישוב הזה הוגדר כישוב קהילתי גדול, אני חושב שדרישת מתי נכונה וצודקת.

<u>ס. שפיר</u>: מתי יוצא מתוך הנחה, שהשלבים הבאים של מצפה ספיר צריכים להתנהל לפי התהליכים המתקיימים לגבי "שובים" סגורים, המתפתחים עד לשלב מסויים. היות והדברים עדיין לא הוגדרו - בדרך כלל ב"רגון שלנו מדובר היה על מאתיים עד שלוש-מאות יחידות.
בשלב של חלום דובר על ארבע-מאות יחידות.
ואז "שנו תהליך, שהוא בעיקרו כמו שהוא מקובל בהתישבות הקונבנציונלית, שהותאם לנושא של שובים קהילתיים.
לא כן הדבר לגבי מצפה ספיר". מה עומד על הפרק במצפה-ספיר? - שם על הפרק עומדים שלושה אלטרנטיבים:
1. בכך שכבר בשלב הנוכחי הישוב - גודלו הוא בסדר גודל של 1400 יחידות.
2. אם נרצה להרחיב אותו מעבר לצד זה של הקו הירוק - ניתן להגיע עד 2000 יחידות.

ת. וייץ: זה גרעין עירוני.

ס. שסיר: יפה.

ס. דרובלס: מי החליט על זה?

ס. שסיר: אתן תשובה לכל שאלה.

3. בכך ש'שנת יהדות הפדרציה הציונית של דרום-אפריקה, שרוצה לראות בזה ישוב קליטה לדרום-אפריקאיים - על בסיס הכללים העקרוניים האלה - וכפי שאמרתי - בישיבה הקודמת - יו"ר הנהלת הסוכנות וגזבר הנהלת הסוכנות - נחנו את ברכתם והבטיחו את תמיכתם הטלאה לסיוע, כדי שהעניין הזה ייעשה.

יו"ר א. שרון: הדרום-אפריקאים לא יוכלו לעבור ועדת-קבלה. לא יעזור דבר.

ס. שסיר: ודאי שלא. אין גם צורך בזה, כי זה קריטריון שונה לגמרי, כאשר מדובר בארבעת אלפים יחידות בישוב. והם מקיימים אגודה שיש לה פונקציות מוגדרות לצורך קידום הנושא של ההתישבות.

ועתה - מי החליט על כך: קודם-כל, שר ההקלאות החליט על כך, והוא בא בדברים עם יהדות דרום-אפריקה וברכנו את הדברים העקרוניים ותמאים עקרוניים והשארנו את הדברים לועדת השרים המוסמכת שתדון בזק על-יסוד זה גיבשנו תכנית לישוב זה על-פי חוק תכנון ובניה; גיבשנו תכנית לישוב זה וכפי שדיווחתי נסרנו אותו והגשנו אותו לועדה ומדובר על 140 יחידות. וזאת, כאשר מבסיס הוא של בנה-ביתך, ושוב - לפי קריטריונים אלה.

וכאן יש פריצת-דרך לטה שאנו קוראים התישבות פריפרית, וזה יכול להיות דגל ראשון לכך.

ס. שסיר:

ועתה אני רוצה לומר כמה מלים לגבי הישוב שקיים שם. הוא מונה 15 משפחות. אני נמצא במו"מ עם נציגות מוסמכת של התנועה ואמרתי לעצמי והבטחתי וכך גם לקחתי בחשבון - שיש להבטיח קטע מחוץ הישוב לכל התפתחות חזויה של הישוב או הגרעין שיתיישב במקום. - א. בגלל האנשים עצמם ;
ב. צריך לקחת בחשבון את כל ההתחייבויות האפשריות. ולקחת בחשבון עד 250 יחידות. האגודה שקמה במצפה-ספיר תוכל להסליץ על אנשיה בסקביל לדרום-אפריקה - להתישבות קבע שם. כלומר - כל הדרישות של יזמים או של הראשונים שם או אלה שיצטרפו אליהם - יכולות לבוא לידי סיפוק עד לסדר-גודל של מספרים אלה שהזכרתי כאן.
לא נכון ולא ניתן על-פי תפיסה זו להגביל את הישוב בפיתוחו ובהקמתו - על פי התכנון, על פי כללים של ישוב סגור; כי ישוב סגור בארץ - עוד לא עברנו כמסד שהקים - את סדר-הגודל של 150 משפחות. אין לנום שום מפתח לכך ואין עוד הסטוריה כזאת בארץ.
על כן, אפשר לתת סיפוק מלא לכל הציפיות של אנשים שיתקשרו או נרשמו, או שהתחייבו לגבי מקום זה.

ר. וייץ: יש יוצא מן הכלל אחד - וזה כפר חב"ד.

ס. שסיר: נכון. אבל לאפשר פיתוח הישוב הזה כפי תכנונו המלא. אגב, אותה בעיה בדיוק יש לנו בנושא הרדאר, שאינו זז מכיוון שנושא זה עוד לא הוכרע.

היו"ר א. שרון: מה לא הוכרע.

ר. וייץ: אי"ה אופי יהיה לישוב.

ס. דרובלס: אני חייב להודות שחלק מהדברים לא היו ידועים למחלקה להתישבות, שהיא אמורה להיות אחראית להקמת הישוב לפחות מבחינת הגודל. יכול להיות שניתנו

הת'שבות. 12.7.81

ס. דרובלס:

הבחירות כאלה, וזה לא בא לידיעת המחלקה. זו פעם ראשונה שאני שומע, שהבחירות שניהנו הן ל-1600 יחידות. אני אקדם זאת בברכה, כי ודאי שכהסתדרות ציונית וסוכנות יהודית- לא נהיה נגד קליטת עולים, אלא להיפך. זה תפקידנו ונעשה את הכל להביא כל יהודי ארצה, ובכל תנאי. ואם רק זה יכול להוות נקודת-משיכה - אנחנו בעד זה.

אבל יחד עם זאת אנחנו יכולים לבוא ולהפר את האמינות שלנו. לפי הסגדס שניתן למחלקה להתישבות - הוטל עלינו לחכנן יישוב סגור, קהילתי, בן 250-400 משפחות בכוכב יאיר, והתנועה יצאה בפרוספקטים לאנשים וקראה להם שיבואו לכוכב יאיר, ויעזבו את תל-אביב ומקומות אחרים בהם הם יושבים. והאנשים נענו לפניה סיוחדת זו אליהם, כי שם הסדינה צריכה אותם.

ועתה, פותר לנו בהחלט לראות את הפרספקטיבה באופן כללי ואנחנו אומרים: במקום יישוב של 400, זה יכול להיות יישוב מושך לעולים, ולאחרים - ויכולים לבנות שם יישוב של 1600 משפחות, שיוכל לתפקד קל יותר.

אני בעד זה, אבל אנו התקשרנו עם גרעין שהוא קיים והגבלנו זאת עד 15 בתים ראשונים. אסרנו להם שמעבר לזה לא נלך, אלא רק כאשר אפשר יהיה להתחיל ב"בנה-ביתך". לגרעין זה של כוכב יאיר נבטיח 400 יחידות במסגרת המשבצת הזאת, ונגיד שתנועה שהם יארגנו 400 וליתר - ניתן את האור הירוק ונברך את הגרעין מדרום-אפריקה וכל-מיני קבוצות אחרות, שילכו ויבנו שם.

<u>היו"ר א. שרון:</u> אני מברך על ההצעה של מתי דרובלס. אנו צריכים לעסוד כאן - א. בהתחייבות שלנו לתנועה, כפי שנתנו אותה; זו היתה באמת השאיפה שלי בתחילה, מאחר והיו לנו שני יישובים - נווה-נתן וטלעית, ולהוסיף יישוב נוסף

התישבות. 12.7.81

היו"ר א. שרון:

לאותה תנועה בסטגרת הדרך שלנו, הייתי אומר - ההסטוריה, לסצות עדכסה שניתן - לא תסיד ניתן - בכל אופן, להקים גשים הוסוגניים - כי זה סקל סכל הבחינות.

אני צרך להודות: אני הייתי זה שיצר את הקשר עם הדרום־אפריקאים. זה לא היה סקום יחיד שהצעתי להם אלא עוד כסה סקוסות - סהרדאר דרך חרבת זקור (נירית) ועד סקוסות נוספים - ולקחתי אותם גם לשסח. אבל סקום זה סצא-חן בעיניהם יותר סכל סקום אחר. סאחר וראיתי חשיבות רבה סאד להקסתו של ישוב גדול סעבר לסה שחשבנו בסצפים רגילים, שם דברנו על 200-400 סשפחות - כאן ראיתי חשיבות לישוב הרבה יותר גדול בגלל היותו בסוקד - בסרכז אוכלוסיה ערבית, הסתפתחת בסהירות רבה ביותר.

אני סודה שנתתי להם את ההסכסה, עד כשהייגו בששח, סבלי שהיתה לי אפילו שהות להביא זאת לאישור שהיא ישיבה. לכן, סקובל עלי סה שאומר סתי כאן. לא סגע בסה שסיכסנו כולנו ולא נפגע בהתחייבות שלי, שהיא כבר בעצם התחייבות שלנו, כי הבאתי אותה כבר כשולחן זה לדרום־אפריקאים.

אני סקווה שזה יהיה ישוב אחד בסופו של דבר. אין טעם להחזיק כאן שני ישובים. סדובר כאן באתר אחד, בסקם אחד. ואם נצליח להגיע שם לכך, שיתחילו בסהירות לבנות שם סאות בתים - אני חושב שעשינו דבר בעל חשיבות עצומה.

כדאי לציין ש"בנה-ביתך", כפי שאנו רואים זאת כיום - אסנם סעבר לסה שהיה הקו הירוק - באריאל, בקרני-שומרון, בבית־אל, בקדומים, נוה-צוף - סקבל תאוצה בלתי-רגילה. לכן - זה הסיכום.

הג. 56. בידון הוועדות - אלוף בירקן.

היו"ר א. שרון: 'שנה בעיה שפנה אלי בעניין זה סושל יו"ש. הוא הסב תשומת-לבי שבאזור בירקן יושבים האנשים באהלים - אנשי נפש - כבר כמה שבועות. הם זועקים, על שאיננו נותנים להם אפשרות להתישב. הם טוענים שזו אפלייה עמ ית, כביכול. זה מאי מקובל עלינו שליד שולחן זה - ששנה כזאת אינה יכולה להתקבל.

אבל העובדה היא, שלכולם מצאנו מרונות ולהם - לא. אולי אפשר לסצוא להם מתרון אי זה שהוא. יש שם כל-כך הרבה הרים...

ס. דרובלס: 'שנו מקום אחד שם - הר צנון.

היו"ר א. שרון: זה רחוק להם ואת תפוח אינם רוצים.

א. בר-און: הם רוצים רק את אזור ראש-העין.

היו"ר א. שרון: הם תיסגים ואלה חשנים יוצאי חבן.

ס. דרובלס: הם רוצים רק את אזור אריאל, או קרוב לראש-העין.

היו"ר א.שרון: האם אפשר לבקש כאם מחיים או מישהו שיצא לעסוק בזה: יש לנו ששים גדולים.

א. בר-און: אריק, כל מה שאתה אומר - רק אני אשם בכל הדברים. ב. צריך לסצוא להם ואני אמצא. אני אפגש אתם ונראה מה אפשר להציע להם.

היו"ר א. שרון: אומר לך מה אני מציע להם: בשטח בין בית-אריה מסזרת לבין דיר-בלוט בצפון, לבין שטח האיטונים, שנקרא נסוף - השטח הצבאי, כאשר מסערב שקום זה נמצא קיבוץ נחשונים - שם יש אפשרות להקים ישוב. זה קרוב. אנשים אלה רוצים כנראה קצת קרוב... ברור לכם למה אני מתכוון?

השר א. שרון:

זה מקום נהדר; זה בכל האזור הזה.
בין המקום שהיתה המצבה בגבעת-כוח - בקולה, ומשם צפונה לדיר-
בלוט.

אורי בר-און: כל זה הינו שטח-אש, כמעט עד אלקנה.

היו"ר א. שרון: כבר לא.
יש אפשרות למצוא שטח באזור זה?

ח. צבן: בישיבה הקודמת סוכם על בית-אריה/ויצאה
הוראה - תכנון השבוע.

היו"ר א. שרון: סיכמתי את הנושא הזה ויש לי בקשה:
לא הייתי רוצה שהיום יתגלגל גרעין של
יהודים באהלים. לכן, אורי - תמצא פתרון נאות לעניין הזה.

מ. ד רובלס: עוד גרעין יושב באהלים - בית'ר.

היו"ר א. שרון: נהיה שם באחד הימים הקרובים ונבדוק
את המצב.

ה.ל. בקשת הישובים: תכנון ובניה.

היו"ר א. שרון: נגע בנושא גבעת הרדאר, כי אני רוצה
לתת אפשרות ליעקב טוביה להשמיע כאן
עמירה.

א. בר-און: ישנו דברשהחלטנו עלי הם לפני זמן רב
וכאן אנחנו מוכנים היום.
ובאו והציעו להשקיע חצי-מיליון לירות בשביל התשתית. לכן אין
שם שום בעיה . הם יכולים להתחיל לבנות.

הת'שבות. 12.7.81

א. בר-און:

אלא ש'שנם כל פ'ני מכשולים בדרך הביורוקרטיה והסדר שהורגים אותם.

ר. ויץ: חשבת' שדינו כדין רמת קדרון. למה ש'היה על כך ו'כוח? זה קרוב לירושלים.

אל"מ ד. סח'ו: האדמה שם אינה שלהם, ברמת קדרון רכשו אנשים אדמה. כאן אלה אדמות הס'נהל.

יו"ר א. שרון: מה ההבדל? הם יחכרו את האדמה הזאת. חכירה לדורות. לא צריך לסכור זאת. הבעיה הזאת ד' מדאיגה אות'. הרי עלול להיות שלא אהיה חבר מועצת הס'נהל. ואני מוסרד מהעדר הקול שלי בנושא מכירת-קרקעות - מה שנקרא בפעילות נגד זה, כי אני נגד זה.

מאיר שמ'ר: בהתאם להחלטה הקודמת, הזמנו סופוגרפיה וס'סון שדות-המוקשים. זו בעיה של שדות-מוקשים, שיכולים להשפיע על זמינות התכנון ופריצת הדרך. אני מקווה שנהיה מוכנים עם איתור שדות-המוקשים והסופוגרפיה ב-15.8.81.

בעקבות הדיון שהתקיים כאן - ובהתחשב עם העמדות של מעלה החמשה וקרית-ענבים - ביבשנו פרוגרמה לאלף יחידות, הכנויה, שהבינוי יהיה שם בארבעה שלבים, כך שנוכל לעקוב מקרוב ולהחליט על פיתוח שלב נוסף בזיקה לכל הפרובלמטיקה שמתעוררת שם, אחר שנראה איך השלב הראשון של 250 ו-500 - מתקבל.

על כן, מבחינה תכנונית - הדברים נמצאים בשלב כלשהו של תכנון.

הח'שבות. 12.7.81

ס. שפיר:

כשרד השיכון מתנגד להצעה זו משני נימוקים:

1. הם רואים בזה פרצה של ירושלים;

2. סדר העדיפות של הקצת הדואר ביחס לפרצות אחרים, שעליהם הוחלט או שעומדים בהם, או שבתהליך של עיסוק נמצאים בם - הם רואים בזה דברים קודמים לגבעת הדואר.

הדיווח שלי אומר כך: אמנם אנו מתקדמים בתהליך התכנון, לא כל-כך בהתאם לציפיות של אנשים שהיו רוצים לראות את התוצאות מהירות יותר. אבל העניין יתקע עד שיהיה הסדר ברור וחד משמעי.

א. בר-און: הרי יש כאן ועדת שרים. זה עלה כבר שלוש פעמים. אפשר פעם אחת להחליט ולסיים בזה. על מה צריך לבוא אתם להסדר? זה שייך לקואליציה?

היו"ר א. שרון: לא מעורבים כאן דברים כאלה. מעולם לא עירבנו בועדה זו ענין כזה.

א. בר-און: זה לא נושא של מו"מ.

ס. דרובלס: אנו החלטנו להקים שם ישוב בקרבת הדואר. יש יהודים שרוצים להשקיע כסף, אבל חסרה להם כתובת ברורה; מי הגורם שצריך ללוות זאת. אם נחליט על הכתובת הברורה - אני סומך על יהודים אלה, שהם ידפקו בסידה מספקת על הדלתות ולא יתנו לישון עד שזה ייעשה.

אבל מה קורה: המינהל מנסה לקחת את האינציאטיבה ולקדם את הדברים. ומשרד השיכון תוקע לו מקלות.

היו"ר א. שרון: הוא לקח זאת עליו?

ס. דרובלס: אם הייתי יכול - הייתי לוקח זאת בהחלט עלי. אבל צריך להחליט בספורש שזה המינהל לבניה

ס. דרובלס:

כפרית - הוא יצטרך לבצע זאת ולא יוכל לנסות לעכב את הדברים.
אם נחליט שזה הסינהל - הוא אינו מסוגל, כי זה מעבר לקו.

אל"מ ד. סחיו: אני מוכרח לומר ש"ש כאן הרבה יריבות,
כמעט שלא לענין, שקשורות לענין הזה.
ואני חושב בכאב, שמא"ר הצ"גזאת כאן בחצ-פה.
מצד שני - לגופו של ענין - בראייה תכנונית
או של המסרה - אין כמעט מחלוקת בין הסינהל ומשרד הבנוי והשיכון.
כלומר - הסינהל רואה בזה "שוב פרברי גדול של ירושים, והוא רוצה
לפתח את זה. משרד הבינוי והשיכון - משלב זאת בתכנית אזורית
של כל גוש גיבעון כישוב כזה.
על כן, זה ענין לפגישה אחת בין סינהל
מקרקעי ישראל ודרג בכיר במשרד השיכון והבינוי. אפשר לשים
את הדברים על השולחן ולגמור זאת. הם, בתכניותשל ירושלים-רבתי
שלהם - שלבו את גבעת הרדאר ואת והם מעוניינים בזה. הטיפול
של השכונה הראשונה או הגרעין הראשון (לא בסובן של גרעין של
אנשים - אלא גרעין ישובי ראשון) זאת יעשה סינהל מקרקעי ישראל.
מכיוון שהעדיפות שלהם מבחינת משאבים במקום אחר. משרד הבינוי
והשיכון אמנם יהיה חייב מבחינת התשתית לראש-השמח לתת יד
לענין הזה, וכך אני חושב שיסכימו לזה ואפשר יהיה לישב
ולישר את ההדורים פחות או יותר בענין זה.

היו"ר א. שרון: מי יהיה אחראי לזה?

אל"מ ד. סחיו: לא הסינהל לבניה כפרית, בפירוש - לא. אלא
החוץ ירושלים, כאשר החלק הראשון - שכונה
ראשונה - סינהל מקרקעישי ישראל ישיך בזה, בהתאם להחלטה שלנו.

ס. דרובלס: זו קבורה של הענין.
על הסינהל לבניה כפרית יש לנו השפעה,
ונוכל לעבוד אתם.

א. בן-ארי: אין להם כסף ועל כן הם מתנגדים לזה.

אל"מ ד. מתיו: מחוז ירושלים יכול לעשות זאת.

מ. רובלס: זה בכלל יהיה קבור לגמרי...

אל"מ ד. מתיו: את גבעון העבירו מהמינהל לבניה כפרית למחוז ואז זה התחיל לזוז.

מ. דרובלס: לפי החלטה מיוחדת של השר - עם תקציב מיוחד. אבל למחוז אין כספים בכלל.

מ. שמיר: אני יכול להרים את זה אם לא עושים לי שני דברים : לא שמים ווטו מטטוסורי; ואם משרד השיכון יעשה את מערכת התשתית על ראש השטח , בדיוק על פי ההחלטה. נקודה. אם שני תנאים אלה יקויימו - אני יכול לעשות זאת.

היו"ר א. שרון: אני רוצה לקבל את ההחלטה הבאה: נקבל כאן החלטה בשלבים:

1. מינהל מקרקעי ישראל, באמצעות הכלים העומדים לרשותו - ייגש מיד להכשרת המגרשים לאותה קבוצה, שרוצה להתיישב במקום, הם כרת לנו. האם יש להם שם? - גרעין הראדאר. וזאת, כדי שאפשר יהיה להתחיל מיד בהכשרת השטח לבניה.

2. בשלב שני נקיים כאן עוד דיון ונסכם מה ואיך יהיה נושא ההמשך של הטיפול בישוב זה.

מה שאבקש - לגשת ישר לעבודה.

מ. שמיר: צריך להחליט על המשך תכנון ובינוי

היו"ר א. שרון: תכנון ובינוי. טוב:

מחליטים שמינהל מקרקעי ישראל ימשיך בתכנון ובינוי שלב ראשון.

מתי אפשר לראות את הפרקטורים עובדים שם?

ר. וייץ: כל זאת - אחרי הוצאת הסוקש'ם.

ס. שפ'ר: אינני יכול להחלטם זמן. אני מקווה שזה'היה אחר צ'ת זמן קצר.

יו"ר א. שרון: זה לא יקח שנים. סדוכר בשבועות?

ס. שפ'ר: כן.

ר. וייץ: סליחה, יש לי אינפורמצ'ה ששולחן זה מוכרח לדעת זאת.

(ר' עמ' 36 - מסירת אוצר בצוותי חקירת הפרישה)

עתה סדבר אני בשם הקופה של הה סתדרות הצ'יונ'ת. קבלנו לכל הפעולות ההח'שבות'ות תקצ'ב נוסף לתקצ'ב הרגיל 150 מ'ליון שקלים.

הוצאנו כבר 164 מ'ליון שקל ואנו נמצאים בסכום של 14 מ'ליון מעבר לתקצ'ב.

לביצוע ההחלסות לפ עולות עד הי'שיבה הזאת - יש צורך בתקצ'ב נוסף של 124 מ'ליון שקל. ואינני סדבר על התקצ'ב הרגיל, שהוא בסצב חסור ביותר., כי מ-350 מ'ליון שקל - קבלנו רק 70 מ'ליון שקל. ויש בזה "ברוך" גדול. אבל זה לא ש'יך לענין. את זה נסחוב, כמו שנסחוב את שאר הדברים.

אם לא יאושר תקצ'ב נוסף- אי-אפשר יהיה לעשות שום פעולה נוספת. אני רוצה שיהיו הדברים ברורים. כי מאחנו הדברים תולכים לקהק"ל ולשאר הארגונים העוסק'ם בזה.

היו"ר א. שרון: לא יכול כל אחד לקדם קצת?

ר. וייץ: אני רוצה שיהיה לך ברור: מה-150 מ'ליון שקל - לא קבלנו כלום. הגזבר הוצ'א את הכסף, והוצאנו 14 מ'ליון שקל בהתחייבות - יותר מהתקצ'ב. ועתה האוצר זועק לשמ'ים. ביקשנו 124 מ'ליול שקל .

יו"ר א. שרון: אינני שומע שום זעקה.

ר. וייץ: אם כן , אני מעביר זאת עכשיו אליך. עכשיו

הת'שבות. 12.7.81

ר. ויץ:

פתח'לות אצלנו הצעקות. אני רוצה ש'ירשם ליד שולחן זה שאת התקצ'ים נמרנו לחלוטין. כדי לבצע את ההחלטות - לא כולל מה שעבר היום כאן - אני רוצה ש'היה ברור, יהיה צורך בתקצ'ב נוסף של 124 מ'ליון שקלים. אם לא יהיה תקצ'ב נוסף זה- ידינו ורגלינ כפותות לחלוטין. ש'היו דברים אלה ברורים.

מ. דרובלס: היות ורעננ מוד'ע הודעות וזה רשם בפרוטוקל - אני ח'יב לומר כך:

לפי החלטות ועדה זו - באישו האוצר - הוחלט בחודש מרץ ואושר תקצ'ב נוסף בסך של עד מ'ליארד וחצי לירות שזה פאה וחמשים מ'ליון שקל. זה אושר לפי החלטות הועדה.

המשך הי'שיבה - ל. דרוקר.

מר מ. דרובלס (עד כאן רשמה מ.י. מכאן ל. ד.)

זה אושר לפי אובייקטים של יחידות דיור, ישובים. זה אושר לפי החלטות הועדה של ישובים חדשים ועיבוי הישובים הקודמים. עבדנו בדיוק לפי מה שאושר. אבל אנחנו דיברנו על כספים בחודש מרץ, ואנו חיים היום במחצית חודש יולי. המחירים לא עומדים במקום. האוצר ידע שהמיליארד וחצי לירות, או ה-150 מליון שקל שאושר אז, זה לא אבסולוטי, אלא לפי הצמדה, אבל הוא לא נתן לנו את הכסף. היום הגשנו לאוצר את החשבון, לפיו אותם המיליארד וחצי לירות שאושרו, לפי ההתחייבויות שלנו, זה עוד 124 מליון שקל אותם אנו צריכים. האוצר בודק זאת ויתן לנו תשובה בימים אלה.

עמדנו בדיוק בהתחייבויות וההחלטות שהיו, אנחנו רק לא שולטים על ערך השקל, אם עובדים לפי דולארים. אנו לא חרגנו.

<u>השר א. שרון</u> : אני מוכרח לומר לכם, שאני אף פעם לא ראיתי פה לירה אחת. אני רק יודע דבר אחד - שכל הזמן זה נבנה, הכל נבנה כל הזמן. כלומר, יש איזו דרך בה כל הבעיות הללו נפתרות באיזו שהיא צורה.

<u>מר ר. וייץ</u> : אריק, כדי שלא תהיינה אי הבנות - מה שאמר מתי זה נכון, אבל זו פרשה אחת - זה ייקור המדד על אותו סכום לפי ערך הכסף לפי האנפלציה, והתחשבנות שהאוצר יעשה ויקיים. אין לי ספק. לא על זה אני מדבר. יש לדברים שלא נכללו ברשימה האורגינאלית, שנוספו בינתיים, וניתנה הוראה להתחיל לעבוד בהם, ובחלק התחילו, כי העבירו תקציבים קודמים, יש צורך בעוד תקציב, לפי ערך השקל

ההתיישבות - 12.7.81

מר ר. וייץ

לפני חודש, שזה יצא בערך אותו מספר. ההוא קצת יותר גבוה, ההוא 128. לא חשוב, 125 מליון שקלים נוספים. אני רוצה שיו"ר הועדה ידאג לזה, שלא יעמדו הגלגלים. אני את שלי אמרתי.

<u>השר א. שרון</u> : אני אטפל בזה.

הע. 53. שעת הפתיחה בישיבה בשומרון - ראה גם הע' "הקדמה".

<u>השר א. שרון</u> : יעקב טוביה, נשמע בבקשה את סקירתך הממצה.

<u>מר י. טוביה</u> : אני אעשה את זה בקיצור. אנו הקימונו בשנה האחרונה 10 מפעלים, ואני אתחיל מהצפון.

<u>השר א. שרון</u> : אני אומר עוד מילה אחת לפני שיעקב מדבר. אנחנו לא יכולים, עוד לפני שהוא מוסר את סקירתו, שלא לשבח את המאמצים ואת ההשגים של חברת מקורות. נדמה לי שבפעולה מוצלחת של פחות מ-7 חדשים, ביצענו כאן פעולות שמעטות כדוגמתן בהיקפן ובמהירות הביצוע. והייתי רוצה כאן, באמת, לברך אותכם על ההשגים האלה.

מר מ. דרובלס : אני חושב שזה גם על דעת המחלקה והחטיבה על שני ראשיה, שמצטרפים לברכה.

מר ר. וייץ : לא יועיל לך שום דבר, אני תמיד אמרתי שמלאכה צריך לעשות היטב, בין אם אתה מסכים לה ובין אם לאו. מלאכה לא טובה עושים סנדלרים כשהם תופרים בגדים.

באשר לשאלה האם היה צריך לעשות את זה או לא? אני לא סרתי מדעתי, שזו היתה ריצה מהירה ודי טובה, בכיוון הלא נכון. ותגיד - כל הכבוד, יוסי עשה עבודה טובה.

משר א. שרון : רענן, בענין זה אנו כבר נמצאנו למדים, שכל תפירת בגדים מהירה מדי אינה טובה, ובוודאי כשהיא נעשית בכיוון הלא נכון.

מר ר. וייץ : אני מסכים איתך. והיות והשיפוט על ענין כזה אינו בידך ולא בידי, אלא בידי שר ההסטוריה, נראה. או שנזכה לשמוע את פסק דינו, או לא, אי אפשר לדעת.

מר י. טוביה : אם כן, יש פה מפעל ריחן- דותן, המספק מים בינתיים משלושה מקורות למי-עמי. הקווים הונחו על ידי הסוכנות היהודית. מקו ואדי ערה של מקורות, קו שיושלם בספטמבר. ולדותן - מהמפעל של הממשל, בריכה שהוקמה על ידי הסוכנות וקו שנעשה

על-ידי מקורות.

מפעל שבי-שומרון - מספק מים לשבי שומרון, לחומש ולשבי-שומרון ב'. מקור המים בבית איבה, של הממשל. הקו הזה גמור. הקו לחומש גמור - הם כבר מקבלים מים. יש שם בריכה שהוקמה על ידי הסוכנות. בשבי-שומרון א' יש בריכה שנבנתה על ידי הסוכנות, ומפעל בוסטר שצריך לספק את המים, גמור, המספק מים כבר לחומש. בשבי-שומרון, בספטמבר יהיו מים.

מפעל שלישי - מפעל קרני-שומרון - קדומים - מספק מים לקרני-שומרון, ליקיר, לעמנואל, לקדומים, לצותא ולמעלה שומרון. המפעל הזה בנוי על שני קידוחים - קידוח קדומים וקידוח קרני שומרון. קידוח קרני שומרון יופעל בימים הקרובים. יש בריכה אחת של אלף קוב בקרני - שומרון, בריכה בקדומים, בריכה ביקיר. המפעל כולו יושלם עד ספטמבר. לכל הישובים יש כבר מים.

המפעל השלישי הוא המפעל מאלקנה עד אלון מורה. בנוי על שלושה קידוחים: על קידוח עזוזיה של הממשל, קידוח אריאל וקידוח בית חורון. באשד לבריכות - יש בבידיה בריכה אחת עם בוסטר, בריכה שניה באריאל, שתהיה גמורה בספטמבר, בריכה בתפוח ושתי בריכות באלון - מורה.

<u>השר א. שרון</u>: אני מוכרח לומר משהו לגבי הקו הזה - לא אחת יצא לי לראות את העבודה בקו הזה, כמו בקווים האחרים. הם היו עובדים בקצב מהיר יותר מאשר אני הייתי נוסע במכונית, אני מוכרח לומר.

<u>מר י. טוביה</u> : היתה לנו שם בעיה עם קמ"ט מע"ן.
הוא טען שעשינו דברים ללא אישור.
התברר שההוראות שלהם ניתנו לתה"ל ועד שתה"ל העביר את ההודעות אלינו, גמרנו את העבודה.

<u>מר א. בראון</u> : תספר למה. היו שם שני אחים, את אחד שעבד במקורות ואח אחד שעובד במע"ן והם גמרו את זה בבית.

<u>מר י. טוביה</u> : תוך כמה חדשים הקידוחים הללו כולם יופעלו, כשלכל הישובים, למעשה, יש כבר מים, בין בצורה זמנית ובין בצורה קבועה.

המפעל הרביעי זה מפעל בית-אריה.
הוא מקבל בינתיים מים באופן זמני מהקו של הממשל. תוקם שם בריכה. אנו מחדשים קידוח של הממשל, ואני מקווה שעד סוף השנה הקידוח הזה יופעל. יש כאן מחשבה לספק מים מאותו קידוח גם לנוה-צוף ולנוה-צוף ב', וחלמיש, אשר מקבלים בינתיים את המים מביר-זית. ביר-זית מקבלת את המים מרמאללה. רמאללה מקבלת את המים מקו שלנו שיוצא מסביבות מוצא.

המפעל החמישי הוא מפעל שילה. היו לנו שם הרבה אכזבות. קדחנו קידוח רדוד ראשון שקיבלו בו רק שני קוב לשעה, לכן נאלצנו לקדוח קידוח נוסף. עדיין לא ברור מה תוצאות הקידוח הזה. יש תקווה שיהיו שם מים. נבנתה שם בריכה. הישוב הוקם בחלקו מעל הבריכה, כך שצריך לעשות שם עוד בוסטר שיספק מים לבתים שמעל הבריכה. המפעל הזה, גם

הוא יגמר תוך חודש - חדשיים. יש פה בעיה, שהמשאבה הקטנה כבר פועלת, יש להם מים. לגבי המשאבה הגדולה, כיוון שהמים בקידוח נמצאים בעומק רב, צריך לקבל משאבה מיוחדת ממפעל הימים, כדי לעשות את שאיבת הנסיון. זה בשילה 2.

אחרי זה ישנו מפעל נעלה, שמקבל את המים ממתיתיהו.

<u>מר מ. דרובלס</u> : סליחה יעקב , קידוח שלה 1 בקושי מספק היום את המים.

<u>מר י. טוביה</u> : הוא לא מספק את כל המים הדרושים להם ולכן השארנו את הצינור שהנחנו כדי שאפשר יהיה לעשות את הקידוח השני, צנור שמביא את המים מהמעיין של הכפר הערבי, השארנו להם, והם לוקחים את המים מהצינור הזה ובכך משלימים את כמות המים הדרושה להם.

לנעלה (נילי) אנחנו נניח קו מבריכת מתתיהו, ואני מקווה שנגמור את העבודה עד סוף השנה. בינתיים יש להם קו זמני.

<u>השר א. שרון</u> : עכשיו אנו רואים בנילי בריכה על הגבעה המזרחית יותר.

<u>מר י. טוביה</u> : אנו הולכים להקים את הבריכה על

קצה הבנינה. היום יש איזה שהוא עיכוב בקשר עם הקמתה, ולכן אין לנו תאריך גמר. כל שאר המפעל יגמר עד סוף השנה.

<u>השר א. שרון</u> : בנוה צוף ב' יש כבר בריכה?

<u>מר י. טוביה</u> : בנוה-צוף ב' יש קו מים. הטנקים יהיה שם ב-15 לחודש. מים יש להם כבר.

הדבר השישי, נדמה לי, זה מכמש. היינו צריכים להניח קו מרימונים למכמש. הקו יהיה גמור בסוף החודש הזה. המיכל יהיה שם ב-15 לאוגוסט. אם אנו מדברים על סביבה זו, אנו צריכים להקים בריכה בכפר אדומים, שתהיה מוכנה בסוף השנה.

המפעל השביעי הוא תקוע. יש תקוע ויש מעלה-עמוס. את הקו למעלה עמוס סיימנו, הם כבר מקבלים את המים. במעלה עמוס, באוגוסט, יהיה לנו מיכל של 100 קוב. בינתיים שמנו שם מיכלים זמניים קטנים. יש להם מים. לתקוע יש קו זמני, ובסוף אוגוסט אנחנו נגמור את הקו הקבוע. בריכה של 500 קוב בתקוע נסיים בסוף אוקטובר.

יש לנו מפעל נוסף לאפרת. בריכה של אלף קוב - תסתיים בסוף השנה. יהיה קו מחלק לאפרת בספטמבר. יש פה עוד קו מחלק לראש צורים, של 1.2 קילומטר, שיעשה באוגוסט.

העבודה האחרונה שקיבלנו רק עכשיו זו העבודה ללוציפר, מעון וכרמל. קו של 2 ק"מ מיתיר ללוציפר,

שיסתיים בספטמבר. תחנה ליתיר גם כן בספטמבר, ובספטמבר גם נקים שם בריכה של 100 קוב.

עכשיו, מכאן, על/הקו למעון ולכרמל עדיין לא הוחלט. על כל פנים, נצטרך גם שם להקים בריכה של 500 קוב. הבעיה כאן שהמים מועברים מקידוח שוקת שעל-יד באר-שבע. לכן אנחנו עומדים לקדוח כאן קידוח ראשון, בעייתי מאוד. אנחנו מקווים שבעוד חודש נתחיל את הקידוח הזה, לאחר שיקבעו את המקום המדוייק, כאשר קידוח, עד שהוא מפיק מים, יקח שנה.

<u>מר מ. דרובלס</u> : יעקב, דילגת על מצפה-גובריו.

<u>מר י. טוביה</u> : מצפה גובריו זה לא ממשל של מקורות בינתיים, אלא של הממשל. הכוונה היא להניח קו מבריכה ממרא בחברון.

<u>_____</u> : הכוונה היא להניח קו מבריכת ממרא בחברון דרך חוצה יהודה החדש. זה מבוצע על ידי הממשל, על חשבון תקציב של הממשל. הם מבצעים עד כרכומיה.

<u>חשר א. שרון</u> : מה עם תרצה, תרצה צריכה מים. יש שם למטה מעיין, בעין פרע.

<u>מר י. טוביה</u> : יש שם מעין עם הרבה מים, אין בעיה לעשות זאת.

השר א. שרון : תרצה צריכה מים, לא יעזור. שם עובדים. זה אחרי תובס. זה מקום נחדר. אני מציע לכל אחד לבקר שם. זה אחד המקומות היפים בארץ.

האם יש איזה שהם שאלות ליעקב? נגענו בנושא תרצה. עלה כאן נושא מצפה -גוברין, שאיני יודע מה בדיוק תשובתנו, ונושא מצפה לכיש, ששם וודאי תהיה בעיה, כי איני יודע מהם מקורות המים הכי קרובים לשם.

מר י. טוביה : יש שם מפעל שוקן שאנו מכינים, וקדוח לכיש.

השר א. שרון : אני מודה לך, יש איזה שהן שאלות לחברים? מר ח. צבן, בבקשה.

בישיבה בנושא תוכנית-שומרון: בנושא המקורות.

מר ח. צבן : אנחנו במצב שאין לנו כסף לגמור את חוצה שומרון. אם נתחיל בעיכובים אז נכנס לחורף, ואז לא נגמור את זה.

השר א. שרון : האם גמרנו את הפריצה לכביש למטה, או עוד לא?

מר ח. צבן : עוד לא. והמצב הוא ש-11 מליון שקל צריכים להיות מתקציב משרד הבטחון ו-¾ מליון מתקציב ההתיישבות. זה 300 אלף שקל ליום. השבוע הכל נגמר לנו.

מר א. בראון: אני רוצה להסביר את הענין - בזמנו קבע ראש הממשלה חלוקה לפי אחוזים, לא לפי כסף, כלומר שההתיישבות תתן 30%, משרד הבינוי או מע"ץ 30% ומשרד הבטחון - 40%. לפי זה, בהערכה ראשונית, כל אחד נתן את חלקו, פרט למשרד הבינוי שהוא עושה את האספלט, כך שזה לא חשוב כרגע (התחילו כבר). הראשון נתן משרד הבטחון, הוא נתן 12 מליון שקל. אז זה היה 40%. כשהחטיבה להתיישבות נתן את הכסף, הוא כבר נתן 13 מליון שקל, כי כבר היו התייקרויות. עכשיו, לפי האחוזים חסרים היום בערך 13 מליון שקל של משרד הבטחון, שהוא חייב כדי להגיע ל-40%, ועוד 4% מליון שקל מצד החטיבה להתיישבות, כדי להוסיף למה שהיא נתנה, על-מנת שזה יענה על ההתקציב שהוחלט עליו על-ידי ראש הממשלה, שר החקלאות ושר הבינוי - זה היה הפורום שהחליט על זה אז.

סרי לקח על עצמו לטפל במשרד הבטחון, ואני מקווה שתוך השבוע הזה או בתחילת השבוע הבא, הענינים יזוזו. בכל אופן, בכל מקרה, לא בא בחשבון לעצור את העבודה. זה בכל מקרה לא בא בחשבון.

מר מ. דרובלס: החטיבה להתיישבות מכניסה לנדוניה את כל הכבישים שהיא בצעה עבור משרד השיכון.

מר א. בראון : אריק, הנושא הזה צריך להיות בידיעתך.

השר א. שרון : אני לקחתי לתשומת ליבי את המצב הזה. אם יתברר תוך מספר ימים שאין לזה פתרון, אביא זאת מחדש לשר הבטחון, שידון בנושא הזה.

השר א. שרון : אני רוצה להעלות נושא שהוא בעצם הנחייה חוזרת, ואני רוצה להדגיש את הדחיפות שבו. אני נתתי הנחייה, שחזרתי עליה מספר פעמים, להחכיר קרקעות בשומרון וביהודה, ואם יש כאלו גם בחבל עזה, לישובים ולמועצות האזוריות היהודיות בשטחים אלה. המדובר בקרקעות מדינה. מאחר ויש לחניח שהמו"מ המדיני יתחדש תוך זמן קצר ביותר, מוכרחים להיות במצב, שקרקעות ממשלתיות מוחכרות לישובים היהודיים ולמועצות האזוריות היהודיות. כי בסופו של דבר, יום אחד יבואו, יצלמו מצב מסויים בשטח.

אני חוזר על הדבר הזה ומדבר על זה חדשים על גבי חדשים. לא תמיד יש לאנשים הרגשה של דחיפות

מספקת בנושא הזה. אני עוד פעם פונה אליכם - תעשו את הדבר הזה. סרי, דרכך אני פונה למערכת שלכם, כי הרי זה תלוי, במידה רבה, במערכת שלכם. תחכירו את הקרקעות האלה למועצות ולישובים היהודיים, כי נמצא את עצמנו בבעיה אח"כ.

מר מ. דרובלס : האם מדובר בעיקר בשטחי מרעה ?

השר א. שרון : בכל דבר. אלו יכלים להיות שטחי מרעה שנגדר אותה. אלה יכולים להיות שטחים למזרע. אלו יכולים להיות שטחים לנטיעת עצים. כל דבר, לא חשוב מה. מוכרחים שפורמאלית הם יהיו רשומים ונתונים בידי הישובים והמועצות האזוריות היהודיות, ותראו את זה כדבר לא דחוף, אלא בהול, ממש בהול.

מר מ. דרובלס : אני מבקש לשנות סעיף קטן. הועדה הזו החליטה בישיבה הקודמת על הקמת שני ישובים - מתתיהו ב' וענתות. במתיתיהו על הרחבה. להרחבה במתיתיהו ולענתות, באופן ממשי, אין אבא. מתיתיהו בא עם אור שמח.

מר א. בראון : בענתות החבל מטפל, בפרוש.

מר מ. דרובלס : בענתות אנו נטפל מבחינת תכנון, וזה יהיה כמו הבניה העצמית במקומות אחרים. במתיהו זה יהיה כמו עמנואל, אך זה לא מספיק, כי זה גרעין הרבה יותר חלש.

השר א. שרון : לא, הולך לשם גוף יותר חזק, לא אור שמח. לאור שמח נסדר שהם יקבלו שכונה מאנשי הרבי מגור. הגוף שנכנס לבנות כאן הוא אותו גוף שבונה בעמנואל.

מר מ. דרובלס : אז זה בסדר, כי אור שמח לבד לא יכול לעשות זאת.

השר א. שרון : אני יודע.
תודה רבה לכם, אני נועל את הישיבה.

ה י ש י ב ה נ ע ל ת

הת/49 רמת קדרון - הקמת יישוב לשם עבורייה של ירושלים

יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה א. בראון, ש. רביד, מ. דרובלס ואל"מ ד. סתו.

מ ח ל י ט י ם במסגרת עבורייה של ירושלים, לאשר את הקמתו של היישוב רמת קדרון - בחצי הדרך בין מעלה אדומים ותקוע. מתכונת היישוב, גישת המדינה לבנייתו והטיפול בו - תהיה דומה לזו של שערי תקוה.

הת/50 נ ט ף - הקמת יישוב

יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה א. בראון, ר. ויץ, אל"מ ד. סתו ותא"ל א. רם.

מ ח ל י ט י ם מבלי לשנות החלטה מס. הת/37 של הועדה להתיישבות מיום ט"ו בסיון התשמ"א (17.6.81), לאשר עקרונית הקמתו של היישוב נטף בחירבת נטף - מזרחית למבוא חורון. מיקומו המדוייק של היישוב יקבע בתאום עם צה"ל. היישוב יבנה על-ידי חברי גרעין נטף בתאום עם מינהל מקרקעי ישראל.

הת/51 שטחי אש ואימונים לצה"ל

יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

מ ח ל י ט י ם להטיל על עוזר שר החקלאות לעניני התיישבות, מטעם יו"ר הועדה להתיישבות, לבוא בדברים עם הגורמים הנוגעים בדבר בצה"ל - בענין הצורך להרחיב שטחי אש ואימונים של צה"ל לפי הקווים והכוונות שמצאו את ביטויים בעת הדיון בנושא בישיבתה של הועדה, היום.

הת/52 ורד הגליל - סיכום

יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה א. בראון, ר. ויץ, מ. דרובלס, מ. שמיר וח. צבן.

מ ח ל י ט י ם הועדה להתיישבות רושמת לפניה כסיכום, את הודעתו של ראש מינהל הפיתוח של הקרן הקיימת לישראל - בענין ורד הגליל.

(הסיכום הנ"ל שמור במזכירות הממשלה).

./מצפה

הת/53 מצפה ספיר

מנהל מינהל מקרקעי ישראל פותח.

בדיון משתתפים: ה"ה א. בראון ומ. שמיר.

מ ח ל י ט י ם בהמשך להחלטה מס. הת/39 של הועדה להתיישבות מיום ט"ו בסיון התשמ"א (17.6.81) - לרשום את הודעת מנהל מינהל מקרקעי ישראל כי התכנית בענין מצפה ספיר הוגשה לדיון ואישור הועדה האזורית לתכנון ובניה וכי מבחינה תכניתית ניתן יהיה להתחיל בעבודות במצפה - תוך חודש וחצי מהיום.

הת/54 כוכב יאיר

יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה א. בראון, מ. שמיר, מ. דרובלס ור. ויץ.

מ ח ל י ט י ם במגמה לקדם את התפתחותו של מצפה כוכב יאיר ועל מנת להתחיל לבנות בו - להטיל על מנהל מינהל מקרקעי ישראל לזרז את הכשרת השטחים המיועדים שם לבניה ולעשות למען חכירתם בהתאם למקובל.

במסגרת הנ"ל תיעשה פרצלציה והכשרת שטחים לבניה של 1,600 יחידות דיור, כאשר - 400 יחידות נועדו לגרעין של משקי חירות, ו- 1200 יחידות דיור לגרעין של יהודי דרום אפריקה.

הת/55 המצפים - זירוז הפיתוח

יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה ר. ויץ, מ. שמיר, א. בראון ומ. דרובלס.

הת/56 גרעין באוהלים - איזור בירקן

יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה מ. דרובלס, א. בראון וח. צבן.

מ ח ל י ט י ם להטיל על עוזר שר החקלאות לעניני התיישבות לבוא בדברים עם נציגי הגרעין שיושב באוהלים באזור בירקן - כדי למצוא פתרון להקמת יישוב עבור הגרעין.

./גבעת

הת/57 גבעת הראדאר:- תכנון וביצוע

יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה א. בראון, ר. ויץ, מ. שמיר, מ. דרובלס ואל"מ ד. סתו.

מ ח ל י ט י ם בהמשך להחלטות הועדה להתיישבות מס. הת/30 מיום א' בניסן התשמ"א (5.4.81) ומס. הת/35 מיום ט"ו בסיון התשמ"א - (17.6.81):-

א. מינהל מקרקעי ישראל ימשיך בתכנון ובביצוע שלב א' - של תכנית גבעת-הראדאר.

ב. להטיל על מינהל מקרקעי ישראל, באמצעות הכלים העומדים לרשותו - לגשת מיד להכשרת מגרשים עבור גרעין הראדאר שרוצה להתיישב במקום.

ג. במועד מאוחר יותר - לקיים דיון בכל הנוגע להמשך הטיפול ביישוב.

הת/58 מסירת מידע בעניני תקציב ההתיישבות

מנהל המחלקה להתיישבות של הסוכנות היהודית, פרופ' ר. ויץ, מוסר מידע בעניני התקצוב של ההתיישבות.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה ר. ויץ ומ. דרובלס.

הת/59 עבודות המים ביהודה ובשומרון - דיווח מנהל חברת "מקורות" בע"מ

יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה י. טוביה, מ. דרובלס, ר. ויץ וא. בראון.

מ ח ל י ט י ם הועדה להתישבות, רושמת לפניה בהערכה רבה את הדיווח כדלקמן, של מנהל חברת "מקורות" בע"מ בענין עבודות המים שנעשו ביהודה ובשומרון בתהליך מואץ של פחות מ- 7 חודשים:-

א. מפעל ריחן-דותן - מספק מים למי-עמי. הקו יושלם בחודש ספטמבר, השנה

ב. מפעל שבי שומרון - מספק מים לשבי שומרון, לחומש, ולשבי-שומרון ב'. המפעל יושלם בספטמבר, השנה

ג. מפעל קרני שומרון-קדומים - מספק מים לקרני שומרון, יקיר, עמנואל, קדומים, צותא ולמעלה-שומרון. המפעל יושלם עד ספטמבר, השנה.

./מפעל

ד. מפעל אלקנה - אלון מורה - המפעל בנוי על שלשה קידוחים:- בעזווייה, אריאל ובבית-חורון.

ה. מפעל בית-אריה - מפעל זה מספק מים גם לנוה-צוף, לנוה צוף ב' וחלמיש. המפעל יושלם עד סוף השנה.

ו. מפעל שילה - המפעל יושלם תוך חודש-חודשיים.

ז. מפעל נעלה (נילי) - המפעל יושלם עד סוף השנה.

ח. מפעל מכמש - הקו יושלם עד סוף חודש זה.

ט. מפעל תקוע - הקו יושלם עד סוף חודש אוגוסט, השנה.

י. מפעל אפרת - קו זה יספק מים לאפרת עד סוף חודש ספטמבר ולראש צורים עד סוף חודש אוגוסט, השנה.

יא. מפעל לוציפר - מעון - כרמל - יושלם עד סוף השנה.

הת/60 <u>כביש חוצה שומרון:- הנושא התקציבי</u>

ראש מינהל הפיתוח של הקרן הקימת לישראל פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה ח. צבן, א. בראון ומ. דרובלס.

מ ח ל י ט י ם הועדה להתיישבות, רושמת לפניה את הודעתו של יו"ר הועדה, כי הוא קבל לתשומת לבו את המצב התקציבי המתייחס לעבודות בכביש חוצה-שומרון, וכי לאחר בירורים שיקיים - יבוא בדברים בענין, עם שר הבטחון.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

מזכירות הממשלה

שמור

פרוטוקול
ישיבת הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית
ג' בתמוז התשמ"א - 5.7.81

נכחו: חבר הועדה - השר: א. שרון - יו"ר

נציגי ההסתדרות הציונית: מ. דרובלס, א. תבין

נעדרו: חברי הועדה - השרים: י. אריאור, ש. ארליך, מ. בגין, ז. המר, י. כץ, ד. לוי, ח. לנדאו (חולה), מ. נסים, ג. פת

נציגי ההסתדרות הציונית: ר. ויץ, א. כץ, ע. לוינסקי, מ. ריבלין, י. פרידמן, פ. שנק א. שנקר, י. שפירא.

א. זילבר - לשכת שר החקלאות
א. עטיה - משרד התעשיה, המסחר והתיירות
ח. צבן - הקרן הקימת לישראל
ש. רביד - החטיבה להתיישבות, הסוכנות היהודית
מ. שמיר - מנהל מינהל מקרקעי ישראל

א. לישנסקי - מזכיר הועדה

סדר היום:
הת/41 ביצוע החלטות הועדה להתישבות, המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית - דיווח יו"ר הועדה
הת/42 תכנית-מיתאר ארצית בנושא: הבנים הממשיכים במושבים
הת/43 זמורות - יישוב לבנים ממשיכים
הת/44 משרד התעשיה, המסחר והתיירות - דיווח על אזור תעשיה
הת/45 עכשווה ובית אריה ב'
הת/46 כרמל ומעון - איזרוח היישובים
הת/47 הקמת יישוב קהילתי בחורבות יתיר
הת/48 המצפים - הפיכתם ליישובים והעלאת מספר המשפחות בהם

/.ביצוע

בפרוטוקול זה 32 דפים.

רשמה: מיכה יפה.

התישבות. 5.7.81
הת/41. ביצוע החלטות הועדה להתישבות, המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית - דיווח יו"ר הועדה

היו"ר השר א. שרון: אפשר לברך את שמעון רביד על התפקיד החדש שלו. אני בטוח שזה יקל עלינו ויתן לנו אפשרות של תנופה מחודשת בהיותך שולט על ציונר כספי בעל קוסר לא קטן.

ש. רביד: טוב שזו ההנחה...

השר א. שרון: אני רוצה לציין בשמחה שמאז נפגשנו לפני שלושה שבועות- אם אינני טועה, קרו כמה דברים בשמח, שראויים לציון מיוחד, והייתי רוצה לציינם כאן.

1. חינניח - שבגוש ריחן.הישוב נחנך, המשפחות במקום, המכס היה מרשים והכל מתנהל בכסדרו.

2. ישוב שני בגוש ריחן- שנכנסו אליו משפחות הוא ישוב חדש בשם שקד. זה ישוב שלישי שהקמנו בגוש ריחן עצמו וב-21 בחודש ייכנסו משפחות למקום, בהתאם לתכנית שקבענו, שיש ליישב מכסימום נקודות לפני ה-30 בחודש.

הישוב מבוא דותן - הנמצא בחלק הדרומי של גוש ריחן - יושב, כלומר: זה ישוב שבנינו אותו במשך כמה חדשים, אבל המשפחות עלו ונכנסו למקומותיהם.

הישוב בית-אריה, יושב.

לבירקן - נכנסו המשפחות הראשונות. זה נמצא קצת יותר צפונה.

הישוב מתחיהו - אוכלס.

כל זה - מאז נפגשנו לאחרונה. אבל אני קבעתי שלקראת ה-30 בחודש הישובים צריכים להיות מיושבים, כדי שבכל אחד מהמקומות שהופיעו במפת ההתישבות שלנו - יחיו אנשים לקראת ה-30 בחודש (סוף יוני).

בבירקן המשפחות נכנסו למקום בלי מכס.

התישבות. 5.7.81

השר א. שרון:

בבית-אריה - הישוב אוכלס בטכס יפה מאד.;
בסתיהו - הישוב אוכלס והינו שוקק-חיים. בסעלה-עסוס - הישוב אוכלס והיה טכס.

אני סוכרח לומר שהטכס הזה בהחלט מרשים, בערב - כאשר צפינו למדבר-יהודה באוזר ים המלח.

בסיכסס נכנסו הספחות לסקום (זה נסצא בגוש סעלה-אדומים). נכנסו אליו לפני מספר חדשים - בין סעלה-אדומים ובין גוש דיסונים, כוכב-השחר, עפרה. אלה הישובים. וכן - גילי - ישוב שעומדים להיכנס אליו בימים הקרובים, ונסצא ליד דיר-קאדיס.

בלוציפר - נכנסו התחישבים. זה מה שקרה בסשך שלושת השבועות האחרונים, מאז נפגשנו בישיבה האחרתה וזה בנוסף לפעולות רחבות-היקף בתחום פריצהוסלילת הדרך, כלומר - הסשך העבודה בסלוא התנופה בכביש חוצה-שומרון ואנו נסצאים ימים ספורים לפני הפרוצה האחרונה, לכיוון סעלה-אפרים ואז אפשר יהיה לראות את כביש חוצה-שומרון מקשר את בקעת-הירדן ואפשר יהיה לנסוע מהירדן עד אזור תל-אביב בתוך שעה אחת.

בנוסף לכך - חודשה העבודה בסלוא-התנופה באותם ישובים, בהם היתה הקפאה כתוצאה מהבג"ץ. נתברר שהשיטה שנקטנו בה, להתחיל בעבודה חרף אי-הבהירות - היתה נכונה והעבודה חודשה בשבי-שומרון ב' בסלוא הקצב.

לא ציינתי שבעסנואל נערך טכס פרשים של הנחת יסודות לשש-סאות בתים ראשונים, בגוש קרני שומרון, וזה היה ארוע סיוחד בסינו. אינני יודע כמה סכם היתה להם הזכות להשתתף בטרס זה. היו שם עשרת אלפים יהודים חרדים שכיסו את הגבעות וההרים שם.

סעניין שהם ניגשים לעבודה בזסה עצסית

השר א. שרון:

והשקעות עצמיות בתקופה בלתי-רגילה. איננני בטוח אם אמנם לא יהיה זה הישוב הגדול ביותר שיקום בקצב המהיר ביותר שם.

עבודות המים נמשכות. נמצאו הרבה מים בשילה והתברר שיש קידוח יוצא מן הכלל עמוק אבל זו באר מצויינת. אפשר לראות את ברכיות-המים החדשות המוקמות, כשהעבודה נעשית בהן יומם ולילה. וכאן - כולם חברו יחד - החשיבה להתישבות, הקק"ל, חברת מקורות - כל הגופים חברו יחד לעשות את העבודה הבלתי-רגילה והחשובה הזאת.

העבודה חודשה בשבי-שומרון, בקדומים, בבירקן, במצפה-גובריז, במצפה לכיש.

ש. רביב: במצפה לכיש - זה מקום יחיד שעומדים אנו בו.

השר א. שרון: מדוע?

ש. רביב: עדיין לא עובדים שם.

השר א. שרון: בסדר, אבל יעבדו שם.

אני רוצה לציין את העובדה שנעשית עתה עבודה בתרצה, אחד המקומות היפים ביותר ממערב- צפון לטובס. זה אחד השטחים השולטים ביותר על השטח. זה מקום שחיפשנו בו מדרך-רגל יהודית במשך ארבע שנים ואני רוצה לציין בסיפוק, שהעבודה מתנהלת שם כסדרה. בסך הכל - היתה תנופה גדולה מאד של עבודה. וזה מראה רק זאת, שאפשר לעבוד מהר. על כן - ניגש עתה מיד לדברים הבאים שאותם צריךלעשות.

אורי בר-און: לפי לוח-הזמנים צריך היה לדווח על העבודות במקומות השונים.

השר א. שרון: במידה ומקלישים את הדברים - הייתי רוצה להוסיף ולציין, שבנוסף לכך, בהתאם להחלטת ממשלה, שהיתה על הרחבה - עובדים אנו היום בנווה-צוף, מקום בעל-חשיבות רבה מאד ושם מקימים גם את ברכת-המים שאני מעריך שבסופו של דבר תשרת את כל הישובים שבצד ההוא של השטח וגם את נווה-צוף, את נווה-צוף ב' הקשורה יותר לאזור בית-זיית והיא נווה-צוף האמתית וכן ישנו שם גם הישוב שערי-תקווה.

השר א. שרון:

כל הדברים שסיפרתי עליהם כאן נתפרסמו כולם בטכסים שנערכו לכל אחד מהם.

א. תבין: יש לנו ביקור צפוי של עשרות מורים בשטח. האם אפשר לספר להם את כל הדברים האלה?

השר א. שרון: כל הדברים האלה גלויים הם.

אורי בר-און: דבר שיכול להחליש ולא בוצע עד יץ - לא צריך לפרסמו. אבל כל הדברים שהוזכרו כאן - קיימים כבר בשטח.

השר א. שרון: אלה דברים קיימים, שממילא רואים אותם בשטח.

אורי בר-און: ישנו נושא הקשור למשרד המסחר והתעשיה - הקשור באזורי-פיתוח.

הת/44. משרד התעשיה,המסחר והתיירות - דיווח על אזור תעשיה

א. עפיה: אנו מדברים על אזור תעשיה גדול, הנמצא על הדרך המובילה לביר-קם (אזור תעשיה אריאל). וקשור גם באלקנה. השטח המסתמן הוא 370 דונם ורובו ניתן לבניה. בדיקות שנעשו הראו שניתן לנצל כ-204 דונם נטו מהשטח כולו.

השר א. שרון: הוזכרה כאן שערי-תקווה. זה ישוב שנבנה על ידי אנשים במסגרת יזמה פרטית ונמצא ליד אלקנה. הוא יצטרך לקבל שם בדרך הרגילה.

אחרון - צריך יהיה למצוא לזה דרך.

אורי בר-און: משרד השיכון או הסוכנות מטפלים בדברים הללו, אבל כאן אין בעל-בית.

השר א. שרון: טוב.

א. עפיה: מדובר על מקום מצד ימין לכביש. כאשר נוסעים לאריאל - נכנסים לבירקן, וזה שטח של 370 דונם. לפי בדיקות ישנה אפשרות להקצות מגרשים בשטח של 204 דונם. הטופוגרפיה שם קשה והשיפועים הם מעל 15%, אבל נתגבר עליהם. התכנון האדריכלי נעשה לפני שבוע.

א. עשיה:

התקציב בשלבי ביצוע ויתכנסה לקראת סוף חודש זה ואז נפרסם מכרז, שיימשך שבועיים ומאמינים אנו, שהקבלן יוכל להיות בשטח במחצית השניה של אוגוסט. זה לגבי שלב א;

עבודות-עפר יימשכו 90 יום ובתוך 30 יום נוספים - לקראת סוף ראשית דצמבר יהיה אפשר להקצות חלק מהמגרשים לבנייה עצמית על ידי היזמים.

מבקייל - אנו מתכננים את כל עבודות התשתל, המים והביוב וגמר התכנון - במחצית אוגוסט. בעוד תשעים יום , לקראת ינואר - יהיה אפשר לסיים את העבודות והמגרשים יהיו מוכנים.

השר א. שרון: האם יקבלו שם אנשי אריאל ואלקנה עדיפות?

א. עשיה: עד כמה שיהיו - מעדיפים אנו זאת. כמו באזור המלאכה באריאל - שם בונים אנו 6000 מטרים,באזור של 30 דונם. זה מוקדש ליזמים פרטיים, שאין בכוחם להקים פרוייקט גדול. באזור התעשיה הגדול - יהיו גדולים יותר.

בניגו מבנה אחד שהוקצה כבר - 3000 מטרים ועוד מבנה, שיסתיים בחודשים הקרובים ושם נשתדל להעדיף תושבים שגרים במקום, מה גם שתושבי אריאל, מעצם טבעם - אינם יכולים להקים מפעלים גדולים, שיבואו במרביתם ממרכז-הארץ. לפחות כך למד אני מרשימת הבקשות. יש רשימה לא-גדולה.

אשר לצד התקציבי: העלות של כל האזור הזה, בשלב א' - מה שנמצא בצד דרום - זה כארבעים מיליון שקל. לשנה זו אין מתוקצבים עדיין הדברים, אבל לדחיפה ראשונה אנו מתוקצבים.וכאשר נגיע לגשר - נראה כיצד לעבור אותו.

אורי בר-און: אנו רוצים לגשת עתה, ואמרתי זאת במשרד המטחר והתעשיה - לנושא תכנון אזור תעשיה גדול יותר, לא יותר מאריאל, אבל באזור ריחן, - לגוש חיננית וריחן. אזור תעשיה, שתוכנן על ידי המחלקה וצריך לפתחו כאזור-תעשוה גדול לכל הגוש הזה. לגבי שטח אריאל - ה שטח ראשון נוח מאד יחסית, לכל המקומות שעבדו בהם עד היום.

ישנו עוד שטח - אלף דונם בהמשך שלו, שהוא קשה יותר וזה המשך אזור התעשיה, שיהיה בן 1300-1200 דונן, אזור-תעשיה במרכז השומרון,

אורי בר-און:

שיתן גם פיתוח ותעסוקה לכל האזור. אנו עושים את כל הפעולות שגם הכביש יתנכזו וגם כביש מנוה צוף יתנכז ויתן אפשרות הגעה מהדרום לצפון. זה אזור שיתפתח. זה יקח שנים, אבל נתחיל בזה בחודשים הקרובים.

מקום שני חשוב לנו הוא אזור שנמצא צפונה באזור ריחן, שצריך יהיה לעשות שם סיור עם אנשי החבל ואנשי משרד המסחר והתעשיה ולדון על הפיתוח של אזור-תעשיה במקום זה.

א. שרון: אני רוצה להעלות עוד כמה נושאים.

הת/45. ענתות ובית-אריה ב'

1. ענתות:

אורי בר-און: ענתות נמצאת על הכביש החדש שבונים מאזור של מעלה-אדומים לעטרות. זה קטע כביש שיחבר את מעלה אדומים אם בן-שמן.

(מפה על הספה). זה נמצא כאן, אתם רואים את מעלה-אדומים, את ירושלים ואזור רמאלה ואזור התעשיה של ענתות, כאשר ענתות נמצאת בחצי-הדרך בין עטרות ומעלה-אדומים. זה מקום שתוואי הכביש החדש נמצא במקום. הכביש הרחב, צפונה לירושלים, שהיה שם מניה דרומה - לישוב. עצמה ויהיה כביש נוסף לירושלים, מכביש שער-הבאי. ענתות עצמה נמצאת מעל הימח"ים.במקום - ששח של אדמות-מדינה, שרשום במאבו וישוב שייבנה על ידי תושביו. בגלל קרבתו לאזור התעשיה וירושלים ולאזור נווה-יעקב או שיכון נווה- יעקב - הוא ייבנה כמו שהחלטנו - על גבעת הרדאר. יכול להיות שיצטרכו לעשות שם הכשרה ראשונית, אבל בעיקרו צריך לגשת לתכנון המקום, בעבודה עם השקעה עצמית של האנשים עצמם. זה אזור ענתות.

השר א. שרון: אני רוצה להעלות נושא נוסף : בית אריה ב'.

אורי בר-און: יש כאן כביש מגבעת כוח לנווה צוף ובית-אריה, על הרכס שם,והמקום שנקרא בית-אריה ב' נמצא כאן ונערכה בדיקה על-ידי פליאה אל-בק בשבוע האחרון. (השר א. שרון: זה מזרחה לכפר דיר-בלוט. יש שם ואדי נחדר ומצוק נפלא). זה ששח של 1200 דונם על הרכס למעלה ,שנקרא בית-אריה ב'

אלה שני דברים חדשים שצריך להיכנס אליהם. צריךלבדוק מה

א. בר-און:

ומי זה ואני יודע שניתנה הוראה לבדוק זאת בזמנו, על ידי החברה, וחבל התיכון.

השר א. שרון: ישנו גרעין שרוצה לעלות לשם ואין בנושא זה בעיה.

אורי בר-און: הצעה ראשונית - זו קבוצת חברים, שהיו באלקנה.

השר א. שרון: אסביר על המפה - מה מנסים אנו לעשות עתה.

אנו השלמנו את השלד ההתישבותי ותפסנו את המקומות העיקריים והחשובים, כדי להחזיק אותם בידינו ולמנוע בכל מקרה של הסדר מדיני, שהם יימצאו בידי מישהו אחר ויסכנו את בטחוננו. תוך כדי בדיקות נדוקדקות יותר בשטח - נתברר לנו שנשארו מספר מקומות, שהם חשובים מאד לנו, ועלינו להחזיק בהם. בדרך כלל - הייתי מגדיר אותם, ככאלה שנמצאים הם כמעט כולם בקרבה מאד צמודה לישובים שהקמנו ואני ניגש אליהם, במסגרת החלטת-הממשלה, שנתקבלה על הרחבת ישובים וגושי התישבות קיימים.

באופן כללי, המגמה היא לחזק את קו הישובים שנמצא ברצועה, שהיא כחמשה עשר עד עשרים קילומטר מזרחה למה שהיה הקו הירוק ומכילה בתוכה את השטחים השולטים ביותר על אזור החוף, במסגרת מקומות אלה, למשל, מבית אריה ב' שהוא אחד המקומות האלה - אם נמשיך דרומה.- היום היתה לי פגישה עם ממי ואורי, ונוכח ההתפשטות והתרחבות הגדולה מאד של הערבים, בעיקר ממוצא בדווי בדרום הר-חברון - ביקשתי לאתר מקומות נוספים, על הר חברון, גבול מדבר-יהודה - הן לכיוון מערב והן לכיוון מזרח. כלומר - בגבול מדבר-יהודה. מדובר בישובים שצריכים להיות לאורך הציר המתוכנן, אותו ציר ידוע - עפולה ערד או בית-שאן-ערד, כלומר - הידק הקשר או קירוב הישובים או צמצום המרחק ביניהם בשטח בין מעלה-אדומים לבין אזור יתיר. כל זה כרגע הינו בגדר מחשבות שייבדקו ויוצגו כאן בעתיד.

אחרי שדברנו על ענתות ובית אריה ב' - ואת שתיהן הצגנו כישובים שבהם הגרעינים המתישבים יצטרכו לבנות אותם בעצמם, בכחות עצמם - ופרט לתשתית ראשונית שניתן להם - אני רוצה להביע לדבר נוסף, וזה נמצא ביתיר, ואורי יציג זאת.

הת/47. הקמת יישוב קהילתי בחורבות יתיר

אורי בר-און: הכוונה לישובי קהילתי. נדמה לי שהחלטנו על כך לפני שנתיים - ומדובר באזור חורבות-יתיר - וההחלטה היתה להקים שם ישוב קהילתי.

א. בר-און:

<u>השר א. שרון:</u> חורבות יתיר נמצאות ביער יתיר, בדיוק על הקו הירוק וזה חלק מאותה פרסה התישבותית שבונים אנו משני צדי הקו הירוק, בשיפולי הר-חברון.

<u>אורי בר-און:</u> הכוונה שהגרעין שקיים היום -שהוא מבאר-שבע, הוא ייכנס ליתיר הקיימת או מבוא-יתיר, או בית יתיר של היום באופן זמני ונתחיל לבנות את הישוב הקהילתי בחורבות-יתיר העתיקה.

בדיוק עתה עולה הנושא של כרמל ומעון, שיאוזרחו אחר תיאום עם משרד הבטחון. אבל בעתיד הקרוב יכולים נהיה לאזרח שתי נקודות אלה - אחת לגרעין זיף ואחת לגרעין עינב. מדובר היה שאלה ילכו לחרבת סוסיה. אבל לא מוצאים אנו עדיין את השטחים המתאימים לכך.

יש שם בעיות עם קושנים תורכיים ולא יודעים אנו עדיין כיצד לפרש זאת. על כל פנים - זו הכוונה. הכוונה לאזרח את כרמל ומעון בתקופה הקרובה. אלה הנושאים שהיו רשומים אצלי על סדר היום.

ישנו נושא של סמיר, הנושא של מצפה ספיר.

<u>השר א. שרון:</u> אני מודה שאנו לפעמים מבצעים ורק אחר-כך מביאים זאת הנה, כי לא תמיד שפלית אנו לכנס את הועדה בזמן.

<u>ש. רבידי:</u> משכבר הימים זה כך - "נעשה ונשמע" - אבל גם לזה עד גבול מסויים. כנראה אין גבול...

לגבי נושא זה: אני תומך בעקרון בנושא של אזרוח מעון וכרמל - שני גרעינים שיש ביניהם קשר ויחד עם לוזימר יבנים ליצור אזור אחד. מבחינה עקרונית זה מקובל עלי. אבל יש כאן שני אבלים: 1. יש אבל שהוא פרוגרמתי. בזמנו הקימונו את מעון וכרמל כמאחזים צבאיים, כי לא יכולנו להצביע על אמצעי-ייצור במקום, לשם פרנסה של התישבים. אמרנו שתחילה יעלו ישובים כמאחזי נח"ל ותע"ש קבלה עליה העברת מפעל שלה לשם ולצורך זה הקמנו שם מבנים.

הנושא פתור מבחינה מסוימת, משום שאנשי זיף יוכלו

התישבות. 5.7.81

ש. רבידי:

לעבד את השטחים של בקעת ערד, כאשר יגיעו לשם אחר נסיעה של כמה קילומטרים.
אבל צריך לקחת דבר אחד בחשבון: איננו רוצה להעלות את כל הנושא התקציבי וכל המצוקה הנוראה שאנו נמצאים בה, בעקבות כל העבודות שהזכרתי.

השר א. שרון: אנו מצפים שעם כניסתך, שמעון רבידי, לתפקיד, כאיש החי את בעיות ההתישבות במשך עשרות בשנים - יקל עלינו בעתיד בנושא זה במידה מסויימת...

ש. רבידי: איננו מציע לבנות על זה, לא בגלל הרצון הרע, אלא שחלק מהטריקים שהפעלתי - לא יוכלו להפעיל נגדי...

השר א. שרון: מדובר לא נגד אלא בעד. זה בעד עם ישראל.

ש. רבידי: אני מדבר על הגבול מעבר לקו הירוק.

השר א. שרון: ראש-הממשלה אמר והודיע שהוא לא קיים עוד.

אורי בר-און: קבלתי עכשיו תלונה בענין זה.

ש. רבידי: אתה רואה, אורי? אני אמרתי לך שתבדוק זאת, כי אתה מסכן את מעמדך ...

השר א. שרון: ראש-הממשלה אמר בראיון טלביזיוני, שאחרי הבחירות צריך לשכך את זעם כולם וצריך לחזור לאחווה ורעות. כולנו הותרים לאותה מטרה וזה הקו המנחה אותנו במשך ארבע וחצי השנים האחרונות.
כל מה שנופיע על מפות כאן - רשום בפרוטוקול. כאשר באנו בתחילה עם זה - מה היה נראה מצחיק ודבר שלא יתכן שיקרה. ומה קרה? - הכל קיים. גם זה רשום בפרוטוקול ואני מקווה שהיחסים יירגעו. אני בעצמי זימנתי למחר את ראשי תנועות ההתישבות. תתקיים פגישה בנושא התישבות וחקלאות - כדי שכל המחנות יתרכזו מחדש סביב הדגל הציוני העיקרי, ממש כך. גמרנו, נגמר הדבר, ומספיק היה לנו נושא הבחירות במשך שלושה חודשים. גמרנו את הענין הזה וצריך לחזור לעבודה. יש כל כך הרבה דברים לעשות.

ש. רבידי: לגבי מעון וכרמל - אם זו החלטה, קודם-כל אנו זקוקים להחלטה פורמלית על-מנת לבצע זאת. אבל צריך לקחת עוד דבר בחשבון, שאיננו מסוגלים להחזיק היום את כרמל ומעון, שאינם מתוקצבים אצלנו

ת/ישבות. 5.7.81

ש. רביד:

לחלוטין כישובים אזרחיים. את זאת צריך לקחת בחשבון. בזמנו הבהרנו חד-משמעית עם הצבא, שפרט למבנה התעשייתי איננו נותנים שום דבר והם אינם מופיעים בתקציב שלנו.

מצבנו כזה, שאיננו יכולים להוסיף עוד שתי גיבנות על אלה שיש לנו כבר עתה וצריך לדעת שאפשר יהיה להחזיק את האנשים על השטח רק כאשר תהיה לנו תוספת של תקציב.

אינני מדבר על הכסף. יש להם אמצעי-ייצור בבקעת ערד, אבל מדובר על עצם אחזקת המחנה וזה כסף רציני, שאינו מתוקצב אצלנו.

השר א. שרון: הגענו למסקנה, שאנו רוצים לאזרח ישובים אלה, מכמה סיבות:

1. יש לנו ישובים, גרעינים רציניים, שרוצים להתיישב ואין לנו כל סיבה שלא ליישב אותם במקומות בהם מתעתדים לחיות..

ב. הרגשנו שנזדקק לנח"ל כדי לבצע את התכניות הנוספות שלנו. יש לנו הרבה מאד תכניות, שצריך לבצע אותן ואין סיבה להחזיק נח"ל במקומות שאפשר להחזיק את המתיישבים עצמם.

אני מעריך שהתיישבם ערים לבעיה זו של מחסור בתקציב וללא-ספק יודעים על כך.

ש. רביד: אני תומך בזה שתתקבל החלטה לאזרח את הישובים האלה, אלא שמימוש הדבר מותנה ומוכרח להיות מלווה בכסף נוסף.

השר א. שרון: מקובל עליך כל הגוש הזה?

ש. רביד: כן, בהחלט. אני יכול לראות שנתקבלה החלטה לגבי הקמת ישוב קהילתי בחורבות יתיר?

אורי בר-און: כן.

השר א. שרון: אבל לגבי ישוב זה, מאחר שזה קרוב לבאר-שבע - זה יהיה לפי השיטה של "בנה-ביתך".

ש. רביד: ללא ספק אני מעריך שללוציפר יהיה אפשר להיכנס בעוד חודש וחצי.

השר א. שרון: ייכנס לשם הגרעין היושב במבוא יתיר. למבוא-יתיר של היום ייכנס הישוב הקהילתי, באורח זמני - עד שיימצא הפתרון.

מתברר בכלל, שנושא הסיכויים הוא דבר שקשה מאד לאמוד אותו מראש... אבל על כן - אורי לא יוכל בקדנציה זו להיות שר אוצר... אבל אני מקווה ששמעון, מצד אחד וחיים צבן מצד שניומאיר שמיר מצד אחר וכן מתי - ואני - כולנו יחד נצליח לבצע זאת באיזו שהוא צורה.

מ. שמיר: ענין "בנה-ביתך" חשוב מאד להגדירו ולסכם את האפשרויות של העלות מטלול זה בשלביו הראשונים.

השר א. שרון: זה הולך נהדר.

ראינו עתה מה קורה בהר חברון. וכן באריאל ובבית-אל. שם הבניה מתבצעת בקצב עצום.

אורי בר-און: החלו בונים גם בשילה וקדום וזה ממש מנטטי.

מ. שמיר: אני מדבר על אזור זה וזה מחייב הקמת תשתית ואז אפשר יהיה להפעיל זאת.

מ. דרובלס: למרות מצוקה תקציבית באזור כרמל ומעון - זו האפשרות הזולה ביותר שיכולה להיות לנו.להחזיק שם את הנח"ל - זה יעלה למדינה, ולא משנה מי אחראי לתקציב זה - זה יעלה פי חמש מכפי שיעלה אם ישבו שם אזרחים ויתקיימו ממה שייצרו.

ב. במעון וכרמל התשתית ישנה. שם תהיה התחשבנות של משרד הכסחון, שיבקש מאתנו כסף.גם חלק של התשתית התעשייתי ישנו והיתר - אמצעי-ייצור. נכון שנצטרך להשקיע עוד כסף שם. אבל יחסית - יחסים למה שמקבלים אנו - זו תשתית זולה ביותר.

ש. רבידי: כסף זה אינו בנמצא עתה.

מ. דרובלס: נכון. אבל זה כדאי לעומת מה שצריך יהיה להשקיע בדרך אחרת. מדובר על מאתיים מיליון לירות לחיזוק הדברים האלה, או אולי

מ. דרובלס:

על 300,000 לירות. אבל בגלל זה שהרוב כבר מושקע - כדאי לעשות זאת.

ג. אנו חוסכים הרבה כסף בסופו של דבר למערכת הכוללת.

אם ניקח את גרעין זיף במקום לבנות לו בהר המשא, כאשר תקצבנו אותו כבר, כישוב שלם - מעבירים אנו בנייתו לכרמל ואז משתחרר הכסף בסוכנות היהודית. בהר-המשא צריך היה לעלות לנו נושא הבניה מאתיים וחמשים מיליון לירות בנייה, ובינתיים אני מקפיאים שם את הבניה ואפשר לתת זאת לכרמל.

ד. אני מציע שעל גבול הישוב הקהילתי שייכנס לביתר-יתיר,

ד. אני מציע, שעל גבול הישוב הקהילתי, כאשר הם יכנסו לביתר-יתיר ושהוא יתפנה כאשר הם יעברו ללוציפר - שנקבל החלטה לעשות את התשתית לראש-השנה. הם ישבו בביתר-יתיר כגרעין זמני והם יבנו לעצמם, כמו שבונים בעומר ובישובים אחרים - את הבתים בהם יגורו.

השר א. שרון: שם זה קשה.

ש. רביד: איננו מציע להקים עוד ישוב זמני.

מ. דרובלס: ביתר יתיר ישב בביתר יתיר ונביא לישוב הקהילתי, לראש השנה כביש, מים. המדינה - זה אנחנו. נביא לשם כביש, חשמל, מים ואז תגיע היזמה הפרטית ותבנה שם את בתיה. בסך הכל - בגוש חיוני כזה, כאשר סוגרים אנו אותו עם חמשה ישובים כאלה, יחסית - לעומת התשתית שישנה, זה הדבר הזול ביותר. הלוואי ובמקומות אחרים יכולנו לעשות כך.

על כן, זו מעולה חיונית ביותר , כי היא כבר ישנה בשטח ונצטל אותה כנקודה אזרחית במקום צבאית והצבא ילך למקומות חיוניים יותר.

הת/48. המצפים - הפיכתם ליישובים והעלאת מספר המשפחות בהם

השר א. שרון: אני רוצה להעלות כאן בעיה נוספת. ראשית-כל - הייתי רוצה ששמעון, מאחר שאתה עובר בספטמבר לתפקיד החדש שלך, אני רוצה להזכיר לך את החלטת-הממשלה בענין המיצפים - הפיכתם לישובים והעלאת מספר המשפחות בהם לשלושים משפחות בכל מצפה - וזאת, כדי לאפשר להם להתקיים עד שנעבור לאותה שיטה חדשה, שאנו מאמינים בה, שאנשים יבנו את בתיהם בעצמם בחלק גדול מהמצפים.

השר א. שרון:

כאן, ללא ספק נהיה זקוקים למשאבים כספיים והיום נדמה לי שכל אדם שמביאים לגליל - קשה להניח שלא יהיה מוכן להרחם לתרומה כספית גדולה יותר, כדי לחזק את הישוב היהודי בגליל.

בכך שינינו לחלוטין את מפת-הגליל ואי-אפשר לומר, או כל מה שנאמר - יהיה מיותר. השאלה היא כיצד נערכים אנו לגיוס משאבים, והאם אפשר לעשות זאת כמפעל מיוחד של גיוס-כספים לממרה מוגדרת זו.

ש. רבידי: לגבי ההחלטה על שלב-זמני - המחלקה להתישבות למעשה הפסיקה את תכנית הביסוס, כדי לחיות מסוגלת להוסיף מבנים למצפים ולמעשה - הסוכנ ת בשלב זה הסתלקה מהתחייבות למתישבים לגמור את ביסוס ישובי שנות החמשים בתקופה הנראית לעין, על -פנת שאפשר יהיה להעביר בשלב ראשון כארבעה או חמשה מיליון דולר מתכנית הביסוס, כדי להוסיף כמאה שיש מבנים במצפים הקיימים. ונביא כל מצפה מחמשה-עשר עד עשרים וחמשה מבנים וזה מה משמפיק יהיה לנו לעשות. זה בהנחה, שעם המספר הזה אפשר יהיה להחזיק מעמד עד אשר יימצא פתרון-קבע.

לצערי הרב - אנו דנים רק בדברים האחרים, ואיננו מתקדמים בהם כמו במה שקשור רק בנו.

השר א. שרון: האם מתיחסים אתם לאגף הבניה הכפרית?

ש. רבידי: אולי יישמע הדבר קצת בוטה מצדי, אבל הלוואי שדברים שאמרת כאן היו נופלים על אזניים קשובות במשרדים אחרים. בינתיים - רק אנו משקיעים את הכסף.(הסוכנות).

השר א. שרון: אתם משקיעים גם בשומרון ובעזה. הרי זה אותו כסף של העם היהודי.

ש. רבידי: העובדה היא שלמאה וחמשים ישובים הוצאנו את התקציב. מחקנו להשים היות ולא היה פתרון אחר/- מאה וחמשים ישובים - הוצאנו אותם מהתקציב, אותם ישובים משנות החמשים והעברנו את הכספים האלה למצפים.

לגבי שאלתך על גיוס משאבים לנושא הגליל בנפרד : ישנה החלטה בנושא זה - ללכת בכיוון זה.

ש. רביד:

יחד עם זאת - צריך להיזהר במידה מסויימת מהנושא של מגביות למטרות נפרדות. אך נדמה לי שבנושא הגליל - הדעת היא אחידה. צריך לקחת בחשבון שיש גבול למה שהסוכנות צריכה בעיות וזה נושא שלא ימצא פתרונו ללא הקצאות מאסיביות של משרדי הממשלה בנושא זה.

אחרי שנה וחצי של דיונים, יש לנו סוף-סוף הסכם עם משרד התקשורת על השתתפות של חמשים-חמשים אחוז, בהנחת רשת טלפונים בארץ כולה, כולל מצפים.

יש לנו הבטחה של משרד השיכון, שהוא יגש לעשרה מצפים במשך השנה לשם הכנת תשתית לנושא "בנה-ביתך". אבל זה בגדר הבטחה ויש בעיות בדרך. הנושא - אקוטי ביותר ולא נמצאה לו אוזן קשבת כלשהי. ההנחה שנושא השיכון יפתר ואכן אפשר יהיה לגשת בקצב של עשרה מצפים בשנה, וזה אומר אכלוס מוגבר בעוד שנתיים מהיום, נושא שלא נמצא לו פתרון ולו גם בסיכום - זה נושא הכבישים.

זה מטיל עלינו עול עצום של אחזקה וציפוי הכבישים מדי פעם מחדש. אין לזה פתרון. מדובר בתשעים וכמה קילומטרים של כבישים בגליל בלבד.

זה אינו כולל מצפים חדשים אלה נושאים שאם נשתחרר מהם בשנה הבאה - נוכל להרים עוד את חלקנו לתפיכתם של מצפים לישובים לכל דבר, והם ישוחררו אותנו מנושא הבינוי. ואז נוכל לדאוג לנושא הייצור אמצעי.

חשר א. שרון: אינני יודע אם נוכל לדאוג לכולם.

ש. רביד: נכון.

חשר א. שרון: אם עוסקים אנו בנושא זה - אזחיל בכך שאזכיר, שקבלנו החלטה, בעקבות סיור שלנו, על שני מצפים נוספים, באזור הר-תבור.

1. על הר דבורה, במשולש שבין עין מאהל לדבוריה וקסלם.

2. בין כפר עין מאהל ובית-קשת - שם טרם ניגשו לעבודה.

הייתי רוצה להתחיל לראות מה ניתן לעשות שם.

ש. רביד: גמרנו שם תכנון ראשוני. הסיבה לכך כמו שקרה עם עשרה מצפים - והתחלנו בהם בשנה שעברה, אך הפסקנו את העבודה בגלל חוסר-תקציב.

הכנסת 5.7.81

ש. רבידי:

למעשה אנו עובדים שם עתה בששה בלבד. ברגע שנחדש את העבודה בארבעת הנוספים – האחד באזור ואדי־ערה ועוד שלושה בגלל – ודאי ניגש לשניים הנוספים בגליל התחתון, אם רק יתאפשרו לנו התנאים.

הבעיה היא כספית.

השר א. שרון: בגבעת־עוז, – מה קורה שם?

ש. רבידי: לא עובדים שם בגלל חוסר כסף.

השר א. שרון: ראיתי את הדרך היפה לברקאי ב', ומעניין ב'.

ש. רבידי: זה מה שנקרא קציר וחריש. שם עובדים. בגליל עוברים בכרכום וההדוף, באזור נחל צפורי . בשלושה האחרים הפסקנו את העבודה ובשניים אחרים – לא התחלנו כלל.

השר א. שרון: צריך לתת תנופה מחודשת שם כנראה.

הת/42. תכנית מיתאר ארצית בנושא: הבנים הממשיכים במושבים

השרא. שרון: לנושא הבא: נתקלתי בדבר מחדש בסיורי בתקופה האחרונה. אנו עומדים בפני תופעת קשה מאד במושבים, תופעה של בנים ממשיכים במושבים, בהם מצויות בעיקר משפחות ברוכות־ילדים. מדובר בבן ממשיך אחד שהוא נשאר במשק ובונה את ביתו בחצר ההורים או בסמוך לה וממשיך במשק. אבל מה קורה כאשר מדובר בבנים אחרים? – בגליל שתרנו את הבעיה. אני מוכרח לציין, שאין סענה זו נשמעת עוד בישובי הגליל. כלומר – היום ברור לגמרי שיש לאן ללכת. אמנם, לא לישובים חקלאיים, אבל יש לאן ללכת ואין טענות בנושא זה.

מצב קשה קיים בדרום, וזה מצב קשה מאד, באזור עזתה, בגוש או חבל עזתה. יש שם משפחות עם הרבה מאד ילדים. ואין לנו אפשרות להעמיד שם אמצעי־ייצור נוספים. המצב קשה מאד בגוש הישובים של בית עזרא, שדה עוזיה, גבעתי – בכל הגוש של הישובים האלה. הייתי אומר שהמצב קשה מאד ביישובים של הרי־ירושלים. שם הבעיה קיימת במלוא עצמתה.

השר א. שרון:

בזמנו קיימנו בנושא זה הרבה מאד שיחות והגענו למסקנה, שמאחר שמדובר באוכלוסיה שחדור הממשיך שלה רוצה לחיות בקרבה להורים - יש בזה הרבה מאד יתרונות. אנו לא מכירים זאת כל-כך אצלנו וזה לא אופייני לכל מגזרי האוכלוסיה בארץ. יש מגזרים שהבנים חותרים בהם ללכת לקצווי-ארץ. אבל יש אחרים שהבנים רוצים להיות בקרבת ההורים, כדי לשמור על קשר משפחתי הדוק. זה קיים בגליל ובישובי הנגב וגושי הישובים שהזכרתי כאן.

בגליל פתרנו זאת, כי הלכנו שם לתנופה של בניה.

במקומות אחרים הצעתי פעמים רבות , למשל, לשכני באזור עזתה שנמצא שם שטח קרקע ושהם יבנו בלב הישובים ישוב כזה, שישא אופי של ישוב עירוני, כמו נתיבות או אופקים; זה יהיה ישוב עירוני, שנגדירו כישוב סגור לבני המושבים בסביבה , כדי שלא יבואו אחרים בעלי אמצעים רבים יותר, וחם שיתיישבו שם לפי השיטה של"בנה-ביתך". המחשבה היתה שזה ייעשה פחות-או-יותר כפי שנעשה הדבר בגליל.

הזכרתי זאת שוב לחיים נדיבי ולאבסבי ואני מחכה ליזמתם.

והנה, עתה, בביקורי באזור זה של שדות-עוזיה וגבעתי וביתעזרא - נתקלתי בתופעה זו ממש בכל חומרתה ולא תמיד ולא לכולם - נופלת בחלקם זכות זו, שהם יכולים להיכנס לכל בית בארץ, ולי במקרה ישנה זכות זו, שאני יכול להיכנס ולראות ולבקר בכל בית. ואני אומר זאת בהכרת-תודה.

ואני נוכחתי שעומדים אנו כאן בפני בעיה חמורה ממדרגה ראשונה. לראות את הבנים האלה חוזרים מהצבא והם נישאים וגרים באותם בתים של אותן משפחות, שגדלו מאז וחיים עם ההורים והילדים כולם יחד - זה דבר שאי-אפשר לעמוד בו, לפי דעתי. היינו עדים לתופעות רבות בתקופה האחרונה , שלפי דעתי צריך לגשת אליהן לא בגישה מפלגתית כזאת או אחרת, כי זו לא בעיה שצריך להעביר לאידיאולוגיה מסויימת מאת וחמשים אלף איש, ואז המצב ישתנה, אלא הבעיה היא לאומית - כיצד לגשת לפתרונה. אין זו בעיה - כיצד להעביר מגוש פוליטי אחד למישנהו. הבעיה היא - כיצד לפתור את הנושא הזה.

השר א. שרון:

לדעתי - הדרך הנכונה, עליה חשבנו היא לתת אפשרות לבנות בקרבת מקומות אלה מבנים למשפחות הצעירות.

בגליל יש פתרנו זאת. בהרי ירושלים נמצא פתרון, כי לא חסרות שם אפשרויות למגורים בקרבת המקומות האלה.

מ. שמיר: ניתן למצוא, אבל אין.

השר א. שרון: כן, אבל נמצא ה הדרך לפתרון. לכן אבקש שתתחילו לחפש בכיוון זה פתרונות.

אורי בר-און: ישנה גבעת הרדאר שם.

השר א. שרון: צריך להתחיל לחפש שם. אני מציע לך לא לחכות ליזמה של חיים נדיבי. תתחיל לחפש באזור עזתה - כיצד להקים ישוב ל-400 בני-מושבים, שיוכלו בערב לגשת לבית ההורים, יסייע להם במשק. אבל שלא יחיו על צווארם כל היום. אי-אפשר לראות זאת. הם יבנו את בתיהם במקום שייועד לכך ויחיו את חייהם.

זו בעיה לאומית ממדרגה ראשונה.

אני חוזר לנושא של זמורות.

הח/43. זמורות - ישוב לבנים משיכים

השר א. שרון: אני חוזר לנושא של זמורות. יש לנו שם קרקע, כמה מאות דונם. בואו נבדוק זאת ונאפשר להם [illegible] ללכת לשם.

נעמיד לרשות בני המושבים בסביבה את השטח וניתן להם אפשרות לא להקים משקים חקלאיים אלא שיהיו ליד כל בית שלושת-רבעי דונם ויבנו להם בתים לפי המקובל בשיטת "בנה-ביתך" - עם כל הסיוע של זכאי משרד הבנוי והשיכון. ישוב לא נקים שם כי אין שם מקום לישוב חקלאי. אפשר ליישב שם שלוש-מאות עד ארבע-מאות בנים. יש שם אדמה להרבה יותר מזה, אבל זה ודאי יכול להיות שם.

זה נושא שעלה וחזר ועלה ודנו בו וזה מיועד לעולים לדרום-אפריקה ולא יצא מזה דבר. על כן - אני מציע שנרד מזה. אבל אם יכול אני ליישב מישהו באזור זה - נוכח חבית אבק-השריפה שכולנו יושבים עליה (כל עם ישראל יושב עליה) -

השר א. שרון:

הייתי נותן אפשרות לאנשים אלה שיבנו שם בתים ואני רוצה לשמוע דעתכם ולצאת מיד לבצע זאת. זה לא צריך להיות שייך לתנועה מסויימת, אלא שהמינהל יקח את הפרוייקט הזה בידיו. זו תשתית קלה ביותר וצריך ל עמיד את המגרשים לרשותם במחירים המינימליים האפשרות לתת לאנשים לבנות שם את בתיהם.

אורי בר-און: איננני חושב שהרעיון הזה חשוב. דברנו על כך לא-פעם. השאלה היא האם זה המקום המתאים לכך. מדוע לקחת אדמה חקלאית ולבנות עליה בתים? אני מכיר זאת היטב (את זמורות) ויש באזור זה הרים, במרחק חמשה קילומטרים משם באזור גפן ומדוע לבנות את הכל על החוף? על אדמה חקלאית?

השר א. שרון: הכורכר נתן לי את התשובה לזה. זה לא יגע בפרס ולא בשום דבר, אלא באדמת הכורכר.

אורי בר-און: זה מקום לארבע- מאות בתים?

ש. רבידי: כן.

השר א. שרון: זה רק לבתים ורק לאזור זה. יהיו לכל אחד שלושת-רבעי דונם. אלה לא יהיו משקים חקלאיים. לא צריך אמצעי ייצור שם ולא מים ולא שום דבר.

אורי בר-און: לדעתי, גם מבחינת מזג-אויר וגם מבחינות אחרות - כדאי לדחוף אותם יותר מזרחה.

השר א. שרון: לא נגעתי באזור לכיש - שם קיימת אותה בעיה. זה ענין אחר.

אורי בר-און: בהבדל של עשרה ק"מ - עושה הבדל היכן גרים?

השר א. שרון: האם אפשר לדבר מתוך הנחה שזה חדר סגור? - אני רוצה לומר לכם משהו: לפי דעתי - איננו מעזכים נכון את המצב. יש דברים שאיננו מביניים אותם וקשה לנו להבינם. הענין הזה, שאתה נוסע לראות את אבא שלך - שיאריך ימים - לא בכל יום...

אורי בר-און: בהחלט לא.

השר א. שרון: גם אני, כאשר אני נוסע לראות את אמי - זה לא לעתים קרובות. אני רואה אותה כאשר היא באה לבקר במשק שלי ואז אני רואה אותה. או שאני בא לכפר מלל, אך לעתים רחוקות אנ' מגיע לשם. איננו מביניים את

הדבר הזה. דבר שונה לחלוטין באוכלוסיה זו; כאשר מגיע הערב - מתיישבים כולם ליד ההורים. כך זה הנוהג. את הזעקות האלה זוכר אני מהגליל. הייתי אומר להם, שאתן להם מקום טוב יותר ולא רצו זאת בשום פנים ואופן, ורק במשך שנים, תוך סיורים וביקורים בלתי-פוסקים - הגעתי למסקנה, שפתרון יחיד בנושא זה הוא לעשות למענם משהו בקרבת מגורי ההורים.

יחד עם זאת, אני מאד חושש מבניה במושב עצמו.

ומדוע? - כי אני מטפל עכשיו בבעיות שהחלו לפני שבעים שנה - ביבנאל, ובמגדל - שם אני מטפל בהם ומה קורה שם? - אם עושים זאת בתוך הישוב עצמו - אחר-כך ישנם נכדים - ואז לנכד זה יש משק ולאחר - אין. ואז מתחילים לפצל חלקות ויש בעיות. לכן, רק לא להתקרב לבעיה זו יותר. יש לי מספיק ישובים, שאני מטפל בהם כיום, בטיפול מהסוג הזה, ואיני יודע איך לפתור זאת. בכל המושבות יש בעיות כאלה, שלא היו ערים בזמנו להן. על כן - אסור לשבור את המסגרת של המושבים, כפי ש היא. יחד עם זאת - צריך לתת פתרון שיחיו באיזה מקום - כלומר: אם הוא גר במרחק של מאה מטר ממש - הבעיות תישארנה בעינן, אבל אם יגור במרחק גוש שלם, של שלושה או ארבעה ק"מ - במעורב עם בני ישובים שונים - נאל נחזור על הביטוי הזה של "בני תרבויות שונות". כולנו למדנו לקח, וזה אינו עובר בין גופיסמפלגתיים. הוא אינו שייך בכלל לעניניסמפלגתיים.

<u>אורי בר-און:</u> זה מיועד בעצם לכולם, וזה חיקף גדול ואני בהחלט חושב שצריך לעשות זאת. היות ואני חושב שזה דבר גדול וחשוב מאין דוגמתו, אני חושב שצריך לעשות זאת במקום שמתאים לכך באמת.

<u>פתי דרובלס:</u> אני מברך את שר החקלאות ויו"ר הועדה על שהעלה את הבעיה.כנושא- זה נושא רציני ביותר.

התישבות. 5.7.81
מ. דרובלס:

אני מסכים שזו חבית של אבק-שריפה. איננו צריכים לחכות כמו בדברים רבים אחרים, בהם חיכינו במדינה זו במשך שלושים שנה. הדברים יתפוצצו ואחר-כך נשלם מחיר יקר ביותר ולא מצליחים לכבות את האש.

על כן, עלינו לבוא ולהקים באזורים אלה את השיכונים הללו. את המים והקרקע, כל הפוטנציאל שלהם מנוצל כאן ואנו יודעים מה היחידה הרצויה ולמה רוצים להגיע. אבל מבחינת החווי של החיים של אותם אנשים, שהם חיים יותר חיים של חמולה ומשפחה ובקרבה רבה ביניהם ורוב המשפחות הן מרובות-ילדים, שהממוצע שם הוא של חמשה -ששה ילדים במשפחה. לכן, גם אם נצליח לפתור חלק מהבעיות - לא נצליח להגיע לבן השני. הבן הראשון יהיה במסגרת הבן הממשיך ולבן השני לא יהיה פתרון. שלושה או ארבעה בנים יצטרכו לנדוד למרחק - או להתישבות חדשה, או לעיירות-פיתוח.

על כן, אני מציע שאם אפשר לבדוק את האפשרות הבאות:

1. באזור עזתה - להקים שם ישוב פתוח, עד 500 יחידות, שיהיה ישוב מעורב עם אוכלוסיה אחרת ולא רק של אותם בנים.

<u>השר א. שרון:</u> אזור עזתה, אזור מרחבים, אזור לכיש - מדובר באוכלוסיה מושבית. מדובר בהתישבות ספציפית של המושבים.

<u>מ. דרובלס:</u> אני מדבר על התישבות ותיקה והתישבות צעירה. זאת אני מציע לבני המושבים. אני לוקח בעיה ספציפית ,מיוחדת וקשה זו, של התישבות ותיקה וצעירה גם יחד.

2. בגליל באמת פתרנו את הבעיה וסגרנו זאת על ידי המצפים וכו'.

לכן, אזור מרחבים ועזתה - זו בעיה אחת.

אם אנומגיעים לאזור ירושלים, יש לנו שם מרכז אזורי כמו לאון. לא הצלחנו להדור לתוכו, אבל יש לנו את המרכז, התשתית.

התישבות. 5.7.81
מ. דרובלס:

חלק מהתעשיה ישנו וזה כל אותו אזור - אג'ור, שדות-מיכה, לוזית, ג'פן, חירוש, גבעת-ישעיהו, אדרת, זכריה, צפרירים, אדולם - את כל אלה צריכים וחייבים לחזק.

לאזור ההר - הנמוך והגבוה - צור-הדסה. צור-הדסה, זה מרכז אזורי עם חמשים משפחות. אפשר לעשות שם תנופה שתביא עד לאלפיים משפחות למקום. בינתיים - אפשר להגיע שם ל-300-400 משפחות. שם אין אדמה חקלאית ואין בעיות כאלה שם.

נקודה נוספת: הישובים בפרוסדור ירושלים. התגברנו על הבעיה והחלטנו להגיע למאה משפחות בישוב כאשר מדובר בגליל. בפרוסדור ירושלים עדיין עומדים אנו על ישובים בהם חמשים יחידות משפחה או ששים במקומות הטובים יותר.

השר א. שרון: הם אינם חקלאים עוד.

מ. דרובלס: נכון. אבל ישוב כזה עם חמשים משפחות, שצריכות להתקיים - מדוע לא נוסיף לו שלושים או ארבעים יחידות מקצועיות, שיעברו לשם ויעזרו במשקים, כשכונות-בנים.

השר א. שרון: שים אותם במרכזים, שאותם אני מציע.

מ. דרובלס: שכונת בנים כזאת - עוזרת לי לפתור את הבעיה השניה, עד לשמונים יחידות.

השר א. שרון: בוא נחזר ליבנאל. אני חושש מאד מהבעיה שם. הישובים שאלה מדבר עליהם נמצאים ליד ירושלים, ואין להם בעיה. אני בעד הליכה למרכזים לגבי אותם שדברנו עליהם.

מ. דרובלס: אם מקבלים את ההצעה הקודמת של המרכזים האלה, בקשה לנושא הזה - צריך לבדוק זאת. אבל לא בבת אחת הכל, אלא צריך לטפל בזה.

מ. שמיר: אני מקבל ומחייב את המחשבה ש עלתה כאן ולמעשה אני מטיף לה הרבה זמן, וללא הצלחה.

התישבות. 5.7.81

מ. שמיר:

יחד עם זאת - יש לי שתי הערות:

1. הבעיה היא עצומה בהיקפה. כאשר אנו מחליטים על כך בעקרון - חייבים אנו להיות מודעים להיקף הבעיה. אני מעריך שאנו מדברים על 25 עד 30 אלף יחידות, גם אם לא מיידית ולא זו הכוונה לעשות הכל מחר בבוקר. אין ספק שכאשר נבוא לטפל בנושא זה - לנסות לרכז ולתת תרונות וליצור נוסחה וקונצפציה - צריך להיות ברור, שעל זה מדובר, כי רק אז פותרים את הבעיה.

גם אני חי במושב ורואה איך משפחות גדולות נהרסות ואיזה חומר-נפץ הוא הנושא של בית שיש בו ארבעה או חמשה ילדים ורק אחד מהם הוא הממשיך במשק.

אני חושב שזו בעיה תכנונית, שחייבים להביאה לידי מכנה משותף והסכמה ללכת בדרך זו.

אני מייעץ לך, אריק, על בסיס החלטה ראשונית, להביא את הנושא הזה כהחלטת-ממשלה.

<u>השר א. שרון:</u> אנו ממשלה כאן.

<u>מ. שמיר:</u> אני רוצה להעיר משהו בענין זה.

<u>השר א. שרון:</u> ביום הראשון להקמת הממשלה - ביקשתי את תקנון עבודת-הממשלה ולמדתי אותו ביסודיות. מאז אני יודע, שוועדה שיושב בה אפילו שר אחד - היא פועלת כממשלה לכל דבר. על כן, ואולי בניגוד לאחרים - אני ידעתי ואני חושב שידעתי איך להשתמש בועדה. אחרים ראו בה מכשלה ואני ראיתי בה אמצעי בלתי-רגיל. זו ממשלה, כאן יושבת הממשלה ואם אנו מחליטים - אזי החלטנו.

<u>מ. שמיר:</u> אם כן, אני אדבר על משרדי הממשלה, ובכך אשנה את הגדרתי. למשל, חוק תכנון ובניה מסוכל ויכול

התישבות. 5.7.81

מ. שמיר:

להכשיל זאת מיסודו , אם לא מאשרים מיקומים כאלה ולא יאפשר זאת. הם לא יאפשרו את מימוש הרעיון הזה.

על כן, אני הייתי אומר שהמחלקה להתישבות , זו היא שצריכה לגבש תכנית פריסה זו - ואת העקרונות ושיטת-העבודה והביצוע - אין יותר פשוט מאשר הביצוע. זה יהיה תוך זיקה למספר ישובים. אפשר יהיה לאשר את הנושא במסגרת הנתונה של ההתישבות ולא נצטרך לפתוח זאת לציבור הרחב. אפשר יהיה שזו תהיה הקומה השניה של ההתישבות ואז הדברים ילכו גם בשטח.

אחרת - אני חוזה קשיים עצומים ביישום רעיון זה, שלדעתי זה אמנם הפתרון היחידי.

<u>השר א. שרון:</u> מה אתה מציע עכשיו מעשית? - איך אני יכול להתחיל לבנות? אני רוצה שיתחילו לבנות.

<u>מ. שמיר:</u> לדעתי, אם נוקח דוגמת של מתי - ליאון וצור-הדסה - על בסיס התכנית הקיימת - אפשר לעשות הרצה של עשרה ישובים. במקביל- אפשר לעבד תכנית במסגרת ועקרונות הפעולה שייקבעו ואת זאת תעשה המחלקה.

<u>ש. רביד:</u> אני מחייב את הגישה שמאחורי ההצעה לחלוטין ומציע לנסות להכניס אותה לאיזו דרך של עבודה, שאנו שומרים בה על מספר עקרונות. קודם-כל, אני בהחלט תומך בכל היעדים ומה שאמרת לגבי נושא השמירה על המסגרת. אסור בשום פנים לעשותשכונות-בנים במושב. זה פתח להפיכת 350 מושבים ל-350 שכונות על בעיות אין-קץ. גם כך יש לנו שם מספיק בעיות ולא צריך להוסיף על זה.

גם במושבי ירושלים - העובדה שיש להם 1350 מטילות - מחר יתעסקו עם זה - למי יש ולמי אין מטילות וזה סוף האגודה וסוף הקהילה.

התישבות. 5.7.81

ש. רביד:

היות ומדובר על אזור ירושלים, על התושבים באזור זה - הנושא של ההוצאות הכלליות והשרותים המוניציפליים הוא בעל זיקה אחרת.

על כן, ההיקף עצום ומאיר הזכיר זאת ולכן עלינו ליצור וליזום מצב בו לא נעורר ציפיות-שוא. באותה מידה שלילדים אלה יש זיקה להורים - יש להם רצון לעשות בדיוק מה שעושים ההורים. הם חולמים לקבל בית הקציבי ומחר לקבל גם קרקע ומים. לכן, צריך להיזהר מליצור ציפיות-שוא בנושא זה. צריך ליצור מצב, שכל אזור יוכל לשאת עליו את המרכז הזה, כי מבחינת עומס-ההוצאות לקיים את השרותים - כל זה יפול על ישובים חקלאיים באזור וזה יצטרך להיות בפרופורציה ליכולת הישובים לשאת בעול משפחות אלה באזור.

כאשר דובר על תמרת - לא היתה לנו בעיה, כי דובר על מועצה אזורית קישון. כאשר מדובר בעזתה - צריך גם כן לעשות זאת כך. על כן, אני חושב שמחלקת ההתישבות יכולה לקבל עליה להכין תכנית-מתאר לנושא הבן הממשיך., תכנית מתאר ארצית. כלומר - לבוא ולומר שזה היקף הבעיה ואלה האזורים ההומוגניים ולדבר על ישוב בעל זיקה הומוגנית למועצה האזורית הנושאת אותו. רק כך נוכל להתגבר על הבעיה, עם כל ההעתה לזה שאנחנו ממשלה, וחבל שזה לא מתבטא בשטחים אחרים.

<u>השר א. שרון</u>: תראה את המפות: לא פעלנו כממשלה?

<u>ש. רביד</u>: איננני זוכר שהתייעצת אתי על נושא הכור בעיראק...

<u>השר א. שרון</u>: אני רוצה להפנות תשומת לבך לתקנון הממשלה, המדבר על שורת ועדות, שכל אחת מטפלת בנושאים מוגדרים בתחומה. לא דברנו כאן אף פעם על שאלות אנרגיה ודלק, לדוגמא. כי יש תת-ועדה מיוחדת לנושא זה. לא דנו בנושא הסובסידיות, כי יש ועדת-שרים לכלכלה שדנה בזה, וזה תפקידה.

התישבות. 5.7.81
השר א. שרון:

הברים אלה מוגדרים בבירור בתקנות עבודת-הממשלה ולא חרגנו על כן במאומה בפעולתנו, אלא מלאנו את המוטל עלינו.

ש. רבידי: אני מצטער על חוסר-הידע שלי...

אנו מוכרחים להעמיד זאת בצורה כזאת, כי אנו רואים באופן טבעי, כאלה המס תובבים בשטח את הצד האחד של הבעיה. אין שום ספק שאם נציע לחקים בעזתה נקודה כזאת - נתיבות תזעק ולדרוש זאת מבחינתה שלה, ותקבל תמיכה מנקודת-ראותה - מדוע 300 בנים אלה ל א יבואו אליה. חענין לא ברור כל-כך, לאלה שאינם עוסקים אתנו מה יום-יום ונימוקיהם שלהם אתם. רק אנו מבינים שהם לא ילכו אליהם ושהם בבחינות חומר-נפץ. על כן, חייבים להתיחס לנושא זה באיזו שהיא הסכמה הרבה יותר כללית מטה שיכולים אנו לקבל כאן. אני מוכן ומציע להביא זאת לדיון בהנהלת המחלקה, שתקבל עליה לעסוק בזה כנדבך שני של הפעולה בישובי שנות החמשים בהם הבעיה דאקוטית וליצור את הבלמים על הצימיות.

וזאת משום שלך הם אמרו את השלב הראשון ואני בטוח, שמאחורי זה יש דברים שעוד לא אמרו, וצריך להיות בטוחים שלא תבוא אחר-כך דרישה למים ולעוד דברים, וכך גם צריך לתחום את זה.

אגב, לגבי זמורות - אני בהחלט מצטרף לדעתו של אורי וסבור שלא צריך לבזבז קרקע חקלאית לענין זה.

השר א. שרון: ישנה שם גבעת בורכר, ואפשר לגשת שם לעבודה.

אורי בר-און: אני מכיר קצת את תמרת שם ירדו כל אלה שאתה מתכוון אליהם, כאשר רק התשתית שם עלתה לכל אחד בארך מליון ושלוש מאות אלף לירות. אלה משדה עוזיה אינם מתכוונים לכך, שהם יבנו זאת, אלא שיבנו להם זאת כמו להורים שלהם. איני אומר שלא צריך לבנות להם. אני בהחלט חושב, שצריך לבנות להם, אבל לא שם, אלא היכן שמדינת-ישראל קובעת שזה תשוב לה מבחינה לאומית ובטחונית.

התישבות. 5.7.81 בודי

א. בר-און:

על כן, אני אומר שלא זה המקום. היות ואני מכיר את המנטליות ודרך המחשבה שלהם, אני חושב שצריך ללכת לפתרון, והם צריכים ללכת לישובים ולא לעיר. אבל לא זה המקום. יכול להיות שצריך לעזור להם בבניה. צריך לעשות להם תכנית במקום חדש, שאני חושב שהוא מועיל לנו ולא מזיק לנו. וכי מה זה - נסיעה של רבע-שעה של נסיעה בכל המדינה הזאת, מה זה מרחק של ומשה-עשר ק"מ?! ולדעתי - הם בהחלט ילכו לשם. ולכן, מי יבוא לשם? - יבואו אלה - כמו שהם באו לתמרת. וכי מי הלך לתמרת? - רק מי שיש לו הרבה כסף. כל היתר - ירדו מזה.

<u>השר א. שרון:</u> רבותי, בניה של "בנה ביתך" מעוגנת בזכות שיש לשבות צעירים לבנות.

<u>מ. שמיר:</u> תרשה לי, כי אני רוצה שתדע את הדברים למשל - במגדל העמק - הפיתוח שם עולה מיליון ושלוש מאות אלף לירות לכל יחידה. אבל מי שמקבל, מי שזוכה בתמיכה של "בנה-ביתך" משלם רק חצי-מיליון לירות בעד הפיתוח, כי 800,000 לירות - מסובסדים. כלומר - תושא הזה - יפעלו בו כל אותן יחידות ואז אפשר יהיה לבצע זאת. לעומת זאת - ביחס לתמרת - כל הנושא הזה לא פועל.

<u>השר א. שרון:</u> אני מציע: המחלקה להתישבות, יחד עם מינהל מקרקעי ישראל - יגישו הצעה לועדת השרים וזו תאשר את ההצעה או ההצעות, בנוכחות נציג משרד הפנים, שצריך להיות נוכח כאן בהקשר לחוק התכנון והבניה.

אני לא שותף למחשבה שאנו יכולים למתוך את כל הבעיה בכל הארץ ובפעם אחת. הבעיה היא במידה רבה למצוא דרך, שתתן אפשרות ותתן תקווה שיש פתרון אחר מאשר המצב הקיים - לנוער הזה, שבכל זאת גדל בצורה אחרת מאשר נוער בערי-הפיתוח עצמן.

התישבות. 5.7.81

השר א. שרון:

אלה גדלו בכל זאת בצורה אחרת. אנו צריכים לעבד את ההצעה הזאת. את ההצעה הזאת צריך להביא לדיון. איני רואה סיבה שלא נביא, בעקבות זאת, את הדיון לממשלה ונציג זאת כבעיה, ואני מוכן לקבל הסכמת-הממשלה בענין זה ולקיים שיחות עם שר הבינוי והשיכון, כדי לסכם את הנושא גם אתו.

יש לנו כאן בעיה מיוחדת במינה. גם אני היתי רוצה שכל האנשים יתיישבו באזורים מסויימים בארץ, שיש לי ענין לתגבר אותם במחירות גדולה יותר. לא נוכל לפתור את הבעיה ההיא דרך פתרון הבעיה הזאת, אלא רק חלקית. וכאן יש לנו בעיה, שגם היא טומנת בחובה נושאים לאומיים-בטחוניים ממדרגה ראשונה ועל כן - צריך לחפש גם את הפתרון.

האם אפשר שבעוד שבועיים תוצג תכנית ראשונית? -

ש. רבידי: זה מהר מדי.

השר א. שרון: תוך חודש?

ש. רבידי: יכול להיות

השר א. שרון: אם כן, נקבע שבעוד חודש נתיישב לדון בנושא זה. ואז נראה איך הדברים נראים. ברור לי שיהיה יותר מדיון אחד בנושא זה. אבל נראה כיצד זה נראה. אלה הנושאים.

אני רוצה להודות לכם וניפגש בישיבה הבאה, שאני מקווה שתהיה בקרוב. תודה רבה לכם.

הישיבה ננעלה

הת/41 ביצוע החלטות הועדה להתיישבות, המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית - דיווח יו"ר הועדה

יושב-ראש הועדה להתיישבות, מדווח על ביצוע החלטות הועדה בתקופה 17.6.81 - 5.7.81.

בדיון משתתפים: השר א. שרון ; ה"ה ש. רביד, א. בראון וא. תבין.

מ ח ל י ט י ם הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, רושמת לפניה כדקלמן, את הדיווח של יושב-ראש הועדה בענין ביצוע החלטותיה בתקופה 17.6.81 - 5.7.81:-

א. חיננית שבגוש ריחן - המשפחות במקום והיישוב נחנך.

ב. שקד שבגוש ריחן - בהתאם לתכנית שנקבעה ייכנסו אליו משפחות נוספות ב- 21.7.81

ג. מבוא דותן אשר נמצא בחלק הדרומי של גוש ריחן - נכנסו משפחות.

ד. בית אריה - היישוב אוכלס

ה. בירקן - נכנסו המשפחות הראשונות

ו. מתתיהו - היישוב אוכלס

ז. מעלה עמוס - היישוב אוכלס

ח. מיכמש שבגוש מעלה אדומים - נכנסו משפחות

ט. נילי - משפחות עומדות להכנס ליישוב בימים הקרובים.

י. לוציפר - ליישוב נכנסו המתיישבים

יא. שבי שומרון ב' - העבודה ביישוב חודשה במלוא הקצב

יב. עמנואל - הונח היסוד לשש מאות הבתים הראשונים

יג. נוה צוף - מוקמת בריכת המים

יד. פעולות רחבות היקף בתחום הפריצה והסלילה בכביש חוצה שומרון

הת/42 תכנית מיתאר ארצית בנושא:- הבנים הממשיכים במושבים

יו"ר הועדה להתישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה מ. שמיר, מ. דרובלס, ש. רביד וא. בראון

./מחליטים

מ ח ל י ט י ם במגמה לפתור את בעיית הבנים הממשיכים במושבים (להלן - הבנים הממשיכים) להטיל על החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית יחד עם מינהל מקרקעי ישראל ובתאום לפי הצורך עם גורמים נוספים הנוגעים לענין, להגיש בהקדם, לועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית (להלן - הועדה להתיישבות) הצעה של תכנית מיתאר ארצית בנושא הבנים-הממשיכים.

במסגרת הצעת התכנית הנ"ל - תובא בפני הועדה להתיישבות:-

1) סקירה אשר תגדיר את ההיקף ואת העומק של הבעיה;

2) הצעה לעקרונות וקריטריונים אשר ישמשו קווים מנחים לקביעת מדיניות הממשלה בנושא;

3) תכנית מגובשת לפריסה של יישובים מוצעים - תוך שיוכם לאיזורים הומוגניים עם זיקה למועצות האיזוריות הנוגעות לענין;

4) הצעה לקביעת פתרונות, שיטות העבודה ודרכי הביצוע של הנושא - כאשר הכוונה היא לראות ביישובים אלה מקומות יישוב בעלי אופי עירוני כאשר הם מיועדים לבני המושבים של סביבתם בלבד, שמתיישבים על-פי שיטת "בנה-ביתך".

המשך הדיון נדחה.

הת/43 <u>זמורות - יישוב לבנים ממשיכים</u>

יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה א. בראון, מ. דרובלס, מ. שמיר וש. רביד.

מ ח ל י ט י ם לאשר הקמתו של יישוב על גבעת הכורכר של זמורות - ליישובים של הבנים הממשיכים שבמושבות האיזור. היישוב יהיה בעל אופי עירוני ויבנה על-פי שיטת "בנה-ביתך", לרבות כל הסיוע של זכאי משרד הבינוי והשיכון.

הת/44 <u>משרד התעשיה, המסחר והתיירות - דיווח על איזורי תעשיה</u>

נציג משרד התעשיה, המסחר והתיירות מדווח בענין פעילות משרדו לפיתוח איזור תעשיה הנוגע לאריאל ואלקנה.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה א. עטיה וא. בראון.

./ענתות

הת/45 ענתות ובית אריה ב'

יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה א. בראון, מ. שמיר ומ. דרובלס.

מ ח ל י ט י ם במסגרת הדיונים הממשלה בענין הרחבת יישובים וגושי התיישבות קיימים - לאשר הקמתם של:-

א. ענתות, שמיקומה יהיה במחצית הדרך בין עטרות ומעלה אדומים.

ב. בית אריה ב', שמיקומו יהיה מזרחה לכפר דיר בלוט. המתיישבים של ענתות ובית-אריה ב' יבנו את ישוביהם בכוחות עצמם, למעט התשתית לראש השטח - שינתן להם על-ידי המדינה.

האחריות לביצוע ההחלטה הנ"ל מוטלת על החטיבה להתיישבות, של ההסתדרות הציונית העולמית.

הת/46 כרמל ומעון - איזרוח היישובים

נציג משרד החקלאות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה א. בראון וש. רביד.

מ ח ל י ט י ם בהמשך להחלטה מס. הת/19 של הועדה להתיישבות מיום ב' באלול התש"ם (14.8.80), לאשר איזרוח היישובים כרמל ומעון.

הת/47 הקמת יישוב קהילתי בחורבות יתיר

יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה ש. רביד וא. בראון.

מ ח ל י ט י ם בהמשך להחלטה מס. הת/20 של הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, מיום ב' באלול התש"ם (14.8.80), לאשר כניסתו של גרעין לחורבות יתיר העתיקה לשם הקמת ישוב קהילתי שם. שיטת הבנייה של היישוב תהיה לפי "בנה ביתך" והתשתית לראש השטח - תינתן להם על-ידי המדינה.

האחריות לביצוע החלטה זו מוטלת על החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית.

./המצפים

הת/48 <u>המצפים - הפיכתם ליישובים והעלאת מספר המשפחות בהם</u>

יו"ר הועדה פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ומר ש. רביד.

המשך הדיון נדחה.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

עותק 2 מתוך 2.

סגירה.

מזכירות הממשלה

ש מ ו ר

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת הוועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית
יום ד', ט"ו בסיוון התשמ"א - 17.6.1981
(בשעה 12:00)

נכח חבר הוועדה : השר א. שרון - יו"ר.

נעדרו חברי הוועדה: השרים י. ארידור, ש. ארליך, מ. בגין,
ז. המר, י. כץ, ד. לוי, ח.לנדאו(חולה),
מ. נסים, ג. פת (בחו"ל).

נציגי ההסתדרות הציונית: מ. דרובלס, ר. וייץ.

ז. בר-יוסף	-	הסוכנות היהודית
א. בראון	-	לשכת שר החקלאות
י. מרגלית	-	משרד הבינוי-והשיכון
אל"מ ד. סתיו	-	משרד הבטחון
א. עטייה	-	משרד התעשיה,המסחר והתיירות
ח. צבן	-	מינהל מקרקעי ישראל
מ. ריבלין	-	הקרן-הקיימת-לישראל
מ. שמיר	-	מנהל מינהל מקרקעי ישראל
א. שפירא	-	מנהל רשות שמורות הטבע

א. זהר - מזכירות הממשלה

סדר היום : הת/35. גבעת-הרדאר עמ' 14.
הת/36. מתיתיהו עמ' 28.
הת/37. פארק כפירה עמ' 31.
הת/38. שערי-תקוה (שם זמני) עמ' 40.
הת/39. מצפה-ספיר עמ' 40 א'.
הת/40. ייעור והכשרת שטחי מרעה ביהודה ובשומרון עמ' 44.

./גבעת

בפרוטוקול זה 49 דפים.

רשמו: 2-16, 17-40, 40-46.

השר א. שרון: אני פותח את הישיבה. אני רוצה לברך חבר חדש בינינו, חיים צבן, ראש מינהל הפיתוח ולאחל לו הצלחה. אני בטוח, שהוא יתרום להמשך פעולת ההתישבות.

מר ר. ויץ: בניגוד לרוח הזמנים, כולנו מצטרפים לאיחולים שלך.

השר א. שרון: אני לא הבנתי את ההערה. קידמתי את חיים בברכה בשם כולנו, כמקובל. בנושא ההתישבות, כמו בנושא החקלאות, רוח הזמנים מעולם לא השפיעה עלי.

מר ר. ויץ: גם לא עלי.

השר א. שרון: אני לא שיניתי עמדותי, בחקופה זו או אחרת, כתוצאה מעיתוי או מועד של דבר מסוים כזה או אחר. נושא ההתישבות נראה בעיני דבר משותף של כל עם ישראל, שכולם צריכים להתברך בו ושאין בו שום דבר מפריד. כאן מדובר במעשים ציוניים-יהודיים. אין פה הבדל בין ישוב לישוב, בין תנועה לתנועה, בין מקום למקום - הכל מעשה אחד. לכן, אני מקדם בברכה מחדש את חיים צבן ומאחל לו הצלחה.

יש לנו שורה של נושאים שנעלה אותם היום.

מר ר. ויץ: יש לי שאלה לסדר היום. אני, אגב, מקבל את הגישה הזאת, על אף חילוקי דעות שהם לא חדשים. גם אני לא שיניתי דעתי, אך סדר צריך שיהיה. אני כחבר

מר ר. ויץ:

הועדה הזאת, פניתי אליך ב-18 בינואר בהצעה תכנית מסוימת לגבי בקעת הירדן. בישיבה מ-21 בינואר אתה קיבלת על עצמך להביא הצעה זו לפני הממשלה, לנסות גם להזמין אותי, אם אפשר, להגן על הצעתי בפני הממשלה ומכל מקום, הבטחת לאחר ההיעצות בממשלה שהענין יחזור להיות נדון בישיבה של ועדה זו. עד היום זה לא חזר. אני חושב, שזה דבר שיביא לליקוי חמור בההפתחות הבקעה. זה דבר ראשון.

השר א. שרון: אני רוצה היום להזדרז, כי ראשית יש לנו רשימה שלמה של נושאים חשובים.
דבר שני, היום מתאכלס ישוב שהוקם במאמץ רב ע"י ההטיבה להתישבות של ההסתדרות הציונית בשומרון - בית אריה. זה ישוב יפה מאד, שהשקעתם בו הרבה מאד מאמצים ולא הייתי רוצה שנאחר לטקס חנוכת הישוב. אני מעריך ומקוה, שאתה תהיה שם יחד אתי היום.

מר ר. ויץ: לא מזמינים אותי - אני לא בא.

מר מ. דרובלס: אני הזמנתי אותך ואני חוזר על ההזמנה. הקמת את הישוב ולכן את ה לא צריך להיות מוזמן.

השר א. שרון: ישוב זה חיוני מאד, במקום חשוב מאד, לכן הייתי רוצה שנזדרז.

ראשית, אני רוצה לענות לך על שאלתך הראשונה. לפני מספר חודשים, אני פניתי כאן, בישיבת הועדה, והצגתי בפני הועדה את מחשבותי בענין המשך פיתוח הבקעה ודיברתי אז, שהייתי רוצה לראות 3 גושים של ישובים בשטח שבין גשר אדם ובין תג'יפטליק,

השר א. שרון:

לכיוון מחולה, שבו רציתי להוסיף ישוב אחד למחולה ולשלח, 2 ישובים שרציתי להוסיף להיאחזות הנח"ל יבוק, כולל איתור מקום הקבע של יבוק והגוש השלישי, ביקשתי לבחון אפשרות של הוספת 2 ישובים משני צדי הישוב ארגמן, אחד קרוב יותר לכביש המוביל לגשר אדם והשני, מעט צפונה מארגמן. נאמר לי, שאתם תתכננו וברגע שתהיו מוכנים להציג זאת, כך נעשה. קדם לפניתי זו סיור בשטח עם אנשי המחלקה להתישבות ואנשי הצבא - אני חושב, שהיה אתנו אלוף פיקוד המרכז - סקרנו את האפשרויות השונות, כולל נכונותם לוותר על שטחי אימונים ואני רוצה לחזור ולומר, זה היה בתכניתי, אני פשוט מחכה. ביקשתי עוד מעט זמן לנושא זה ואני אשמח מאד אם בשבוע הבא תהיו מוכנים להציג כאן את התכנית, כדי שמיד נביא זאת לממשלה. היתה לנו בעיה - וזו הסיבה שרציתי שנבוא יחד לממשלה בנושא זה - כי היינו צריכים לקבל אישורים לישובים נוספים. אם תודיעונו עוד השבוע שהתכנית הזאת אמנם נסתיימה, כי אז נופיע בשבוע הבא בועדת שרים לבטחון ונציג תכנית זו.

<u>מר א. בראון:</u> להזכירך, שנקבע זמן עד מתי צריך להגיש את התכנית. שמעון רביד שלח מכתב אליך, שהוא לא גמר את התכנית והוא מבקש דחיה.

<u>השר א. שרון:</u> אני מקוה, שאם הדבר גמור, אשמח לראות זאת כאן בתחילת שבוע הבא ועוד באותו שבוע, להביא זאת לועדת שרים לעניני בטחון.

<u>מר ר. ויץ:</u> אני השתתפתי בישיבה ההיא וקידמתי בברכה בדיקה של תוספת ישובים - וזה רשום בפרוטוקול. במדת האפשר, אני גם מזרז את איסוף החומר. אך זה, לדעתי לא בא במקום 6 ישובים, שהאיתור שלהם קבוע, הוא חלק מהתכנית האזורית

מר ר. ויץ:

שנבחנה כבר מזמן. מאז, ועדה זו אישרה הרבה ישובים ונוסף לה הרבה כסף לפעולות מעבר לקו הירוק. אני מצטער נורא, שהישובים שאני הצעתי, כבר ב-1 לינואר, לא עלו לדיון. הם מוכנים לעליה, הם חלק מהחיץ החשוב בבקעת הירדן, שעליו אין ביניינו ויכוח, ואני מחרעם בהחלט על כך, שאישרו המון ישובים, במקום שאולי לפי דעתך עדיפותם יותר גדולה. אני חולק על כך - אך לא זו הבעיה. איך קרה שמ-1 בינואר לא נמצא הכסף הדרוש להקמת אותם הישובים שהם מחכים לעליה. יש משבצות, התכניות גמורות. אני לא בא להקטין במאומה את הבקשה שלך להוסיף עוד 3 ישובים במקומות חשובים.

השר א. שרון: לא 3, אלא 5 ישובים.

מר ר. ויץ: 3 הם בתוך שלי. אני אז תמכתי בזה, אך זה לא צריך לעכב את הביצוע ואני חרד לכך, מה שלא יהיה. ענין בקעת הירדן, כולנו יודעים, זה אולי יהיה המבחן החשוב ביותר ועל זה אין חילוקי דעות. אז למה אין על זה החלטות מעשיות לביצוע?

השר א. שרון: אני רוצה לדווח על כך לועדה. ראשית, לגבי חלק מדובר באותם ישובים, אך לא היו עדיין תכניות. שנית, בבקעת הירדן, בין כל היתר, הקמנו את בית הערבה, במקום בעל חשיבות רבה מאד; קיבלתי דיווח עכשו שהחלה העבודה בבית הערבה ב', שנמצאת צפונה מבית הערבה (אין לה עדיין שם) ואני מייחס למקום זה חשיבות רבה מאד. עשינו שורה של פעולות ואני מקוה שנוכל לאשר גם את השאר ואני מקוה שימצאו המשאבים הכספיים. במדינה קיימת ממשלה והיא מחליטה על העדיפויות, כפי שהיא רואה אותן, ואני מציע לראות כרגע נושא זה כגמור.

מר מ. דרובלס: אמנם אנו צריכים לדון פה על דברים ממשיים ולא לפרוטוקול, אך היות ונאמרים דברים, אז שההיסטוריה, בעוד כמה שנים, לפחות שתקרא את האמת.

מר ר. ויץ: אני לא דיברתי לפרוטוקול - אני דיברתי לענין.

מר מ. דרובלס: אנו לא עוסקים פה בהכרזות פוליטיות. תודה לאל, יש מספיק במות אחרות לשם כך וכל אחד עושה זאת בהתאם לכישוריו.

בנושא תכנון הבקעה, הוטל ע"י ועדה זו על ההטיבה להתישבות לתכנן מספר ישובים בבקעת הירדן ולהגיש הצעות. אנחנו מטפלים בכך וצר לי, שעמיתי לא יודע על הדבר - אולי זו אשמתי - אנחנו עומדים בקשר עם הצבא ונציג בהקדם את ההצעות איפה נקים את הישובים ולפי זה נבקש את הכספים. הוטלו עלינו שני דברים: ראשית, להגיש הצעה מבחינת ניצול אדמות מעבר לגדר הבטחון - ואת זאת אנו נעשה; שנית, תוספת הישובים.

בהזדמנות זו אני רוצה להודיע, שבנוסף לישובים של בית הערבה, אשר עלה כהיאחזות, ובית הערבה ב' שאנו עובדים על זה, אנו עושים כל הפעולות על מנת לאזרח גם את נעמה. נעמה יושבת היום כהיאחזות נח"ל ואנו עושים את הפעולות, במסגרת התקציב השוטף שלנו, על מנת לאזרח את נעמה. זו אחת הנקודות החשובות שישנן, אשר שולטת על יריחו. לנעמה ישר יעלו אזרחים. אני מקוה, שבעוד כשבועיים שלשה, האזרחים יעלו למקום.

השר א. שרון: מה קורה היום עם הגרעין היושב בפצאל?

מר מ. דרובלס: הגרעין בינתיים מפוזר כי אין לו איפה לשבו

השר א. שרון: מתי תתחיל העבודה בנעמה?

מר מ. דרובלס: אני רוצה לקוות, שבעוד שבוע-שבועיים.

השר א. שרון: ומתי יכנסו למקום שעכשו היאחזות הנח"ל?

מר מ. דרובלס: לפני שנת הלימודים חייבים לשבת שם אזרחים.

מר ר. ויץ: אני מעלה נקודה שניה, שהיא לדעתי עוד יותר חמורה ועוד יותר דחופה. ב-15 באפריל כתבתי לך מכתב בזו הלשון:"רצ"ב תזכיר ששלחתי ליו"ר הנהלת הסוכנות, לגזברה וגם לראש הממשלה. בעקבות הדיון, הוצע לי להעלות את הנושא בפני הועדה המשותפת והריני מבקש להעלות נושא זה לדיון דחוף בועדה". הנושא הוא השלמת רצף ההתישבות בחבל הבשור, בפיתחת שלום ובקטיף. יש לי הצעות קונקרטיות.

מר מ. דרובלס: מה זה פיתחת שלום?

מר ר. ויץ: חבל הבשור וקטיף. יש לי הצעות מעשיות של 3 חברות קבלניות גדולות, עם הצעות מחירים, להעברת 600 בתים מחבל ימית לחבל הבשור. אני יכול לומר כאן, שהעברת הבתים תעלה, לכל היותר, מחצית מחירם ואולי שליש מחירם. אני רואה בפעולה זו פעולה דחופה וחשובה ממדרגה ראשונה; כי חס וחלילה לא הייתי רוצה להשאיר את כל המתקנים כמו שהם למצרים, על מנת לאפשר להם להקים ישוב גדול שם. יש לנו תכניות התישבותיות מוכנות וקרקעות מוכנות להשלים את התכנית שפעם אישרנו בועדה זו, כלומר עוד 6 ישובים בבשור ועוד 3 ישובים בקטיף ולקשור את קטיף, לאורך הגבול הבינלאומי, עם הבשור ובאופן כזה לקיים מחדש אותו חיץ, שכולנו רוצים בו. הענין

מר ר. ויץ:

הוא מעשי והזמן דוחק. אני ביקשתי להעלות נושא זה לדיון. כבר נתקיימו 4 ישיבות מאז ובקשתי זו לא נתקיימה. אני גם דיברתי אתך טלפונית בביתך ועשיתי זאת לא מתוך קנטור ולא מתוך ניסור, אלא לגופו של ענין. אני חושב, שזו בעיה ממדרגה ראשונה. אני שואל אותך, האם בישיבה זו היום, נעלה את הבקשה שלי, שקדמה לכל הנושאים שעולים היום על סדר היום? יש לי זכות, כחבר הועדה, שיעלו לדיון נושא שאני מבקש. אפשר לדחות או לא לדחות, אך אי אפשר שלא לדון בבקשה שאני נימקתי אותה עם מפות וכל החישובים. כך לא מתייחסים להצעה של ראש החטיבה, שהוא חבר מלא בועדה זו. אני סבור שנושא זה יותר חשוב מכל שאר הנושאים. אתה יכול לחלוק עלי. אתה כיו"ר לא יכול שלא להעלות הצעה שביקשתי להעלותה.

<u>השר א. שרון:</u> פרופ' ויץ, מכתבך הגיע אלי, כולל כל החומר. למדתי אותו. ראיתי את ההצעות של החברות השונות; וכדי לבדוק הצעות אלה פניתי גם לחברות נוספות, למרות שאנו לא מחלקי עבודה ואנו לא נהיה אלה שנוציא מכרזים. בכל זאת, רציתי לבדוק את האפשרויות השונות בנושא זה. היו לי גם כמה שיחות בנושא זה עם ראש הממשלה. נושא זה אינו נושא התישבותי טהור. יש בו מרכיבים מדיניים ולכן, לא יכולנו לדון בנושא זה וגם היום, לצערי, לא אוכל לדון בנושא זה. הוא קשור במערכת שלמה. הוא לא הענין הטכני אם פינקל את פינקל יכולים להעביר את חבתים. לא זו השאלה. אני שמחתי מאד על הנסיון שנעשה, אך יש לנו פה בעיות לגמרי אחרות, בעיות כבדות משקל, מדיניות וכרגע בשלב זה איננו יכולים לדון בנושא זה ולקבל החלטה. אנו הרי יודעים שדברים אינם נשארים בגדר סוד, אלא הם יוצאים - ואני לא בא כרגע לטעון בנושא הזה. אין אפשרות היום לקבל בנושא זה החלטה ועם כל הקשיים והסיבוכים שהדבר יכול לגרום, מוכרחים לחכות עוד מעט בסבל נות. ראש הממשלה שאל אותי

השר א. שרון:

כמה פעמים מה בכל זאת קרה עם הצעתו של רענן ויץ. חזרתי ואמרתי לו, שהצעה זו נלמדה, אך לאור החלטות שקיימות היום, שהן החלטות לא בדרג הזה, אלא בדרג ממשלתי, לא דנים בנושא זה כרגע ונצטרך להמתין בסבלנות עוד זמן קצר, עד שנוכל לדון בענין. לא היתה בזה מגמה לפגוע אפילו בצורה הקטנה ביותר.

<u>מר מ. דרובלס:</u> אני רוצה להודיע, שהצעתו של פרופ' ויץ אינה על דעת המחלקה, אלא על דעתו הפרטית. במחלקה להתישבות, כמחלקה, הדעות חלוקות.

<u>מר ר. ויץ:</u> אני מבין זאת ויודע זאת. אתה חייב לראות את הצד השני של המטבע. אני העליתי כאן לא את הבעיה הטכנית, כי היא מישנית והיא ניתנת לפתרון - וזה הוכח. העליתי את הבעיה ההתישבותית ושלחתי מפה התישבותית, שהועדה הזו צריכה קודם כל לומר את דעתה מבחינה התישבותית. ממה אני חושש? אני עכשו מדבר בלי כחל וסרק. אני חושש, שלפני הבחירות לא נקבל החלטה.

<u>השר א. שרון:</u> מדוע?

<u>מר ר. ויץ:</u> למה ארבע ישיבות עברו ולא העלית זאת? יש לי מפה - למה מפות אחרות אפשר להביא? למה לא נותנים לי להביא מפה? לפחות שועדה זו תגיד הן, שאפשר יהיה לעשות את ההכנות. הזמן דוחק. יש חוזה שלום עם מצרים. כל ממשלה - ולא חשוב איזו שתהיה - צריכה לתת יד להצעה זו. אך איזו ממשלה שלא תהיה, עד שהיא תתארגן, עד שאני, עם הצעתי, אוכל לבוא שיטפלו בה ברצינות, אנחנו נאחר את המועד. אני יושב בחשש נוראי. אני הראשון שאצא ואדליף - לא זו הבעיה. הארץ כולה יודעת. אני הצעתי זאת -

מר ר. ויץ:

זה לא סוד. המצרים יודעים על זה ולמה לא להגיד למצרים, שמה שאפשר לקחת ניקח אתנו? לפי חוזה השלום מותר לנו לקחת כל דבר שאפשר להעביר אותו.

השר א. שרון: סמוך עלינו שאמרנו יותר מזה.

מר ר. ויץ: אנחנו מאחרים את המועד. למה אתה לא מאפשר לי להביא פה מפה, להעלות את הנושא לדיון ושתהיה החלטה, שהועדה דנה בהצעה זו וזו והביעה את דעתה הזו והזו. אני יודע שאנו תומכים בזה. גם מתי בלבו תומך. אנחנו מאחרים את המועד בענין יסודי ביותר. הפעם זה לא קנטור.

הייתי בשטח לפני 3 ימים. אני חזרתי הביתה ולא יכולתי לישון. זה לא נותן לי מנוחה וזה לא צריך לתת לך מנוחה.

השר א. שרון: הרשה לי להצטרף להיעדר המנוחה שלך. גם אני מבקר שם וגם לי זה לא נותן מנוחה. לממשלה יש החלטות בנושאים הקשורים לדברים מדיניים. אמרת את דבריך, שמענו אותך בסבלנות. האמן לי, אני אוהב לשמוע אותך. אנחנו לא נקבל החלטה, בימים אלה, בשום פנים ואופן על נושא העברה כזו או אחרת. אנחנו נקבל החלטה ברגע שצריך לקבל החלטה. נושא זה נידון עם המצרים הן בביקורי במצרים והן בפגישה שהיתה באופירה והמצרים יודעים בדיוק את עמדתנו.

יש לי בקשה - אני לא רוצה לעסוק בזה. הנושא אינו עומד על סדר היום. עזבו את הנושא הזה. איננו, חלילה,

השר א. שרון:

לא מעלה את הנושא הזה מתוך אי הכרת הענין. אני לא מעלה זאת מכיוון שיש לי סיבה לכך. מעולם לא קרה שעסקנו דברים בוועדה זו. בד"כ, זו ועדה, בניגוד לועדות אחרות, שעובדת ללא הרף ויש כל הזמן תוצאות לפעולותיה. כך שאני מבקש בנושא זה מעט סבלנות, עם כל הקושי והלחץ שקיימים בנושא הזמן והמאמץ הגדול שדבר זה כרוך בו. אין מנוס מענין זה וצריך להמתין מעט.

<u>מר מ. דרובלס:</u> מבחינה התישבותית, לדעתי אין המפעל הזה כדאי ואין בו צורך. אני מבין, שרענן מעלה זאת בעיקר מבחינת אסטרטגיה מדינית.

<u>מר ר. ויץ:</u> לא נכון.

<u>מר מ. דרובלס:</u> מבחינה התישבותית, אני צריך להסתכל בשני דברים: עלות המחיר ומה אני אקבל. אני קובע, לאחר שהדבר נבדק, עלות הבית הזה תהיה כל כך גדולה, שיתכן שנחליט את הבתים האלה במחיר הזה במקום אחר. מבחינה מדינית, אם כדאי להשאיר את הבתים או לא, מישהו אחר צריך לקבוע. לכן אני מבקש להודיע, על דעת המחלקה להתישבות, שבמחינה התישבותית גרידא, הדבר במחלוקת ואנחנו צריכים לבדוק זאת. מבחינה מדינית, גורמים אחרים יחליטו.

<u>מר ר. ויץ:</u> כל האספקטים המדיניים גלויים. אני מבקש להעלות נושא זה לסדר היום כזכותי ואני מבקש שתצביע הועדה אם להעלות זאת או לא להעלות על סדר היום. לאחר דברי מתי, איננני יכול לחזור לסדר היום. רשאית הועדה להצביע.

<u>השר א. שרון:</u> אין לי את התכונה שלכם להתלהט. אני לא מצליח להכנס למצב הרוח שלכם.

הנושא הזה איננו עומד היום על סדר היום ואיננו מבטא את עמדתי אם כן חשוב להתישב או לא חשוב להתישב, אם כן חשוב לפנות את הבתים או לא חשוב לפנות את הבתים. יש לי עמדה בנושא זה. אני מכיר את הבעיה, אינני רוצה לעסוק בה כרגע, אני מוכן להעמיד אותה לדיון באחת מהישיבות הקרובות.

אני רוצה להעיר בקשר לדאגה של רענן בנושא המשכיות הישיבות. התישבות זה לא דבר שמתחיל ביום אחד ונגמר ביום אחד, אלא היא נמשכת שנים על גבי שנים. הממשלה מתחלפת, פעולה זו נמשכת. אתה ממשיך לעשות דברים שאחרים התחילו, אחרים ממשיכים לעשות דברים שאתה התחלת. ועדה זו, עם החלפת הממשלה, אני חושב שהיתה הועדה הראשונה שהתישבה מידית והמשיכה לעבוד באופן מסודר, במשך כל ארבע השנים האחרונות. אני רוצה לומר, שאני כבר קבעתי בלוח זמנים ישיבה לתחילת יולי, כדי להמשיך בכל העבודות. כך שאני לא רואה כל בעיה שנושא זה, באיזו שהיא צורה, יתעכב. למה קבעתי? לא מתוך קביעה, חלילה, מי ישב בממשלה הבאה. זה לא משנה. ממילא יש זמן עד שמרכיבים ממשלה. דבר נוסף אני רוצה לומר, שאם הממשלה תמשיך ואפילו יהיו בה חילופי גברי, אני יכול כבר לומר לחברי הועדה, שגם אם לא אהיה בהפקיד הנוכחי שלי, אני אמשיך להיות יו"ר הועדה לעניני התישבות, כך שממילא תהיה פה רציפות ואיננו רואה כל מקום לדאגה. כאמור, כבר קבעתי עיתוי לישיבה בימים הראשונים של יולי להמשך הישיבות, אך אני מעריך שתהיינה עוד שתי ישיבות לפני ישיבה זו, שבאחת מהן ארצה שתוצג התכנית של בקעת הירדן שביקשתי להכין ובשניה, יהיו לנו בודאי עניינים שוטפים שיהיה צריך לדון בהם.

מר ר. ויץ: אני לא יכול לקבל זאת. הנושא שהעליתי, לדעתי, עולה בקדימותו וחשיבותו על כל הנושאים שיש בסדר היום.

השר א. שרון: היו"ר קובע.

מר ר. ויץ: אני חבר ועדה.

השר א. שרון: נכון, אנו מתייחסים אליך בכבוד.

מר ר. ויץ: יש דברים שעוברים בחשיבותם מעבר לעניינים האישיים, המפלגתיים והכבוד גם יחד - וזה אחד הדברים. אנו תחומים בזמן. פעולה זו כפופה לחוזה השלום ויש לה מועד. אילולא זה, לא הייתי עומד על כך. אתה כבר מכיר אותי, אני לא סתם עקשן. אני בקי בעניין, כי אני עובד בו. אנחנו הגענו לשעת האפס. אם לא נעשה את ההכנות, אם לא נזמין את המכונות להעביר, אז נשאר בהכרזות והבחים ישארו שם ואני אחשוב זאת לאסון ממדרגה ראשונה אני לא מבין איזה נזק יכול להיות, שאת הבעיה ההתישבותית לא נסכם ביניינו. שמעת מה שמתי אמר - יש ויכוח רציני התישבותי, לא מדיני. אז מונע מועדה זו, שמונתה למטרה זו, לא לדון באחד הדברים החשובים ולדון בפרק שמורות הטבע וכל מיני דברים אחרים.

מר מ. דרובלס: אני אמרתי, שמבחינה התישבותית זה לא כדאי.

מר ר. ויץ: אני לא מבין, למה זה מאפריל, אחרי שהצגתי דבר, לא מעלים לדיון בישיבה זו נושא רציני מחוכנן, חשוב? מה קורה פה?

השר א. שרון: הסברתי ואני לא יכול להסביר יותר. גם אני מרגיש בדחיקות הזמן ואני לא יכול, לצערי, להעלות את הנושא היום.

מר ר. ויץ: אני מבקש שנצביע על הצעתי שנדון בנושא ההתישבותי היום.

השר א. שרון: לא תהיה שום הצבעה.

מר ר. ויץ: אני לא יכול לעבור בנושא זה לסדר היום.

השר א. שרון: בסדר, אמרת והדברים נרשמו.

(רענן ויץ עוזב את הישיבה).

מת/35. השר א. שרון: אנו ניגשים לנושא הראשון - גבעת הרדר.

מר א. בראון: (מראה על המפה): אנו מדברים על איזור גבעת הרדר, שכולם מכירים אותו. דנו על כך בישיבה הקודמת והיו בירורים בין המוסדות השונים. הכוונה היתה להקים ישוב קהילתי ובגלל קרבתו לפריפריה האחרת, למעשה הכוונה היא שזה יהיה דומה לאותם הישובים הקהילתיים שאנחנו מקימים בתוך הקו הירוק; ז"א שאנשים בעצמם יבנו את בתיהם, כולל התשתית, פרט לראש השטח, כביש, חשמל ומים בראש השטח. אנחנו קיבלנו על זה כמה הערות. מעלה החמשה וקרית ענבים פנו לאריק, שהם רוצים להקים שם קיבוץ תעשייתי. אני יודע שגם משרד הבינוי חשב שיש להקים שם שכונות עירוניות. מעלה החמשה וקרית ענבים - אני חושב, בצדק - מתנגדים

מר א. בראון:

להקמת ישוב עירוני, כי זה ממש על הגדרות של בית ההבראה של מעלה החמשה.

השר א. שרון: זה ממש על המשק.

מר א. בראון: לכן, מה שהצענו בפעם הקודמת ואנו גם מציעים זאת עכשו, לצאת מכאן בהחלטה שמקימים ישוב קהילתי. אנו מגלגלים נושא זה כבר חודשים, אם לא שנה. יש גרעין שהוא בחלקו מאנשי צבא, מהמימשל. אני מציע לקבל את ההחלטה.

השר א. שרון: מקום זה יוצר מעין סגול עם קריה ענבים ומעלה החמשה יחד. נכון, שהוא קרוב לירושלים. יחד עם זאת צריך לזכור, שמדובר פה בשני משקים, שלחוצים מצד אחד בישוב עירוני גדול, אבו-גוש; ואם אנו נסגור אותם בישוב עירוני גדול מהצד השני, לפי דעתי, הישובים האלה לא יחזיקו מעמד. יש לנו נסיון מהעבר. אפשר לראות מה קרה לרמת רחל ומשקים אחרים הנמצאים בפאתי ישובים עירוניים. ישובים אלה לא מחזיקים מעמד. מדובר בשני קיבוצים רציניים ווחיקים, שעמדו בכל התלאות במשך עשרות שנים ויש לנו, לפי דעתי, חשיבות רבה שיוכלו להמשיך להתקיים ולחיות, כי הם לחוצים ע"י ישוב עירוני גדול, אבו-גוש, אך יותר קל להם, כי זה לא ישוב יהודי. אך אם נעמיד להם, מהצד השני, ישוב פתוח, אני חושב שאנו גוזרים על ישובים אלה. אנו לא מוגבלים באיזור ירושלים באפשרויות של הקמת שכונות חדשות - יש מספיק אפשרויות. גם במעגל הקרוב לא מיצינו את הכל וגם במעגל הרחב יותר של גבעת זאב, בית אל, אזור מכמש, מעלה אדומים, תקוע, אפרת - יש אפשרויות בניה נרחבות ואין כאן בעיה שאנו היום חסרים בקרקע לבניית שכונה עירונית נוספת. לכן, אני בהחלט בעד עמדה זו של הקמת ישוב קהילתי, שעשוי להגיע, בסופו של דבר, ל-400 משפחות - מעבר לזה לא הייתי הולך. זה לא בדיוק

השר א. שרון:

מה שהמשקים רצו, אך אנו לא רואים היום אפשרות להקים קיבוץ במקום הזה. אין לנו קרקע ומים לזה. אני הייתי הולך לישוב כזה, שהוא ישוב סגור, קהילתי, עד להיקף של 400 משפחות. הוא חשוב מאד מבחינת מיקומו ויחד עם זאת, הוא לא יפגע בשני הקיבוצים האלה.

<u>מר י. מרגלית:</u> ועדת השרים הטילה על ועדת משנה, שמורכבת מהחטיבה, מינהל מקרקעי ישראל ומשרד השיכון להקים הצעות בנושא זה. אנחנו קיימנו דיונים ולמעשה, הדיונים עוד לא הסתיימו. אני יכול לציין, שהעמדה הראשונית של משרד הבינוי היתה, שצריך לראות זאת כמעגל שני, כישוב בעל אופי עירוני, כמעין קו שני לירושלים, משהו דומה למבשרת. קיימו דיונים במערכת, ביחוד בין מינהל מקרקעי ישראל ובין משרד הבינוי על נושא זה. טרם סיימנו הדיונים ובמשותף עמדנו להודיע שלא להעלות הנושא לדיון. בינתיים, נודעו לנו עובדות קרקעיות נוספות ומגבלות של השטח ואני מציע, לא לקבל החלטה היום, אלא לדחות זאת לישיבה אחרת.

(המשך הדברים רשמה ל.ד.)

(עד כאן רשמה ז.ת. מכאן ל.ד.)

<u>אל"מ ד. סתיו:</u> אני רוצה רק להגיד שאני באמת משמיע את הדברים שלי מטעמים עניניים בלבד, אז אורי, אפילו שזה מתנגד לדעתך, תשמע אותי בסבלנות.

אני הייתי מציע כן לקבל היום החלטה, אבל החלטה שונה ממה שמוצעת. לדעתי, המקום הזה, אולי בניגוד למה שאתה אמרת אריק, הוא בפרוש בעל פוטנציאל. קודם כל, יש בעיות במציאת מקומות לשכונות עירוניות בסביבות ירושלים. משרד הבינוי והשיכון מחלבט בכך. למקום הזה יש פוטנציאל של מאות ואלפי יחידות דיור, גם מהסוג של צמודות קרקע, בלי לעלות לגובה.

למקום הזה יש פוטנציאל גם מבחינת משיכה, מבחינה תכנונית, לשמש שכונה גדולה, פריפריאלית, לירושלים. אני חושב שזו תהיה החמצה אם אנחנו נקים שם ישוב קהילתי, כשאנחנו קצרים בשטחים.

לגבי מעלה החמישה וקרית-ענבים - זה לא נוגע בגדרות שלהם. ברור שאם הגישה לשטח תהיה גישה מכיוון מעלה החמישה, הם יצאו נפגעים. אבל הגישה לא צריכה להיות מהכיוון הזה, היא יכולה להיות ממבשרת - וזו הגישה הטבעית מבחינת טופוגרפיה. הגישה יכולה להיות מכיוון רמות-גבעון - וזו שוב הגישה הטבעית, וזה יהיה מקום בעל פוטנציאל עצום.

אני בעד לקבל החלטה ולהתחיל לעבוד שם, כי יש שם אנשים ויש פוטנציאל עצום, לכן כל החלטה שהיא כדאי לקבל. כאשר רוב האנשים שמעוניינים לגור שם, הם אנשים שמעוניינים בבית בסביבת ירושלים, לא בישוב קהילתי סגור.

אני יכול גם להוסיף ולסייע בזה, שזה די נדיר שמנהל מקרקעי ישראל ומשרד הבינוי והשיכון, ובתוך משרד הבינוי והשיכון - שני גורמים - כל אחד נלחם שזה יהיה בטיפולו. ולמה? משום שהם רואים כאן פוטנציאל גדול לפיתוח. לכן אני מציע להחליט על גישה של ישוב עירוני גדול ופתוח. אפילו מעבר לזה, בסופו של דבר הזיקה שלו צריכה להיות ממש למבשרת, גם אח"כ מוניציפאלית - אבל אלו באמת דברים לשלב יותר מאוחר. על כל פנים, לא צריך להיות שם ישוב קהילתי קטן ומצומצם.

<u>מר מ. דרובלס</u> : אני בעד להקים ישוב באזור זה. אני גם כן לא הייתי קורא לו ישוב קהילתי, כי ברגע שאנחנו מגדירים אותו כישוב קהילתי, אז יכולים לנסות לסווג אותו ולחשוות אותו לישובים קהילתיים שהקימונו במקומות אחרים, כאשר לדעתי, סוגו ותפקודו צריך להיות שונה מאשר , לדוגמא, שילה, או אלון מורה, שזה ישוב קהילתי. לכן אני חושב שלא מהותי היום שנחליט אם בישוב הזה יהיו 4,000 יחידות או 400 יחידות. אנו מחליטים להקים ישוב בעל אופי מסויים, פתוח.

<u>מר מ. שמיר</u> : מאיפה אתה לוקח 4,000 יחידות?

<u>מר מ. דרובלס</u> : כדי להרגיז אותך אמרתי 4,000. אני יכול להגיד גם 40,000 אלף, זה יהיה יותר טוב. לכן אני אומר כי אנו צריכים להחליט היום על זה שאנחנו מקימים ישוב. למספר היחידות בו אין חשיבות. אפשר לבוא ולהגיד שאנחנו הולכים בשלב א' ל-400 יחידות. החשוב הוא -

החשוב הוא - מי צריך לטפל בישוב הזה. אני מציע שמשרד השיכון יטפל בו, יתכנן אותו, יתן את התשתית. זה פרבר בקרבת ירושלים, וההתנהגות צריכה להיות בהתאם לכך. החטיבה אינה ערוכה, לא יכולה ולא תכנס לכך. זה ישוב עירוני טיפוסי, כאשר סוגו זה כבר דבר טכני.

<u>השר א. שרון</u> : אני חשבתי שזה צריך לקום כמו מיתר, כמו קרני-יוסף, כמו שבונים היום בתימרת - ראיתי את התקדמות העבודות שם. כמו שבונים בכפר הורדים. הערכתי היתה שכך צריכים לגשת לנושא זה. שצריכה להיות אגודה. בשלב הראשון, בשעם פנים ואופן, לא הייתי רואה ישוב פתוח. לפי דעתי, קשה מאוד להתחיל עם ישוב פתוח, אלא אם זו עיר גדולה וכו', שנבנית מההתחלה, וזאת בגלל הקשיים שנתקלים בהם מלכתחילה בכל אחד מהישובים האלה. זה היה האופי שראיתי לו. ראיתי בו ישוב דומה למה שאנחנו כרגע מקימים במספר מקומות. בדוגמת הישוב שהחלטנו להקים לבני הגליל התחתון - שאמנם עדיין יש עוד כמה ויכוחים ביניינו לבינם - בצומת לוביה, בלביא. החברים כאן מנסים עוד לשכנע אותם לעבור מערבה יותר. מכל מקום, לישוב מסוג זה היתה כוונתי.

<u>מר מ. דרובלס</u> : אז בזה מטפל המנהל לבניה כפרית. אז בואו ניתן למינהל לבניה כפרית, בהתאם לאופיו של הישוב, שהוא יטפל בזה. כך זה בתמרת ובתלמי - יוסף.

<u>מר מ. שמיר</u> : אין זאת אומרת שאין נוסחה שהיא רלבנטית למקום. צר לי לומר, שפשוט, מסיבות של קונספציות מוסדיות ומקצועיות, עד היום לא ניתן היה להגיע לידי סיכום חשוב היה להגיע לידי סיכום, כי אנחנו בתחילת תהליך. מה שאריק אמר בענין מייתר, לאחר ההתלבטויות ולאחר תימרת, שהוא הולך ומוקם, מבלי שאנחנו נרגיש את הענין הזה, לא מבחינה תקציבית ולא מבחינות אחרות - אנחנו לא יודעים להעריך עד כמה המכשיר הזה יכול לתרום לנושא ההתיישבות. אבל זו קצת אכזבה לגבי הנושא ואופן טיפולו.

אני מוצא לנכון למסור מספר נתונים, ואח"כ גם אתייחס לעצם הענין. וחשוב שנהיה מאוחדים בענין הנתונים, כי יכול להיות שנגיע למסקנות יותר נכונות אם נסכים שאלה הן העובדות ואלה הם הנתונים. יש שם 1,300 דונם ולא יותר.. מתוך זה 1,000 דונם זמינים. 300 דונם הם עדיין אדמה בסכסוך. כפוטנציאל, בגלל אופיו של השטח, יש שם סדר גודל של מקום ל-800 יחידות, על-בסיס של בניה צמודת קרקע. אלה הם הנתונים.

עכשיו אריק, אתייחס למה שאמרת בענין מעלה-החמשה ואומר דבר אחד - חשמירה על האינטרסים של מעלה-החמישה וקרית-ענבים, שכולנו מזדהים איתם, היא לכוון את התחבורה שלא באמצעות הכבישים שלהם. ברגע שהכיוון מופנה לנבי-סמואל וגבעון, נושא השכנות כמעט, כמעט ונפתר. שלא לדבר על הערך העצום של הכביש שילך מהדרך לכיוון נבי-סמואל והפיתוח האפשרי שם. כשאנו אומרים את הדבר הזה, ואם הענין מקובל, אזי צריכה להיות לנגד עינינו העובדה, שלעשות כביש מסוג זה כפי שהוא מתחייב, גם אם הוא יעשה מאוחר קצת יותר ולא בשלבים

הראשונים, הענין מחייב ומצדיק איכלוס סביר, כי אחרת תהיה השקעה גדולה מאוד על מעט מאוד מתיישבים.

לפי דעתי, צדקת, שהדבר הנכון ביותר שאנחנו יכולים לעשות זה לאמץ את נוסחת מייתר. ומהי נוסחת מייתר? נוסחת מייתר היא פשוטה לגמרי - התארגנו 200 - 300 איש באגודה. הם הולכים ומקימים את שלב א' של הישוב. יש תכנית פרספקטיבית לישוב של פתוחו עד 5,000, אם ירצה השם ואם הדברים יתקיימו. לא סוגרים אופציות ומאפשרים כל אותם התנאים שמדברים על שימוש נכון בערכי קרקע. כפי שאמרת - לכל אותם אנשים שרוצים לגור בסביבת ירושלים, מגיע להם לשבת בסביבת ירושלים, אבל לא יותר מזה מבחינת סיוע באמצעים. עם זאת, תהיה לנו יכולת לשלוט על הפיתוח של המקום הזה, ככל שהאינטרס הציבורי יחייב אותנו.

מכאן, שאם יכולנו להתאחד סביב נוסחת מייתר או תמרת - אני בכוונה אומר "מייתר", כי זה דבר יותר כובהק, יותר פתוח, יותר עונה על הצרכים, ניתן להתחיל בהקמת הישוב הזה לאלתר.

<u>מר ח. צבן</u>: אנו תאמנו זאת מראש.

<u>מר מ. דרובלס</u>: אני לא אתנגד שיוסי יטפל בזה, אבל עוד לא שמעתי מי יטפל במה שמציר מציע.

<u>מר מ. שמיר</u>: התטיבה להתיישבות.

מר מ. דרובלס : אני שמעתי אותך מאיר, ואיננני מסכים איתך בשל דבר אחד - איננני צריך להקים שום חומה סביב מעלה החמישה וקריית-ענבים, כדי שחלילה וחס לא ישתמשו בכבישים. גם אני רוצה לשמור עליהם, אבל לרמת-רחל אין כבישים מיוחדים וחם נוסעים בכבישים העירוניים. והם עוד לא הציעו להעביר את רמת-רחל לגליל, ששם היא תהיה יותר חיונית מאשר כאן. אז בואו לא נעשה שני ישראל.

השר א. שרון : אני עוד פה, וכל זמן שאני יושב כאן לא ארצה לפגוע במשקים.

מר מ. דרובלס : אדוני היו"ר, כולם יהודים. אני אוהב את הקיבוצים ואני אוהב את אלה. ובואו לא נעשה מן הפרטהייד כזה ונפריד ביניהם.

השר א. שרון : יש הבדל מהי בין אם עוברים בחצר של משק ואם יש בו תנועה בלתי פוסקת של כלי רכב שאינם של המשק. אני יכול להראות לך ישובים, אפילו ישובים מאוד וחיקים, שממש נהרסו כתוצאה מכך שכביש עבר במרכזם, הם פשוט לא יכלו להתקיים כישובים. ואני יכול להצביע על מפת הארץ על שורה של ישובים כאלה ומה קרה איתם. לכן; אין בכלל מה להשוות, אנשי רמת-רחל יכולים לעבור אלף פעמים בירושלים, זה לא משפיע על ירושלים. אבל אם היו עוברים אנשי ירושלים ברמת-רחל, יש לזה השפעה קטלנית.. וכך בכל מקום כך. ישוב שהוא ישוב חקלאי, תעשייתי, שעיקר פרנסתו היא על נושא התיירות, והתיירות זה גורם שרוצה את השקט שלו, את היכולת לשבת בגינה שם.

ומה שקורה שם שהדרך עוברת בדיוק בין מבני המשק לבין בית ההבראה. ומי שחושב שאפשר להמשיך ולהחזיק משק בצורה כזו, לפי דעתי הוא טועה. כאן אין שום אפרטהייד ושום דבר כזה. אבל אני לא אתן לפגוע בישוב, כפי שאני נתתי הנחיות חד-משמעיות, שבצור נתן לא תהיה תנועה בתוך הישוב. אתה יודע מדוע? כי אי אפשר יהיה להחזיק את הישוב אם תימשך התנועה בתוך הישוב. אי אפשר. דבר זה הוא מקובל וידוע לגבי ישובים.

<u>מר מ. שמיר</u>: מילה אחת, תרשה לי, אריק. לשאלה - מי מטפל בענין - הדבר הכי חשוב הוא שהם יטפלו בעצמם. זה הכי חשוב. כתוצאה מכך אתה משיג את כל המטרות שאתה מציב לעצמך. שהם יטפלו בעצמם, לא תממן אותם, לא יהיו דרישות והענין יתפתח באזור ירושלים כמו על שמרים.

<u>מר י. מרגלית</u>: מאיר, מי ידאג לכך?

<u>מר מ. דרובלס</u>: מאיר, בוא נדבר ברורות. כאן יושבים אנשים שעוסקים בזה יום,יום ואני לא אוהב פראזות, אני מבקש את רשות הדיבור.

<u>מר מ. שמיר</u>: אני כבר אמרתי לך, מתי, שאני לא האיש המובהק שמדבר פראזות.

<u>מר מ. דרובלס</u>: בנושא זה, במקרה, אתה לא מציע הצעה קונקרטית. אני צריך לדעת מי זה האבא, אין דבר בלי אבא.

מר א. בראון : אני מציע כך : היות וגם אני מכיר בעובדה, שבאמת יש שם פוטנציאל יותר גדול, אני מציע שנקבל את ההצעה של מאיר, ונחליט היום שמתחילים להקים את הישוב בשיטה של כמו מייתר וקרני יוסף. בדיוק אותו הדבר. דרך אגב, אנשים מוכנים לזה. חלך לכרמי-יוסף, תראה מה עשו שם כבר. יש להתחיל זאת, באמת, על חכניח על חלק מהשטח, כאשר הגרעין שקיים היום הוא הגרעין שיקבל את זה, יתארגן לקראת זה עם כל הארגון שצריך בשביל להקים ישוב מהסוג הזה.

מר מ. דרובלס : אני אמרתי כי אני בעד הקמת הישוב. אבל איננו יכולים לבוא ולהחליט שהם יעשו בעצמם. אנחנו צריכים להחליט מי זה האבא. מי אחראי על התכנון? מי אחראי על הכבישים? מי אחראי על המים? מי אחראי על החשמל? כשאנחנו החלטנו על עומר ב', ועל מייתר, קבענו מי אחראי, מי האבא.

השר א. שרון : יש אגודה.

מר מ. דרובלס : אבל האבא זה משרד השיכון שמביא את התשתית. מי יתכנן את זה? יש אבא?

אני מבקש לרשום בפרוטוקול דבר אחד - אני בעד שמשרד השיכון ילווה את הפרוייקט הזה. כי התטיבה להתיישבות, לעת עתה, לפי מה ששמענו היום, אינה ערוכה לכך. התטיבה להתיישבות, בשלב זה, אינה ערוכה לכך, היא צריכה לבדוק את זה.

מר א. בראון : ומה אם החטיבה מוכנה להכנן, לקחת על עצמה את התכנון?

מר מ. דרובלס : אדוני, החטיבה אינה ערוכה לכך. אני שומע על הנושא הזה, אך הוא לא מסוכם ואי אפשר להטיל זאת עלינו אם לא נוכל לבצע את הדבר. אז אם משרד השיכון יכול, בבקשה, אני בעד.

מר י. מרגלית : אני הצעתי בתחילת הישיבה, מתוך כוונה להגיע לאיזה שהוא הסדר משותף עם מינהל מקרקעי ישראל, על איזו שהיא דרך התיישבותית חדשה. יכול להיות שנמצא את הדרך הזו. יכול להיות שנמצא את הפתרון.

השר א. שרון : זו דרך שאנו הלכנו בה כבר לפני שנתיים, ואנחנו עובדים בה. אנחנו עובדים בה בתימרת, בכפר-הורדים ובמייתר.

אל"מ ד. סתיו : אני חושב שזה מתאים למייתר, ומתאים שאנחנו נחליט שהטיפול, מכיוון שאיזה שהוא טיפול צריך להיות, הוא באחריות משרד הבינוי והשיכון, מחוז יכולים (המחוז ולא המינהל לבניה כפרית) בשיתוף עם מינהל מקרקעי ישראל. והם יקבלו את זה והם מעוניינים בזה.

מר א. בראון: אבל אתה שומע שהם לא מעוניינים.

מר מ. ריבלין : הוא אמר שהמינהל להתיישבות כפרית לא מעונין בזה..

מר י. מרגלית : אני מדבר בשם משרד הבינוי והשיכון ולא בשם המינהל לבניה כפרית.

אל"מ ד. סתיו : יש לי הצעה קטנה - אולי אפילו נחליט אנחנו, ונציין את העובדה, שהגישה לישוב הזה צריכה להיות ממזרח ולא ממערב. אבל זה כבר ענין משני.

השר א. שרון : רבותי, אני רוצה לסכם את הדבר הזה. אני רואה כדבר לא טוב דחיית קבלת הכרעות והחלטות לאין קץ. המקום הזה הוא חשוב, העלאנו כבר את הבעיות ששנן שם לגבי המשקים. ההצעה שהציע כאן מאיר שמיר, שאני מבין שחיים צבן שותף לה, היא מקובלת עלי .

מר מ. דרובלס : חיים, בשם מי? בשם החטיבה - לא.

מר א. בראון : מתי, מה קורה פה?

מר מ. דרובלס : אורי, אני מבקש סליחה. אני מוסמך לדבר, בינתיים בשם החטיבה. החטיבה אינה ערוכה לכך ואינה יכולה לקבל את זאת. החטיבה יכולה להחליט לאנוס את החטיבה, אבל החטיבה אינה ערוכה.

מר מ. שמיר : עפ"י ההחלטה הקודמת, הוטל על מנהל מקרקעי ישראל, משרד השיכון, הקרן-הקיימת והחטיבה להתיישבות לבדוק את ההצעה.

מר מ. דרובלס : החטיבה לא נמרה לבדוק את ההצעה. היא אינה ערוכה היום לקבל הצעת החלטה כזו.

השר א. שרון : רבותי, אני לא אעכב את הנושא הזה. הרי ברור לכם שאני עומד לקבל החלטה.

מר מ. דרובלס : אנחנו לא יכולים לבצע.

השר א. שרון : אני לא ביקשתי מכם שתבצעו. אבל יש לי בקשה אליך, מתי, אל תכנס לתוך דברי. לא ביקשתי ממך לבצע ושום דבר, רק דבר אחד - אל תפריע לי כרגע. לכן, אני מחליט :

א. שאנחנו בונים בגבעת הרדר. הבניה תעשה לפי אותם קריטריונים ודרכי פעולה שנקבעו בהחלטה על הישוב מייתר. ואני מבקש ממנהל מקרקעי ישראל להקים מגע עם ועד האגודה הרוצה לבנות במקום, כדי שניתן יהיה להתחיל בעבודה במועד הקרוב ביותר האפשרי.

את הבעיה הזו גמרנו. אנו עוברים לנושא הבא. פשוט תקימו את המגע, תתחילו לעבוד וכו'.

אני רוצה פה להוסיף דבר אחד -

הגיע הזמן להשתחרר קצת מהמושגים הרגילים. אנחנו יודעים יוצא מן הכלל איך להקים קיבוץ. אנחנו יודעים יוצא מן הכלל איך להקים מושב. יש לנו קשיים עדיין לגבי כפר תעשייתי - אבל בוודאי גם פה נמצא במשך הזמן את הדרך. אנחנו יודעים מצויין להקים ערים, כל זאת אנחנו יודעים. מוכרחים להשתחרר, זה לא קיבוץ, זה לא מושב, זה לא עיר. זוהי קבוצת אנשים שיש לה יכולת להרים בכוחות עצמה פרוייקט. זה מה שצריך. מה שצריך זה לפנות במפלסת ולפלס את הדרך מול הקשיים הבירוקרטיים שישנם. אני מבקש מהמנהל להקים את המגע ולהתחיל בעבודה.

הת/36. מתיתיהו

השר א. שרון : אנו עוברים לנושא הבא, הנושא של מתיתיהו. בשנים האחרונות הקמנו ישוב שנקרא מתיתיהו, המשתייך לתנועת פועלי אגודת ישראל. לפי מיטב ידיעתי הישוב יחנך באחד הימים הקרובים. האנשים יכנסו.

מר מ. דרובלס : ב-23 לחודש.

מר א. בראון : כבר נכנסו 10 משפחות.

השר א. שרון : ב-23 לחודש יערך טכס חנוכת הישוב, ונקווה שהוא יצטרף לישובים היפים שיש לפועלי אגודת ישראל באזור הזה. יש להם כמה ישובים יפים

מאוד. ולישובים האחרים שהוקמו שם.

אנחנו רוצים להרחיב את ההתיישבות במקום הזה. כאן לא מדובר במקום חדש. אנחנו רוצים להרחיב את הישוב. יש לנו שם קרקעות ויש לנו קבוצה השייכת לגוף שנקרא "אור שמח" - זה גוף שמביא מארה"ב, באופן מתמיד, עליה לישראל. עלייה של חוזרים בתשובה. זה גוף רציני מאוד, חזק מאוד, עם אנשים רציניים. ואני רוצה כאן פשוט לקבוע, מבלי לפגוע בישוב ובמשבצת הקרקע שייעדנו לו, כי היא נקבע - אנחנו רוצים באזור שנמצא מזרחה לו - על מין גבעה גדולה או אוכף או כתף, לאפשר בניה בדיוק באותה השיטה שאנחנו הולכים בה במייחר. אני מבקש פשוט שנקבל את זה, כי אין שום סיבה שלא נקבל את ההחלטה הזו. אין בזה שום דבר. זה לא נכנס לתחומי הישוב. המדובר בישוב דתי. המקום הוא חשוב מאוד, ממש שולט על שדה-התעופה.

<u>מר י. מרגלית</u> : על איזה סדר גודל מדובר.

<u>השר א.שרון</u> : על כ-200 משפחות. זו לא עיר.

<u>אל"מ ד. סתיו</u> : איפה זה נמצא בדיוק?

<u>השר א. שרון</u> : אני אגיד לך : אתה מכיר את בריכת המים של מתיתיהו? תקח את הרכס שהנקודה הצפונית שלו היא בריכת המים של מתיתיהו ותמשיך איתו דרומה להירבת כירכר. זה ממש על המשך הרכס של מתיתיהו כלפי מזרח.

מדובר פה שוב באותה שיטה של בניה.

מאוד יכול להיות ששיטת הבניה שם תעשה בדרך שעושים היום בעמנואל. היתה לי הבוקר שיחה מאוד קשה עם אנשי עמנואל, כתוצאה מכך שמשרד הבינוי, חרף העובדה שהיתה לי שיחה עם שר הבינוי, ושהיתה לכם פגישה איתם, והם חתמו כבר חוזים עם קבלנים, משרד הבינוי טרם נכנס לנושא זה. בינתיים זה כרוך בהתחייבויות שלהם בהיקף של חצי מיליארד לירות. בכל זאת מדובר בגוף פרטי, אז צריך לברך על זה שגוף פרטי קם ונקט יוזמה, ודחף פעילות, ובונה, וסוללה. הם עושים שם את הכל בכוחות עצמם. אנחנו צריכים לברך על זה וצריכים לסייע. כמשרדי ממשלה, אנחנו חייבים לסייע. אני מבקש יוסי, תעשה לי ממש חסד - תקימו איתם מגע מייד ותסייעו להם במה שצריך לסייע.

<u>מר י. מרגלית</u>: אני תיכף אדווח על זה. מן הראוי שהוועדה תדע. זה לא ענין של קשר או חוסר קשר.

<u>מר מ. דרובלס</u>: האם ההצעה היא שלגבי מתיחיהו ב' יהיה אותו הדין כמו גבעת הרדר?

<u>השר א. שרון</u>: כן.

<u>מר מ. דרובלס</u>: אם זה כך, אני בעד.

<u>השר א. שרון</u>: ואם לא, היתה לך איזו הסתייגות?

מר מ. דרובלס : כן, יש לי כמה הערות. אני שומע את זאת בפעם הראשונה, למרות שלפי התכנית יש במקום מסויים משהו להקים. צריך לבדוק באיזו מידה זה מתאים לתכניות של ההתיישבות. אני מבקש להבא, במידת האפשר, אם יש הצעות כאלו, להעביר קודם את החומר לחטיבה. אם זה אפשרי.

השר א. שרון : טוב, בסדר.

הח/37. פארק כפירה

השר א. שרון : אנחנו עוברים לנושא הבא. אדיר שפירא, בבקשה.

מר א. שפירא : בהתאם לדברי שר החקלאות בסעיף שלפני האחרון, אנו מציגים פה משהו חדש. כיוון החשיבה בו לא דומה לדברים שהיו עד היום. מדובר על התיישבות בנקודות שמשולבות במשאבי טבע, נוף, שקיימים באזור מסויים. מדובר במשולש, שמצד אחד תוחם אותו כביש שער-הגיא לכיוון מעלה החמישה - אבו-גוש, הכביש המהיר. מאזור הצפוני הוא תחום במבוא-חורון, בית ליקיה. בצד הדרום מזרחי הוא תחום בקטנה, בית-ענן.

אנחנו רוצים, על בסיס דברים שקיימים

בשטח - יש כאן אזור ייעור גדול של הקרן-הקיימת, עם תכניות ייעור גדולות ביותר בהמשך השטח, להקים במשולב עם הקרן-הקיימת ורשות שמורות הטבע, פארק גדול, בשטח של כ-25 אלף דונם, שבתוכו יהיו 2-3 נקודות ישוב. כרגע, בכתמים הללו, מצויינות האלטרנטיבות למיקומן, אם בנוסח ישוב קהילתי או ישוב שאינו יודע עדיין איך בדיוק יקרא לו -כשעיקר התעסוקה של האנשים שיחיו כאן, תהיה על בסיס המשאבים הטיבעיים שקיימים פה באזור. האזור הזה, פרט לאזור המיועד באזור שער הגיא, הוא אזור פרוץ. היו די הרבה חדירות ופלישות אליו, אם מכיוון בית-ענן, ואם מכיוון אבו-גוש, שיש פה מעט קרקעות של אנשיו, כאשר לפני שנתיים הם ניסו לפלוש ולהכשיר עוד קרקעות, והפסקנו את זה.

זה פרוייקט שצריך להשתלב במערכת של פארק קנדה, שקיימת כאן, בנושא של מוזיאון צה"ל שמתוכנן איפה שהוא כאן באזור של שער-הגיא, ולתת עורף גדול לנושא של ירושלים מבחינת אפשרויות החיירות, נופש, שמורות טבע ויער. כשתפיסת השטח תעשה על-ידי אותן נקודות ישוב שמוצעות כאן באזור.

הפרוייקט עקרונית מתואם עם קק"ל ומנהל מקרקעי ישראל, כאשר יש לנו כאן שני גורמים נוספים שותפים לפרוייקט הזה, והם - משרד החינוך, שרואה את הנושא הזה כפרוייקט חינוכי רציני ביותר. ומשרד התיירות שרואה כאן אפשרויות פוטנציאליות בנושא תעסוקה על בסיס של תיירות.

משרד החינוך, בשיתוף עם מערכת הבטחון, הגדנ"ע, עקרונית, במידה והפרוייקט כאן יאושר, יעמיד בשנת הלימודים הבאה כמה אלפי בני נוער, במסגרת השרות הלאומי,

שיבואו כבר לאזור הזה להתחיל לטפל במערכות ואתרים של חקלאות קדומה. הכוונה לשקם את הבוסתנים, את הזיתים ואת כל מה שיש כאן באזור, מתוך מטרה לנסות ולהשתלט על השטח הזה כולו מה שיותר מהר.

אנחנו מציעים שהתכנון המפורט של כל הדבר הזה יוטל במשותף על מינהל מקרקעי ישראל, קרן-קיימת ואנחנו. החומר הועבר לפני כחצי שנה למחלקה להתיישבות, והתשובה העקרונית שקיבלנו היתה - שלפי העדיפויות שלהם, הם לא רואים שהם יוכלו להשקיע בזה אמצעים בזמן הקרוב, אם כי אין התנגדות להצעה זו. אני חושב שזה נוסח וצורה חדשה של התיישבות ועיבוי של אזור שהוא חשוב ביותר.

<u>מר אורי בראון</u> : יש פה דבר נוסף. באזור הזה, כפי שהסביר אותו אדיר שפירא, למעשה יש כמה מקומות שהם בכל מיני צורות של עיבודים. ליד נטיף, באזור הדרומי הצהוב יש מקום שנקנה על-ידי קבוצה של אנשים שרוצים להקים שם את ביתם, וגם הם ישתלבו בתוך הנוף הזה. הם רוצים לעשות זאת באופן פרטי לגמרי. דרך אגב, זה מתוך שטח המדינה. שלושת-רבעי מהשמורה הזו היא בתוך הקו הירוק, וחלק קטן נמצא מעל הקו הירוק.

<u>מר ט. שמיר</u> : זה לא נכון להגדיר את זה כשמורה, זו עדיין לא שמורה.

<u>מר א. שפירא</u> : אולי לא הבהרתי זאת במדוייק, ההכרזה פה לא תהיה על הכל כשמורה, אלא זה יהיה לפי תכנון מפורט. זה פארק נוסח פארק הירדן, שיש

שיש בו אזורים שמוכרזים כאזורי יער, ויש בו אזורים שמוכרזים כאזורי שמורה, זה לפי תכנון מפורט.

מר א. בראון : מה שרציתי לציין, שהאזור הזה הוא אזור שנותן המון פיתוח לנוער מכל הכיוונים. נכון שיש פה פארק קנדה, שהוא גם כן פארק מאוד מאוכלס בימי חופשה וחגים, וכך האזור הזה נותן הרבה מקום לטיולים ברגל, לבילוי, להליכות, למחנות. יש פה תכנית שלמה איך לארגן את זה. לא הייתי אומר שהתכנית היא גמורה ומושלמת. יש עוד הרבה פרטים בהם מוכרחים לבדוק אותה. למשל, כל נושא הישובים זה רעיון לא בדוק. מה שחשוב לנו, בשנת הלימודים הבאה, להתחיל להעסיק את הנוער בפיתוח השטח הזה. זה דבר ראשון במעלה.

הדבר השני הוא קבוצת האנשים, הגרעין, שקבה אזור שלם של קרקעות באזור נטוף, זה האזור הדרומי התהוב, והם רוצים להקים שם ישוב.

השר א. שרון : מי ישלם בעד זה, מי יממן כל זאת?

מר מ. ריבלין : אנחנו מדברים על אזור, שמצד אחד, כפי ששמעתם, יש שם פארק קנדה. ופארק קנדה הוא עדיין אינו פרוייקט גמור, הוא צריך להמשיך ולהתפתח. שניית, שמעתם כאן על מוזיאון צה"ל. שלישית, שמעתם על פארק שיעודו התנ"ך, צמחי התנ"ך והמרכז ללמוד התנ"ך - ולא רחוק משם קיימת נאות-קדומים, פרוייקט שגם הוא משולב בכל האזור הזה. אינני רוצה לפסול זאת, עדיין לא היתה בדיקה כזו עם הקק"ל שאפשר להביא את הדבר לאשור, אפילו עקרוני. גם אינני רוצה להכנס לשאלה שאריק שאל - מי ישלם?

מר מ. ריבלין

אני מציע, בשלב זה, שתהיה ועדה בה יהיו : הקרן הקיימת, מנהל מקרקעי ישראל, שמורות הטבע, שיבדקו את הענין ביתר יסודיות ויביאו זאת לאחר מכן לכאן לדיון. כרגע אינני מציע לאשר דבר, אלא רק להחליט על הקמת הועדה הזו. לבני נוער שרוצים שיעשו כאן דברים, יש מספיק מה לעשות בדברים הקיימים באזור הזה, ובשביל זה לא צריך לאשר תכנית שעדיין אינני יודע מה זה.

אני מאוד ממליץ שנחליט על הועדה הזו. יכולים להיות שותפים בה : חיים, אדיר ומאיר. הם ישבו, יעבדו את זה. התכנית עוד לא מעובדת כדי שיאשרו אותה. יש לי הרבה שאלות, אבל אינני רוצה להחריף את הענין. אם תהיה ועדה, אפשר יהיה לשאול את השאלות בועדה.

<u>אל"מ ד. סתיו</u> : אני רוצה לשאול שאלה טרומית - אני בעצם לא לגמרי מבין מה לנושא הזה ולועדה הזו. פארק תנ"ך בתחומי הקו הירוק, הכרזה על שמורת טבע וכו', בסופו של דבר, זה לא נושא לועדת שרים לענייני התיישבות.

מצד שני, הנושא הזה הוא נושא להרבה גורמים אחרים, אולי יותר מדי גורמים אחרים, אבל זו המדינה שלנו, שחייבים לדון ולטפל בנושא הזה.

<u>מר א. בראון</u> : מה ז"א? למה הכוונה?

<u>אל"מ ד. סתיו</u> : זה נושא לתכנית מתאר מחוזית, זה נושא לתכנון של המחוז, לועדה אזורית יעודה. יש עוד גורמים שיש להם מה להגיד וחייבים לומר.

דבר שני שאני רוצה לציין :
המשימות שכאן מוגדרות והפרוגרמה שאני זוכר שהבאת בקשר להקצאת הקרקע במנהל-מקרקעי-ישראל , של נאות קדומים, היא יותר מדי דומה לזה מכדי לומר שכאן במרחק של 10 ק"מ פועלים, כאשר הפרוייקט ההוא עוד לא קם ולא חזק. אינני יודע האם אין כאן איזה שהוא פצול כוחות מבחינה ממלכתית.

דבר שלישי - וזו כבר התייחסות לאינטרסים הצרים של מערכת הבטחון - התכנון הזה חופף במידה רבה מאוד שטח אימונים של צה"ל. אמנם יש הוראה של סגן הרמטכ"ל, שבכל מקרה, היות וצה"ל לא יכול לוותר על שטח האש, יעשה כמיטב יכולתו, בתאום עם רשות שמורות הטבע, למצוא הסדר שיאפשר בזמנים מסויימים לפתוח השטח למבקרים ולמטיילים.

<u>השר א. שרון</u>: נראה לי שהנושא הזה אינו מוכן.
הוא עלה בועדה כתוצאה מרצון הקבוצה הזו להתיישב במקום.
נראה לי שיש לקבל את ההצעה שהוצעה כאן, שתהיה איזו ועדה שתשב עם מטה-יהודה, עם כל הגורמים, תראה את עמדתם בנושאים ותגבש תכנית. אין טעם שנקבל החלטה לדבר שאינו בדוק. מה עוד שאיני רואה לה מקורות מימון. יתכן שתוך כדי עבודת הועדה ימצא איזה שהוא מקור כספי. אם אני צריך לקבל היום החלטה לעשות את זה או משהו אחר, יתכן שאנו נמצאים כרגע בדחיפות הרבה יותר גדולה במקום אחר. הרעיון הזה מאוד מוצא חן בעיני,אבל נשאלת השאלה מי יעשה אותו? מי יממן אותו.

<u>מר א. שפירא</u> : ראשית, זה עולה לועדה מפני שיש פה אלמנט התיישבותי חדש. מה שאנחנו מבקשים כאן זה לא לעקוף דרך הועדה הזו את הרשויות הסטטוטוריות שבכולן התחלנו לטפל. אנחנו עובדים עם הרשויות האלה מזה פרק זמן. מדובר כאן באשור עקרוני לרעיון ולהתיישבות בנוסח הזה. לדעתי חשוב, כדי להמשיך להתקדם בזה, לקבל את ההחלטה העקרונית. כי אם ועדת השרים לענייני התיישבות שוללת את הרעיון מכל וכל, חבל להמשיך להשקיע כסף בפתוח של התכניות. אבל אם הנושא יראה לועדת השרים, תתקבל החלטה עקרונית שתומכת ברעיון, ואז לדעתי זו הדרך להמשיך.

מבחינה תקציבית, חלק מהנושאים קיימים בתקציבים של הגורמים שעוסקים בדבר, ולשלבים הראשוניים של הדבר הזה, ולפחות לשנת התקציב הקרובה, אבל אולי אפילו גם לאחריה, אין צורך בתקציבים נוספים. נעשה תאום עם המשרדים ועם מערכת הבטחון. מערכת הבטחון זקוקה באזור לכמה דרכים ויש התחייבות ממנה לסייע בנושא של הדרכים.

נעשה תאום עקרוני עם משרד הבינוי והשיכון בנושא של נושאי הדיור.

נעשה התאום וקיימים התקציבים להתחלת העבודות של הכנת התשתית לפיתוח הנופי של האזור הזה. אם אנחנו היינו רוצים להתקדם בכל הדברים, חשובה לדעתי החלטה עקרונית על הנושא.

<u>מר מ. דרובלס</u> : אני מצטרף להצעת היו"ר. הועדה תעבוד, העבד זאת. צריך לבדוק כל מיני קונספציות. אנחנו בהחלט בעד הקמת כל מיני צורות של

התיישבות. אנחנו פתוחים להצעות. אבל מכאן לבוא ולהגיד כי אנו מקימים או כאן - זה יהיה בהתאם לנתונים שתבדוק הועדה ותגיש. אנו פתוחים להצעות, אבל זה לא בשל לקבלת החלטה.

<u>מר א. שפירא</u> : זה חצי שנה אצלכם מתי.

<u>מר מ. דרובלס</u> : יש לנו מספיק צרות איתכם מכדי שתבואו עכשיו להכריז על שמורות.

<u>מר א. שפירא</u> : אין פה הצעה להכרזה.

<u>מר מ. ריבלין</u> : אני מציע לא לקבל שום החלטה עקרונית. אני מציע שוב פעם את הצעתי, שתהיה ועדה של שלושה, ואם מישהו עוד רוצה להצטרף, יצטרף. אני מוסיף לענין זה, שהיא תבוא במגע עם כל הגורמים ותביא לנו דבר יותר בשל. אני עוד לא יודע מה גישת הקרן-הקיימת, ואני לא רוצה להכנס לפרטים.

<u>מר א. בראון</u> : אני מציע שיעשו את הדברים שעוד לא גמורים, יעשו את התאומים שעוד לא תאמו אותם. נשאלת רק השאלה האם יש להביא זאת מחדש לועדה?

<u>מר מ. ריבלין</u> : הועדה שנבחרה תבוא ותגיד מה היא מציעה.

מר מ. שמיר : ראשית, אני מציע שיבחר מרכז לועדה.

שנית, תרשה לי הערה - זו לא שיטת התיישבות חדשה, זה מצפה כמו כל המצפים.

השר א. שרון : יש לך איזו הצעה לגבי הרכב ועדה כזו.

מר מ. רבלין : אמרתי כי אני רוצה בועדה את מאיר, את חיים צבן ואת אדיר.

השר א. שרון : זה מקובל עלי. נמנה את חיים צבן כ-יו"ר הועדה הזו. נמנה את מאיר ואת אדיר כחברים. תשבו, תבדקו את הנושא, ותביאו זאת אלינו בעוד שבועיים אם תספיקו לבדוק. מה שם הפארק?

מר א. שפירא : פארק כפירה. יש שם נחל כפירה וקוראים לזה פארק כפירה.

השר א. שרון : אני מסכם . מחליטים : להקים ועדה שתבדוק את נושא פארק כפירה (שם זמני), בהרכב :חיים צבן - יו"ר. מאיר שמיר ואדיר שפירא . תגיש מסקנותיה,תוך חודש, לועדה.

הת/38. השר א. שרון : הנושא הבא נקרא - שערי תקווה.

סר א. בראון : הענין הוא כזה - זה ישוב שלמעשה הוקם ליד, או בסמוך, או בחסות אלקנה רק בשביל לטפל בכל הטיפולים הפורמאליים. אפשר לומר שהישוב הזה קיים, כי התשתית כבר הולכת להסתיים, ואני מניח שתוך שבועיים או חודש ימים יתחילו לבנות את הבתים.

כדי שהם יעברו את כל ההליכים הפורמאליים, הועדה צריכה לאשר את המקום הזה. המקום נקרא כרגע "שערי תקווה". יכול להיות שיהיה לזה אח"כ שם אחר. אני מציע לקרוא לזה "שערי תקוה" (שם זמני). היות והמקום קרוב לפתח-תקווה, האנשים קראו לזה "שערי תקוה". אני מציע שיהיה יותר אישור פורמאלי של הועדה, כי המקום הזה קיים.

(מכאן רשמה ז.ת.)

(עד כאן ושמה ל.ד. - מכאן ז.ת.)

אל"מ ד. סחו: לא כישוב, בואו נאשר זאת כשכונה של אלקנה.

מר א. בראון: אך זו לא שכונה.

השר א. שרון: אלקנה היא ישוב דתי, שנושא אופי מסוים ופה באה קבוצת אנשים שרכשה מכספה שטח, ויבורכו אנשים אלה שבונים את הבתים שלהם. אני לא יכול להכריז עליהם כעל שכונה של אלקנה. אלקנה זה ישוב סגור. יכול להיות, כשאלקנה תהיה עיר, אז זו תהיה באמת שכונה של אלקנה, אך היום אלקנה זה ישוב קהילתי סגור, עם ועדת קבלה. אי אפשר לעשות את הדבר הזה. יחד עם זה, במקום הזה, אנשים בונים את בתיהם. לכן צריך להכיר בדבר זה, כדי שאפשר יהיה לקיים אותו.

אני רוצה להעביר החלטה האומרת: להכיר בשערי תקוה (שם זמני) כישוב.

הת/39. **מצפה-ספיר**

השר א. שרון: אני רוצה להביא את הצעת ההחלטה הבאה: מאשרים את מצפה ספיר כישוב קהילתי.

מר מ. דרובלס: קוראים לזה כוכב יאיר.

השר א. שרון: מחליטים:

(1) לאשר את מצפה ספיר כישוב קהילתי, במטרה לאפשר קליטת עולים מדרום אפריקה;

(2) אכלוס הישוב יעשה ע"י קבוצה מורכבת מ-70% מעולי דרום אפריקה ו-30% תושבים ישראליים;

(3) הקצאת הקרקע לפיתוח חבוצע ע"י מינהל מקרקעי ישראל, כמקובל בישובים דומים (חמרת, מיתר וכדו').

אני רוצה להסביר את הרקע. יש לנו בעיה קשה מאד על מה שהיה הקו הירוק. קיימת התפתחות מהירה ביותר של אוכלוסיה ערבית בשטח. בעצם, כל האיזור שמתחיל בכפר קסאם בדרום ומסתיים באיזור מגידו, בפתח עמק יזרעאל, הופך במהירות לשטח בנוי צפוף-אוכלוסין. זו אוכלוסיה מאד מפותחת, במצב כלכלי יוצא מן הכלל, אוכלוסיה שעוסקת בחקלאות מתקדמת, מאד מתוחכמת; זו אוכלוסיה שעוסקת בתעשיה ובבניה בסקטור היהודי וקיימת התרחבות גדולה מאד. כבר היום אנו רואים סימנים, שהשטח כולו יהפך לרצועה אחת בנויה לכל אורך הקו הירוק; והסימנים מראים כבר, שלא רק מהצד שלנו של מה שהיה הקו הירוק, אלא גם מזרחה לקו הירוק תהליך דומה, גם שם הוכנסו שיטות חקלאות מתוחכמות והולך ונוצר רצף התישבותי אחד, שלפי הערכתי, מספר האוכלוסין בו, משני צדי הקו הירוק, הוא למעלה מ-300 אלף נפש.

אנחנו מוכרחים, בתוך רצועה זו ההולכת ונבנית, לשבץ בתוכה מערכת של ישובים יהודיים. כאן לא מדובר בישובים קטנים; כאן לא מדובר בישובים חקלאיים. אלה הם איזורים הקרובים למרכז הארץ. כאן מדובר במקומות מגורים בעיקר, אולי במשך הזמן גם תתפתח תעשיה, למרות שאני חושב, שאיזורי התעשיה של המקומות האלה יהיו איזורי התעשיה הנמצאים בקרבת מקום, זה יכול להיות בכפר סבא ובמקומות אחרים הצמודים למקומות אלה. אולי, במשך הזמן, יתפתח גם

השר א. שרון:

שם איזור תעשיה, אך הכוונה שלנו ליישב במהירות הגדולה ביותר את המקומות האלה. מוכרחים להכנס כטריז וכחיץ בין האוכלוסיה הערבית בשומרון לבין האוכלוסיה הערבית שהם אזרחי ישראל. לצורך מטרה זו הוקמו הישובים. כאשר החלטנו על מצפים אלה, ובשטח זה החלטנו על הקמת 5 מצפים, שהם: גבעת עוז ב', ברקאי ב', מעניית ב' ואח"כ הישוב באתר ספיר שנקרא כוכב יאיר, נירית שבין ג'לג'וליה לקיבוץ חורשים. ישובים אלה עברו באופן רגיל ועדת גבתי, הם חולקו בין תנועות ההתישבות; ביניהם יש מקום אחד שנראה לי שיהפוך במשך הזמן לקיבוץ, וזה מעניית ב', והוא יצטרף לאיזור של מעניית-ברקאי. זה יהיה גוש קיבוצי. מאד יכול להיות, שאחד מהם יהיה מושב - זה גבעת עוז ב'. הוא ניתן, לצערי, לתנועה שאין לה כוח להעמיד את זה היום - הוא ניתן לעובד הציוני, שיש לו ישובים ריקים ממילא גם באיזור שם. אני הצעתי להעביר את הישוב הזה לתנועת המושבים. איננני יודע איך הדבר הזה יסוכם. נדמה לי, שטרם פניתי רשמית בנושא זה. דיברתי עם כמה חברים בועדה. הישוב שמעל לערערה הוא ישוב שניתן להתאחדות האיכרים ובכוונתם להביא לשם מאות משפחות. זה יהיה ישוב גדול ואיננני חושש בנושא זה. הישוב כוכב יאיר ניתן למשקי חירות ויש להם גרעין. המבנים שם כבר בשלב די מתקדם של הקמה; אלא שהאתר שם הוא אתר גדול והוא מאפשר במקום, לפי מה שבדקנו בשטח, עד 1,400 משפחות. היתה אלינו פניה של הפדרציה הציונית של דרום אפריקה. הם רוצים לראות בזה פרויקט שבאמצעותו הם רוצים לעודד בניה ועליה לארץ. סיירנו במקום זה. המקום נראה להם. לפני זמן קצר קיבלנו מהם הודעה, שהם אישרו את הענין. כמובן, העמדנו את התנאים, שהם צריכים לבנות וכו'. הם גם יודעים שישוב כוכב יאיר נמצא שם במקום. אגב, יכול להיות שכוכב יאיר יכול לפרוס את כנפיו על כל הישוב הזה. אמרתי אתמול למאיר, כשישבנו במועצת מינהל מקרקעי ישראל, שמבחינתי אין התנגדות לדבר זה, אלא להיפך, אני אשמח.

השר א. שרון:

אני לא רואה כל סיבה שלא נאשר את הנושא הזה, כדי שאפשר יהיה במהירות לגשת לעבודה שם.

מר מ. שמיר: לפני הדיון כאן, אני התקשרתי עם יו"ר הנהלת הסוה"י ועם גזבר ההנהלה וביקשתי את עמדתם לגבי המשתמע מכאן, כי זה מפעל של התנועה הציונית של דרום אפריקה. אני מוסמך להודיע בשמם, שגישתם היא חיובית ביותר והם מבטיחים את מלוא הסיוע למפעל הזה. כמובן, לגבי הפרטים ולגבי המגבלות שיש בקשר לכל יתר ההיבטים, יהיה דיון מפורט, תוך כדי סיוע ורצון לקדם את הפרויקט.

מר מ. דרובלס: היות והצעה זו לא היתה על סדר היום, אני פעם ראשונה שומע עליה. המחלקה מטפלת בישוב זה. אנחנו צריכים לבדוק גם עם התנועה. הועדה שמעה. אני מבקש לבדוק את הנושא ואז, לישיבה הבאה אנחנו נביא את דעתנו. כי לא היה לי זמן לראות את הדברים.

השר א. שרון: אני מוכן להביא זאת בשבוע הבא. אני רוצה עוד פעם להדגיש - בכוכב יאיר הבהרנו מלכתחילה, שאנו לא עומדים להקים ישוב חקלאי. אני רואה היום, כמחשבה לבדיקה - תחליטו איך שאתם רוצים - יש שתי דרכים בנושא זה: ראשית, להעמיד לרשות כוכב יאיר את אותם הדונמים הדרושים, כי לא מדובר כאן בישוב חקלאי. הם יקבלו את הקטע שלהם בתוך השטח ויעשו מה שהם רוצים.

מר מ. דרובלס: יש תכנית מתאר שאושרה לכוכב יאיר.

השר א. שרון: יש תכנית מתאר ותכנית המתאר תורחב.
יש לנו בהחלט כוונה להקים שם ישוב, שיהיו בו כאלף משפחות. כי אני חושב, שבמשולש הזה שבין טירה מצד אחד, לטייבה מצד שני, ולקלקיליה מצד שלישי, צריך להושיב אלף משפחות יהודיות. זה מה שצריך לעשות במהירות. זה הדבר הכי בוער. שם בתוך צריך להכנס ישוב יהודי גדול. זו אפשרות אחת, שכל אחד יקבל את חלקו ויעשה מה שיעשה. אפשרות שניה, שזה יהיה ישוב אחד, החליטו, הביאו את מחשבותיהם לישיבה הבאה ונדון.

הת/40. ייעור והכשרת שטחי מרעה ביהודה ובשומרון

יש לי שני דברים נוספים. אני הייתי פונה לקק"ל ולמינהל שכבר יעשו הכנות ליעור של קרקעות המדינה ביהודה ושומרון. זו פעולה שמחייבת הכנות ארוכות טווח של הכנון, של קביעה איפה כן ואיפה לא. יש היום קרקעות מדינה שהם בתחום הישובים, ששם הבעיה אינה בוערת. אך יש קרקעות מדינה שניקנו ואינם מאובטחים ע"י הישוב עצמו ואני מאד חושש, שהשטחים האלה ילכו לאיבוד.

מר ח. צבן: או יעור או מרעה.

השר א. שרון: בהחלט יכול להיות כמרעה לישובים עצמם. מבחינתי, כל פעולה - ותמליצו אתם על פעולה - שתאפשר שמירת הקרקע הזאת בידי בעליה החוקיים.

נושא שני, נאמר לי אתמול, בקשר למצפה גוברין, פרט למקום שבו עמדנו להקים את הישוב על התוואי, ששם קיים בג"צ תלוי ועומד, במקומות אחרים, בתחום ההכרזה....

אל"מ ד. סתו: ההכרזה גדולה מאד שם.

השר א. שרון: מבחינתי, תבחרו איזה מקום שאתם רוצים. אנחנו חייבים להיות מוכרחים משוחררים מהחשש של פריצת דרך בשטח של מישהו. ז"א, צריך לחפש בתחום ההכרזה.

אל"מ ד. סתו: הצעתי זאת לפני חודשיים.

השר א. שרון: אתה הצעת וכולם נאבקו על הדבר ההוא ואני הייתי מוכן לקבל את הצעתך אז. אך אתה עובד פה עם אנשים, לאנשים יש עמדות, כולנו רוצים לעשות. עשינו מאמץ גדול. הגענו כרגע למצב, שפליאה מודיעה שניתן לגשת לעבוד. אני מבקש שתאחרו במהירות רבה ביותר...

מר א. בראון: זאב כותב לי, שהבג"צ בוטל אתמול וכבר עובדים שם.

מר מ. דרובלס: זה לא כך.

השר א. שרון: אני יודע בדיוק את המצב שם. הבג"צ תלוי ועומד על הגבעה. גם ערער עוד תלוי שם. לעומת זה, ניתן לגשת לעבודה בתחומי הכרזה במקומות אחרים.

מר מ. דרובלס: על גבעת הסלעים צו המניעה בוטל ואנחנו רשאים לעבוד. יש לנו בעיות לחפש את הדרך, כי חלק מהדרך הן אדמות פרטיות, אז שוב יוציאו בג"צ.

השר א. שרון: לכן צריך למצוא מקום שאנו לא כרוכים בכך ולא חשוב כמה קילומטרים תהיה הדרך. מה שאני מבקש הוא לאתר מיד את המקום האפשרי ולגשת מיד לעבודה, אפילו אם בשלב ראשון זה לא המקום הנבחר על ידינו. יש חשיבות עצומה לישיבה

השר א. שרון:

בשטח זה, כדבר שמשלים את הגוש של נחושה, אמציה ושקף. כל הגוש הזה מחייב ישיבה במקום הזה. אני מבקש לגשת לנושא הזה.

מר מ. דרובלס: אנחנו עובדים על זה ואנחנו מלווים את הפרויקטים. שלשום קיבלנו אישור מועדת הערר על גבעת הסלעים. היום אנו מעלים טרקטורים לשם ומחפשים דרך, בתיאום עם פליאה, שנוכל לשם להגיע.

השר א. שרון: נקודה נוספת - בזמנו אישרה הממשלה הקמת 10 ישובים. אישרנו 9 ישובים ואיתרנו כרגע מקום שנראה לנו מאד חשוב לישוב העשירי. המקום הזה נמצא בין בית אריה לבין בירקן. באופן כללי הייתי אומר, שזה מזרח מדיר-בלוט. יש שם הר נישא. שאלתי את פליאה אתמול אם היא קיבלה פניה.

מר א. בראון: אני שלחתי לה.

השר א. שרון: הייתי מאד מבקש לזרז את זה, כי לא הייתי רוצה להביא לאישור הממשלה מקום זה, לפני שיהיו לנו נתונים על הקרקע והבעלות עליה. אם יהיה לנו האישור הזה, אני אביא זאת ואז נדע שסיכמנו נושא זה ואפשר לגשת לעבודה.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

ש מ ו ר

הת/35. גבעת-הרדאר

יו"ר ועדת השרים פותח.

בדיון משתתפים: ה"ה א. בראון, י. מרגלית, אל"מ ד. סתיו, מ. דרובלס ומ. שמיר.

מ ח ל י ט י ם לבנות בגבעת-הרדאר יישוב דוגמת היישוב מיתר.

הת/36. מתיתיהו

מ ח ל י ט י ם להרחיב את היישוב מתיתיהו כדי לאפשר לאנשי "אור-שמח" להתיישב במקום.

הת/37. פארק כפירה

מנהל רשות שמורות הטבע פותח.

בדיון משתתפים: ה"ה א. בראון, מ. ריבלין, אל"מ ד. סתיו, א. שפירא, מ. דרובלס, מ. שמיר והשר א. שרון.

מ ח ל י ט י ם :

א) להטיל על ועדה בהרכ: חיים צבן - יו"ר, מאיר שמיר ואדיר שפירא, לבדוק את נושא פארק כפירה ואת מקומו של גרעין נטוף.

ב) הוועדה תגיש מסקנותיה לוועדה להתיישבות תוך חודש ימים.

הת/38. שערי-תקוה (שם זמני)

יו"ר ועדת השרים פותח. מר א. בראון משלים.

מ ח ל י ט י ם להכיר בשערי-תקוה (שם זמני), כיישוב.

./מצפה-ספיר

הת/39. מצפה-ספיר

יו"ר ועדת השרים פותח.

מ ח ל י ט י ם להוסיף לגרעין מצפה-ספיר גרעין של מתיישבים מדרום-אפריקה.

נושא גרעין מצפה-ספיר יועלה לדיון נוסף בישיבתה הקרובה של הוועדה להתיישבות.

הת/40. ייעור והכשרת שטחי מרעה ביהודה ובשומרון

מ ח ל י ט י ם להטיל על מינהל מקרקעי ישראל ועל הקרן-קיימת-לישראל לעשות כל ההכנות לייעור או הכשרת שטחי מרעה בשטחים שבבעלות המדינה ביהודה ובשומרון.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

מזכירות הממשלה

סטנוגרמה

עיין 2 למען 2.

שמור

פרוטוקול
ישיבת הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית
א' באייר התשמ"א - 5.5.81

נכח: חבר הועדה - השר : א. שרון - יו"ר

נעדרו: חברי הועדה - השרים: י. ארידור, ש. ארליך, מ. בגין, ז. המר,
י. כץ, ד. לוי, ח. לנדאו (חולה),
מ. נסים, ג. פת

נציגי ההסתדרות הציונית: ר. ויץ, א. כץ, ע. לוינסקי, מ. ריבלין,
י. פרידמן, פ. שנק, א. שנקר, י. שפירא,
א. תבין

י. מרגלית - משרד הבינוי והשיכון
י. סנפירי - משרד האוצר
א. עטייה - משרד התעשיה, המסחר והתיירות
מ. שמיר - מנהל מינהל מקרקעי ישראל

א. לישנסקי - מזכיר הועדה

סדר היום : הת/32 עיבוי והרחבה של ההתיישבות בגוש קרני שומרון:- עיין 2.
הקמתה של קרני שומרון ה'

הת/33 קרני שומרון ג':- העבודה באתר עיין 3.

הת/34 אריאל:- קידום העבודות לשם פיתוח אזור התעשיה עיין 7.

./עיבוי

בפרוטוקול זה 8 דפים.

רשמה: מירה יפה.

הת/32 עיבוי והרחבה של ההתיישבות בגוש קרני שומרון:-
הקמתה של קרני שמרון ה'.

השר א. שרון: אני פותח את הישיבה. אני רוצה להעביר היום החלטה אחת. שבוע הבא נשב ישיבה מסושכת יותר, בה ייסגר דיווח והתיימנה החלטות.

היום יש נושא אחד בלבד, ואקח לידי את נוסח-ההחלטה.

"מחליטים, בסמכות עיבוי-ההתישבות, והרחבת קרני-שומרון לאשר את ההקמה של ישוב עירוני שם, שייקרא באופן זמני "קרני-שומרון ה".

להטיל על משרד הבינוי והשיכון את האחריות והביצוע של החלטה זו".

מילת-הסבר: מדובר בפעולת-התישבות שמאחוריה עומד הרבי מגור, שהחליט על ישוב אלפי-משפחות באזור קרני-שומרון.

הם התחילו בעצמם, כמובן - באישור מערכת הבטחון והמישטל הצבאי. הם פרצו דרך למקום, סללו את הדרך למקום והחלו בעבודה. מדובר כאן בישוב גדול מאד. הערכתי - שבמשך הזמן יהיה אולי הגדול שביישובי השומרון.

היזמה, הייתי אומר שבהחלט היתה מרשימה-של גוף פרטי שהתחיל בעבודה, ולא חיכה. אלא שצריך להכניס אותו היום לדרך טיפול מסודרת. על כן - אני מביא את ההחלטה הזאת בפניכם. ברור לי לחלוטין שבגלל אופי הישוב - היקפו וגודלו ומיקומו - הוא צריך להיות בטיפול משרד הבינוי והשיכון, אם הדבר מקובל.

יוסי מרגלית: אומיף שלמעשה עומדים אנו בקשר עם העובדים והבטחנו להם תשתית עד ראש האתר עצמו ולא רק השטח.

הם עושים רושם, שהם רציניים ביותר ואמנם עומדים להקים שם-מאות יחידות בשכה ראשונה.

יוסי טרגלית:

תהיה בניה עצמית שלהם - ביזמת סימון חלקי של חברות אחרות.

השר א. שרון: כמי שעקב אחרי צעדיהם מתחילה, מרכישת השטח כאשר חלק מהשטח הם רכשו בעצמם וחלק משטח שהעמדנו לרשותם, מקרקעות שנמצאו בידינו באזור. מאד התרשמתי מתנופתם ומהעובדה שהם עמדו בכל דבר שהם אמרו עד היום שהם לוקחים על עצמם, בכל נושא שלקחו עליהם לבצעו. הם קבעו שבעים מטויים הם יתחילו בעבודות בדרך - ואני הסתובבתי בערך באותו יום בשעה 7 בבוקר ואמנם התחילו הכלים בעבודות בדרך. כאשר הם הודיעו שהם מתחילים ביום מסויים בעבודה באתר עצמו - החלו העבודות באתר עצמו

הרגשתי היא שזה יהפוך להיות אחד היישובים המרכזיים, הגדולים - שיתנו תנופה נוספת לפעילות הגדולה שנערכת עתה באזור זה. אם הדבר מקובל עליכם - נסכים על כך.

הת/33. קרני שומרון ג': - העבודה באתר

יוסי טרגלית: אינפורמציה לידיעת חברי הועדה:

העבודה בקרני שומרון ג' הופסקה על ידי בג"ץ (לשלושים יום). מחר נדע אם יכולים אנו להתחיל לעבוד באתר עצמו, או לעקוף אותו ואם נאלצים נהיה להוריד את הכלים או לאו.

על כל פנים - היום מנועים אנו מלהמשיך בעבודה שם.

השר א. שרון: האם הגעתם לראש האתר?

י. טרגלית: הגענו עד גבול השטח ולא יכולים אנו להמשיך עתה לתוך האתר. זאת נדע מחר, אחר שייערך דיון לבדיקת הנושא.

השר א. שרון: עם זאת ראיתי שסותר לכם להניח אספלט על הדרך.

י. סרגלית: זה לא-משמעותי. אם איננו יכולים ללכת בדרך זו - אזי לא כדאי לעשות זאת עתה.

השר א. שרון: לגבי המקום: מלכתחילה דעתי היתה שלא לפתוח את הדרך מכיוון הכפר חאבלה, כפי שעשיתם אתם. אני הערכתי שהרבה יותר פשוט יהיה לפתוח את הדרך מכיוון הכפר נבי-אליל'אס - על ציר קלקיליה-שכם, קרוב יותר לאתר. הערכתי היתה ששם זה יהיה כרוך בפחות סיבוכים. גם הדרך הנוכחית- איני מאמין שהיא תוכל לשמש כדרך, כפי שהיא עתה, שתתן אפשרות לישוב גדול להתקיים.

י. סרגלית: הקטע שביצענו אותו היום - מצומת חאבלה, גם היא לצורך האפשרות של בנייה באתר. זה קטע ראשון מתוך שלושה. וצריך להיות קשר ישיר לכיוון כפר-סבא.

השר א. שרון: שאלה נוספת: אם תהיה התנגדות - אני מבקש לבחון דבר נוסף: אפשרות שאינה נוחה אמנם לצרכי-החיים במקום, אבל מדובר שם בבנייה של ישוב של אלף יחידות-דיור.

י. סרגלית: 1500 עד 2000 יחידות דיור.

השר א. שרון: זה יחייב עבודה יסודית מאד ושם ניגשים אנו לבנייה-קבע סיד. לכן, למגורים ולחיים - זה לא יהיה נוח, אבל לצורך הבניה - יתכן ואפשר יהיה להשתמש בזה בלית-ברירה אולי בדרך מדיר-ראסלה. אלה שלוש האפשרויות שנראות לי.

י. סרגלית: אנו בודקים כבר אם אפשר יהיה לעבור משם. בימים הקרובים נדע מה המשמעויות של העיכובים בנושא זה.

השר א. שרון: חשוב שיתחילו לעבוד שם. זה מקום חשוב מאד, המשקיף על כל שפלת-החוף. הוא צופה על קלקיליה, מדרום-מזרח, כמעט מסזרח. ובמידה רבה זו נקודת-קשר וחיבור בין היישובים הפנימיים יותר לישובי שפלת-החוף.

י. מרגלית: בהמשך לקרני שומרון ה' - לגבי ישע: זו אותה קבוצה שיוזמת הקמת היישוב ביזמה עצמית?

השר א. שרון: אם התבלבלתי - זה סימן טוב... זה סימן שהצלחנו.

י. מרגלית: זו אותה קבוצה שהחלה בונה מצפון מזרח לאלקנה? האם היתה אילו שהיא חשיבה מה יהיה מעמד היישוב הזה, היזמה הזאת?

השר א. שרון: אתה מתכוון למדרון שם?

י. מרגלית: בין כפר קאסם החורשים ואלקנה. זה נמצא בצפון-מערב.

השר א. שרון: צריך לתקן זאת. זה צפון-מערב. אני ביקרתי במקום ועובדים שם. מדובר שם כיום במקום מסוך לאלקנה. בזמנו תושבי אלקנה גילו התנגדות לכך ודברתי אתם בצורה חריפה ביותר, שיהודים החיים בשטח יביעו התנגדות לישוב אחר? - זה דבר שאין לקבלו בשום פנים ואופן. אני סוכן גם לומר, שמאז אותו יום שהביעו התנגדות - לא הייתי באלקנה, למרות שהייתי שם פעמים אין-מספר - בישובים שם. מדובר בגוף חילוני, לפי דעתי - בשלב ראשון צריך לראות את כדבר עצמאי. אני חושב שכך זה יהיה. לדעתי, כאשר אלקנה תהפוך לישוב פתוח - וברור לי שכך זה יהיה - ואולי זה יתחבר ותהיה זו כשכונה באלקנה.

השר א. שרון:

היום נראה לי שצריך לטפל בה בנפרד.

כי אלקנה לא מטפלת בה.

י. טרגלית: בינתיים אין שום החלטה לגבי זה. אנחנו הבטחנו להם כמשרד - כפי שסכמתים גנו לכל בעל יזמה עצמאית - שאנחנו ניתן להם תמיכת לראש-השנה ויום לפרס הבורד. כרגע זה עומד כך. וזה לאור החלטה שכל יהודי יכול לבנות את ביתו מעבר לקו הירוק.

השר א.שרון: האם זה מסתיק עתה?

י. טרגלית: מבחינתי - זה מסתיק.

אני יכול גם לציין, שעד היום - מעבר לפגישת היכרות ראשונה - לא פנו לבקש דבר.

השר א. שרון: כמה אנשים ם רכשו שם מגרשים?

י. טרגלית: הם הולכים שם כאגודה ויוצרים מגורים ל-250 יחידות דיור, מאתיים וחמשים בתים.

וזאת - בשיטה של "בנה-ביתך". הם מכשירים את השטר והכוונה למכור את הבנית. זה התהליך.

השר א. שרון: אני מציע שנאמר - בשלב חורש ימים לא נקבל כל החלטה. אין לנו צורך בזה עתה. ולאחר מכן - נראה ונקבל החלטה בקשר למקום זה.

בעתיד, לדעתי - זו תהיה שכונה נוספת לאלקנה. אני רואה את ההתפרסות של אלקנה כן, שזו תהיה שכונה נוספת שלה.

אני מוכרח לציין את הקצב המהיר ביותר של הבנית העצמית בקרני-שומרון.

י. טרגלית: גם באריאל צץ החוצה.

השר א. שרון: זה דבר שמשש לא יאמן, מה שקורה שם. אני

השר א. שרון:

אני מוכרח לציין זאת., כי אני מבקר שם כבר כמה ימים. וגם הבתים שאתם בונים - זו שכונה ממש יפה, מה מאד.

<u>הת/34. אריאל: - קידום העבודות לשם פיתוח אזור התעשיה</u>

<u>סר עש"ה:</u> בקשר לאריאל: יש התפתחות המאפשרת קידום העבודות באזור התעש"ה של אריאל? שמעתי ש"ש בעניין זה בגץ.

<u>השר א. שרון:</u> בג"ץ זה - יוסי, אולי אתה זוכר זאת? בראון נמצא היום בסיור ולא יכולתי להביאו הנה. הבג"ץ לגבי מה שנקרא פעם "קיר ב' - האם זה רק לגבי השטח של "קיר ב' עצמה? או אולי גם לגבי שטח התעש"ה?

<u>י. סרגלית:</u> זה רק לגבי השטח הזה, לדעתי. כי זה המקום שם התחילו לעלות. אחרת - זה לא היה מתעורר.

<u>השר א. שרון:</u> השאלה אם נקטנו בצעדים של הכרזה על השטח שנועד לאזור התעש"ה.

יש לי בקשה אליך. את אורי בראון אתה ודאי מכיר. תפנה אליו ותודיע אצלו אם היגשנו את אותה הודעה המתבקשת להיותמוגשת 21 יום לפני תחילת עבודה, בנושא הרחי, לגבי אזור התעש"ה. הייתי אומר - דרך לכניסה לאזור התעש"ה כבר קיימת, כי הדרך של "קיר ב' מהווה בעצמה כבר תפיסה גם לשטח אזור התעש"ה שנמצא ממזרח לה.

טוב, זה בעצם מה שתיתי להעלות בישיבה זו. אני סודה לכם. חג עצמאות שמח.

<u>הישיבה ננעלה</u>

הת/32 עיבוי והרחבה של ההתיישבות בגוש קרני שומרון:-
הקמתה של קרני שומרון ה'

יו"ר הועדה להתישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה י. מרגלית וא. עטייה.

מ ח ל י ט י ם בהסתמך על החלטות הממשלה בענין ההתישבות בגוש קרני שומרון ובמסגרת עיבוי ההתיישבות והרחבתה שם - לאשר את ההקמה של ישוב עירוני שיקרא באופן זמני, קרני שומרון ה'.

להטיל על משרד הבינוי והשיכון את האחריות ואת הביצוע של החלטה זו.

הת/33 קרני שומרון ג':- העבודה באתר

ראש האגף לבניה כפרית במשרד הבינוי והשיכון מוסר פרטים בענין העבודה באתר של קרני שומרון ג'.

בדיון משתתפים: השר א. שרון ומר י. מרגלית.

הת/34 אריאל:- קידום העבודות לשם פיתוח אזור התעשיה

נציג משרד התעשיה, המסחר והתיירות מעלה את ענין קידום העבודות לשם פיתוח אזור התעשיה של אריאל.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה א. עטיה וי. מרגלית.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

מזכירות הממשלה

סודי מאד

ש מ ו ר

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית

א' בניסן התשמ"א - 5.4.81

נכחו: חבר הועדה - השר: א. שרון - יו"ר

נציג ההסתדרות הציונית: א. תבין

נעדרו: חברי הועדה - השרים: י. אריאור, ש. ארליך, מ. בגין, ז. המר, י. כץ, ד. לוי, ח. לנדאו (חולה), מ. נסים, ג. פת

נציגי ההסתדרות הציונית: ר. ויץ, א. כץ, ע. לוינסקי, מ. ריבלין, י. פרידמן, פ. שנק, א. שנקר, י. שפירא.

א. ביידץ' - מינהל מקרקעי ישראל
ז. בר-יוסף - הסוכנות היהודית
א. דודאי - לשכת שר החקלאות
י. מרגלית - משרד הבינוי והשיכון
אל"מ ד. סתו - משרד הבטחון
ש. רביד - החטיבה להתיישבות, ההסתדרות הציונית

א. לישנסקי - מזכיר הועדה

סדר היום:

הת/27 ישוב קהילתי לבני מושבות הגליל התחתון
הת/28 ישוב קבע בלוציפר
הת/29 האחזות נח"ל בבית הערבה ב'
הת/30 גבעת הרדאר:- ישוב קבע
הת/31 ורד הגליל:- תשתית לראש השטח

./ישוב

בפרוטוקול זה 12 דפים.

רשמה: נ. בינר

הת/27. ישוב קהילתי לבני מושבות הגליל התחתון

היו"ר השר א. שרון: פותח את הישיבה.

במשך תקופה ממושכת היו פניות חוזרות ונשנות אלי על ידי המועצה האזורית של גליל התחתון, שתחה להקים ישוב קהילתי לבני מושבות הגליל התחתון. הנימוק העיקרי כמובן הוא מיעוט האוכלוסיה היהודית באזור, והריבוי הגבוה של האוכלוסיה הערבית והתפשטותה.

התנהלו אתם כמה דיונים באשר למיקומו של הישוב, כאשר גם ראש מינהל מקרקעי ישראל, אורי ביידץ' ואני מנסים להוביל אותם מערבה יותר לכיוון החבור, או לכיוון השטחים שנמצאים מערבית לקיבוץ בית-קשת, והם מושמם לכיוון השטחים שיותר קרובים לטבריה. לאחר שנסינו את כל הדרכים האפשריות במספר פגישות, סיכמנו שהם ילכו להתיישבות ליד לביא, באותו מקום שהיה בזמנו הכפר הערבי לוביה, לפי העקרון שנהגנו במיתר ובגבעות להב ובתמרת, כאשר מתקציב המדינה ניתנים רק האמצעים הבאים: א) דרך לראש השטח, ופה אין בעיה, כי הכביש נמצא בראש השטח; ב) מים.

מר ש. רביד: תשתית לראש השטח.

היו"ר השר א. שרון: תשתית לראש השטח של דרך, חשמל ומים.

מר ש. רביד: איני יודע אם הנושא מסוכם או לא, אבל הגליל התחתון מחפש כבר הרבה שנים מקום מסוג זה עבור הבנים שאינם נקלטים בישובים החקלאיים שלו. היו מספר תכניות לגבי הנושא הזה. אני חושב שאם הנושא עדיין אינו מסוכם הייתי לוחץ יותר בכיוון, למשל, לנצל יותר את העובדה של כפר תבור לעניין זה. כפר תבור כבר למעשה על ידי תוספת האוכלוסיה הגיע למצב שבו יש ישוב קהילתי, יש בו חקלאיים ויש בו הרבה מאד שאינם חקלאים. אם

מר ש. רביד:

אנחנו מחפשים סוג ישוב כזה, אני חושב שלא צריך להקים ישוב קהילתי בעיר לביא, כי א) ליד זה יש פארק תעשייתי; ב) מיד אחרי הפארק התעשייתי נמצאת כבר טבריה עלית. אינני רואה את היתרון הגדול בכך. אם הבעיה היא תוספת אוכלוסיה, ובזה אני מאד מצדד, מדוע שלא נגדיל את כפר תבור? האמת היא שהבעיה העברית לוחצת יותר באזור החוא מאשר מקטע צומת גולני עד טבריה, שלמעשה שם כבר אין התיישבות ערבית.

<u>מר א. ביידץ'</u>: כפי שהסביר היו"ר אנחנו הצענו להם מקומות שהיו ממש בלב האוכלוסיה הערבית. נכון שקשיי התשתית שם היו גדולים יותר, אבל לצרכי מדיניות התיישבותית זה היה במקום הרבה יותר טוב. לאחר שקיימנו את הדיון אצל השר לפני חודש וחצי בדקנו את עצמנו עוד פעם, כי מה שאומר שמעון רביד, אם נקח את סג'רה הישנה יש שם כל הגבעות שקיפות את סג'רה. אנחנו מאד לא נחכים לעזוב את סג'רה ולהקים שם מרכז קהילתי עוד פעם לאלה שלא יכולים להיקלט בתוך המושבים. ויש שם מקום רגיל, ואני שלם עם זה, למרות שעמדנו אז יחד עם השר באותם הלחצים ויש לנו אותה סימפטיה לאזור, אבל בסך הכל זה המשך רצוף של טבריה, והבעיה להכנס לאזור ערבי לא קיימת בכלל, כי השטח הוא נקי, לאחר שפנינו את השטח של מילוא (?) וכל הבדואים בריכוז, והקמנו ישובים, אין לנו שם בעיה של ערבים. שלא לדבר על פוריה, שזו פנינה שאינה מפותחת, וגם היא יכולה לשמש תחליף.

אינני יודע מה המחוייבות של השר ומה התכנית שאתה מציע.

<u>היו"ר השר א. שרון</u>: את זה לא הצענו להם, הצעה זו שלך אתה מציע עכשיו, יכול להיות שהם היו מקבלים זאת.

מר א. ביידץ': היו לנו עוד פגישות. לפני שבאנו אליך הסתובבתי אתם בשטח, ודיברנו גם על סג'רה ועל פוריה.

היו"ר השר א. שרון: על פוריה דיברת אתם בנוכחותי, אני זוכר. את סג'רה הם גם כן דחו?

מר ש. רביד: יש מבנה מגורים של הצבא לא רחוק מסג'רה. זה גם מבנה מגורים או רק מיתקנים צבאיים?

מר א. ביידץ': אלה רק מיתקנים צבאיים, אין שם מגורים למשפחות.

היו"ר השר א. שרון: אני מבין שאתה מציע לחזור ולדבר אתם עוד פעם על סג'רה, אם אפשר?

מר ש. רביד: צריך להגיד להם שאנחנו צריכים לראות את זה בהקשר הכולל של התכנון האזורי של הגליל התחתון, שנעשה אתם וביוזמתם ובינתיים להציע להם לבדוק עוד פעם.

היו"ר השר א. שרון: נדמה לי שהיו שם בעיות עם הישובים בסביבה.

מר ש. רביד: לא על המיקום הזה. היתה הצעה אחת של כפר תבור, הצעה שניה היתה סג'רה להפוך אותה ממושב לישוב קהילתי, אבל סג'רה עצמה לא הסכימה, זה לא אומר שהיה ויכוח לגבי המיקום.

היו"ר השר א. שרון: בכפר תבור זו יכולה להיות בעיה כמו ביבניאל. זה יכול להיות יותר חמור, כי זה ישוב חקלאי.

מר ש. רביד: אבל אפשר לנצל לזה אדמה לא חקלאית.

מר א. ביידץ': ליד כפר תבור אין אדמה לא חקלאית. שם היו נסיונות של משרד השיכון במשך תשע שנים, לקבל את השטח הזה.

מר ש. רביד: בכל אופן, להקים בין צומת גולני לטבריה עליה ישוב קהילתי כשישנו שם הפארק התעשייתי שקיים ממילא, איני רואה בזה איזו תרומה גדולה לאיכלוס הגליל.

מר י. מרגלית: זה מונע גם את חיזוקם של הישובים כמו פוריה, למשל, זה שייך למועצה אזורית אחרת.

מר ש. רביד: עמק הירדן בשמחה רבה יעבירו את זה לגליל התחתון, איני יודע אם הגליל התחתון יכול לקבל זאת.

מר י. מרגלית: פעם פוריה, פעם נוה עובד ופעם פוריה עלית. כל דבר לעצמו.

היו"ר השר א.שרון: אתם מתנגדים לנושא הזה?

מר י. מרגלית: אני חושב שלא כדאי להשקיע בזה.

מר ש. רביד: לי אין זכות הצבעה, אבל דעתי נגד זה.

היו"ר השר א. שרון: מי לוקח על עצמו לדבר אתם עוד פעם.

מר ש. רביד: אני מוכן לקרוא להם עוד פעם ולדבר.

היו"ר השר א. שרון: אני מבין שיש בוועדה התנגדות להקמת הישוב ליד לביא, ומטילים על שמעון רביד, מנכ"ל

היו"ר השר א. שרון:

המחלקה להתיישבות ואולי גם ביידץ', סגן ראש מינהל מקרקעי ישראל, שניהם יחד לקיים פגישה נוספת, ולצרף גם את יוסי מרגלית, ראש אגף בנייה כפרית, לקיים פגישה כדי להגיע לתיאום באשר למקום מוסכם.

הת/28. <u>ישוב קבע בלוציפר</u>

<u>היו"ר השר א. שרון:</u> הנושא השני בסדר-היום הוא ישוב הקבע ליתיר בלוציפר - לנו יש חיום ביתיר עצמה ישוב אחד, שזה נקרא היום בית-יתיר, ויש לנו גרעין נוסף שמעבד כבר קרקעות בשטח, אבל אין לו עדיין אפילו מחנה זמני, והואך. בתכנית שלנו להקים שם ישוב שלישי וגם ישוב קהילתי, באותו אזור עצמו.

הבעיה היתה היכן נקים את ישוב הקבע ליתיר. בזמנו דובר עם אנשי בית-יתיר שמקום הקבע שלהם יהיה בלוציפר. לוציפר נמצאת ממש על הקו, מה שהיה הקו הירוק. (<u>מר א. תבין</u>: מה יש היום שם?) יש שם היום משטרה בריטית, זה בקצה השטח הירדני. יש לנו כאלה באלקנה, בבית-קדים, ויש גם משטרה בריטית כזאת בנבי סלח. אם אינני טועה בזמנו הבריטים בנו 48 טיגרטים כאלה.

מבלי להתייחס כרגע אם המקום החדש הזה יכנס אליו הישוב יתיר, כלומר, בית-יתיר או יכנס שם גרעין זיף, זה נושא שמחייב יותר שיחה בין המתיישבים ובינינו, וזה לא כל כך נושא להחלטה פה. אני מבקש שנקבל החלטה על הקמת ישוב קבע בלוציפר. זו הנקודה העיקרית, מי יכנס שם, את זה נצטרך להסדיר אתם, מי משני הגרעינים יכנס לשם ומי יעבור למחנה הזמני. בסופו של דבר שניהם יצטרכו ישובי קבע. יש פה נקודה נוספת, שבית-יתיר עלתה קודם, זיף באה אחר כך.

אם אין התנגדות אני מציע לקבל החלטה זו, ונמשיך הלאה. המחלקה להתיישבות צריכה לטפל בזה.

סר ש. רביד: היות ושני הגרעינים הם שני סושבים שיתופיים שניהם שייכים לאותה תנועה ועם אותה פרוגרמה, זה פחות משנה מי מהם יכנס קודם.

היו״ר השר א. שרון: ההחלטה היא על ישוב קבע בלוצ׳פר.

אל״מ ד. סתו: אבל לגבי המיקום ברור שזה צפוניית-מזרחית למשטרה, על הרכס.

סר ש. רביד: המשטרה היא חלק מהאיתור שקיבלנו.

הת/29. **האחזות נח״ל בבית הערבה ב׳.**

היו״ר השר א. שרון: הנושא השלישי בסדר היום הוא בית-הערבה ב׳. זה לא סובא לאישור, כי זה כבר אושר, אבל בית הערבה ב׳ או אלסוג ב׳, זה אותו דבר, נמצאת מצפון למגזר חיג׳לה. היינו בסקום בסיור עם פיקוד מרכז רק לאיתור הנקודה, כי מבחינת ועדת השרים לבטחון והמשלה זה ישוב שכבר אושר מזמן. יש לנו כאן בעיה שקשורה באיתור המקום, מאחר והיתה התנגדות בזמנו של פיקוד מרכז להקים בישוב במקום שאני רציתי. זה נראה להם קרוב מדי לגדר המערכת, הם רצו זאת קצת יותר אחורה. סיירנו יחד במקום, איתרנו את המקום, שנמצא כקילומטר בערך צפונה ממגזר חיג׳לה.

פה צריך להעלות ה׳אחזות נח״ל, ואני רוצה שאתם תכנסו לעבודה כאן.

סר ש. רביד: זה כבר אושר בזמנו, אבל זו שאלה כספית.

אל"ס ד. סחו: סוסכם לגמרי עלינו להקים שם ה'אחזות נח"ל.

סר ש. רביד: זאת אומרת, שמערכת הבטחון מסכימה שאנחנו נשקיע כסף.

אל"ס ד. סחו: על מערכת הבטחון מקובל שתהיה שם ה'אחזות נח"ל, ולא מאחז.

סר ש. רביד: אם זה לא מאחז אז זה לא מחוקצב. יש לנו עוד כמה מקומות כאלה.

אל"ס ד. סחו: זו הסיבה שהבאתי את הנושא הנה, כדי שיהיה ברור שעם קצת לחץ צריך לעשות זאת.

סר ש. רביד: זה לא השוב היחידי בבקעה ש'ש לגביו החלטה והוא לא מחוקצב. אם אפשר היה להעלות שם כמאחז, אז מבחינתי הסצב פשוט. אבל אם מערכת הבטחון עומדת על זה, שאנחנו נקים את המבנים, צריך לדעת שזה לא מחוקצב.

אל"ס ד. סחו: ברור אצלנו שאין שום אפשרות להקים זאת כמאחז.

היו"ר השר א. שרון: הבעיה היא רק מבחינה כספית? מאחז זה יותר זול?

אל"ס ד. סחו: יש כאן בעיה כספית בלבד.

סר ש. רביד: במאחז אנחנו לא מעורבים, פרט לנושא הסנדר שאנחנו נותנים ומדריך. ברגע שהוא אומר שזו ה'אחזות אנחנו צריכים להקים מבנים. אם צריך להקים מבנים זה ענין של מיליון לירות.

אל"מ ד. סתו: אנחנו לא מתנגדים שזה יהיה במתכונת של מאחז, אבל תקימו זאת אתם.

סר ש. רביד: זה לא משנה לי.

ד"ר א. תבין: אם זה מאחז אתה כן יכול לעשות זאת?

סר ש. רביד: הבעיה שלנו היא מי מקים את המבנים. כאשר זה מאחז זו נקודה צבאית לכל דבר, שלנו יש בה מעורבות מעטה ביותר. אנחנו משתתפים בתכנון הכללי מתוך פרספקטיבה לעתיד. ברגע שקוראים לזה היאחזות יש לנו מעורבות א) להקים את הנקודה; ב) להחזיק את חיילי הנח"ל שם באיזה שהוא הסדר עם משכורות וציוד וכדומה. כל הנושא הזה לא מתוקצב. אם אפשר למצוא סידור עם מערכת הבטחון, בבקשה; אם לא, אז צריך לתקצב את זה בנפרד.

תא"ל השר א. שרון: הבעיה היא כספית, זה לא מופיע בשום מקום בתקציב?

סר ש. רביד: לא. זה בדיוק אותו סיפור כמו נעמה בבקעה ואלקנה ג'; על אלה היו החלטות והן עדיין לא מתוקצבות. קבלנו תוספת ל-6 יישובים חדשים ואנחנו מקשנו ל-10, בתוכם גם נעמה ובית הערבה ב'.

אם נוכל להגיע לתוספת תקציב מעופרה, בבקשה. יש גרעין אזרחי בנעמה, פה אנחנו מדברים על נח"ל, מאין לנו תשובה.

מר א. תבין: אולי צריך לפנות לאוצר, ולראות אם יש סיכוי למצוא שם משהו.

היו"ר השר א. שרון: אנחנו מקבלים החלטה על הקמת היאחזות נח"ל. שנית, שתהיה פניה אל האוצר, גם אני צריך לפנות, להעמדת תקציב נוסף לנושא זה. אני מבין שאנשי נעמת הם בינתיים במצאל?

מר ש. רביד: עוד לא, כי הם רוצים ממני תאריך מתי יעברו לישוב שלהם, וללא כסף לא נוכל לעשות זאת.

היו"ר השר א. שרון: נעמה נכנסת מידלבניית קבע?

מר ש. רביד: לפחות להעמיד בית זמני על מגרש הקבע. אבל הם לא יכולים להשאר ביפית ללא סוף. אנחנו חשבנו שהם ישבו ביפית, אבל גם כן בגבול מסויים, כי יש שם כבר 20 משפחות, ויש עוד כמה משפחות מועמדות מצ רפת.

(היו"ר השר א. שרון: מה מצבם שם?) טוב.

הת/30. גבעת הרדאר: - ישוב קבע

היו"ר השר א. שרון: הנושא הבא הוא הנושא של גבעת הרדאר - הרחבת מעלה החמישה.

מר ש. רביד: במשך הרבה זמן אנחנו חיפשנו דרך כיצד להשתלט על השטחים שהם בבעלות המדינה, שהם למעשה בחלקם בשטח הפקר ובחלקם משני צדי הקו הירוק לשעבר, צפונית-מזרחית למעלה החמישה וקרית-ענבים. לפני כמה ימים סוף סוף נגמר סקר הבעלויות על השטח הזה, ואנחנו יודעים בדיוק על מה יכולים לעלות ועל מה לא, וישנה אפשרות להקים במקום מבחינת ישוב בשטח שהוא היה בזמנו שטח די מועדלפורענות, ושמטרתו למעשה ליצור איזה שהוא חיץ בין קטנה, בידו, כדי שלא יהיה רצף עד מעלה החמישה, או עד היער של מעלה החמישה.

מר ש. רביד:

ההצעה היא להקים באזור זה ישוב קהילתי, חיות ואין שום ספק שהאטרקטיביות של המקום מבחינת הקירבה לירושלים וכדומה, היא די גבוהה, אני מניח - עוד לא דיברתי על זה עם השר - שהכוונה היא פה למעשה הקצאת הקרקע מבחינת מעורבות המדינה וכמעט ללא סיוע מבחינה זו שהמקום הוא ללא ספק אטרקטיבי בצורה בלתי רגילה.

<u>היו"ר השר א. שרון:</u> זה עלול לגרום בעיות למעלה החמישה, לפי דעתי.

<u>מר ש. רביד:</u> גם פה צריך לראות את המצב. היו שתי הצעות כיצד לקשור את האתר הזה, האם לקשור אותו לכיוון גוש גבעון, או לקשור אותו לכיוון מעלה החמישה.

<u>היו"ר השר א. שרון:</u> בעצם הדרך לגבעת הרדאר עוברת בחצר של מעלה החמישה, בין בית ההבראה לבין המשק.

<u>אל§מ ד. סתו:</u> האתר עצמו לבינוי הוא בכל זאת צפונה 3-4 ק"מ משם.

<u>מר י. מרגלית:</u> ברור שצריך יהיה לבנות כביש גישה.

<u>מר ש. רביד:</u> אני מציע שאם תתקבל החלטה עקרונית, זה מחייב בדיקה נוספת, כי עם כל היתרון לקשור זאת אולי לגוש גבעון מבחינת דרכי התחבורה, אנחנו למעשה אולי יותר מאשר קושרים אותם לגוש גבעון מספקים לערבים דרך מעבר בשטח הזה. אני מציע שכל הנושא הזה: לאן לקשור את הישוב הזה מבחינה אזורית עוד ייבדק, מהיבטים שונים.

היו"ר השר א. שרון: גם מבחינת מהירות הנסיעה לירושלים, לפי דעתי זה יותר טוב דרך נבי-סמואל ורמות.

מר ש. רביד: איני יודע, השאלה מה אנחנו עושים. אני מציע לקבל החלטה עקרונית, וכל ההיבטים של ה חשת יכות האזורית והזיקה של הישוב הזה תיבדק פעם נוספת. יש לנו צוות משותף, ואני מציע שנבדוק זאת ביחד אתו, לגבי כל הזיקה, גם ביחס לגוש גבעון מצד אחד וגם לגבי מעלה החמישה מצד שני.

מר א. ביידץ: לפני חצי שנה שוחחתי עם השר על האזור הזה במגמה להגדיל שם נוכחות יהודית, כי משם בשטח מערבה מקטנה יש לנו אלף דונם זיתים במדרונות, שהתושבים הם בעלי צפיות של בעלות ובאים מהצפון, מכיוון קטנה. הם מעבדים זאת, וחשנה גמרנו הסדר עם הקהק"ל לפריצת דרכים בתקציב שלהם.

היו"ר השר א. שרון: אז אולי צריך לתת את העיבוד למעלה החמישה.

מר ש. רביד: אפשר לתת את העיבוד לנוה אילן. יש שם מושב עכשיו גרעין אמריקני, יש שם שיתופי תעשייתי רציני. של עולי ארה"ב, והם הולכים עכשיו לפרויקט קיט. לפני מלחמת ששת הימים המקום היה בעל עדיפות, ואז עלה שם גרעין; אחרי המלחמה זה כבר לא היה מקום בעל עדיפות, עלה גרעין מורכב מישראלים ואמריקנים, ובסופו של דבר נשארו האמריקנים, ויש שם מושב שיתופי מצליח היום.

מר א. ביידץ: מי שצריך לטפל בזה הוא אלה שחיים במקום, וזה לדעתי מקור פרנסה וקובע את איכות החיים באזור זה. צריך לכלול את הפוטנציאל הזה עם הישוב שם. זה די סמוך למעלה החמישה. אם נערכת בדיקה כדאי לבדוק גם את האפשרות של

מר א. ביידץ':

איתור המיקום. (היו"ר השר א. שרון: זה ממש בתוך מעלה החמישה). אבל הטופוגרפיה שם כזאת שלא רואים את השטח מהמשק. אם פותרים את בעיית דרך הגישה, זו לא תהיה בעיה.

אני רוצה להזכיר עוד עובדה אחת, וזה גם בעקבות פנייה של חברה שפנג לשר, הם רכשו מערבים מאבו-גוש באזור מטע, וזה יותר מערבה-צפונה, זה שטח פרטי. אנחנו רצינו לרכוש את זה, אבל בהתערבות שלך (לשר) לא ראינו שום מגיעה שהם ירכשו את השטח ויבנו בעצמם. (היו"ר השר א. שרון: אני התערבתי שהם ירכשו?) זה לא משנה, בפועל המצב הוא שיהודים רכשו זאת מערבים, הם יצרכו לעבור דרך הוואדיות כדי לאשר את הישוב שם. מדובר על נקודה יותר מערבה-צפונה מחברת נטף. זה מקום שבמלחמת השחרור היינו מגיעים לשם רק עם פרדות.

היו"ר השר א. שרון: זה המקום שדיברנו להפוך אותו לאתר תיירותי יחד עם הרשות לשמורות הטבע.

מר א. ביידץ': אני מציע לזמן גם אותנו לצורת הבדיקה, כי מדובר על אלף דונם זיתים, וזה דבר חשוב.

אל"מ ד. סתו: הבעיה של הגישה לגבעת הרדאר היא בעיה משנית, משום שאפשר לעשות דרך עוקפת. בעיה זו המהנדסים יפתרו. זו בעיה הנדסית והם יכולים לפתור אותה. הבעיה היא בעצם איזה ישוב להקים שם, ועל מי להטיל את הטיפול בו. לדעתי, הפוטנציאל של הישוב הזה הוא לא ישוב חקלאי וגם לא ישוב תעשייתי, זו מבשרת ירושלים נוספת. נשאלת השאלה על מי להטיל את זה? אני חושב שבין חטיבת ההתיישבות ומשרד הבינוי, ואולי אפילו לא בניה כפרית, אלא מחוז ירושלים, ואולי אפילו חברת "ערים" או משהו מסוג זה, בין הדברים האלה צריכים להחליט מי מטפל בזה, זו בעצם ההחלטה המרכזית ביחס לישוב, כי האתר עצמו, הקרקעות

אל"מ ד. סחו:

עצמן שאותרו ברגע שעוקפים את מעלה החמישה, אין לזה נגיעה למעלה החמישה, ואין סיבה שזה יפריע או יפגע במעלה החמישה. זה צריך להיות ישוב עירוני, או שזה יימסר לאיזו שהיא חברה.

מר ש. רביד: ברור דבר אחד, לא ייתכן להשאיר זאת פתוח.

היו"ר השר א. שרון: אני קצת מפחד מהפינה הזאת של מעלה החמישה וקריית ענבים, זו פינה שהיום לחוצה מצד אחד בערביי אבו-גוש למטה וכל מה שיש שם באזור זה, ומצד שני תקום שכונה עירונית, ואלה שני משקים שנאבקו במשך שנים על גבי שנים על קיומם שם.

מר ש. רביד: לא נוכל להסביר מדוע במבשרת ירושלים אנחנו מוכרים 300 ומשהו מטר ב-4 מיליון לי, ובגבעת הרדאר נותנים את זה על מתכונת של ישוב כפרי. יהיה קשה לתפוס את זה.

היו"ר השר א. שרון: אבל אני חושב שלא לשבת על גבעת הרדאר זה דבר לא טוב. היא נמצאת בתחום הפשרה הטריטוריאלית, לפי מיטב ידיעתי.

מר ש. רביד: איני רואה פה פרטנר לוויכוח אתך עכשיו.

ד"ר א. תבין: זו רק קביעת עובדה.

מר ש. רביד: אפשר לעשות זאת אטרקטיבי לפעילות מיידית על ידי יצירת פער איזה שהוא בין זה לבין מבשרת. אבל משהו צריך לעשות, אין סיבה שלא.

היו"ר השר א. שרון: נראה לכם שזה נושא לחברת "ערים"?

מר י. מרגלית: צריך לבדוק את כל המיתחם גם בקשר לירושלים, ואז לשבת ולדון.

היו"ר השר א. שרון: אני מציע שנסכם שעקרונית אנחנו בעד זה. זה מקובל על כולם. עקרונית אנחנו מאשרים זאת. נראה לנו שזה פרויאקט שצריך להיות בתחום של משרד הבינוי או בתחום ביצוע של חברת "ערים", שהיא חברה משותפת למשרד הבינוי ומינהל מקרקעי ישראל. מוכרחים לקיים כאן איזו פגישה משותפת לדיון בנושא זה. אולי צריך ללכת כאן בדרך כמו במבשרת או בדרך אחרת.

אני מציע שתקיימו בנושא זה פגישה ותגיעו להסכמה בתחום הזה. זה מקום אטרקטיבי ולפי דעתי אפשר בהחלט לתת שם קרקע בחינם, אולי ניתן קרקע תמורת תשלום אם היא קרקע מפותחת.

אני מבקש שבאחת הישיבות הקרובות תדווחו על תוצאות הבדיקה והדיונים שלכם. הייתי מטיל את האחריות על יוסי מרגלית לקיים פגישה זו.

מר א. ביידץ': מר מאיר שמיר עוסק בישובים קהילתיים לפי החלטתך (לשר), אני מציע שבמסגרת זו נקיים את הבדיקות והבירורים, יחד עם הצוות.

היו"ר השר א. שרון: אני מקבל, תשבו יחד, והאחריות היא על מינהל מקרקעי ישראל לקיים את הפגישה, תסכמו, ותביאו את מה שסיכמתם על דרך הביצוע של אותה החלטה עקרונית, באחת הישיבות הקרובות של ועדה זו.

היו"ר השר א. שרון: לי יש עוד נושא אחד, ישנה גבעה שנמצאת מערבית ממש מעבר לוואדי, והיא קרקע מדינה מובחקת, לישוב קרני שומרון שאתם בונים שם. אני מדבר על הגבעה המערב-

מר י. מרגלית: זה חלק מתכנית המיתאר שם.

היו"ר השר א. שרון: יש הרבה מאד משפחות חדשות שרוצות להתחיל לבנות. הייתי שם והם טוענים, שאני צריך להודיע לכם שזה תקין מבחינתנו. אבל זה תקין כל הזמן מבחינתנו.

מר י. מרגלית: אתה לא צריך להודיע שום דבר בענין זה. קרני שומרון נמצאת על שלוש בבעות: אנחנו בונים בגבעה המרכזית; הגבעה המזרחית המלצנו בפני המינהל לתת את זה לאיזה יזם. יש עכשיו יזם שמבקש את הגבעה המערבית גם כן. אני מקווה שנגמור אתו. מדוע אנחנו לא נכנסים לגבעה המערבית? כי קודם-כל יש בעיה מבחינה תקציבית, אנחנו לא יכולים להגיע אליה כאשר יש לנו בגבעה המרכזית עוד מקום לבנייה ל-50 משפחות. יש לנו עוד 50 משפחות שלגביהן נפעיל את התכנית במסגרת "בנה ביתך" בקרני שומרון. בשבוע הבאה יש לנו פגישה עם יזם, אני מקווה שהוא יכנס לשם.

היו"ר השר א. שרון: אני רוצה לשבח את העבודה שם, יש התקדמות גדולה מאד שם וחבתים יפים מאד.

מר י. מרגלית: חבתים הם בניה שלנו.

היו"ר השר א. שרון: יש שני דברים: מצד אחד בניה במסגרת בנה ביתך, אבל יש יחידות שלכם שבונים שם.

הח'ישבות 5.4.81

הת/31. ורד הגליל: - תשתית לראש השנה

<u>מר י. מרגלית:</u> אני מבקש להעלות נושא במסגרת סעיף שונות. שמעון ואני נתקלנו בבעיה. יש ישוב שמתקרא ורד הגליל, והם הגיעו לשמעון רביד לקבל אצלו הטבות, והם הגיעו גם אלי לקבל אצלי הטבות, אבל מסתבר שאין שום החלטה לחקים ישוב כזה.

<u>מר ש. רביד:</u> ורד הגליל זה חלקם בני הגליל שהתחיל סביב חגורעין של החווה שישנה שם.

<u>היו"ר השר א. שרון:</u> זה שהיינו צריכים להזיז בגלל נביעות?

<u>מר ש. רביד:</u> זה נגמר. אבל יוסי מרגלית טוען שאין החלטה. אני חיפשתי ולא מצאתי פרוטוקול על זה

<u>היו"ר השר א. שרון:</u> זה ליד כורזים?

<u>מר י. מרגלית:</u> כן. ביקשתי בלשכת שר החקלאות לבדוק זאת והם לא מוצאים.

<u>מר ש. רביד:</u> האמת היא שבזמנו ברשות לתכנון הוחלט בהתחלה על 20 משפחות, ואחר כך על 60 משפחות כל אחת 4 דונם, והיו על זה החלטות מספר. ההתייחסות שלנו עד לרגע שיוסי אמר לי שהוא לא מצא החלטה בנושא זה, אנחנו מתייחסים לנושא זה כמו... (<u>היו"ר השר א. שרון</u>: אולי זה קשור לכורזים?) לגבי כורזים יש החלטה.

<u>מר י. מרגלית:</u> אומרים לי שזה היה עוד בתקופת גלילי.

היו"ר השר א. שרון: אני כבר נתקלתי בזה במפה של חבל התחר שזה מופיע בתור ישוב שעדיין לא הוקם, ומתוכנן להקמה, ולא מצאתי את שמו ברשימת הישובים. רק לפני כמה ימים עיינתי בנושא זה.

מר ש. רביד: אני הייתי מציע שלפחות מבחינתנו טכנטיבית יהיה סיכום: היות ושם מדובר על מין טיפוס של משקי עזר כפי שהוחלט ברשות לתכנון, וסוג של ישוב קהילתי - שאנחנו נתייחס לזה כפי שחשבנו שהיתה החלטה. זאת אומרת, שהמוסדות מתחייבים לתשתית לראש השטח, והמתיישבים בונים שם את ביתם. שם מדובר על משק עזר וכל אחד קיבל כ-4000 דונם....

מר י. מרגלית: 4 עד 6 דונם ליד הבית. סך הכל קיבלו 10 דונם, 4-6 דונם ליד הבית מיתר יותר רחוק.

היו"ר השר א. שרון: אבל לא עשו שום דבר בינתיים.

מר ש. רביד: היות ואנחנו פרצנו לארש"ח שם, הם יעברו צפונה לוורד הגליל, ובסופו של דבר זה יהיה רצף אחד. זה מעבר לכביש העתידי למעשה ולא מעבר לכביש הנוכחי

היו"ר השר א. שרון: ארש"ח היא מזרחית לורד הגליל או מערבית?

מר ש. רביד: היא צפונית, קצת מערבית, אבל בעיקר צפונית מהחדה של חיום צפונה זו ורד הגליל, ושוב קצת צפונה זו ארש"ח.

היו"ר חשר שרון: זה גרעין של 12 משפחות מרוסיה שיושבים שם במשך שנים ליד מושב אלמגור. בונים בארש"ח עכשיו?

מר ש. רביד: עכשיו אנחנו בונים. זה במסגרת תכנית המצפים; נקים שם 10 מבנים.

היו"ר חשר א. שרון: בורד חגליל לא בונים?

מר ש. רביד: לא בונים. אנחנו רק בדרך לארש"ח פרצנו להם את הדרך.

מר י. מרגלית: אני הייתי מציע שלא לקבל היום שום החלטה, נראה אולי נמצא משהו לגבי כורזים.

היו"ר חשר א. שרון: יש עוד דבר שצריך לגמור. אנחנו בזמנו, כאשר עסקנו בנושא המצפים, קיבלנו אז תכניה של עודד ינאי וגם של עמוס הרפז להכיר בזה כמצפים. אולי אפשר להביא זאת לדיון ולסכם בזה? זה לא מופיע ברשימה של המצפים.

מר א. ביידץ': זה היה בסיור שלך עם עמוס הרפז. אנחנו חולכים לקראת הסדר.

מר ש. רביד: אפשר להכיר בבית שלו כישוב?

היו"ר חשר א. שרון: אני מבקש שתביאו לנו המלצה מה לעשות עם שני המקומות האלה ואיך לנהוג לגביהם. לא הייתי משקיע בזה כסף. היו המלצות של עמוס הרפז, אולי אתם מוכנים ללבן את זה ולהביא לאחת הישיבות הקרובות היכן זה עומד.

מר א. ביידץ': צריך לבדוק את הדבר, אבל זה לא נושא לוועדה הזאת.

היו"ר השר א. שרון: רציתי לנצל את ההזדמנות שכולכם כאן. אני מודה לכולכם.

הישיבה ננעלה.

הת/27 ישוב קהילתי לבני מושבות הגליל התחתון

יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה ש. רביד, א. ביידץ' וי. מרגלית.

מ ח ל י ט י ם :

א. לאשר עקרונית הקמתו של ישוב קהילתי לבני מושבות הגליל התחתון.

ב. השקעות המדינה בהקמת הישוב יסתכמו אך ורק בהבאת מים, חשמל וכביש - לראש השטח.

ג. להטיל על המנהל הכללי של החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית, סגן מנהל מינהל מקרקעי ישראל וראש האגף לבנייה כפרית במשרד הבינוי והשיכון להביא בהקדם לועדה להתיישבות, המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית הצעה בענין מיקומו של היישוב האמור.

המשך הדיון נדחה.

הת/28 ישוב קבע בלוציפר

יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה ש. רביד, א. תבין ואל"מ ד. סתו.

מ ח ל י ט י ם :

א. להקים ישוב קבע בלוציפר, בנ.צ.מ. 086-161.

ב. להטיל על החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית את הטיפול בהקמת הישוב האמור.

הת/29 האחזות נח"ל בבית הערבה ב'

יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה ש. רביד, א. תבין ואל"מ ד. סתו.

מ ח ל י ט י ם :

א. להקים האחזות נח"ל בבית הערבה ב', בנ.צ.מ. 137-198.

ב. להסמיך את יושב-ראש הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית לפנות אל שר האוצר בענין העמדת תקציב נוסף לענין זה.

./גבעת

הת/30 גבעת הרדאר:- יישוב

יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה ש. רביד, א. ביידץ', י. מרגלית ואל"מ ד. סתו.

מ ח ל י ט י ם :

א. לאשר עקרונית הקמתו של יישוב קהילתי בגבעת הרדאר בנ.צ.מ. 1624-1370.

ב. 1) להטיל על מנהל מינהל מקרקעי ישראל, המנהל הכללי של החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית, ראש האגף לבנייה כפרית במשרד הבינוי והשיכון בתאום עם הגורמים האחרים הנוגעים לענין - לבדוק את כל ההיבטים של ההשתייכות האזורית והזיקה של היישוב האמור ואת דרכי הביצוע של סעיף א' לעיל;

2) [illegible] האמור יביא בהקדם לדיון בועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית - [illegible] בדיון.

המשך הדיון נדחה.

הת/31 [illegible] הגליל:- תשתית לראש השטח

המנהל לבנייה כפרית במשרד הבינוי והשיכון פותח.

בדיון משתתפים; השר א. שרון; ה"ה ש. רביד וי. מרגלית.

המשך הדיון נדחה.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

מזכירות הממשלה

סטנוגרמה

עותק 2 מתוך 2

פ ר ו ט ו ק ו ל

ישיבת הועדה להתישבות המשותפת
לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית

ט' באדר ב' התשמ"א - 15.3.81

נכחו: חברי הועדה - השרים א. שרון - יו"ר, י. כץ

נציגי ההסתדרות הציונית: י. שפירא, א. תבין

נעדרו: חברי הועדה השרים: י. ארידור, ש. ארליך, מ. בגין, ז. המר, ד. לוי, ח. לנדאו (חולה) מ. נסים, ג. פת.

נציגי ההסתדרות הציונית: ר. וייץ, א. כץ, ע. לוינסקי, מ. ריבלין, י. פרידמן, פ. שנק, א. שנקר.

א. שוסטק	-	שר הבריאות
א. בראון	-	לשכת שר החקלאות
ז. בר-יוסף	-	הסוכנות היהודית
ז. ג'נדל	-	משרד העבודה והרווחה
א. דודאי	-	לשכת שר החקלאות
י. דקל	-	הסוכנות היהודית
י. הברפלד	-	משרד התקשורת
י. זיו	-	משרד התקשורת
י. מרגלית	-	משרד הבנוי והשכון
ר. ענבר	-	משרד החנוך והתרבות
ח. פרנקל	-	משרד החנוך והתרבות

א. זהר - מזכירות הממשלה

סדר היום

הת/23	דווח בעניני חנוך בישובים החדשים	עמ' 2
הת/24	סקירה על שרותי הבריאות בישובים החדשים	עמ' 7
הת/25	סקירה על שרותי התקשורת והטלפונים בישובים החדשים	עמ' 10
הת/26	הפיכת המרכזים האזוריים בחבל קטיף אשר בחבל עזה ובחספין אשר ברמת הגולן - לישובים קהילתיים.	עמ' 19

בפרוטוקול זה 29 דפים

העתק: שר הבריאות.

הת/23. דוח בעניני חנוך בישובים החדשים

היו"ר השר א. שרון: פותח את הישיבה.

הנושא הראשון בסדר-היום הוא דיווח בענייני חינוך, **בריאות**, תקשורת ותחבורה במצפים. כזכור קיבלה הוועדה הזאת החלטה לפני כמה חודשים, בה נאמר שהמצפים הם ישובים לכל דבר. אמנם יש מספר נושאים שחלה בהם התפתחות כתוצאה מכך, ויש נושאים שלא חלה בהם בשלב זה התפתחות. הייתי רוצה שנשמע מה קורה בנושאים אלה, ואיך כל אחד מהמשרדים מטפל בנושאיו בתחום הזה. נתחיל מחינוך.

גב' רחל ענבר: בהנהלת משרד החינוך נפלה החלטה לטפל בנושאים כמו שמטפלים במשרד בשאר הישובים באיזורי ההתיישבות החדשה, בעיקר מעבר לקו הירוק. כלומר, יצאנו מתוך הנחה שאנחנו נתן פתרונות לכל ילד באשר הוא שם, ויהיה הקושי גדול כאשר יהיה.

ואכן, בתחילת שנת הלימודים הזאת פתחנו במצפים עם כתות קטנות, היות ויש בין 7 ל-15 משפחות ברוב המצפים, זה פחות או יותר גם מספר הילדים ברוב המצפים, והם 7 עד 20 ילדים שמתפזרים מגילאי גן ועד כיתה א', ויש מספר מצפים שיש להם גם ילדים גדולים יותר, שאנחנו צריכים לתת להם פתרונות חינוך מחוץ לבית.

יש לנו בסך-הכל, מלבד בגוש שגב, שאנחנו עוד לא יודעים איך להתייחס אליהם כמצפים או לא כמצפים.

היו"ר השר א. שרון: צריך להתייחס אל כולם כישובים, הם ישובים ויש חיום אל כולם גישה שווה.

גב' רחל ענבר: בגוש שגב, למרות שיש כבר בין 14-15 ילדים, בית הילדים הוא סתום ועד היום הזה הילדים מוסעים מרחק של 40 ק"מ לאיזור רמת-יוחנן, משום שאין בית-ספר במקום.

גב' רחל ענבר:

השנה מתחילים להקים את בית-הספר, מתוך תקוה שתוך שנתיים כל ילדי שגב ילמדו בבית-הספר באיזור. גוש שגב מעוניין להקים מערכות חינוך ייחודיות, יש להם אנשי חינוך ברמה גבוהה, ויש להם גם מתכננים ברמה גבוהה, הם כולם ברמה גבוהה והם מעוניינים לפתוח בית-ספר יסודי, אנחנו נסייע בידם.

כבר היום יש שם סדנה של מורים, והיא נערכת מהיום כבר לקראת בית-ספר במקום. יש להם כל הצוות במקום והם עושים הכל מבחינה זו. הקושי מתחיל במקומות שאין לנו עובדי חינוך, ואלה רבים מאד מהישובים. אנחנו צריכים להסיע אותם למרחקים עצומים. קילומטרז' כזה שאתם לא יכולים להעלות על דעתכם. אם אני בודקת כמה עולה לנו יום הסעה בגוש שגב של הילדים לבית-הספר זה 2119 שקל. זה היה לפני חוגשיים, אני מתארת לי שהיום זה עולה קצת יותר ליום אחד. (שאלה: כמה ילדים?) 115 ילדים בגוש שגב, הם מוסעים עם המורים שלהם. הסיבה שהם מוסעים שאין להם בית-ספר במקום.

<u>היו"ר השר א. שרון:</u> אין בית-ספר מבחינת מבנה או סיבה אחרת?

<u>גב' רחל ענבר:</u> אין מבנה. כפי שידוע לרהמערך של בניית בתי-ספר יש לנו איזו אמנה עם משרד השיכון, אמנה זו מחייבת אותנו להכין יחד פרוגרמות, ומשרד השיכון בונה את מבניינים, כך היה בשנים קודמות.

<u>היו"ר השר א. שרון:</u> האם אותו חדין גם ביהודה ושומרון על פי אותו הנוהג?

<u>גב' רחל ענבר:</u> הנוהג הוא אותו נוהג. היו לנו שנתיים של הקפאה של בנייה בנייני ציבור ורק את המינימום ההכרחי, ובתוך המינימום ההכרחי איך שהוא זה לא נכנס.

גב' רחל ענבר:

כאשר עושים את החשבון כמה כסף זה עולה לעם ישראל, אולי חיה צריך למצוא את הכסף לזה.

לגבי המצפים - מצפים אני קוראת לישובים הקטנים שעדיין נמצאים במספר משפחות קטן. אחת הבעיות הקשות שאנשי מצפים רואים אותה ואני גם מסכימה אתם, זה המספר הקטן של משפחות לא מאפשר לבנות את המערכת של עובדי הציבור הדרושים שם. כלומר, אם יש במצפה 7 או 12 משפחות והם זקוקים ל-2 או 3 עובדי ציבור, לפעמים מתחיל בבוקר סיפור כזה: אנשי המצפים יוצאים החוצה ועובדי הציבור מוסעים פנימה; יש הסעה צולבת.

אם נקח את מצפה טל-אל לדוגמה, שילדיו לומדים בבית-העמק, והגננת שלו מגיעה מנהריה, בית-העמק עולה לנו 720 שקלים ליום הסעות, על מספר של 12 ילדים בתוך הישוב ועוד 12 ילדים מחוץ לישוב. זאת אומרת, הסעות בלבד כמעט עולים לנו כמו מערכת חינוך במקום נורמלי.

אם נקח את מצפה נבון, הם עמדו לקלוט עוד משפחות, יש להם גן ל-5 ילדים ואנחנו מקיימים את הגן הזה עם 5 ילדים, והוא גן תקני לכל, אבל הבעיה התחילה כאשר עמדו לקלוט משפחה עם ילד אחד בכתה ה', והילד הזה אילו היו קולטים אותו - אני התנגדתי לכך בכל תוקף, והיו לי ויכוחים קצת עם המתיישבים - התנגדתי לקליטתו משתי סיבות: אחת, חבל על הילד; ילד יחיד בכתה ה', אם אנחנו צריכים להתחיל להסיע את הילד הזה למוסדות חינוך אתם יכולים לתאר לכם כמה זה יעלה. המחשבהשלנו היתה שכדאי קצת להשפיע על התנועות שהם יקלטו בצורה יותר סלקטיבית, ושיאפשרו לנו במידת מה להקים מוסדות חינוך מתוך איזה שהוא תכנון; ולא בצורה כל כך סטיכית.

יש בעיה נוספת בכל המקומות האלה - במצפים היום יש מקום לפעוטון לכל ילד. אם אנחנו זוכרים שהמבנה הקהילתי הוא של אנשים שבבוקר עוזבים את המצפה, ובצהרים או יותר נכון בערב הם חוזרים אליו, פירוש הדבר שכל ילדי המקום צריכים להיות בטיפול של

גב' רחל ענבר:

הקהילה. בתוך המבנה הציבורי הראשון כעת במצפים ניתן מקום לפעוטון ממעט בכל ישוב. זה לא כך באיזורי ארץ אחרים, לא בכל מקום ניתן מבנה ציבור כזה לאנשי הישוב,ומתחילים להכניס ילדים לדירות פרטיות, אז ממילא לא הרווחנו כלום: הדירה שניתנה לאיכלוס לא מאוכלסת, אבל זה פשוט פחות נוח וזה עולה יותר כסף להפעיל אותו; זה עולה פעם כסף להקים אותו כמפנה פעוטון, וזה עולה פעם שניה כסף להחזיר אותו למבנה מגורים. זאת אומרת, נומינלית הכל בסדר; מעשית, זה לא נכון.

אנחנו היינו מבקשים ליצור דגם חברתי כזה שבכל ישוב שעולה למקום תהיה גננת, תהיה עוזרת לגננת, יהיה נהג בית, זה יעלה לנו יותר זול לה חזיק אותו מאשר להסיע עם כל מיני חברות אחרות פרטיות. יהיו עובדים לגיל הרך= ואם יש ילדים בגיל בית-הספר שיהיה אחד מבני הזוג שיעבוד גם בבית-הספר.

<u>היו"ר השר א. שרון:</u> למי אתם מציעים, הרי את זה אנחנו תובעים מכם.

<u>גב' רחל ענבר:</u> אנחנו קולטים אנשים; לא משתפים אותנו.

אנחנו מקבלים יחידה במקום, גם אם נרצה לשלוח מורה אין איפה לקלוט אותו. יושבים עם נציגי ההסתדרות הציונית אנחנו רוצים לפנות אליהם שהם יעבירו זאת לתנועות, אנחנו רוצים להיות מעורבים יותר בשלב הקליטה כדי להבטיח שנוכל לתת את עובדי החינוך מתוכם ולא לייבא אותם בוקר-בוקר, ובזאת גם לתרום לביסוס הישובים וגם נעשה את זה זול יותר וגם נייעל את מערכת החינוך. מבחינתנו לא יהיה ילד שלא יהיה לו בית-ספר.

יש לנו בעיה נוספת, והיא חבעיה הקהילתית. אנשים זקוקים לא רק למקום לימוד לילדים, הם זקוקים גם לאיזה שהם חיי תרבות וחברה; ככל שהם מנותקים ומבודדים יותר הצורך הוא גדול יותר.

גב' רחל ענבר:

כאשר אנחנו באים לארגן את הנושא הזה או לסייע להתארגן, אנחנו מוצאים את הישובים מפוזרים בין חרבה מועצות איזוריות, וכל מועצה רואה את עצמה אוטונומית בתחום שלה, היא לא כל כך מוכנה, גם אם יש לה קווי תחבורה דומים וקרובים, היא לא כל כך מוכנה לדאוג למועצה השניה. ובעיקר אנחנו נתקלים בחוסר של מקומות ציבוריים, שיש אמנם הרבה כאלה באיזור בפרט בקיבוצים ובבתי-ספר חקלאיים, אבל שום פעם ההשתייכויות הבין-מועצתיות מכבידות עלינו מאד. היינו מבקשים שבתוך הפרוגרמות יהיה תמיד בתוך כל מרכז כזה מקום לפעילות ספורטיבית ולפעילות חברתית תרבותית כללית.

<u>היו"ר חשר א. שרון</u>: בכל הישובים האלה בגליל בכולם יש טיפול בילדים?

<u>גב' רחל ענבר</u>: בכל הישובים יש בתי ילדים ללא יוצא מן הכלל ברוב הישובים יש גם גן וכיתה א' מצורף; אין ילד אחד שלא מגיע לבית-הספר. לפעמים אנחנו גם מסיעים אותו אחרי הצהרים לפעולות חוגיות. אם הזכרת את השאלה, יש לי שני ילדים למשל במצפה לילך, היחידים בגיל בית-הספר והם מוסעים לבית-הספר שבמעוז חיים. חיתר הם ילדים בגילאי 3-4. הילדים האלה מאד מבודדים, וכדי לסייע להם לפעול בחברה אנחנו נתנו לבית-הספר שלהם שעות פעילות פעמיים בשבוע לכל בית-הספר, כדי שיהיה גם להם ענין להחזיק אותם ליד בית-הספר, כי הם רוצים שיעורי חברה, וכדי שלילדים אלה תהיה להם אפשרות לפעול בחברת ילדים בשעות אחר הצהרים. (<u>היו"ר</u>: איפה הם לומדים?) הם לומדים במעלה-יוסף.

<u>היו"ר חשר א. שרון</u>: אני מודה, נעבור עכשו לדו"ח בענייני בריאות. נשמע את שר הבריאות.

הת/24. סקירה על שיתוי הבריאות בישובים החדשים

השר א. שוסטק: יש לי תיק מאד מסודר, אבל איני בטוח אם הרפואה במקום כל כך מסודרת כמו התיק.

היו"ר השר א. שרון: אנחנו מקדמים אותך בברכה, שהואלת לבוא אלינו, אנחנו מוכנים גם לשמוע וגם לקבל את התיק.

השר א. שוסטק: לפי הדוח"ות קודם-כל של הרופאה המחוזית שלנו, בלום, שבדקה לקראת הישיבה הזאת בכל מקום ומקום, ובכל מצפה ומצפה מה המצב בנושא זה. וגם המחוז שלנו בחיפה עשה איזה מאמץ לבדוק את המצב, והתמונה היא כזאת: שצבת בצבת עשויה. המקום, המצפה עצמו, תלוי תמיד באיזה מצפה אחר ששם יש מרפאה יותר גדולה. המצפה היותר גדול שיש כבר הוא גם כן תלוי באיזו שהיא מרפאה מחוזית יותר. לפי השמות בכל מקום ומקום יש קודם-כל שני כלי רכב, שהם בדרך-כלל מוכנים להסעה אם צריך להסיע בקשר לענייני מחלה. יש כמובן ציוד (השר י. כץ: אתה מתכוון לאמבולנס?) לא, לכלי רכב, טנדרים קטנים, וזה בנוסף לרכב הפרטי בשביל המצפה עצמו שעומד לרשות מטרה זו.

אחר כך כמובן שיש בכל מקום ומקום ציוד של עזרה ראשונה. הייתי אומר, שיש קשר רשמי וקבוע למצפים עם בתי-החולים שבסביבה: אם זה נהריה, ואם זה פוריה בטבריה, ואם זה צפת, ואפילו גם עם עפולה. ארבעה בתי-חולים אלה הם גם כן באחריות מסויימת בקשר מסוים לדברים קצת יותר רציניים.

הבעיה היא שכוח האדם הרפואי בתוך המצפים איננו; במקומות אחרים אנחנו מבורכים בזה שיש גם כוח אדם רפואי בתוך זה. רק במקום אחד יש לנו פחות. הסידור הוא, על פי תמונת המצב, שבישובים כמו לוטן, יעד, קרניה, עצמון, מורשת, לפידות ועוד כמה כאלה, יש איזה שהוא גרעין של טיפול. איננני רוצה לקרוא לזה מרפאה, אבל יש איזו פינה

השר א.שוסטק:

רפואית לענייני רפואה. המקומות האלה כמו יעד, לוטן, שקמית, מנוף, קרנית, מורשת א' ו-ב', הרדית, עצמון ומקומות אחרים הם קשורים עם המרפאה של יסעור, שהיא מרפאה יותר גדולה, ודרך מרפאת יסעור הם קשורים גם למרפאות המקצועיות של נהריה.

אותו דבר בקישור, לפידות, תובל ועוד, כל אלה יש להם איזה פינות של רפואה מקומיות, חוץ מהעזרה הראשונה, אבל הם קשורים עם המרפאה המרכזית של מעלות. כל אלה מרפאות שהן באחריות של קופת-חולים כמובן ולא של משרד הבריאות. בכל המקומות האלה האחריות היא של קופת-חולים. אותו דבר עם גלעון א' וגלעון ב', שקשורים עם המרפאה של כרמיאל, שהיא יותר גדולה בכרמיאל ושוב באחריות של קופת-חולים, וכמובן באיזור יותר קרוב להם; אם זו נהריה ואם זו צפת.

אותו דבר בגרנות וגורן שקשורים למרפאה של אילון ומרפאות מקצועיות בנהריה. עדי למרפאות פינסקר שבקריית-אתא, ואותו דבר גם המרפאות המקצועיות.

עדיין איני בטוח אם הדיווח הזה שקיבלתי לקראת הישיבה הזאת הוא כולו כבר כפי שנמסר לי, והייתי מבקש את הוועדה לאחר ששמעה את הדברים באופן כללי כיצד הדברים האלה מסודרים, שאני אהיה יותר מוכן בישיבה נוספת, ואהיה אז יותר בטוח עם כל מקום ומקום כדי לדעת מתי בא לשם רופא מקצועי, מתי בא לשם רופא ילדים; איך מסודרי כל הסידורים הרפואיים. עדיין איננני מדווח ומעודכן בדבר זה. ביסוד אני יכול להגיד: המצפים אינם מופקרים ואינם נשכחים. כל המצפים יש להם איזה שהוא קשר עם איזו שהיא מרפאה או מחוזית או בית-חולים, כך שהם על תכוונת של משרד הבריאות ושל מוסדות הרפואה במחוז.

(<u>היו"ר השר א. שרון</u>: יש ביקורי רופאים?), כפי שאמרתי, איננני מעודכן עכשיו בשביל לדווח מתי, כמה פעמים בשבוע מבקר רופא כזה או אחר. איני יודע אפילו מה היה המצב של יולדות במצפים האלה, אם היו מקרים כאלה. (<u>חשר י. כץ</u>: לכן שאלתי על אמבולנסים). כמובן שזה קשור גם לבתי-החולים, אבל בשביל דיווח יותר מפורט אני עוד זקוק לזמן. כפי

השר א. שוסטק:

שאמרתי אני מקבל דיווח מהרופא המחוזי של חיפה והרופא המחוזי של הגליל, שניהם אחראים לכל הדברים האלה שיהיו מסודרים.

היו"ר השר א. שרון: אני מבין שיש טיפול בכל מקום. בהזדמנות זו, מאחר שאתה כאן, אולי תוכל למסור לנו מה המצב בשומרון, ביהודה ובחבל עזה בנושא הרפואה?

השר א. שוסטק: פה אני מסודר יותר טוב. בדיון המשותף בין קופת-חולים ומשרד הבריאות, שהתקיים רק לפני מספר ימים, ב-9.3, הוחלט שמה-1.4 יוחל בשילוב השירותים במרפאות שמעבר לקו-הירוק, אם מותר עוד להשתמש במונח הזה; גם השירות המונע הניתן כיום על ידי משרד הבריאות זה מבוצע על ידי קופת-חולים, ושירותי חבורה בסביבה יימשכו להיתן גם בעתיד על ידי משרד הבריאות.

המצב שם הוא כזה: כאן אני יכול לפרט כל יישוב ויישוב: רמת-הגולן ...

היו"ר השר א. שרון: האם היום אין יישוב בשומרון שאין לו טיפול רפואי? יש בכולם מרפאות?

השר א. שוסטק: אתן לכם כמה דוגמאות. ברמת-הגולן למשל, היישוב אבני יותם שמספר התושבים בו הוא 79 במקום כזה יש מרפאה, יש אחות ויש גם רופא ויש תדירות של ביקורי רופא פעמיים בשבוע. אותו דבר באפיק; אותו דבר - יש הכל וגם תדירות של ביקורי רופא בין פעמיים לארבע פעמים בשבוע. בני-יהודה, יישוב יותר גדול 370 נפש, חוץ מהמרפאה וכל מה שדרוש, גם תדירות של ארבע פעמים בשבוע. בגמלא יש רופא במקום שגר במקום. גישור, כספית, מבוא חמה, נאות הגולן יש לנו גם רופאים שבמקום וגם ביקורי רופאים בתדירות של

ח"תישבות 15.3.81

השר א. שוסטק:

פעמיים בשובע לפחות. יש לי עוד רשימה של כל הישובים הנוספים, גם כן מסודרים גם המרפאות וגם ביקורי הרופאים, כך שאין שום בעיות. כמובן, הם קשורים לבתי-החוליים של צפת, עפולה בכל מה שנחוץ.

אותו דבר ביהודה ושומרון. אלון-מורה 200 נפש, יש מרפאה, אחות, רופא וגם ביקורים פעם בשבוע של רופא מקצועי מבחוץ. מעלה שומרון, קדומים וכל המקומות האלה, מרפאות די מפותחות וביקורי רופאים גם כן שלוש פעמים בשבוע, ואפילו בקדומים כבר עכשיו הפכה להיות מרפאה איזורית עם רופאים מקצועיים.

באופן כללי אני יכול להגיד שכל המקומות ביהודה ושומרון ובגולן, בקעת הירדן, כל המקומות האלה מבחינה של הסדר של סדרי הרפואה מסודרים. עכשיו אנחנו גם מסנפים אותם כל אחד לבית-חולים מסויים שהוא מקביל לאותו איזור. כך שמבחינה זו הדברים מסודרים

<u>היו"ר השר א. שרון:</u> גם בשומרון נוהגים בהם כבישומם לכל דבר?

<u>השר א. שוסטק:</u> כן.

<u>ח"ת/25. סקירה על שיתוי התקשורת והטלפונים בישובים החדשים</u>

<u>היו"ר השר א. שרון:</u> אני מודה לך, אנחנו עוברים עכשיו לתקשורת.

<u>מר י. הברפלד:</u> יש לנו רשימה של 33 מצפים, מהם לפי בקשת הסוכנות היהודית ולפי המימון שלה פועלים כבר טלפונים ב-10 מצפים. אנחנו נמצאים עכשיו בשלב של ביצוע של שבעה טלפונים נוספים, יחד זה 17. לגבי 16 מצפים לא קיבלנו מימון, ולכן לא יכולנו עדיין להתחיל בביצוע.

אני מבין שמדובר פה כרגע אך ורק במצפים ולא מדובר בישובים אחרים, יש עוד 24 ישובים שמהם ב-9 נמצאים כבר טלפונים או שהם בשלב ביצוע, ובעוד 15...

<u>היו"ר השר א. שרון:</u> אתה מדבר על 33 מצפים ועוד 24 ישובים.

<u>מר י. הברפלד:</u> כן, ב-10 מהם יש כבר טלפונים זה לגבי המצפים. יחד עם הישובים יש בסך הכל 57 מקומות בצפון, אם לחלק זאת למצפים ולא-מצפים, במצפים יש טלפונים ב-10; בשלב ביצוע,אנחנו עכשיו מבצעים את העבודה להתקנת הטלפונים ל-7 מצפים. לעוד 16 אין לנו מימון ולכן לא התחלנו עדיין לבצע. מה שנוגע ל-24 הישובים האחרים...

<u>היו"ר השר א. שרון:</u> זה הכל אותו דבר, אין הבדל, אנחנו עלינו עם 57 ישובים ב-4 שנים האחרונות, זה כולם אותו דבר. לנו לא משנה אם עלה כמצפה או עלה כישוב, הם כולם שובים; כולם חיים; בכולם יש ילדים, ויש נשים ובעיות בטחון. הכל אותו דבר, אין הבדל.

<u>מר י. הברפלד:</u> בישובים האחרים פועלים כבר טלפונים ב-8; אנחנו מתקינים טלפון באחד נוסף, זה יהיה 9. לגבי 15 אין לנו מימון. זאת אומרת, בסך-הכל ב-18 ישובים ומצפים הטלפונים פועלים כבר; ב-8 מבצעים עכשיו; לגבי 31 אין לנו מימון. זה לגבי הצפון כולל רמת הגולן. האומדן שלנו כיום לגבי 31 ישובים הנוספים מסתכם ב-70 מיליון ל' בערך. מדובר על 16 מצפים ו-15 ישובים. דרושים 7 מיליון שקל.

<u>היו"ר השר א. שרון:</u> מה בכל זאת קורה בשטח זה?

<u>מר י. דקל:</u> מה השיקול להזמין טלפון או לא להזמין טלפון לישוב כל שהוא אני מניח שזה היה עומס התקציב שהיה מוטל על כל אחד ואחד. אני מניח שאת המקומות הנוחים יותר הזמינו, והמקומות הפחות נוחים התקינו מכשירי קשר, מוטורולה לפחות. אין מקום בלי קשר. איפה שאין טלפון או במקום

מר י. דקל:

שהטלפון עוד לא הגיע אנחנו התקנו במקום מכשיר מוטורולה. באיזו מידה בשנת התקציב הבאה תהיה החלפת המוטרולה בטלפון איני כול למסור.

היו"ר השר א. שרון: בכל זאת, טלפון זה דבר אלמנטרי. מוטורולה זה דבר שמאפשר להתקשר, אבל זה לא מספיק.

מר י. דקל: ההבדל בין הישובים והמצפים בכל זאת קיים בנקודה זו, כי במצפים קיבלנו על עצמנו במסגרת של מבצע המצפים את הטיפול בנושא זה, ובשנה הקודמת היה לכך תקציב מיוחד. לגבי הישובים הרגילים אנחנו לא משתתפים בכלל לגביהם במימון השוטף. כל הישובים האלה בגוש שגב ומקיבוצים באיזור הזה, להם אנחנו לא השתתפנו בהתקנת הטלפונים, זה תקציב של המחלקה להתיישבות. בתקציב הרגיל של המחלקה להתיישבות אין התקנת טלפונים, אלא תקציב מיוחד למצפים. מי שהיה בשנה שעברה במסגרת התקציב הרגיל של המחלקה להתיישבות, במסגרת התקציב הרגיל של המחלקה אין התקנת טלפונים. (היו"ר השר א. שרון: איך בכל זאת מגיעים לטלפון?) אומרים שכל אזרח במדינה בעד 13,000 לי יכול להזמין לו טלפון.

היו"ר השר א. שרון: רק לא מי שהולך למצפים. אבל נאמר מושב כמו לפידות, מה אתו?

מר י. דקל: שאלה זו צריך להפנות לשר התקשורת. בנושא הזה כבר הרבה שנים שאנחנו לא טיפלנו בו. יותר מ-20 שנה שלא טיפלנו בנושא זה.

היו"ר השר א. שרון: איך מתקינים טלפונים במקומות אלה, זה משרד התקשורת מתקציבו?

מר י. דקל: משרד התקשורת מתקציבו, כך היה בעבר.

היו"ר השר א. שרון: איך זה היום ביהודה ושומרון?

מר י. הברפלד: ביהודה ושומרון אנחנו נמצאים באותו מצב.

היו"ר השר א. שרון: שאתם פועלים מכספי ההתיישבות?

מר י. הברפלד: כן.

מר י. דקל: לא, אנחנו לא מזמינים שם טלפונים.

היו"ר השר א. שרון: יש לי שאלה, בנושא החשמל למשל, העברת קווי החשמל שאנחנו מעבירים לאלקטנה, אריאל, תפוח וקדומים, קרני שומרון ושבי שומרון, זה חיה מתקציב ההתיישבות?

מר י. דקל: אנחנו שותף. שותף שני זה משרד הבינוי; שותף שלישי זה צבא הגנה לישראל, ועוד גורמים אחרים, משרד התעשיה , מי שמשתמש. גם חברת מקורות, אנחנו מתאספים ועושים פול.

היו"ר השר א. שרון: ומעבר לזה למה שהיה פעם חקו הירוק?

מר י. דקל: אם נ·יח צריך להתקין קו חדש באיזור רמת הנגב, שהוא בנוי על היערכות התיישבותית, יהיה אלתו דבר: אנחנו נבוא אתם בדברים ועם משרדים אחרים כפי שמגיע, נעשה פול תקציבי ונזמין את העבודה במשותף. אחד מאתנו נהפך למזמין בפועל, והוא מבצע את ההזמנה בחברת החשמל.

היו"ר השר א. שרון: האם יש הבדל בין יהודה ושומרון והנגב למשל? או הגליל?

מר י. דקל: אין הבדל.

היו"ר השר א. שרון: אנחנו נחזור לנושא הטלפונים, שבתוך 18 אני מבין מתוך 57 ישובים חדשים קיים טלפון; ב-8 מתקינים וב-31 ישובים לא קיים ולא מתקינים. (מר י. הברפלד: נכון). זה מצב חמור מאד.

מר י. שפירא: לענין הטלפון, יש טלפון אלחוטי אפשר להשקיע בטלפונים כאלה, האם זו אותה השקעה? לישובים שרחוקים מהקו אפשר לעשות זאת.

מר י. הברפלד: אין דבר כזה, אותה השקעה. אנחנו עושים אומדן בכל מקום בנפרד. יש מקרים שבהם להציע אין לנו ברירה אלא רדיו-טלפון, כי אנחנו לא יכולים להגיע לשם, או שההוצאה היא כזאת שפשוט איננו מציעים לעשות זאת. יש מקרים שבהם אנחנו אומרים: תחליטו מה אתם רוצים. ואז מי שמזמין גם מחליט מה הוא רוצה, ואז זה פתרון זמני. (מר י. שפירא: זו השקעה קטנה יותר?) זה תלוי בסביבה, יש לפעמים שזה עולה פחות מאשר רדיו-טלפון אם זה קרוב לעורק. אם זה רחוק, היום אנחנו מאריכים קו הכי רחוק לטלפון זה מיליון וחצי לירות. (מר י. שפירא: אתה לא יכול להשוות את זה עם הוצאה אחרת). יש לפעמים שעושים זאת, אלא אם יש סיבות אחרות אם זה סיבות בטחון וכדומה. יש לפעמים שזה עולה בהרבה יותר, אז אומרים: טוב, בינתיים נעשה כך, כשיהיה כסף כל שהוא, בינתיים שיהיו מחוברים.

היו"ר השר א. שרון: האם אפשר לתת לכולם רדיו טלפון, שיהיו מחוברים בינתיים?

מר י. הברפלד: אפשר בחלק מהמקרים, לא בכל המקרים.

היו"ר השר א. שרון: לפחות לחלק מה-31.

מר י. הברפלד: חלק מהפתרונות המוצעים הם ברדיו-טלפון.

היו"ר השר א. שרון: אתה מתכוון ל-8 שמתקינים כרגע, או ל-31 שעוד אין להם?

מר י. הברפלד: אני הגעתי לאומדן של 7 מיליון שקל, כי גם ב-31 ישובים אלה בכל ישוב וישוב עשינו אומדן, מה אפשר, מה כדאי ומה לא כדאי, מה ניתן ומה לא ניתן.

מר י. שפירא: אני רואה את התמונה שנמסרה כאן מצד אחד כתמונה אופטימית, ומצד שני היא תמונה די קשה. ענין הטלפונים זה דבר שמי שחי את זה יודע כמה קשה לחיות בישוב שאין לו אפילו טלפון-רדיו, שפועל לא בצורה חכי סדירה וחכי טובה. אני חוזר לדברים האחרים שנאמרו כאן, ההסעה של הילדים בענייני חינוך היא קשה מאד. אם נצרף את כל הדברים האלה, החל מהדוגמה בענין הרפואה טיפת חלב ברוב המקומות הללו כדי להגיע אליה צריך לנסוע מרחק גדול מאד נשים בהריון או נשים עם תינוקות. יש רופא ילדים, שגם כן לא מציינים כמעט ברוב המקומות, גם במקומות שיש רופאים רגלים אין רופא ילדים. רפואת שנים, זה גם הפסד ימי עבודה, גם קשיים לנשים עם תיקונות. נוסף לזה גם ענין הטלפון - אני חושב שעם ההצטברות של הדברים הללו היא מקשה על אנשים לחיות. אם יש דבר שאפשר להתקין אותו, כמו הטלפונים, שהוא בכל אופן יחסית איננו השקעה כל כך גדולה, 2 מיליון לי לישוב, בזה לפחות אפשר להקל על החיים, אם צריך לקרוא לרופא או משהו. זו השקעה יחסית קטנה לעומת החיוניות של המכשיר הזה במקומות מבודדים. זה קשור בכל הדברים האחרים שנאמרו כאן. לכן נראה לי שאולי דוקא בענין זה אפשר לעשות מאמץ. אם שלה מיליון וחצי לי רדיו-טלפון, אולי אפשר לחוריד את המחיר. איננני מקצועי ואיני מכיר את הדברים, אבל אולי אפשר לצאת מכאן לפחות באיזו שהיא מגמה שענין הטלפון יוסדר.

מר י. דקל: לבד מהעובדה שכל ישוב צריך טלפון בשביל התקשרות בסיסית, יש כבר חלק מהישובים שהטלפון הוא כבר מכשיר עבודה בשבילם, בשביל התעשיה או סוג התעסוקה של האנשים במקום. למשל, במושב יעד שיש להם מחשב ללא עוד שני קווי טלפון בשביל ליצור תקשורת למחשב הם מחוסרי עבודה. יש להם עבודות שמוכנים למסור להם והם לא מסוגלים לקבל, אלא צריכים לנסוע למקום השרות.

הח"כשבות 15.3.81

מר י. דקל:

התקנת הטלפונים בדרך-כלל היה מורכב משני סעיפי מימון: תקציב הפיתוח של המדינה ומשרד התקשורת, ועל חשבון הלקוח. לפי מה שהבינותי מדבריו של מר הברפלד עיקר המשימה הזאת לפחות הם קיבלו מתקציב של תשלום הלקוח, והחלק היחסי שהיה צפוי שיבוא מתקציב הפיתוח של המשרד, הוא במקרה זה במקרה הטוב מגיע קצת באיחור.

בפי שאמרתי קודם אנחנו כבר יותר מ-20 שנה שלא טיפלנו בהתקנת טלפונים בישובים. זה נשאר לאותה פרוסה מהעוגה הלאומית שמשרד התקשורת היה צריך לספק, או כל משרד מקצועי אחר בתחומו. כל דבר בא על חשבון משהו. אם נקח את אותו הכסף במקום לאכלס את המקום נעשה בו טלפון. לפעמים זה קצת אבסורדי לעשות את ההשקעות האלה, אבל זה המצב.

ישבנו במשרדו של השר ודנו ואז רצו סכום דומה לדרך, ורוצים סכום לטלפון, ואבחנו בסופו של דבר צריכים לקבוע. אולי חשובה יותר התשתית הזאת מאשר הדיור או הקליטה? איני יודע.

<u>היו"ר השר א. שרון:</u> לדעתי לא, אתה מכיר את עמדתי.

<u>מר י. דקל:</u> צריך שיהיה שיתוף-פעולה, שיעשו פול מכל המקורות.

<u>היו"ר השר א. שרון:</u> אני הדגשתי במיוחד את הנקודה הזאת. אני מודה למר הברפלד על הסקירה, הדגשתי את הנושא הזה במיוחד, כי מה שמאפיין את הישובים האלה, שבעתיד הם יהיו ישובים מאד גדולים, איני מוטרד מעתידם. ראינו בישובים האלה בין 200 ל-400 משפחות בכל ישוב, אבל זה יקח כמה שנים. נכון שאנחנו קבענו שלב ביניים של העלאת המשפחות ל-30; במקום שיש 7 משפחות אולי ל-20 כדי שיוכלו להחזיק מעמד עד לאותו שלב שנוכל לפרוץ למספרים היותר גדולים. מה שמציין אותם היום זה בסך הכל הבדידות. זה מאד

התיישבות 15.3.81

היו"ר השר א. שרון:

מעיק כשאין טלפון. השאלה היא האם אתם יכולים לעשות איזה שהוא מאמץ בנושא הזה. משהו מתקציבכם. יש לכם תקציבי פיתוח. זה חשוב לפחות כמו כל דבר אחר. לפי דעתי זה מבצע אדירים המבצע הזה, מוכרחים לחזק אותו. הכל בנוי שם על משפחות בודדות בכל מקום, המרחקים גדולים, איזורים מבודדים. אין לרוב האנשים עדיין אין מקורות פרנסה במקום. בשעות היום גברים כמעט ולא נמצאים במקום, אם משהו קורה, אי-אפשר להיות בלי טלפון. אולי אתם יכולים לעשות זאת כמבצע מיוחד. אל תמתחו קווים, תעבירו רדיו-טלפון לכל אחד מהמקומות האלה. תקחו לכם את זה כמשימה, שיותקן רדיו-טלפון בכל אחד מהישובים האלה. זה גם יקטין את הסכום בהרבה. זה לא יהיה 70 מיליון ל"י.

<u>מר י. הברפלד:</u> בהרבה זה לא יפחית, אפילו אם מחליטים רק על רדיו-טלפון מגיעים לסכום של קרוב ל-50 מיליון ל"י.

לי קשה לענות, כי מי שמחליט אצלנו על השגת אמצעים בכיוון זה צריך גם להחליט מה לא לבצע. אני לא צריך להגיד פה באיזה מצב תקציבי נמצא המשרד שלנו השנה ובשנה הבאה. אעביר את המישאל לממונים עלי.

<u>היו"ר השר א. שרון:</u> אני מבקש להעביר את בקשתנו למחליטים. מוכרחים לעשות כאן מאמץ בנושא הזה.

מוכרחים לראות את זה לפי דעתי כמאמץ נפרדשומיוחד.

<u>מר י. שפירא:</u> היות ושר הבריאות ימסור דיווח נוסף, אולי אפשר לבדוק גם מה הסידור לגבי טיפת חלב, רופא ילדים ועניין רפואת השיניים? אולי אפשר להכניס מרפאה ניידת. אני יודע שאנשים מזניחים בישובים הללו את בריאותם, כי אינם יכולים להרשות לעצמם להפסיד יום עבודה, לרדת מהגולן לטבריה או לאחד הישובים בגליל העליון לעיר סמוכה. גם התחבורה לא כל כך מפותחת. זה ענין של

מר י. שפירא:

שעות מדי להגיע ממקום אחד לעיר ולחזור. מרפאה ניידת לרפואת שיניים זה דבר מאד מקובל, זה קיים גם היום, אולי אפשר לפתור את הבעיה ך.
אני מאד מבקש שבישיבה הבאה ידווח לנו על הנושאים האלה.

השר א. שוסטק: רפואת השיניים בצפון היא בעיה מאד אקוטית. גם בישובים הוותיקים וגם בערים.

מר י. שפירא: להתיישבות הוותיקה אנחנו לא יכולים לדאוג בנושא זה.

השר א. שוסטק: חסרים שם רופאי שיניים, יש שם רופא שיניים אחד על 6000 נפש בכל הצפון. זה בכלל בעיה. אולי ניידת יכולה לפתור חלק מהבעיה. אבדוק זאת ואדווח בישיבה הבאה.

מ"מ"ר השר א. שרון: הייתי מבקש משר הבריאות אם הוא מוכן לעדכן אותנו בהזדמנות, נשמח.
אנחנו נעבור עכשיו לדו"ח על מצב התחבורה בכל הישובים האלה, ואחר כך אני רוצה להעלות נושא שדיברנו עליו בישיבה הקודמת, ודחינו אותו לישיבה הזאת, וזה הנושא שלחמרכז האיזורי בחבל קטיף וחספין, והפיכתם לישובים קהילתיים.
אני מבין שנציג משרד התחבורה הוזמן ולא הופיע. נצטרך להזמין אותו לישיבה הבאה ולחביע צער על זה שהוא לא הופיע היום.

היו"ר השר א. שרון:

הת/26. הפיכת המרכזים העירוניים בחבל קטיף אשר בחבל עזה ובחספין אשר ברמת-הגולן - לישובים קהילתיים

אני רוצה לעבור לנושא שהעליתי בישיבה הקודמת, והוא הנושא של הפיכת המרכזים האזוריים בחבל קטיף וחספין שברמת הגולן, חבל קטיף שבחבל עזה וחספין שברמת הגולן, הפיכתם לישובים קהילתיים.

אסביר את הנושא של חבל קטיף ואבקש את **יוסף שפירא** להציג את הנושא של חספין והחריפות המיוחדת שלו.

הבעיה שלנו בחבל עזה, וחסברתי זאת בישיבה הקודמת, שאנחנו מוכרחים להגדיל את האוכלוסיה שם. שלא כברמת הגולן שאמנם האוכלוסיה היהודית היא כ-6000 בהשוואה ל-12,000 אוכלוסין שאינ יהודים, אבל ברמת הגולן האוכלוסיה היהודית תדביק את האוכלוסיה הבלתי יהודית. אין שם גם בעיה, האוכלוסיה הבלתי-יהודית מרוכזת בקצה אחד ואין לנו שם בעיה. ביהודה ושומרון אמנם יש לנו היום כולל בקעת הירד אוכלוסיה יהודית המתקרבת ל-20,000 איש, ואוכלוסיה ערבית של 650,000 נפש, אבל חפרישה של האוכלוסיה היהודית והפרישה של האוכלוסיה הערבית היא כזאת , שמצד אחד גם יש לנו כמובן עניין בהגדלת האוכלוסיה היהודית ואני גם מאמין שהיא תגדל, ככל שיהיו לנו משאבים לבנייה. אבל אין לנו כרגע בעיה אקוטית שם כפי שהיא בחבל עזה. בחבל עזה זוהי בעיה קשה מאין כמותה, ולתמיד תהיה בעיה קשה. מדובר באיזור קטן יחסית, צפוף מאד, עם מרכזי אוכלוסיה ערבית גדולים מאד. יש לנו היום פחות מ-1000 יהודים שחיים בחבל עזה, ואוכלוסיה ערבית של 375,000. הכל מאד צפוף, נוגע אחד בשני ממש.

אני רואה שם מצב קשה מהבחינה הזאת לא לזמן קצר, אלא לאורך כל הדרך יהיה שם מצב קשה מבחינה זו. מאד חשוב להגדי את האוכלוסיה היהודית שתהיה גדולה ככל שרק מתאפשר.

לכן כאשר אנחנו מדברים על מרכז איזורי שיהיו שם אנשי מקצוע שצריכים להשען על הישובים החקלאיים, הדבר הזה אינו מספיק, ומוכרחים להתאים את המקום לישוב קהילתי ששם יהיו אמצעי פרנסה נוספים, כמו תעשיה, מלאכה, תיירות, פיתוח חוף הים. זה דבר

היו"ר השר א. שרון:

שנותן אפשרות לקיים אוכלוסיה גדולה מאשר במרכז איזורי רגיל. אבל צריך גם לזכור שכדי שאוכלוסיה כזאת תתפתח אפשר לבוא ולומר: זה יכול להיות גם במרכז איזורי שיתפתח. אבל ההבדל כאן הוא שבישוב קהילתי התשיבה להתיישבות בכל זאת נושאת באחריות להקמתם של מתקנים כאלה, שיאפשרו את אמצעי הייצור שיאפשרו גידול האוכלוסין.

הדבר הזה הוא ממש בוער. יש אנשים שרוצים לחיות שם, אבל צריך שתהיה להם אפשרות להתקיים. צריך שמישהו יקים מבני תעשיה, צריך שמישהו יתן פרנסה כדי שאפשר יהיה לראות את הישובים הקהילתיים לא רק כמקום מגורים למורים, לגננות ולבעלי מקצוע אחרים שפועלים בישובי האיזור, אלא כגוף שבהם חיים אנשים המתקיימים על אמצעי ייצור שנמצאים במקום עצמו.

זו האפשרות היחידה להגדיל את הישובים. לכן באתי בהצעה, נתתי כאן הסבר בקשר לישוב הקהילתי בחבל קטיף, הייתי מציע ליוסף שפירא לתת קצת הסבר על הנושא של הספין, כי הוא קרוב אליו יותר ומתמצא יותר בדברים האלה.

<u>מר י. שפירא:</u> אני מצטרף לענין זה של רצועת עזה וחבל קטיף, כי מספר הישובים שם הוא ששה, וההתפתחות של הישובים, מושבי העובדים, היא מהות או יותר במצב שהם השיגו את היעדים שלהם, עד כמה שאני יודע, והגיעו לשלבים הקיימים של פיתוח הישובים. בישובים השיתופיים ההתקדמות היא אטית יותר. בכל מקרה כך וכך ההתפתחות של מספר התושבים שם אינה מגיעה לאיזה שהוא מינימום שעשוי ליצור גוש יהודי, אשר יוכל להחזיק מעמד בתוך העם הערבי המקיף אותם. גם השטח די מצומצם, והכיוון הזה של הקמת ישוב איזורי אשר אינו מתפרנס רק משירותים לישובים בסביבה הוא הכרחי.

מר י. שפירא:

בגולן המצב קצת שונה, אבל בעקרון הוא דומה. יש גם שם ששה ישובים ועומד לקום הישוב חדש חוות-יאיר, ג'ואזה, אלוני הבשן, וההתקדמות של הישובים חללו היא אטית, מגיעים ל-10 משפחות.

<u>היו"ר השר א. שרון:</u> יקום גם ישוב נוסף, עוד לא הבאתי זאת לוועדה, בין תל-פרס לרמת מגשימים. אנחנו גם שם נסגור בישוב נוסף.

<u>מר י. שפירא:</u> המספרים שלנו הם קטנים. יש מצד שני ציבור אשר רוצה לבוא להתיישב בגולן ולגור שם; אנשים שאינם רוצים להיות חקלאיים. בחספין לפני שנתיים או שלוש וחצי שנים היו 12 משפחות, משום שהיעד היה לשרת את האיזור, והיה בית ספר איזורי קטן לישובים הדתיים. כאשר אני הייתי שם אמרנו: נפתח אכסניית נוער, הבתים היו רקים. פתחנו אכסניית נוער ובאכסניית הנוער קמה עכשיו מדרשה שהיום עוברים שם כמה מאות אנשים בכל שבוע, והם מעסיקים מספר משפחות. יש שם "כולל", יש שם ישיבת הסדר וכולל של הבוגרים שלה. הבוגרים אשר סיימו את הישיבה ואת השרות הצבאי נשארו והשתקעו במקום. כמה זמן אפשר להיות "כוללניק"? שנתיים, שלוש שנים? רוצים להתחיל לחיות, לא רוצים לעזוב את הגולן. והם מוכנים להשקיע שם במפעלים חינוכיים, ותיירות וכדומה. היום כאשר מדברים על הקמת ישיבה תיכונית, יש ילדים בישראל המוכנים או שהוריהם מוכנים לשלוח אותם ללמוד בגולן בישיבה תיכונית, נערים בני 14. אבל אין מקום להכניס סיכה, צריכים להביא עוד אנשים שיתיישבו במקום. היום הבתים מלאים, יש פה אנשים שיכולים להעיד על כך. לפני זמן לא קצר התאוננו שהבתים שם אינם מלאים. יש היום אנשים שמוכנים להשקיע ולבנות בתים מכספם. לשם כך צריך לשנות את היעד של המקום, כדי שמלבד הבתים אשר ייבנו אפשר יהיה גם למצוא מקורות תעסוקה בעיקר חינוכיים וגם אחרים.

הדבר הזה ניתן, יש אנשים שרוצים לבוא לגור שם, ואפשר לעשות זאת, זו השקעה לא גדולה יחסית להשקעות

מר י. שפירא:

התקלאות באיזור התקלאי שהן מרובות, אפשר בצורה זו להגדיל את היישוב בצורה משמעותית. יש שם רופא שגר שם עכשיו, יש שם אפשרויות רבות. למשל, יש הרבה עובדים אזרחיים בצה"ל בגולן והוא הולך וגדל. הם רוצים לגור בסביבה כזאת ולאו דוקא במחנות צבאיים, אין עכשיו היכן לגור. זה לא הצורך של היישוב עצמו, אבל יש אפשרות לגור שם.

כמובן שהמשיכה של ישוב בעל איכות חיים גבוהה מבחינה רוחנית, ליד ישיבת הסדר וה"כולל" הוא מושך ציבור מסויים שלקצרין לא ילך.

דבר זה, לעניות דעתי, הוא הכרחי כפי שאני מכיר את הגולן, גם לצרכיהם של היישובים וגם מבחינת איכלוס האיזור. יש שם 6000 איש בכל אופן.

ד"ר י. תבין: מבחינת השקעה במה זה כרוך?

מר י. שפירא: זה כרוך בבנין וזה כרוך בהשקעות בתעשיות, כלומר, השקעות לצורך פרנסת האנשים במקום. אם מדובר למשל במדרשה, צריך לבנות אכסניה או להגדיל את האכסניה הקיימת. אם מדובר על מקורות פרנסה, פעם באו לשם 4-5 בחורים ורצו להקים שם משרד להנהלת חשבונות, אז צריך שם מסוף קטן שקשור לבנק או קשור לאיזה משב באיזור. אלה השקעות לאו דוקא גדולות. לא מדובר כאן בתעשיה כבדה. היה שם בזמנו בנין תעשיה שחוקם על ידי משרד המסחר והתעשיה. באותו זמן לא חיה מה לעשות בו, מסרו אותו ועשו ממנו אולם תרבות. היום יש אנשים שרוצים לבוא לשם וגם להשקיע. הענין הוא שינוי היעד.

היום יש שם 20 בתים של שלוש יחידות כל אחד מהם, מלבד הבנינים של הישיבה שנדמה זה עוד 20 יחידות.

מר י. מרגליות: יש שם 20 יחידות דיור בכל אופן.

היו"ר השר א. שרון: אני מבין שמשרד הבינוי תומך בזה?

מר י. מרגלית: אנחנו מוכנים לקבל בקשה של שינוי היעד ממרכז איזורי לישוב קהילתי, עם כל מה שמשתמע מכך.

היו"ר השר א. שרון: אני יודע, לפי מיטב ידיעתי, ששר החינוך תומך בזה, לפי מיטב ידיעתי.

מר י. שפירא: אני יודע שהתנועה, איגוד המושבים של הפועל המזרחי, פנה בענין זה.

היו"ר השר א. שרון: היתה פניה אלי של איגוד המושבים של הפועל המזרחי.

מר י. שפירא: כמובן שיש לשמור על האינטרסים של הישובים שם, שהשינוי הזה לא יפגע באינטרסים של הישובים מסביב, ולהבטיח את האינטרסים שלהם, שהם לא מתעלמים מהגדלת הישוב. ישנם נינים חברתיים וכדומה אופיניים לישוב, זה אפשר להבטיח. זה דבר שהוא ענייני.

מר ז. גינדל: הייתי מציע לתקוף את הבעיה הזאת, הבעיה של איכלוס הקומות האלה יותר בנושא של תעסוקה ואמצעי ייצור לקיום מאשר מבנים. אם ללמוד מהנסיון של קצרין, זה מתחייב, אם אין תעסוקה זה גורם שמעכב העברת משפחות למקומות אלה. כדי להדגיש ענין זה, כי בלי זה הדבר יהיה קשה.

הערה נוספת, אנחנו כרגע במרכז הכוונה לערי פיתוח ומחלקת ההתיישבות של הסוכנות בעיצומו של הכנת מבצע של איכלוס קמת תולן של הקיבוצים והמושבים, דוגמת נקם בבקעת הירדן. אני מאמין שגם פה תהיה הענות גדולה מאד. (מר י. שפירא: זה לא מנוגד למה שאמרתי). זה לא מנוגד, אני רק רוצה להדגיש את הענין של תעסוקה.

מר ז. גינדל:

ענין ההתעסוקה הוא גורם מכריע בענין הזה שכדאי לתקוף אותו מהזוויות הזאת.

<u>מר י. דקל</u>: הייתי רוצה א) לבקש שההכרעה לא תיפול היום בענין זה, כי אני בטוח הכל ממלא מקום המנכ"ל, המנכ"ל בחוץ-לארץ ושני ראשי המחלקות בחוץ-לארץ...

(<u>א. בראון</u>: אתה יכול לקחת סמכות), אני לא עושה זאת.

לגופו של ענין, אם בעזרת השם אפשר לפתור את הבעיה אז חשם ישוב קהילתי היה פותר את הבעיה. בעבר הוקם בני-יהודה ברמת הגולן, זה היישוב השני בגודלו שהיה ברמת הגולן אחרי קצרין, והוא נקרא מרכז איזורי מאוכלס, ולא נקרא ישוב קהילתי. יש שם יותר מ-250 נפש ואנשים נאבקים על כל בית שם בשביל להכנס לגור. ישנו אלון-שבות בגוש עציון, הוא גם כן נקרא מרכז איזורי מאוכלס. יש בו מאות אחדות.

אלה הוכחות שאפשר אולי גם לא בדיוק בשם הזה של מרכז קהילתי לפתור את הבעיה. אבל לגופו של ענין אנחנו לא מתנגדים שבכל אחד מהישובים האלה תהיה גם אוכלוסיה שאינה משרתת את ישירות את הישובים מסביב, כמו ביתר המקומות האלה שמניתי, או כמו הרי אפרים שזו היתה הכוונה בהתחלה כאשר תכננו את הישוב הזה, והיום הוא ישוב שגדל בכוחות עצמו.

אני מבין שהשם אומר שתהיה חטיבת ההתיישבות אחראית לעזור לאנשים למצוא את מקומות העבודה. וזו נקודה שהיא אולי הנקודה שבגללה אני מבקש היום לא לקבל את ההכרעה.

לגבי רצועת עזה ברצוני לומר כמה משפטים שהם מעבר למרכז של קטיף. במרכז באיזור של רצועת עזה יש מקום, במקום שבו יעבור הגבול הבינלאומי כאשר "פרוץ חשלום" יש מקום לפחות ל-100 מקומות עבודה על בטיס של התנת מעבר. נדמה לי ששם צריך להיות

מר י. דקל:

המרכז לאיכלוס. המקום סביב רפיח, איפה שתהיה תחנת המעבר. זה לפחות 60 עובדים (היו"ר השר א. שרון: וזה 10 דקות נסיעה) בתחום של משרד התחבורה וכדומה. השאלה היא האם שם צריך להיות המקום או ליד מקום העבודה, אינני נכנס עכשיו לצד של המיקום, אבל סביב תחנת המעבר של הגבול. כבר היום אני מסוגל לספור כ-60 עובדים בתחום של תחנת הגבול עצמה: המכס, המשטרה, משמר הגבול, שמירה ועוד 40 מקומות עבודה במה שקשור לשיריתים מסביב לתחנת המעבר הזאת, אם אפשר לפתוח שם מוטל, אפשר להקים שם שירותי דרך, מוסך וכדומה.

היו"ר השר א. שרון: אני העליתי את זה, ואני חושב שהעמדה הזאת נתקבלה, שתחנת המעבר תהיה, אחת מתחנות המעבר תהיה לידרפיח. לא נימקתי זאת בימוקים של פרנסה, אלא ישוב למטרות אחרות.

מר י. דקל: בקשר לפרנסה אני רוצה להוסיף הערה פשוטה, המשרות האלה יש להן שתי תכונות: תכונה אחת, אלה משרות תקציביות; תכונה שניה, זה משרות עסקיות. זאת אומרת, מקימים עסקים שסביבם מקיימים את המשפחות.

תהיה שאלה חשובה מאד, אם מי שיהיה ממונה על הצדדים או המעשים כמו רשות שדות-תעופה או כל רשות אחרת שתקיים את המעבר הזה, אם היא תהיה מוכנה להעסיק את האנשים שגרים במקום או שהיא תמשיך לייבא אותם כמו היום לאל-עריש מביאים אותם ממרכז הארץ לתחנה של נאות סיני. (היו"ר השר א. שרון: זה כבר ממבט אחר). לא, זה בשביל איכלוס. אלה משרות מקומיות שאפשר עליהם לבסס איכלוס; אפשר גם להקים שם פרנסת סביב האירוח של תחנת המעבר. זה נושא לתכנון.

המרכז האיזורי של קטיף נמצא עכשיו בשלבי תכנון די מתקדמים. כפי שאמרתי הוא לוקח בחשבון אפשרות להרחבתו מעבר

מר י. דקל:

לשרותים הישירים של היישובים. זה בקשר לצד האינפורמטיבי.
אני מבקש שלא תיפול היום ההחלטה, יבוא מתי דובלס מחוץ-לארץ, רענן יחיה, והם ישירות יקבלו את ההחלטה במה שקשור עם הקצאות אמצעי הייצור, כי אני מבין שמעבר לזה כל העזרה אנחנו מוכנים לסייע בצד המקצועי של הדברים. כרגע זה גם תלוי בידידינו ממשרד התעשיה, המסחר והתיירות, באיזו מידה הם יכירו במקומות אלה כמפעלים מאושרים.

היו"ר חשר א. שרון: עד שלא תהיה החלטה כזאת לא יקימו שום דבר.

מר י. מרגלית: לגבי מה שיהודה דקל אמר עכשיו בקשר לרעיון של הקמת מרכז איזורי כמו של ישוב מאוכלס שיתן שירותים למסוף או לקו מעבר בגבול, יש לזה משיבות ממדרגה ראשונה, כי אנחנו היום בנושא של המעבר, ובנושא של הקמת המרכז האיזורי בחבל קטיף, חושלם שם תכנון כמעט ויש תכנית מיתאר של ישוב שמדבר על סדר גודל של 400 יחידות דיור.
יותר מזה, הוא מתוכנן לשנת 1981 לביצוע תשתיות להתחלת הקמת בית-ספר. בשום מקרה, אין מקום להמתנה, גם זה וגם דבר אחר. איני פוסל את הרעיון שיהודה העלה מבחינת תפישה מקצועית, יכול להיות שיש מקום לחשיבה, לתכנן את המרכז האיזורי יותר לכיוון של מסוף.

מר א. בראון: אחד לא פוגע בשני.

מר י. מרגלית: זה פוגע, כי אין מקום לישובים קהילתיים שמחולקים לשנים. אני חושב שלא תהיה להם זכות קיום. צריך להתייחס לישוב אחד בסדר גודל גדול ככל האפשר.

<u>היו"ר השר א. שרון:</u> פה מדובר בישוב קהילתי בתוך שטח ישובים שכולם ישוביסדתיים, והוא באופן טבעי יהיה ישוב שיבואו אליו אנשים דתיים, כי יהיו שם מוסדות חינוך דתיים. הכל יהיה בנוי סביב הנושא הזה ולכן לפי דעתי אין דבר אחד קשור בדבר שני. נוסף לכך מדובר כאן בנסיעה של 10 דקות לכל היותר. מה גם שברגע שנפתח את הכביש שיקשר את חבל קטיף דרך מורב לביוון ניר יצחק, וניאלץ לפתוח את הכביש הזה, כי זה יהיה נתיב הנסיעה העיקרי שלהם בעתיד. ברגע שנעשה זאת הנסיעה תקח דקות ממש.

בקשר לבקשה לדחות את ההחלטה, אני לא יכול לקבל את זה. הנושא עלה בפעם הקודמת כאן, הם הביעו את התנגדותם, שמענו אותם, זה לא משהו חדש, הם הביעו את התנגדותם ואני לא קיבלתי את זה. לכן אני מבקש לקבל ההלטה שאנחנו מקימים את המרכז האזורי בחבל קטיף כישוב קהילתי. אותו הדין בחספין שתהפוך לישוב קהילתי.

כמובן הישובים האלה יהיו מבחינה זו באחריות החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית. את חספין שקיימת זה פשוט המשך תהליך. בקשר למרכז והישוב הקהילתי בחבל קטיף צריך לראות את הקמתו בשנת 1981, כפי שנדמה לי מתוכנן על ידי הבנייה כבר ברגע זה.

היום נסתפק בדברים אלה.

<u>מר י. דקל:</u> אני מקווה שהסתייגותי נרשמה בפרוטוקול.

<u>היו"ר השר א. שרון:</u> הסתייגותו של מ"מ מנכ"ל המחלקה להתיישבות נרשמה בפרוטוקול; כמו-כן נרשמה בקשתו לדחות את ההחלטה, אבל כפי שאמרתי מאחר ואנחנו כבר דנו בנושא הזה, לא נראה לי שניתן לדחות.

התיישבות 15.3.81

חיו"ר השר א. שרון:

בזה נסיים היום. רק אומר משפט אחד, שאנחנו נמצאים כרגע בעבודות בקבוצה גדולה של ישובים בשומרון וביהודה. ישובים שעליהם החליטה הממשלה ועברו את דיוני הוועדה הזאת. הייתי שמח אילו היינו יכולים אחת הישיבות הקרובות לקיים אותה לא במשרד אלא השטח, כדי שאפשר יהיה לראות מה בדיוק מתרחש, וזה יהיה מעניין מאד, כי יש כבר תנופה גדולה מאד של עבודה בשטח, ואחת הישיבות הקרובות נצא לשטח ונקיים אתה שם.

<u>מר א. בראון:</u> דבר נוסף שצריך לציין, שהוזמנו למעשה כל יחידות הדיור לישובים החדשים ולהרחבות למיניהן בשבונות האחרונים.

<u>חיו"ר השר א. שרון:</u> אני מבקש שבישיבה הבאה תמסור סקירה על כך. הישיבה הבאה תהיה בעוד שבועיים, כי בעוד שבוע ביום ראשון זה שושן פורים בירושלים.

אני מודה לכם מאד.

הישיבה ננעלה.

הת/23 דווח בעניני חנוך בישובים החדשים

נציגי משרד החנוך והתרבות מדווחים על שרותי החנוך הניתנים בישובים החדשים ועל הפתרונות שנמצאו במקומות אלה לגבי חנוך הילדים בשכבות הגילים השונות.

הת/24 סקירה על שרותי הבריאות בישובים החדשים

שר הבריאות סוקר אתמצב שרותי הבריאות הניתנים בישובים החדשים.
בדיון משתתפים השרים: א. שרון, א. שוסטק ומר י. שפירא.

מ ח ל י ט י ם

לבקש משר הבריאות למסור לועדה להתישבות דווח נוסף על פתרונות לשרותי רפואת השיניים ושרותי "טיפת חלב" בישובים החדשים, באחת הישיבות הקרובות של הועדה.

הת/25 סקירה על שרותי התקשורת והטלפונים בישובים החדשים

נציגי משרד התקשורת מדווחים על מצב שרותי התקשורת והטלפונים בישובים החדשים.
בדיון משתתף השר א. שרון וה"ה י. הברפלד, י. דקל וי. שפירא.

מ ח ל י ט י ם

לפנות לשר התקשורת ולבקשו למצוא פתרונות להתקנת מכשירי טלפון או מכשירי רדיו טלפון בישובים שבהם טרם קיימים מכשירים אלה.

הת/26 הפיכת המרכזים האזוריים בחבל קטיף אשר בחבל עזה ובחיספין אשר ברמת הגולן - לישובים קהילתיים

שר החקלאות פותח.

בדיון משתתף השר י. שרון וה"ה י. דקל, י. שפירא וז. ג'נדל

מ ח ל י ט י ם

א) המרכז האזורי בחבל קטיף אשר בחבל עזה יוקם כישוב קהילתי.

ב) חיספין אשר ברמת הגולן תהפוך ממרכז אזורי לישוב קהילתי.

ג) האחריות להפיכת המרכזים האזוריים הנ"ל לישובים קהילתיים מוטלת על המחלקה להתישבות בסוכנות היהודית.

ממלא מקום מנהל המחלקה להתישבות בסוכנות היהודית מבקש לרשום הסתייגותו מהחלטה זו.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

עמוד 2 מתוך 2.

סטנוגרמה

מזכירות הממשלה

שמור

פרוטוקול
ישיבת הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית
ב' באדר ב' התשמ"א - 8.3.81

נכחו: חבר הועדה - השר: א. שרון - יו"ר

נציגי ההסתדרות הציונית: מ. דרובלס, ר. ויץ, א. תבין

נעדרו: חברי הועדה - השרים: י. ארידור, ש. ארליך, מ. בגין, ז. המר, י. כץ, ד. לוי, ח. לנדאו (חולה), מ. נסים, ג. פת

נציגי ההסתדרות הציונית: א. כץ, ע. לוינסקי, מ. ריבלין, י. פרידמן, פ. שנק, א. שנקר.

א. בראון	-	לשכת שר החקלאות
ז. בר-יוסף	-	הסוכנות היהודית
א. דודאי	-	לשכת שר החקלאות
א. לנדאו	-	לשכת שר החקלאות
י. מרגלית	-	משרד הבינוי והשיכון
אל"מ ד. סתו	-	משרד הבטחון
א. עטייה	-	משרד התעשיה, המסחר והתיירות
מ. שמואלביץ	-	המנהל הכללי, משרד ראש-הממשלה
מ. שמיר	-	המנהל הכללי, מינהל מקרקעי ישראל
א. לישנסקי	-	מזכיר הועדה

סדר היום:

הת/18	שינוי הייעוד של המרכז האזורי חיספין אשר בדרום רמת הגולן ושל המרכז האזורי בחבל קטיף
הת/19	עיבוד קרקעות מעבר לגדר המערכת בבקעת הירדן
הת/20	תכנית צפון הבקעה
הת/21	הקמת שני מצפים נוספים בגליל
הת/22	מחולה ב' ורועי - בניית קבע

./שינוי

בפרוטוקול זה 33 דפים.

דפים: מ.י. 1-14
ל.ר. 15-24
מ.י. 25-32

הת/18. שינוי הייעוד של המרכז האזורי חיספין אשר בדרום רמת-הגולן ושל המרכז האזורי בחבל קטיף

היו"ר א. שרון: לפנינו כמה נושאים על סדר היום ושניים מהם מופיעים על הנייר שלפניכם: 1. מעמד המרכז האזורי בחבל קטיף;

2. חיספין ברמת הגולן. ועוד כמה נושאים - בסעיף שונות.

אומר כאן מראש מה אביא בפניכן, כדי שתוכל לחשוב על כך בינתיים: 1. תכנית צפון-הבקעה. סיירתי שם במסגרת הסיורים - באחד הימים האחרונים (לפני יומיים-שלושה) - בצפון-הבקעה והגעתי למסקנה שאנו מוכרחים לחזק את ההתישבות שם. אין לנו היום החלטות-ממשלה על תוספת ישובים, אבל אין כל מניעה לבצע תכנון, מה גם ששם מתחייב תכנון יסודי של הענין. יש שם הרבה מאד בעיות ואני רוצה לקבל כאן היום החלטה של תכנון מספר-ישובים, שאחר-כך אציג את הדברים ואסביר מה נראה לי צריך להעשות בשלב זה.

אדגיש שהסיור שביצעתי היה יחד עם צה"ל והיו בו אלוף הפיקוד ומפקד האוגדה וקיימת התחייבות של הצבא לפנות שטחי-אימונים אם נעלה ישובים במקומות אלה.

אני מוכרח לומר, שמסיור בשטח - הייתי מגדיר זאת כהתחייבות מאד נדיבה, כי סיירנו וסקרנו את השטחים.

הנושא הבא במסגרת הסעיף שונות: נושא עיבודי-קרקע מעבר לגדר המערכת. אין לנו היום בעיה של מים בבקעה, כי אנו מסיימים את הנחת המובל מהכינרת לאזור בקעות. אבל קיימת בעיית קרקעות. יש אלפי דונם קרקע מעבר לגדר המערכת, חלק מהקרקעות המשרנו. יש חלק שהופשר ולדעתי - קצב העיבוד אינו מניח את הדעת ואני רוצה לקבל החלטה - מה לעשות בקרקעות אלה, כדי להיכנס לעיבוד מואץ שלהן וכוונתי להציע הצעה בדומה למקומות אחרים - של עיבוד על-ידי החטיבה להתישבות - המועצה האזורית והישובים - גוף משותף שיש לו אמצעים וכוח להרים את הפרוייקט של עיבוד. וזה יהיה אחד הנושאים שנדון בו במסגרת"שונות."

אני רוצה להביא בפני הועדה את מסקנותי מסיור שביצעתי בשבוע שעבר באזור בית-קשת - התבור ואני רוצה לקבל כאן החלטה על שני מיצמים חשובים,

היו"ר א. שרון:

חדשים, שהם חיוניים כדי להיכנס לתוך האוכלוסיה הערבית ההולכת ומתחברת בששה זה במשולש שבין מאחל איכסל ודבוריה. אביא גם זאת לדיון כאן.

דבר נוסף: אני רוצה לשמוע ממשרד הבינוי והשיכון - מדוע משתהה ביצוע החלטת הממשלה בענין מחולה ב' (שדמות מחולה) . בזמנו קבלנו החלטה לחלק את ישוב מחולה, כי חלק מהאנשים רצה להמשיך במושב שיתופי וחלק רצה להמשיך את חייו בדרך שלמושב רגיל ומאחר שישוב זה התפתח מאד - יכול היה לקום חברים חדשים והם חיים עדיין - שני הגרעינים האלה באותו ישוב וזה גורם קשיים ומעכב הקמת ישוב חדש . העיכוב הוא בכך שלא ניגשים לבנייה. לכן, אנו רוצה לשמוע דעת משרד הבינוי והשיכון והוא הדין בקשר לרועי - ישוב בבקעה , שהתאושש ומתייצב והוא במצב טוב מבחינה חברתית. אבל הוא חי במחנה זמני ואיני רואה כל מוצא מהמצב הזה, שהוא חי בו בתנאים קשים.

אלה סעיפים "קטנים" שאני מתכונן להעלות במסגרת הסעיף "שונות".

ועתה - לסעיף הראשון - מעמד המרכז האזורי בחבל קשיף:

היום קיימת אצלנו החלטה של הקמת מרכז אזורי ואני רוצה לשנות את היעוד של המרכז ואותו הדין בקשר למרכז חיספין - לשנותם לישובים קהילתיים.

הממשלה בכך היא - לאפשר קליטה של אנשים רביטיותר, מעבר למה שאנו מכירים במרכז אזורי. אתחיל בנושא של חיספין ושל המרכז האזורי בחבל קשיף:

אם הדברים מקובלים עליכם - אין בעיה ואפשר לאשר זאת מיד.

<u>מ. דרובלס:</u> חיספין -בזמנו היה כפ"ת (כפר תעשייתי) - עד לפני חמש-שש שנים. הדבר לא הצליח ועל כן - בתיאום עם הישובים ברמת הגולן - הוחלט להפוך את חיספין למרכז אזורי. הדבר משרת את הממשלה והשיג את היעדים ופועל יפה מאד, בעיקר מוסדות חינוך. ולדעתי - ליד חיספין - אם יש כוונות

מ. דרובלס:

לאנשים הרוצים להקים שם ולפתח אמצעי-ייצור ותעשיה - ישנה העיר קצרין.

יו"ר א. שרון: זה בדרום וזה בצפון.

מ. דרובלס: אבל חיספין השיגה יעד של מרכז אזורי ומשרתת את כל גוש הישובים הדתיים. אם נחליט להפוך את המקום לישוב קהילתי - נצטרך לבנות מרכז אזורי חדש עבור הישובים הדתיים באזור שם.

היו"ר א. שרון: מדוע?

מ. דרובלס: במקום של חיספין יהיה מרכז אזורי ומרכז קהילתי וזה לא יכול לפעול בד בבד - שני הדברים גם יחד, כי הבתים ייתפסו על ידי אנשים שלא משרתים את המשרתולא יהיה היכן לישב את המורים והעובדים האחרים הקשורים במרכז האזורי ולא נוכל לבנות את הבתים בקצב המתאים. על כן, אין להפוך את חיספין ממרכז אזורי לישוב קהילתי . דעת המתישבים - דעת מי שהיה ראש המועצה שם - משה גורליק - ויו"ר מי חל התכנון שלנו - אמר לי שגם דעתם היא קצת שונה. אם כן, יכול להיות שיש שם גם דעות אחרות. על כל פנים - מבחינתנו - בשלב זה אפשר להשאיר אותה מרכז אזורי ואין צורך לעשות לה הסבה.

בקשר לקטיף : ישנה התלטה לבנות שם מרכז אזורי. היות ובינתיים המשאבים, עד כמה שידוע לי - בשלבי תכנון - עלינו במקום זה עם האחזות נח"ל ותפסנו את המקום שיהיה תפוס והתאחזות מתפקדת ואפשר בעתיד לבנות שם מרכז אזורי, שיהיה גדול ואין מניעה שישבו שם 400-500 משפחות, אם רוצים להפכו למרכז חי. אין צורך לקבל החלטות של ישובים קהילתיים , כי האנשים יוכלו לפתח מרכז אזורי בן כמה מאות משפחות. על כן - באשר למרכז אזוריבקטיף - מבחינתנו - נברך עד כמה שאפשר מהר יותר יוקם ואז אפשר יהיה לחבר אליו את הישובים הקיימים.

יוסי מרגלית: אני רואה רק סמנטיקה בויכוח בין "מרכז אזורי" או "ישוב קהילתי" המציאותמוכיחה שהמרכזים המאוכלסים לא הצדיקו את עצמם והראיה - שהמחלה להתישבות מבקשתמאתנו להפוך את המרכזים האזוריים לישובים לכל דבר, לשכונות-מגורים. אנו יכולים זאת בתוך תחומי הקו הירוק,

י. מרגלית:

ולא בהתישבות החדשה. בחיספין הקימו 60 יחידות-מגורים שתשמשנה את עובדי האזור ובנוסף הוקמה במקום ישיבה, שחלק מיחידות הדיור - 24 במספר - הקמנו או סייענו בהקמתן. בפועל הישיבה היא גוף נפרד - 60 יחידות דיור - חלקן מאוכלסות על ידי עובדים באזור וחלקן - מנוצלות מתוך חיספין עצמה כאכסניה.

היה מציע של מחלקת ההתישבות להפוך את חיספין לישוב עמידרי, שיטופל על יד עמידר ויהודים יכולים לקנות את הבתים. הרעיון המרכזי של מרכז אזורי שיש בו יחידות שמהוות יחידות שרות וכאשר איש גמר לשרת את האזור - הוא מפנה את הדירה וחולך. המציאות היתה אחרת וזה לא קורה כך. ואז עלתה השאלה אם להפוך אותם מרכזים אזוריים לישוב לכל דבר ואז הוא גדל באופן טבעי.

לנו בשישרין יש ענין שהדירות תהיינה מאוכלסות ואם הגדרת המושג ישוב קהילתי - תתרום לאכלוס מהיר יותר של הדירות ולאו דוקא באנשים שמשרתים את האזור - נקבל זאת ונכבד זאת ברצון. כל אזרח שירצה לגור שם - נקבל אותו ברצון.

לפי מיטב ידיעתי בחיספין אין היום תביעה לתוספת יחידות-דיור, אם האכסניה תפנה מה שהיא מחזיקה מיחידות הדיור - שאינן מיועדות עבורה.

בקטיף הסכמנו, לאור המצב המיוחד של הגוש - לראות בו מרכז מאוכלס. איני רואה סתירה בהכרזה על ישוב כישוב קהילתי ואין זה משנה מי יתחיל לבנות שם - משרד הבינוי יקבל כל החלטה שתתקבל על ידי ועדה זו.

<u>רענן וייץ:</u> אל תיכנס כאן לויכוח היסודי והחשוב מאד של מה ההבדל בין ישוב קהילתי ומרכז מאוכלס וכו'. כדי לא לגמור שום דבר, אני מסכים עם דברי יוסי, שהיתה סדרת טיעונים מאד כבדים והנסיון מוכיח, ששינוי השם אינו משרת את המהות, אלא להיפך. ישנה שורה שלמה של כשלונות בזה.

לגוף הענין: מרכז אזורי בחבל קטיף - קיבל הסכמה להיות מאוכלס בשל המצב המיוחד של המקום. אותו דבר ברמת הגולן. על כן, אין שום מניעה להוסיף שם יחידות דיור ולאפשר לעטוק בכל מה שרוצים לעטוק שם.

התישבות. 8.3.81

ר. וייץ:

אינני מתנגד מבחינת העדיפות וסבור שהמקום טעון הגדרה של אדיפ ת ראשונה. # על כך לדעתי - אין שום ויכוח. שינוישם לא ישנה דבר בזה היום אלא בעתיד. ואז - ניתן לעתיד לקבוע. מה שאין כן לגבי חיספין. אני חושב שבחיספין לא רק שאין צורך, אלא מבחינת עדיפות - אסור להוסיף היום.

ברמת הגולן יש כמה ישובים שמחכיסלישוב-הקבע שלהם ויקומו או יפלו בנושא בניית הקבע. ושלא לדבר על המושבה החדשה ועל חמשת הישובים בצפון. הגוש הדרומי ברמת הגולן הוא גוש מבוסס ומאוכלס ונותן שרותיו ויכול לחכות קצת; אם יש אפשרות למצוא כסף לבנין עוד בתים - מוכרחים לייעד אותם לצפון, גם למרכז האזורי בצפון - שאין בו עדיין כלום וביחוד לישובים שהחלטנו עליהם לפני שתי ישיבות.

אנו הולכים להקים את המושבה ולמקם אותה במהירות האפשרית ולדעתי היא ראשונה בתור להקמת בתים ועובדים על כך והתכנון הסתיים כבר וזה נמצא בביצוע.

<u>מ. דרובלס:</u> ועדת הקבלה מסיימת בימים אלה את עבודתה.

<u>היו"ר א. שרון:</u> אני מוכרח לומר שהחלטות שאנו מקבלים כאן - מתבצעות.

<u>רענן וייץ:</u> על כן אני מתנגד לחיספין, כי אם זה יתבצע - זה לא יהיה טוב. כי זה יקח אנשים ומשאבים ממקום אחר, שכל זה דרוש לו.

על כן, אני תומך בהחלטה לגבי חבל קטיף ומתנגד להחלפה על חיספיך.

<u>אל"מ ד. סתיו:</u> אני חושב שהמצב כזה, שבחבל קטיף דרוש מרכז אזורי, כדי לגבש את המקום. וברמת הגולן, אולי יש לנו צילוקי-דעות או הערכות לגבי עניינים של התישבות,ולמעשה קצרין צריכה להיות מרכז כל הרמה. ואינני יודע אם צריך להקים מרכזי-משנה. על כן, לעשות מזה ישוב קהילתי נוסף ברמה - יש בזה הרבה הגיון. וחיספין צריכה להיות ישוב אחד נוסף.

בחבל קטיף - זה צריך להיות במפורש מרכז אזורי.

היו"ר א. שרון: זה בדיוק הפוך - לא כך?

רענן וייץ: בית ספר אינך יכול להעביר לקצרין - אבל תעשיה - כן. זה מרכז גושי שרותי. זה מה שהוא צריך להיות; אם יהפכו אותו לדבר אחר - הוא יטפח מאליו ויהיו בו כל מיני דברים, תעשיות ועוד - שאינם דרושים שם.

אורי בר-און: עלינו להיות מודעים לנושא חבל-קסיף, שכל המושבים שנבנים שם הם בני 40 משפחות.

רענן וייץ: על חבל קסיף אין ויכוח. כולנו מסכימים לכך.

יוסי מרגלית: לסרי(דן סאיון) יש עמדה שונה או היתה כזאת.

רענן וייץ: כולנו מסכימים שקסיף תהיה המרכז האזורי המאוכלס

אורי בר-און: אם כן - זה ישוב קהילתי.

רענן וייץ: מדוע צריך את זה - ריבונו של עולם!?

יוסי מרגלית: בפועל יהיו שם עד400 בית.

מ. דרובלס: אנו מעוניינים לקלוט שם קליטה פתוחה עד כמה שאפשר.

אורי בר-און: מה נותנת אוכלוסיה רבה שם? ישוב קהילתי זה אומר 300-400 משפחות. מרכז אזורי - אלה מתקנים אזוריים, שהעובדים גרים שם ומשרתים שם את האזור.

מ. דרובלס: ימית - זה מרכז אזורי.

אורי בר-און: אל תאמר כך. מדובר על עד 400 יחידות דיור במרכז קסיף וזה נותן את התשובה.

רענן וייץ: במקומות כאלה - שם דרוש מרכז מהוסג הזה.

היו"ר א. שרון: לפי ההגדרה הנוכחית בחבל קסיף - אם אדם סיים תפקידו - והיה מורה באחד הישובים - הוא צריך לעזוב את המקום?

רענן וייץ: הוא יכול לאחר מכן לקנות את הבית שגר בו.

מ. דרובלס: בבני-יהודה זו דוגמא קלאסית. קודם לכן - היו היהודים חייבים לעבוד במפעל שם ומי שהפסיק עבודתו - צריך היה לפנות

מ. דרובלס:

והצענו שבבני-יהודה, מי שרוצה לרכוש את ביתו מהמינהל - ואם- ירכוש, ואם לאו - יגור בדירות של עמידר.

יוסי מרגלית: הבנין עבר למינהל עמידר והוא משכיר זאת.

מ. דרובלס: אם זה אמנם ישוב קהילתי - זה מגביל אותו והופך את צורתו. לכן, הכוונה שקבלת אוכלוסיה גדולה צריכה להיות מכוונת למרכזים אזוריים.

יוסי מרגלית: בפועל - איננו בטוח שיש לזה משמעות יום-יומית, אם נשנה את ההגדרה.

רענן וייץ: לא צריך לשנות את ההגדרה.

מ. דרובלס: הקו הוא שצריך לבנות במרכז קטיף ושהאיש יבנה שם - אם רוצה הוא לבנות.

יוסי מרגלית: תכניתהמתאר מסתיימת בימים אלה על ידי החטיבה להתישבות וההתחלנו בתכנון מפורט של חבל קטיף.

אורי בר-און: אם זה באמתכפי שאתם אומרים - אזי זה 100%. השאלה אם אפשר לבנות מקורות פרנסה נוספים באזור.

רענן וייץ: יש הצעות קרקע וזה מתוכנן וישנן אפשרויות. אתה מחליף בין דברים שהם דומים.

השר א. שרון: האם יבנו שם מבני-תעשיה במקום?

מ. דרובלס: לא החטיבה.

אורי בר-און: לא נותנים שם מקורות-פרנסה.

מ. דרובלס: לא החטיבה.

אורי בר-און: בזה סמון הכל. אנו רוצים שישבו שם הרבה אנשים ושיעזרו להם לבוא לשם.

מ. דרובלס: יש שתי פנים למטבע. יש סוג ישוב, אם זה ישוב קהילתי או מושב או ישוב אחר ויש ועדות קבלה ויש גליוטינה, כאשר לא מקבלים כל אחד. יש סוג של אזרחים שאינם מוכנים ללכת לסוג כזה של התישבות.

הם אומרים: אנחנו אינדיבידואליסטים ואיננו רוצים ש הועדה תאמר לנו מה עלינו לעשות. האיש הזה אומר: אינני רוצה ללכת לגור בעיר גדולה, אלא במקום שהמדינה רוצה בי. אני רוצה לבנות את המולדת בקטיף. אני רוצה שנאפשר לו זאת ושיבנה את ביתו אחר שעונה הוא על הקריטריונים של המקום ויקבל את כל ההטבות לפי סוג א'+ ויבנה לו מפעל בלי שיקבל אישור ממזכירות האגודה.

על כן, יש כל-מיני צורות ומרכז אזורי מתוכנן בהתאם לקריטריונים אלה.

<u>אורי בר-און:</u> את כל זאת ידעתי קודם לכן, אבל לא זכרתי מה הנקודה העיקרית ועתה אני אומר כך: דעתי האישית לגבי חבל קטיף, שצריך להקים שם במקום מרכז אזורי - מרכז קהילתי וכוונתי היא, ואני חושב שזה ענין חשוב ממדרגה ראשונה, שהחשיבה להתישבות תתמוך בפרנסת האנשים במקום. כלומר - עם הקציב ואפשויות ביסוס - בכל אופן - כמו שעושים בכל הישובים הקהילתיים שמקימים אנו. זה ההבדל בין מרכז וישוב קהילתי. היות וחבל קטיף לא דומה לחיספין, ואני מקבל זאת, המרחק והאפשרויות הגישה בין כרמיאל ובני-יהודה, ולא דומה הדבר לחבל קטיף והיות ומעוניינים אנו שיהיו שם מפרנסים מסוג אחר ואמצעים עצמאיים למרכז זה, לכן, לדעתי - אם לא ניתן שם במיוחד את הסיוע התקציבי שנותנת החשיבה, שבונה הסוכנות לישובים קהילתיים - זה לא יקום, כפי שמתכוונים אנו שיקום. על כן - זו ההצעה.

<u>מציר שמיר:</u> קודם-כל, עדיין סימן שאלה גדול ישנו ביחס למהותם ומשקלם של האמצעים שהמחלקה להתישבות מסוגלת לתת לישובים קהילתיים. וזאת גם מבחינה ארגונית וגם מבחינת האמצעים.

ב. על-ידי התנייית תנאי זה, - אתה פוגע דוקא במשרה החשובה ביותר וזה מספר האנשים שיבואו לשם. כי החשיבה תתן לארבעים-חמשים איש, ואם אתה בונה על פי קריטריונים של תעסוקה - פירושו שהבסחת שהענין אינו גדל מעבר לזה. מה צריך לעשות כאן: א. לאפשר את הפיתוח ואת האכלוס לסדר-

התישבות. 8.3.81

מאיר שמיר:

גודל שדובר בו - 400-500 משפחות ולעשות את אותו הדבר, שהמחלקה בתיווך שלה עשתה בבני-יהודה, כלומר: שהיא גרמה לכך שיעלו מפעל של תעשיה אוירית ומיד היתה פרנסה ל-120 איש בייצור ומעבר לזה מיד - בשרותים וכל יתר הדברים.

בדרך זו אתה מבטיח צמיחה של ישוב בסדר-גודל שאתה מתכוון לו בהרבה יותר יסודיות ומהירות מאשר בדרך אחרת. כי בדרך אחרת - התהליך הוא של התפתחות ובדרך זו אתה יכול להכתיב את הדברים ותמיד יהיה הבדל מהותי בין איש היושב במרכז עירוני ואזורי ובין מישהו שבנוי על אמצעי-ייצור.

<u>רענן וייץ:</u> אני רוצה להוסיף על דברי מאיר: מרגע שמכניסים וכוללים אמצעי-ייצור לתחום שהחשיבם או הסוכנות נותנת - וזה אותו דבר, - והיא נותנת לכולם שווה ומקנה זכות לכולם - יש בזה מנוף אם זה קואופרטיבי ויש בזה מכשול עצום ליזמה הפרטית, וזה צריך להיות ברור לך. וזאת, ביחוד במקומות שהכסף אינו מספיק כדי לפתח אמצעים חקלאיים, שהם חייבים להיות, כי כולנו רוצים ביצוא . בקטיף אנו רוצים להקים עוד שלושה ישובים כדי שיצוא העגבניות יגדל והמחסור היום בנושא פיתוח היצוא החקלאי הינו רק בכטף .

אני חושב שבהחלטה כזאת נשיג בדיוק את ההיפך ממה שרוצים אנו להשיג.

<u>השר א. שרון:</u> אני רוצה להתייחס לנושא: בנושא חיספין אני מוכן לקבל עמדתכם. אבל לא מוכן אני בשום פנים ואופן לקבל זאת בנושא חבל-קטיף. גם כאשר נשלים את הישובים בחבל עזה, ואני משוכנע, רענן, שנשלים אותם, לא רק בחבל קטיף נעשה זאת, אלא גם הישוב בנצרים - בין עזה ודיר-אל-באלח, שיהפוך ישוב-קבע.והוא הולך ונבנה שם -ואני מקווה שהגרעין היושב שם ישאר במקום. הוא היה מיועד לאחד מישובי חבל קטיף ואני שוחחתי אתם פעם במקום ולפי הערכתי הוא ישאר במקום. אני מניח שאותו מצב יתפתח גם בצפון-הרצועה,מצפונה לביח-להייה ובין זה למה שהיה פעם הקו הירוק.

גם אם נגשים את כל התכניות חללו - מספר התושבים החיים

התישבות. 8.3.81

חשר א. שרון:

בחבל עזה יהיה קשן מאד. אנו מוכרחים, בעיקר בחלק הדרומי של החבל - להגדיל ובמהירות את האוכלוסיה היהודית. אני סיפרתי כבר כאן, על אחד הביקורים - שה- ביקורי- ערב שלי בחבל קשיף, בלי שהודעתי על כך מראש. כלומר : הייתי באזור ונכנסתי לחסתכל קצת - כיצד נראות החשרות האחרויות בשעות הערב במקום. כאשר מצאתי שם את השומר הערבי ומנהל העבודה של בית האריזה שהערבי - וכן הלאה וכן הלאה - הזעקתי את הישובים האלה ודברתי עם האנשים בצורה קשה מאד על נושא זה. ואחת הטענות שלהם היתה, שאין להם שם אפשרות להחזיק נהג במקום, כי דכי שיהיה לו היכן לגור - צריך לפנות יחידת-משק; וכן אין להם פועלים נוספים יהודים, שיעבדו אתם, כי אין להם מקום מגורים לפועלים אלה.

על כן, אפשר לומר שלמשימות אלה של נהג ומורה וגננת ומנהל- עבודה - ישנו מרכז אזורי. אבל במקום ההוא, יש לנו שם בעצם אי יהודי קטן, בתוך ים ערבי, ממש ים ערבי והיום מחנה הפליטים של רפיח מונה ארבעים אלף נפש. ואיני מתיחס לעיירה עצמה. מחנה הפליטים של חן-יונס מונה שלושים וחמשה אלף נפש ושלא לדבר על עשרות אלפי אנשים בחן-יונס עצמה.ולא על אוכלוסיה של דיר אל-בלאח ומחנה הפליטים שהוא קטן יותר, אבל קיים . כאן חיים באי יהודי קטן בתוך ים ערבי ומוכרחים להקים שם ישוב קהילתי, שיוכל להשתלב בחיים הקהילתיים של האזור. זה אזור דתי ועל כן גם הישוב הקהילתי צריך לקום כישוב קהילתי דתי.

<u>רענן וייץ:</u> מדובר על מרכז אזורי דתי.

<u>היו"ר א. שרון:</u> ברור. ויש הבדל בעיני ויכולים אנו לשמוע את כל האידיאולוגיה ובנושא זה יש, ברוך השם, תאוריות המבוססות וכתובות וידועות - מה זה ישוב אזורי וקהילתי. אני מתכוון לישוב, שבו יחיו מאות משפחות ושבמקום זה יוקמו מבני-תעשיה. למה לא ללכת לפי דגם של קדומים? - זה ישוב קהילתי;ושם נתנו לכל משפחה תנאים דומים? - לא כך. אלא הקמנו מבנה תעשיה ומי שהיה לו צורך בזה - נכנס למבנים אלה.

<u>מ. דרובלס:</u> זה מוגבל.

השר א. שרון:

היו"ר א. שרון: היום , כאשר הלחץ גובר - -

רענן וייץ: יש לכולם זכות והם יכולים ביום מן הימים לממש זאת.

השר א. שרון: מצויין. גם כאן כך. אני תומך בזה. גם כאן לא צריך להקים את כל מבני-התעשיה בפעם אחת, אלא צריך להקים אותם, כדי שיבואו לשם אנשים, שירצו לחיות באזור הזה. ואולי יהיו משולבים בפרוייקטים היוצאים מן הכלל יפים של חוף-הים, שהקימו ישובי חבל קטיף . זה פרוייקט יפה להפארת. אולי ירצו להשתלב בנושאים אחרים, אבל בכל אופן - צריך לתת להם אפשרות קיום. אין שם אפשרות-קיום באזור, שהוא מבודד ורק על הישובים החקלאיים הקיימים מסביב - אין אפשרות לבנות תנאי קיום כאלה למשפחות בודדות. וכי ממה יתקיימו? נניח שיהיו שם שמונה ישובים ויהיו שמונה ישובים שם, וכי כמה גננות תתיינה דרושות להם או כמה מורים? לכן, צריך להקים כאן חי הנושא את עצמו וזה אמור ב-40 משפחות. נכון שגם במרכז אזורי דובר על 400 משפחות. אבל צריך להקים שם מבני-תעשיה ותעשיה ל- שתתן לאנשים אפשרות להתקיים. במלים אחרות: איני רואה כאן ישוב שנשען כליל על הישובים החקלאיים. אני רואה כאן ישוב, שיש בו מן השניים: מצד אחד - השענות על עבודה בתפקידים ציבוריים שונים בישובים החקלאיים, כמקובל במרכז אזורי ובנוסף על כך - בגלל המצב המיוחד של מקום זה , של אזור זה - משפחות שיכולות למצוא את לחמן בעבודה במפעלים בישוב עצמו. על כן, אני רוצה לקבל כאן החלטה, שזה יהיה ישוב קהילתי. ישוב זה קם עם כל מה שמתבקש מישוב קהילתי וזה ההבדל בינו ובין מקום אחר . בנושא חיספין - אני מוכן לקבל זאת, כי איננו במצוקה שם ויכול להיות שאפשר לרכז את האזור התעשייתי במקום אחד ולא לפצלו. כאן זה ענין אחר. זה מקום מבודד מצד אחד ים ומצד שני ים ערבי - כולקרפיח וחן-יונס.

רענן וייץ: מצד אחד ים של מים ומצד שני ים של ערבים...

היו"ר א. שרון: בדיוק כך.

רענן וייץ: במקרה זה אין ביניגו חילוקי-דעות באשר לענין היעד.

היו"ר א. שרון: במקרים רבים אחרים גם כן אין ביניגו חילקי-דעות.

רענן וייץ: אל תעשה לי הכללות... גם אני סבור שזה ישוב בודד והוא עוגן שלנו לחייץ שמוכרח לקום בארץ בין בשור והים. על כן, במידה שאפשר לאכלוס אותו מהר יותר ועם הרבה אנשים - זה חשוב ביותר. ולא שמונת הישובים יעשו זאת. משום כך - הועדה למרכזים אזוריים עשתה כאן יוצא מן הכלל וקבעה זאת כאזור לא שרותי, אלא מאוכלס. אני תמכתי בזה וביקשתי ממשרדי שיתכננו זאת כגרעין לעיר. וזה יכול להיות מרכז שיתפתח להיות עיר, שתבוא במקום מה שכואב לנו עליו כל-כך - העיר היפה ימית.

ההחלטה שלך, שאתה רוצה בה - היא בדיוק מנוגדת למטרה זו, שאין עליה ויכוח. על כן אני מתנגד לה.

השר א. שרון: לא הבנתי במה היא מנוגדת. אריאל - זה ישוב קהילתי שיהיה עיר. וכי במה זה מנוגד?

מ. דרובלס: אין שום ניגוד כאן.

רענן וייץ: אולי אין לי כשרון הבחרה.

מ. דרובלס: הועדה תקבל החלטה להטיל על הגורמים המתכננים לתכנן את הישוב באזור קטיף - בשלב א' - עד ל-400 משפחות. לא ייקרא לו ישוב קהילתי...

ב. הועדה קוראת למשרד הבינוי והשיכון להתחיל לבנות יחידות-דיור בקטיף; כי אם נתחיל להתווכח על הצורה - הרי בינתיים אנו ישבים שם עם כמה אהלים וצריך שיוסי יתחיל בונה את 50 היחידות הראשונות. כאשר יהיו יחידות אלה מוקמות - ניזום שתגיע לשם תעשיה, בכל צורה שהיא ואת קטיף נוכל לפתח רק כך כמרכז שילך ויגדל וצריך לפתחו כעיר - מאוחר יותר. בשלב ראשון - יבואו אמצעי התעשיה.

אם נחליט שזה ישוב קהילתי - נתרחק מהמטרה מכמה סיבות, כי נצטרך להביא אוכלוסיה מסויימת, שלא תענה לצרכים וכוונתנו לבנות ישוב במרכז קטיף, עד כמה שאפשר מהר יותר ועד כמה שאפשר גדול יותר.

על כן, בואו ננסה להשיג מטרה זו תחילה ומשרד הבינוי יתחיל לבנות שם.

היו"ר א. שרון: מאחר שאת דעתי לא שיניתי, אלא שהדיון הזה איננו נוח לי קצת במיוחד היום, כי אני נמצא מצד אחד כאשר אין אתי כאן המחצית השניה של הועדה - אלא בידי רק הדבי'זת המוסריות ולא של הידיים וחסרים לי עמיתי חברי השרים שיהיו אתו בנושא זה... על כן, אני הבהרתי את כוונתי בצורה ברורה ביותר ואתם יודעים מה עמדתי. את ההחלטה אקבל כאשר חברי השרים יהיו כאן אתנו. אנסה להביאם לאחת הישיבות ונקבל החלטה ואתן דוגמא של בעיה:

יש לנו היום ישוב בקרני-שומרון, שם ישנם 700 נפשות וישוב זה נמצא בטיפול משרד הבינוי, ואני רוצה לברך את משרד הבינוי על הישגיו - אבל אם מתעוררות בעיות אלמנטריות של פרנסה במקום ואיננו יכולים לפתור אותן - כי זה נמצא במשרד הבינוי - -

אורי בן-און: אתן דוגמא: המשפחות עוברות מקרני-שומרון לקדומים, בגלל הסיבות האלה.

מ. דרובלס: על כן צריך לקבל החלטה, שישוב שלא עובר את המספר של 200-300 יחידות - מספלת בו המחלקה להתישבות - כאילו היה ישוב שלה.

יוסי מרגלית: הממשלה יכולה לקבוע שמשרד הבינוי נותן אמצעי-יצור ותכנון. האם זו חנות פרטית שלי?!

רענן וייץ: אני רוצה לציין שמחי ואני עיפים ומקבלים דעתך, ולא מביאים את הענין להצבעה היום.

השר א. שרון: אני רוצה לומר לכם: איני ממהר ואני יכול לשבת כאן עד הלילה. לי יש זמן ואני יודע בדיוק מדוע אני מביא את הענין הזה הנה.

המשך הישיבה - ל. דרוקר.

השר א. שרון (עד כאן רשמה מ.י. מכאן ל.ד.)

אני רוצה להבהיר לכם דבר אחד. אני חרי לא במקרה הבאתי את הענין הזה. לא כי לא ידעתי מה אני רוצה. אני ידעתי בדיוק למה אני מביא את הענין. הבאתי את הענין הזה לשם מטרה אחת - אני צריך שהישוב הקהילתי המוקם יהיה לו כתובת ויהיה מי שיתן שם תעסוקה, ויהיה מי שיקים שם מבני תעשיה, ויהיה מי שיתן את האפשרות להרחיב אותו מעבר לתפקידו כמשרת את הישובים האחרים.

למה כך לא לגבי מקומות אחרים? מקומות אחרים יחזיקו מעמד. במקום הזה, תאמינו לי, אני מכיר את רצועת עזה אולי יותר טוב מרבים אחרים, ואני יודע את הקשיים שיהיו שם. ושם צריך מחר, ככל שרק ניתן, להביא מאות אנשים נוספים. ומאות אנשים נוספים אני יכול להביא רק לישוב קהילתי שיש לו כתובת, שמטפלת בפרנסה, בתעסוקה, ובכל הנושאים האלה.

<u>אל"מ ד. סתיו</u> : מדוע לא לקבל את ההחלטה ישר לענין?

<u>השר א. שרון</u> : לא ניתן פה לקבל היום החלטה ישר לענין.

אני, חס וחלילה, לא אומר את הדבר הזה נגד מחי. אני בישיבות הממשלה יושב כבר כמעט 4 שנים. אף פעם לא אמרתי: "אני אומר לפרוטוקול". כאשר אני צריך לעשות משהו, אני אומר. אני גם לא אגיד אף פעם: "אני פונה בקול קורא למישהו". אני לא רוצה לפנות בקול קורא. הקול הקורא הזה, יום אחד הוא נענה,

ביום אחר הוא לא נענה. יהיה מישהו שלא ירצה בדבר הזה, הוא לא יענה לקול הקורא. אני למשל, יכול לקרוא 100 פעמים בקול קורא שיזמו העברת תעשיה לשומרון. מה קרה לקול הקורא? הוא מהדהד בגאיות שם ואיש לא נענה לו עד היום. אז מה יעזור לי הקול הקורא? אני לא צריך קול קורא, אני צריך קול של תרגבולות בלול, זה מה שאני צריך. אני צריך שם קול של מחרטות במפעל, זה מה שאני צריך, לא קול קורא.

אני רוצה לסיים את הנושא. אני אביא את זה לישיבה הבאה, אזמין את השרים, נקבל הכרעה וזהו, זה.

<u>מר מ. שמיר</u> : אני רוצה לתרום משהו מנסיוני. כשהקמנו את בני יהודה, עמדנו בדיוק בפני אותו המצב. ומה סוכם שם, סוכם שם שהמחלקה להתיישבות נכנסת כשותפה למפעל הזה עם התעשיה האווירית, ובדרך זו הוקם המפעל, שמיד עם הקמתו העסיק 70 איש. לפי דעתי, התהליך הזה נכול כאן לחזור על עצמו וישרת בדיוק את המטרה הזו.
אפשר להחליט החלטה, שבאופן ספציפי, במקום הזה, כדוגמת בני-יהודה, המחלקה להתיישבות תדאג להקמת התעשיה שתשרת את האוכלוסיה.

<u>מר מ. דרובלס</u>: אם זו השיטה, שתע"ש יקים מפעל שם.

<u>השר א. שרון</u> : זה לא המקום, אין שם מקום למפעל של תע"ש.

אני פשוט דוחה את ההחלטה לישיבה הבאה. עמדתי ברורה לכם. אני

מתפלא שאתם לא רואים את ההבדל בין רצועת עזה למקומות אחרים.
זה דבר בוער.

מר ר. וייץ : משום כך צריך ללכת בדרכנו ולא בדרכך. ברצינות. אין ויכוח על העניין. מה קורה לך היום אריק?

השר א. שרון : בינתיים, ואני מקווה שגם בשנים הבאות, אני אצליח לוודא שילכו בדרכי.

מר ר. וייץ : אתה יודע, שבנושא זה אני קמתי בועידת מפלגת העבודה נגד המשמרת הצעירה. אתה שמעת את זה? באו לקבל החלטה נגד גוש קטיף ואני קמתי בועידה והטיחתי את לשון המאזניים.

הח/19. <u>עיבוד קרקעות מעבר לגדר המערכת בבקעת הירדן</u>

השר א. שרון : רבותי, אני עובר עכשיו לסעיפים האחרים, שבסעיף שונות, שאמרתי שאני רוצה להציג אותם. אני בא כרגע למה שחייתי רוצה לקבל כהחלטה לתכנון. לא לביצוע, אלא לתכנון.

אני כרגע מציע במפה על צפון

הבקעה, על האזור שבין מחולה בצפון לבין המחרוק, רכס המחרוק, שנמצא דרומית לארגמן והשולט על ציר בשר אדם-שכם. באזור הזה, כאן, לאורך בקעת הירדן וברכסים שמעליה, אנחנו נמצאים במצב שפה צריך לחזק את האגף הזה.

<u>מר ר. וייץ</u> : אני צריך לצאת. כתבתי לך פתק שאני תומך בשלושת הדברים.

<u>השר א. שרון</u> : בסדר גמור. מה יש לנו היום בשטח הזה? יש לנו פה את מחולה. כפי שאמרתי, לא נפתרה הבעיה של שדמות מחולה. לפני שלוש שנים, הועדה הזו קיבלה החלטה על פיצול הישוב לשניים, העלאנו האחזות נחל לשלח, בדיוק למקום שבו שדמות מחולה צריכה לעלות, ומאומה לא התקדם מאז.

<u>מר מ. דרובלס</u> : שניהם סתומים ולא יכולים לפעול, גם המושב וגם המושב השיתופי.

<u>השר א. שרון</u> : כמו כן, העלאנו האחזות נח"ל שנקראית יבוק, מדרום למחנה פלס. יש לנו פה את רועי, שנמצא יותר בפנים, ויש לנו פה את ארגמן. מה לפי דעתי צריך להיות בשטח, כדי שנראה את המקום כסגור?

כפי שאמרתי לכם, סיירתי כאן עם צה"ל ביום חמישי, בשבוע שעבר, ראינו יחד את השטחים וסיכמנו גם, או לפחות צה"ל הציג את השטחים שמהווים שטחי אימונים היום, ושהוא יכול להצטמצם ולוותר עליהם. כמובן, הם לא נותנים תשובה

לכל בעיות הקרקע, אבל הם נותנים תשובה לחלק מבעיות הקרקע.

אני רואה באזור ארגמן, יחד עם ארגמן, 3 ישובים. האחד מהם צריך להיות על המחרוק, בגלל החשיבות המיוחדת של המחרוק, שכפי שאמרתי, הוא שולט לחלוטין על ציר גשר אדם - שכן. השני - ארגמן, שזה ישוב קיים. והישוב השלישי צריך למצוא לו מקום, לדעתי, מצפון לארגמן, באיזה שהוא מקום. אם זה לא יהיה מצפון, זה יהיה ממערב. באיזה שהוא מקום מצפון לארגמן. פה צריך להיות גוש של שלושה ישובים.

גוש נוסף של שלושה ישובים צריך להיות באזור יבוק. יבוק הוא אחד מהם. לידו צריכים להיות עוד שני ישובים, האחד מהם צריך להיות על הציר שעולה למחנה פלס - אנחנו גם איתרנו בשטח, פחות או יותר, מקום. והשלישי צריך להיות, באיזה שהוא מקום, אולי מדרום ליבוק. שוב שלושה, שמתוכם אחד קיים היום בשטח - יבוק.

באזור מחולה - שלח צריכים להיות שלושה ישובים: האחד מחולה, האחד שדמות-מחולה, שצריך לעלות למקומו בשלח. וישוב נוסף שצריך להיות באיזה מקום יותר צפונה, אולי באזור ברדלה. כלומר, צפונית - מערבית.

בכל מקרה, פה צריך להיות גוש של שלושה ישובים, במרכז-שלושה ישובים, ובדרום - שלושה ישובים. אני יכול לומר לכם שאנו כבר רואים היום תנועות שמוכנות להכנס למקום הזה, כמו הקיבוץ המאוחד למשל. אין לנו בעיה לגבי גוש מחולה ששם לאגוד המושבים של הפועל המזרחי יש עניין רב להכנס, ויהיו

להם 3 ישובים במקום. הקיבוץ המאוחד גילה ענין וגם סייר סיור בשטח של אזור יבוק. יש להם ענין להכנס לשם. הם לא נכנסו אף פעם לאזור הצפוני, הם יושבים רק בדרום מרכז הבקעה.

עדיין לא דנו באזור ארגמן, אבל מאחר וארגמן שייכת למושבי בית"ר, אולי יהיה להם ענין להכנס עם ישובים אזרחיים. טרם בדקתי איתם את הנושא הזה.

אני כרגע פשוט מבקש מהחטיבה להתיישבות לתכנן ולהציג לעצמנו, תוך זמן סביר, חודש ימים (כי צריך לצאת לשטח, לאחר , לראות מה בדיוק יש מבחינת הקרקעות) להציע לנו תכנית שתתבסס על התפיסה הכללית הזו שהצגתי כרגע, שהמגמה שלה היא - חיזוק צפון הבקעה. אנחנו נעמוד בקשר עם החטיבה להתיישבות, כדי לדעת מתי היא תוכל להציג את הנושא.

<u>מר מ. דרובלס</u> : יש לי שאלה - אנחנו קבענו תקן מסויים לישובי הבקעה, האם כוונתך ללכת לתקן קונבנציונאלי, או גם ללכת לתכנון על אפשרויות אחרות?

<u>מר א. תבין</u> : מה ההבדל?

<u>מר מ. דרובלס</u> : יש הבדל, במידה ואנו נרצה לתת אמצעי ייצור שווים לכל הישובים, אז רזרבות הקרקע והמים יכולות להכתיב לי כמה להכניס. אם מדובר על ישובים מסוג אחר, אנחנו לא קשורים לקרקע ומים שמצויים באזור. לכן, מהי ההנחייה.

השר א. שרון : השאיפה היא לדבוק בהצעה הזו שהצענו. לגבי הקיבוצים זה קצת יותר קל, כי קיבוצים יכולים להכנס הרבה יותר מהר ועם תעשיה.

מר מ. דרובלס : למרות שגם הם לא מוותרים על קרקע ומים.

השר א. שרון : אני אומר כי זו צריכה להיות השאיפה , וצריך בתכנון לראות את כל האפשרויות הקיימות. בתכנון שלכם אתם צריכים בהחלט לקחת בחשבון את נושא הקרקעות שממזרח למערכת.

הח/21. הקמת שני מצפים נוספים בגליל

השר א. שרון: אני עובר כרגע לנושא השני והוא הנושא של מצפים נוספים. אני פשוט מבקש שנקבל החלטה על הקמת של שני מצפים, שמיקומם המדויק יקבע לאחר שאתם תתכננו בשטח ותציגו את האפשרויות. אני פשוט רוצה לתת את המקומות בהם אני רוצה את המצפים האלה. האחד נראה לי בהר-דבורה, הנמצא צפונית - מערבית לכפר דבוריה, והמצפה השני הוא בין קיבוץ בית-קשת, לבין הכפר הערבי עין מאהל. יש שם שתי כתפיים, האחת יותר גבוהה, אחת יותר נמוכה, צריך לבדוק. צריך כמובן ללכת למקום שהקרקעות שם הן בבעלות מדינה. באופן וודאי יש שם קרקעות בבעלות מדינה..

שני המצפים האלה צריכים להכנס כתריז בין האוכלוסיה הערבית של אזור נצרת לבין דבוריה וערב-שיבלי, שהוא ממש בונה ומשתלט על כל מורדות התבור עכשיו. צריך למנוע, בכל מחיר, חווצרות של שטח ערבי רצוף בין נצרת לבין מורדות התבור.

אני חושב שכולם יקבלו את זה כאן, אין מניעה לכך, אני רק מבקש שהתכנית תוצג כאן בהקדם.

<u>מר א. תבין</u> : האם אין תכנון כללי למיקום המצפים. יש, יש. בזמנו היתה תכנית ל-29. אחרי זה הוספנו עוד אחדים בכמה מקומות. הוספנו חמישה, שתוכם שלושה הם באזור נחל עירון (וואדי ערה). האחד - גבעת עוז ב'. האחד - ברקאי ב', הצופה על פני הכפר ערערה וערה. והשלישי - מענית ב' - שהוא בין קיבוץ מענית לבין הכפר ברתא. הרביעי - באתר ספיר, שמשלים את גוש הישובים צור-נתן - סלעית, ונמצא מזרחית לכפר טירה ודרומית לכפר טייבה, בין טייבה לקלקיליה. והחמישי נמצא בחירבת זקור, זה מזרחית לג'לגוליה, ליד קיבוץ חורשים. בנוסף לכך, עוד שניים נוספים הוספנו ל-29 של הגליל, בגליל התחתון, באזור שמצפון לנהלל, בין נצרת לבין טבעון, באזור ציפורי, כדי לסגור יותר חזק את הפרצה שם ואת ההתפשטות הערבית על השטחים השולטים על העמק. יש לנו פה 7 בנוסף ל-29 הראשונים שעליהם החלטנו.

מדי פעם אנו נתקלים בבעיה נוספת. בבעיה כזו נתקלתי עכשיו בחיותי בביקור באזור התבור, ולכן החלטתי להביא את הנוספים. מאחר ונושא המצפים הוא דבר מקובל ומוכר, לא

התיישבות - 8.3.81

השר א. שרון

היה טעם שנקיים על זה דיונים ממושכים. מה שצריך כרגע זה לקבל החלטה על כך, וההחלטה הזו, צריכה לבוא ולהיות מתורגמת לביצוע.

המחלקה להתיישבות צריכה לעבד את האיתור המדויק, האם זה יהיה על הכתף הזו, או על הכתף השניה, על הגבעה הזו, או על הגבעה השניה, תלוי בכמות הקרקע שיש לנו. כך שיש לנו תכנית שלמה של כל נושא המצפים. זה דבר ששינה לחלוטין את פני הגליל, ורק מי שמסתובב ורואה את זה, יכול להעריך את חשיבות הפעולה שביצענו. מדי פעם מתגלה צורך בתוספת כזו או אחרת. אני יודע שיש כבר צורך בעוד כמה תוספת.

אני רוצה שתדעו שנתתי הנחייה לתכנן גם לנגב, לאזור שבין דרום הר-חברון, למשולש - לחב - באר-שבע, ערד, עוד כמה מצפים, שוב, כדי לבלום את ההתפשטות וההשתלטות הבדואית על קרקעות המדינה. כך שיש לנו תכנית כוללת וזו פשוט רק תוספת לתכנית הזו.

(מכאן ושמה מ.י.)

לפני כן ל. דרוקר.
מכאן - מיתקה יפה.

מ. דרובלס: הצעת היו"ר - ללא ספק היא על מקומות שהם חיוניים לנו ממדרגה ראשונה.

ב. יש מסורת ונוהג, ואני חושב שזה צריך להיות כך, שכל ההחלטות שמתקבלות על-ידי ועדה זו - חייבות להתבצע.

היו"ר א. שרון: והן גם התבצעו עד היום.

מ. דרובלס: ואני רוצה שזה יימשך כך. כאן ישנה בעיה מסויימת. אדוני היו"ר, מדובר על תקציב של הסוכנות. אני צריך להיות גם גזבר. ברצון רב הייתי מוותר על התואר הזה...

היו"ר א. שרון: היכן עקיבא? מדוע אנו בא לישבות אלה?

מ. דרובלס: המצב כזה: השנה תקציב הסוכנות היהודית כזה, שאיני זוכר עוד שנים כאלה, שהמצב היה קשה בהן יותר. כתוצאה מהתקציב שחבר הנאמנים אישר לסוכנות. קיצצנו - 1. להקמת 4 מצפים בגליל. צריכים היינו להזמין את הבתים ואיננו מזמינים אותם, כי אין לנו כסף. קיצצנו את תקציב הביסוס ב-18,3 מיליון דולר ל-7 מיליון דולר.

אנו ב"שלנו ופגענו בהקמת ישובים חדשים - נאות הככר ב' שהחלו להכינה ואיננו מישיכים להכין ולא נמשיך לבצע שני מצפים, אלא זה יהיה על חשבון ההתישבות החדשה במקומות אחרים. ההתישבות החדשה שמבצעים אנו זה במורדות הר-חברון. אני חושב שכוונתך, אדוני היו"ר, אינה במידה שאין ברירה, שזה יהיה אפילו על חשבון שחף, נחושה או זיו. על כן אני חייב להעיר תשומת-לב הועדה היום על נושא התקציב, שאין ממה לקחת וקיצצנו ככל האפשר וקבלנו 12 מיליון דולר פחות ממה שביקשנו, כי ביקשנו 85 מיליון וקבלנו 73 מיליון דולר ומדובר על150 עד 200 מיליון לירות בערך. והיום אין לנו את זה. זה לא סימפטי ביותר להיות גזבר ולעסוק בכסף, אבל אני חייב לומר שזה בא על חשבון משהו ואני אומר זאת בכאב-לב.

הקפאנו את המצפים במקומות אחרים - את נאות ככר ב' ועוד ישוב בנגב, שאיננו יכולים להקימו. יש צעקות והפגנות על-יד המרכז החקלאי בקשר

התישבות. 8.3.81

מ. דרובלס:

לישובי ביסוס, כי פוגעים אנו בביסוס ה' שהם הישובים הפרובלמטיים. זה המצב התקציבי.

<u>היו"ר א. שרון:</u> 1. לא חייבים להקים או לסיים את הפעולה בישוב בפעם אחת.

אם הייתי צריך לעמוד בפני הברירה - מה לעשות - אם להקים פחות או לבנות ולא לסיים ולמשוך לשנה הבאה - הייתי מתחיל בונה ומושך זאת. הייתי מושך את הבניה לשנה הבאה, אפילו אם זה עלול להימשך שנתיים.

עצם העובדה, שעולים לשטח ופורצים לשם דרך ומתחילים בהכרשת הקרקע - יש בזה כדי ליצור עובדה המונעת השתלטות של ערבים על השטחים האלה.

אין אפשרות להזמין בתים השנה ועל כן - תזמין לשנה הבאה. אם אין אפשרות להזמין את כל הבתים - אפשר להזמין את חלקם. אבל צריך להיכנס וליצור עובדות בשטח. צריך שיהיה מדרך-רגל יהודית במקום זה. כך קורה הדבר כבר עתה, אשר עולה ציוד מכני ומתחיל לעבוד בשטח. ואז ברור לכולם, שעומד לקום שם ישוב יהודי.

על כן, חשובה קבלת ההחלטה ואיתור המקום ותחילת העבודה שם. הוא הדין לגבי ארבעת המצפים שהתחלנו שם בעבודה.

לנושא השני: בזמנו התקיים דיון אצל יו"ר ההסתדרות הציונית, בו השתתף מתי וכן רענן ויץ ואורי בר-און וגם אני. שם הצעתם הצעה לקחת הלוואה של 30 מיליון דולר, שתקחו אתם והממשלה תתחייב להחזיר זאת בארבעה תשלומים - החל משנת התקציב 1982-3. בזמנו הבאתי את הענין אל שר האוצר הקודם. הוא תמך בפעולה הזאת. היו לזה תקדימים בעבר. נכון שגם בעבר היתה גישה שונה בנושאים אלה בין הפקידות הבכירה של האוצר (ואני מדבר על ממשלות קודמות) ובין שרי-האוצר. שרי האוצר תמיד רצו בכך, כי אלה היו סכומים שלא היו מופיעים בחוק התקציב ונתנו אפשרות לבצע דברים ותמיד היו הצהרות מצד הפקידות הבכירה. כאשר התחלף שר האוצר - פניתי לסוכנות וביקשתי תמיכה באותה החלטה, ושתבוצע השיטה של שר האוצר הקודם. גישתו היתה בנושא זה שונה.

אבקש מאד, שמתי יתגייס למשימה זו, ושיבוא להסביר את הנושא ושתוכלו אתם לקבל הלוואה של שלושים מיליון דולר ואז אפשר יהיה לעשות

התישבות. 8.3.81

היו"ר א. שרון:

שני דברים : 1. להשלים את המצפים הראשונים; ב. להעלות את מספר היושבים במצפים לשלושים משפחות במצפה, כדי לתת בתקופה זו אפשרות עד שתתחיל פעולה נוספת - להחזיק מעמד. ובינתיים תהיה פעולה רחבה של רכישת מגרשים, כפי שחשבנו והבנייה תתבצע על-ידי האנשים עצמם. וכל זאת, כדי שאפשר יהיה להחזיק מעמד עד תחילת תהליך זה - ואז צריך להעלות את מספר התושבים במקומות. לכן, דבר עם שר האוצר על כך ונסה גם אתה כוחך בתחום זה.

מ. דרובלס: לפני שבועיים-שלושה התקיימה ישיבה של חבר הנאמנים בהנהלת הסוכנות ישיבה, ולפי תכנית של משרד האוצר אתנו, שם צריכים היינו להביא מכתב ליו"ר ועדת הסוכנות, שהממשלה מוכנה לקבל הלוואה למשך ארבע שנים, שהתשלום יבוצע החל משנת התקציב 3-1982, בסך של 30 מיליון דולר. ובזה צריך היה לבצע הקמת 1200 יחידות-דיור בגליל; על ידי זה יכולים היינו בעיקר להביא כל ישוב לשלושים יחידות דיור ולאפשר להם תפקוד פחות או יותר נורמלי . זו משימה חשובה ביותר, שהועדה הנכבדה הזאת קבלה עליה. היא החליטה לפני מספר חדשים להביא את כל הישובים הקטנים לפחות לכך שיהיו בהם שלושים יחידות דיור, בעיקר בגליל.

יום-יום, כאשר התקיימו ישיבות ההנהלה, והסיכום היה כבר בענין זה, מאחר שבתחילה היתה התנגדות של האמריקאים, אבל הם שוכנעו והיו מוכנים לגייס את שלושים מיליון הדולרים וחכינו למכתב יום-יום והפעלתי את מלוא השפעתי ועד היום לא קבלתי תשובה חיובית.

אני מוכן לקבל עלי לעשות מאמץ נוסף, אבל אני מבקש מחברים אחרים, משום שיש לזה חשיבות ממדרגה ראשונה, לקבל הלואה כזאת, כי מדובר על התישבות חדשה ויחידות-דיור להתישבות זו ואם זה לא יבוצע כך - איני רואה דרך אחרת לבצע את הדבר. ואין ספק שזה יכול להזרים ממש דם חדש לעורקי ההתישבות, כי את הכסף של הסוכנות יכולים אנו להשקיע בגליל - הרי משרד השיכון יוכל את כספיו להשקיע במקומות שהוא חושב שהם חיוניים יותר.

בכל ארץ-ישראל והדבר הזה יכול לתת תנופה במשרד השיכון, כאשר הוא משקיע כספיו - יכול הוא להשקיעם רצינית מאד לבניית ההתישבות ומצוקת

הישבות. 8.3.81
מ. דרובלס:

הדיור שאנו נמצאים בה. במה שנוגע לי - אעשה הכל.

<u>חי"ר א. שרון:</u> אנו מקבלים החלטה על הקמת שני מצפים חדשים אלה, ואפילו אם ישנה בעיה להמשיך - צריך לגשת לתכנון ומיד לעבודה, כדי שנוכל ליצור את העובדות בשטח.

חת/22. <u>מחולה ב' ורועי - בניית קבע</u>

אעבור עתה למה שנקרא מחולה ב' ורועי - ומה יקרה עם ישובים אלה. מתי אפשר לראות בניית קבע שם ולתת להם אפשרות לחיות שם?

<u>יוסי מרגלית:</u> במחולה ב' או בשלח הבעייה היא ראשית-כל מגבלה תקציבית. ראינו צורך, מתוך מגבלות אלה, לחלק את המשאבים והפעלנו את העבודה ברועי. המצב בשלח פחות קריטי מאשר ברועי. ישנם שלושה ישובי-קבע, שחייבים לבנותם בדחיפות למשה והם ותיקים - שלח, רועי ואלמוג.

<u>אורי בר-און:</u> בארגמן הבתים החדשים ריקים.

<u>מ. דרובלס:</u> זה לא נכון.

<u>יוסי מרגלית:</u> את התחלת השנה התקציבית החדשה מפעילים אנו עם רועי, והתחלנו בעבודות בשטח בפועל וישנה גם הכשרת קרקע של הישוב המתבצעת שם ויש תכנית - מה בונים ומתי. כל זה לגבי רועי.

לאלמוג נותנים תשובה כאשר מוסיפים מספר מסויים של יחידות דיור. ברועי יחידות הדיור הן 35-40 במספר.

באלמוג נוסיף 20 יחידות דיור וחדר אוכל זמני וניתן תשובה לישוב-קבע.

אנו נותנים תשובה לאלמוג ולרועי. ואני מקווה ששנת 1981 תהיה דומה לשנת 1980. משמעות הדבר שבמצע השנה נקבל מנה נוספת ונוכל לעשות משהו

גם בשלח.

מ. דרובלס: במחולה המצב קריטי. הם אינם יכולים להישאר שם.

היו"ר א. שרון: הבעיה שלהם, ואמרתי להם זאת - שהם יושבים עדיין בישוב הישן. אילו עברו לישב זמני, לקרוואנים - הלחץ שהיה נוצר היה גורם לכך, שהיו בונים להם. הם חיים כבר 9 שנים במקום ויש להם משפחות והרבה ילדים והם חיים בבניית קבע ולצאת היום , אחר ישיבה במשך תשע שנים במקום בבקעת הירדן לקרוואנים - זה לא בעייה קלה.

אורי בר-און: נדמה לי שארבע שנים מאלה הם גרו במבנים זמניים של הנח"ל.

מ. דרובלס: הם לא רצו לגור במבנים זמניים, כי ימשכו זאת יותר מדי וקרה בדיוק להיפך.

היו"ר א. שרון: מתי ניגש לנושא שדמות מחולה?

אורי בר-און: בלי לפגוע באיש - באמת אני סבור שמשפחות שמטופלות בילדים ונולדים כל הזמן ילדים במקום - במקום כזה מול המקום שהזכרת קודם וקראת ל ו ארגמן וזה אלמוג - אני חושב שהם קודמים לאלה.

היו"ר א. שרון: אלה חבר'ה בני 20 באלמוג. הם נחמדים מאד, אבל בני עשרים בלבד...

יוסי מרגלית: באלמוג לקחו ישוב קיים ודחפנו את הכביש במשך שנה ועושים שם עשרים יחידות דיור.

היו"ר א. שרון: אני תומך במה שאתם עושים שם.

מאיר שמיר: לדעתי נושא מחולה ב' הוא בעדיפות עליונה. שביתת הנשק של וייץ וסעדון - לא תחזיק מעמד (א. שרון: זה נכון)-. הכוונה לשלוש-בית בין שני פלגי הישוב במחולה). וזו עדיפות ראשונה - לפני כל ישוב קבע. הם גם לא יוותרו, כי אם ישאירו את מקום הקבע לאלה שמתפלגים ויצטרכו להישאר בקרוואנים - זה לא פתרון.

יוסי מרגלית: שוחחתי עם אנשי האזור, אינטרסנטים מאנשי מחולה.

היו"ר א. שרון: אלה שני פלגים.

יוסי מרגלית: אני מכיר זאת היטב ושאלתי מה לדעתם יק רה אם העדיפות שנקבע אנו תהיה לאלמוג ורועי. האם זה יראה להם?

והם אמרו, שלאלמוג - ישנה עדיפות.

ס. דרובלס: אלמוג זה מקום בו יש חברים שהם מהצבא הגיעו ישר לשם.

היו"ר א. שרון: לא דומה דבר לדבר. ישנה בעיה של שניגופים במחנה אחד עם יחסים שאני מעריך שהם על סף התפוצצות.

כאן כולם הינם בעלי-משפחות עם הרבה ילדים, ממש הרבה ילדים בישוב הזה.

יוסי מרגלית: אני יכול להודיע שנבחנה אפשרות להתחיל לעשות משהו.

היו"ר א. שרון: הם יושבים במקום כחמש שנים. אין שום דמיון בינם ובין אלמוג. אני בעד אלמוג, ואנחנו בעצמנו נתנו מכל אמצעי שהיה ברשותנו בעבר ואתה מכיר את יחסנו ותמיכתנו בישוב זה. אבל מדובר כאן באנשים בגיל עשרים עד עשרים ושתים, ולא במשפחות. להם אין עדיין ילדים. וזה בנוסף על כל-מיני מתנדבים ממשקים הבאים לשם. ועתה מקבצים הם רק את החברים. ישנו הבדל מכריע בענין זה ואיננני חושב שיש להם עדיפות בשום דבר על שלח, על שדמות מחולה. בשום פנים ואופן - לא. אני מבקש שתעבירו זאת ותתחילו לבנות שם.

נקודה אחרונה: נושא של עיבוד קרקע מעבר למערכת.

מדובר בעיבודים חקלאיים מעבר לגדר המערכת בבקעת הירדן. מוכרחים לומר זאת ומיתקה צודקת. זה לא הוגן ולפני שכותבים - מוכרחים לראות את השטח, והיינו חוסכים לה הרבה עבודה (פונה אל הקצרת). יש לנו בענין המערכת שלושה סוגי שטח, לפי דעתי: באזור גדר המערכת, באזור עצמו" החלק של המדרגה הנמוכה ביותר הנמצאת לאורך הירדן. הכל שם מתחת לפני הים והם שם. אבל אנ/אומר שהמדרגה התחתונה בגובה הירדן, קצת מעל הירדן - זה מה שקראים הזור.

רצועת השטח השניה: לעיבוד היא זו שנמצאת במדרגה גבוהה יותר ונקראת הרור. וזו מדרגה גבוהה מהראשונה, מדרגת הזור . ומבחינתנו היא נוצרה כשטח שנשמרו בו קרקעות על ידי העובדה, שגדר המערכת נבנתה במספר לא קטן של מקומות מערבה יותר ולא בגבול הזור, כך שבעצם השאירה שטחים בלתי-מעובדים, ואלה

התישבות. 8.3.81

היו"ר א .שרון:

שטחים גדולים מזרחית לגדר המערכת.

בנוסף לכך יש שטחים שנמצאים מערבית למערכת. אלה בעיקר שטחים שנוצרו כתוצאה מהזזת הגדר של המערכת, וטוב עשה הצבא שכאשר הוא הזיז את המערכת - הוא נתן להשאיר גם את הגדר הקודמת של המערכת. וזה משאיר שטחים מגודרים, בסטטוס מסוים של שטחים שמעבר למערכת.

בתוך השטחים האלה ישנם אלפי דונם קרקע, שצריךלעבדם. הם צריכים להיות מעובדים מנימוקים חקלאיים שהורים כמובן, וזה הדבר החשוב ביותר. ואפשר להתיחס לצורך לעבד שטחים אלה מסיבות בטחוניות, שלא יהיו שם שיחים וצמחי-בר, מקומות מחבוא ומסתור. אתה יכול למצוא מאה נימוקים מדוע צריך לעבד אותם כולם בטחוניים שהורים והשאלה - איך אפשר לעשות זאת.

מכל מיני סיבות - לא נראת לי עתה אפשרות שכל ישוב ייכנס לשם באופן עצמאי. הם אינם מסוגלים גם כולם - לדבר הזה וצריךלגשת לעבד את השטחים האלה באופן מרוכז.

מה עשינו עתה בנגב, כאשר רצינו להשתלט על שטחים גדולים, או למנוע השתלטות אחרים עליהם? - נתנו למועצה אזורית אשכול שטח קרקע גדול, לח ולסוכנות יחד והם נכנסו עתה לשטח. ירד גשם והם זרעו את כל השטח וזה בעיבוד מרוכז שלהם.

המחשבה שלנו , בעקבות סיור שערכנו שם, שצריך לעבד את השטחים האלה במרוכז וליצור עובדה של עיבודם המרוכז. אם נוח שזה יהיה גוף שהנח"ל מעורב בו או גוף כמו שחשבתי קודם, שהחטיבה להתישבות עם המועצות האזוריות - המועצה האזורית במקום או המועצות האזוריות במקום - דרומית וצפונית תעשיינה זאת, או במשולב,כל האפשרויות האלה גם יחד. אנירוצה שנקבל כאן החלטה, שאנו ממילים על החטיבה להתישבות - בתיאום עם צה"ל , מערכת-הבטחון, להביא לנו לישיבה הבאה הצעה של הגוף שיוכל לגשת לעבודה ולבצעה.

מתי וסרי (דן סתיו) האם זה בסדר? -

התישבות. 8.3.81

היו"ר א. שרון:

ואז - היינו ניגשים מיד לעיבוד שטחים אלה וזה פוטיף רזרבה של אלפי דונם קרקע. ומאחר שהבעיה באזור זה היום בעיקרה בעיית קרקע ולא מים - מוכרחים לפתור את הענין.

מ. דרובלס: מבחינתנו כל דונם שראוי לעיבוד - נמצא את הדרך ונתאם זאת יחד.

היו"ר א. שרון: אני רוצה לדון בזה עתה.

אל"מ ד. סתיו: זו התפרצות לדלת פתוחה.

היו"ר א. שרון: לפעמים היא פתוחה ואיש אינו לוחץ על הידית. ככה זה ואין ברירה. בדרך כלל אני עוקב אחרי החלטות אלה.

מ. דרובלס: נבדוק יחד - התחיבה עם צה"ל.

היו"ר א. שרון: יש לי חדשות בשבילך, סרי - בשבוע שקיימנו ישיבה שהיתה אפילו סוערת במקצת בקשר לזרוז העבודות עם הקהק"ל והמינהל ומערכת הבטחון והתחיבה להתישבות - זרוז עבודות בשומרון, אני יכול לדווח לחברי הועדה היום, שהתחילו לעבוד בשטח ובקדומים - אפילו על גבעה 510, עובדים והתחילו פורצים את הדרך שמקיפה את השטחים, לאלון-מורה והר-כביר. ריכזו את הציוד ליד שבי-שומרון ב' ואין מנוס ולמדנו זאת: כולנו עסוקים וכולנו לחוצים. אבל ברגע שאתה אוסף את כולם ומדבר עלהתישבות הענין, - למרות שכולם משוכנעים בחשיבותו ונותנים דחיפה - אזי הכל זז. עובדה שאתה בעצמה הצבעת על הדרך החדשה בנושא נילי וזה זז ועל כן - חשוב להתפרץ גם לדלת פתוחה.

ושוב, נגענו בכל הנקודות ואני רוצה לומר, אגב, שמבחינת ההודעה שעומדים להודיע, כדי שלא נודיע הודעות שלא צריך להודיע - על קרקעות לא צריך להודיע ועל תכנון ישובים נוספים בצפון הבקעה לא צריך להודיע. נודיע על הקמת שני מצפים נוספים בגליל, בסביבות התבור ושמענו בועדה דיווח על התקדמות העבודות בהתישבות החדשה בגליל ובשומרון ובידוה ובבקעת הירדן וחבל-עזה. תודה רבה.

הישיבה נעולה.

הת/18 שינוי הייעוד של המרכז האזורי חיספין אשר בדרום רמת הגולן ושל המרכז האזורי בחבל קיזיף

יו"ר הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, מציע לשנות את ייעודם של המרכז האזורי בחיספין אשר בדרום רמת הגולן ושל המרכז האזורי בחבל קיזיף - ליישובים קהילתיים במגמה לאפשר לאנשים רבים יותר להקלט ביישובים אלה.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה מ. דרובלס, י. מרגלית, ר. ויץ, א. בראון, מ. שמיר ואל"מ ד. סתו.

המשך הדיון נדחה.

הת/19 עיבוד קרקעות מעבר לגדר המערכת בבקעת הירדן

יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ומר מ. דרובלס.

מ ח ל י ט י ם להתחיל בעיבודים חקלאיים מרוכזים של קרקעות שמעבר לגדר המערכת בבקעת הירדן.

להטיל על החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית בתאום עם מערכת הבטחון וצה"ל - להביא בפני הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית הצעה בענין הגורם והשיטה - לביצוע החלטה זו.

הת/20 תכנית צפון הבקעה

יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה ר. ויץ ומ. דרובלס.

מ ח ל י ט י ם במגמה לחזק את האזור שבין מחולה לבין רכס המחרוק שנמצא דרומית לארגמן ושולט על ציר גשר אדם-שכם - להטיל על החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית להגיש תוך חודש ימים לועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית - תכנית לענין צפון הבקעה. התכנית תתבסס על התפיסה הכללית שהוצגה בנדון על-ידי יו"ר הועדה ונרשמה בפרוטוקול המילולי של ישיבת הועדה מהיום.

./הקמת

ה/ת21 הקמת שני מצפים נוספים בגליל

יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה א. תבין ומ. דרובלס.

מ ח ל י ט י ם בהמשך להחלטות הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, מס. ה/9 מיום י' בשבט התשל"ט (7.2.79) ומס. ה/21 מיום ג' באייר התשל"ט (30.4.79), להקים שני מצפים נוספים בגליל - האחד בהר דבורה, צפונית מערבית לדבוריה והשני בין קיבוץ בית קשת לבין הכפר עין-מאהל; וזאת בהתאם לקווי המדיניות המפורטים להלן שנקבעו על-ידי שר החקלאות בשנת ההתיישבות התשל"ח במסגרת צוות ההיגוי להתיישבות והוצגו לאחר שאושרו וסוכמו על-ידי השר - בפני הועדה להתיישבות באמצעות המנהל הכללי של המחלקה להתיישבות ואשר מצאו את ביטויין העקרוני בהחלטות הנ"ל:-

א. פריסת אוכלוסין בכל רחבי ארץ-ישראל.

ב. שמירה על אדמות הלאום; יצירת תשתית רחבה לצרכי התיישבות של הדורות הבאים ומניעת השחלטות בלתי חוקית על אדמות אלו.

ג. החזרת הנוכחות היהודית בפועל, בגליל, נוכח העובדה שיהודים הדירו רגליהם מחבל ארץ זה.

ד. מניעת הסכנה של קריאת הגליל משליטה ורבונות ישראל נוכח דלילות האוכלוסיה היהודית שם.

ה. תרומה לבטחון הארץ במסגרת ההגנה המרחבית.

ה/ת22 מחולה ב' ורועי - בניית קבע

יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה י. מרגלית, א. בראון, מ. דרובלס ומ. שמיר.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

מזכירות הממשלה

שמור

פרוטוקול
ישיבת הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית

כ"ה באדר א' התשמ"א - 1.3.80

נכחו : חבר הועדה - השר : א. שרון - יו"ר

נציג ההסתדרות הציונית : מ. דרובלס

נעדרו : חברי הועדה - השרים : י. אריאור, ש. ארליך, מ. בגין, ז. המר, י. כץ, ד. לוי, ח. לנדאו (חולה), מ. נסים, ג. פת

נציגי ההסתדרות הציונית : ר. ויץ, א. כץ, ע. לוינסקי, מ. ריבלין, י. פרידמן, פ. שנק, א. שנקר, א. תבין

ז. בר-יוסף	-	הסוכנות היהודית
א. בראון	-	לשכת שר החקלאות
א. דודאי	-	לשכת שר החקלאות
א. לנדאו	-	לשכת שר החקלאות
י. מרגלית	-	משרד הבינוי והשיכון
א. סנפירי	-	משרד האוצר
אל"מ ד. סתו	-	משרד הבטחון
א. עטיה	-	משרד התעשיה, המסחר והתיירות
מ. שמיר	-	מנהל מינהל מקרקעי ישראל
א. לישנסקי	-	מזכיר הועדה

סדר היום : הת/16 מצב התעשיה והמלאכה ביישובים החדשים ביהודה, שומרון, רמת-הגולן וחבל עזה - סקירת משרד התעשיה, המסחר והתיירות

הת/17 פריצת הדרכים ליישובים החדשים:-
שבי שומרון ב', יקיר ב', נילי, מעלה עמוס ובית גוברין

./מצב

בפרוטוקול זה 23 דפים.

התישבות. 1.3.81 י-ם.

הת/16. מצב התעשיה והמלאכה ביישובים החדשים ביהודה, שומרון, רמת-הגולן וחבל-עזה - סקירת משרד התעשיה, המסחר והתיירות

היו"ר השר א. שרון: נושא ראשון המופיע על סדר היום - מצב התעשיה ביישובים חדשים ביו"ש, רמת הגולן וחבל עזה.

נשמע סקירה של משרד התעשיה, מסחר ותיירות.

אלי עמיה: כדי לקבל תמונה אמתית על התעשיה מעבר לקו הירוק - עלינו לערוך הבחנה בין הפיתוח הכמותי, הפיסי ובין הצד האיכותי.

לא בכל האזורים או הישובים מדביק הפיתוח האיכותי את הצד הכמותי. בישובי הגולן, גוש-עציון, חלק מהישובים הקהילתיים - כמו עפרה - ישנה התפתחות נאה גם מהצד הכמותי - יחסית לצרכים ולאפשרויות של הישוב וגם מהצד האוכותי.- לעומת זאת, בישובים עירוניים כמו קצרין וקרית-ארבע ומעלה אפריים - יש עדיין פער. הפיתוח הפיסי של התשתית והמבנים רק מהר יותר ועל כן יש שם עדיין פוטנציאל, שאפשר לנצלו מבחינת התשתית והמבנים.

היו"ר א. שרון: סליחה. ניקח את קצרין לדוגמא: שם הייתי מגדיר זאת כפארק תעשייתי. זה דבר יפה בצורה בלתי-רגילה. אבל אנו מכירים את המצב בארץ-ישראל, שלא מתחיל שום פיתוח ללא יזמה ממשלתית. הבעיה לא רק לבנות מבנה-תעשיה, וגם בענין זה אגע אחר-כך - אלא לפי דעתי אין סיכוי לתת דחיפה ליזמים פרטיים - אלא אם הועבר לשם מפעל ממשלתי. כך נהגנו במשך עשרות בשנים. האם אין שם שום מפעל ממשלתי עד עתה?

אלי עמיה: דוגמא טובה ביותר - אזור מעלה אדומים. אנו עושים את הפיתוח בשני מישורים: 1. מרכזי תעשיה; 2. מצד שני - טיפול ביישובים בהם מפעלים בודדים בכל ישוב בנפרד. מדובר במפעלים קהילתיים לדוגמא. יש ביו"ש 4 מרכזי-תעשיה. חלקם קיימים וחלקם בתהליך הקמה או תכנון:

קרית ארבע, אם נתחיל מהדרום לצפון, קרית-ארבע, מישור אדומים, קרני-שומרון, שזה אזור תעשיה קטן, זמני - עד לפיתוח באריאל, ואזור תעשיה מעלה-אפריים.

התישבות. 1.3.81 י-ם.
א. עשיה:

בגולן - המרכז התעשייתי בקצרין, וחבל עזה - אזור תעשיה - ארז.
(אל אזור זה ישנה גישה שונה).

במושגים של תשתית פיסית - עד כה הוקמו מעבר לקו הירוק ביהודה ושומרון ואזור עזה ובגולן (ואיני כולל בזה את ימית) - כ-145,000 מטרים מרובעים של מבנים. מהם קרוב ל-8,000 ביהודה ושומרון והשאר - בערך 26,000 מטרים מרובעים ברמה ו-40,000 מטרים מרובעים באזור תעשיה ארז.

החלוקה של אותם 145,000 מטרים מבנים היא כזאת: שליש - על-ידי בניה עצמית של יזמים, שנעזרו במקורות ממשלתיים בהלוואות ומענקים, ואילו קרוב למאה אלף - בבניה ממשלתית, על ידי חברת "מבני-תעשיה" או החברה הכלכלית לירושלים.

שני הגושים הגדולים - מתוך אותם מאה וחמשים אלף מתרכזים כך שקרוב לחמשים אלף באזור תעשיה מישור אפריים וארבעים אלף באזור התעשיה ארז, שם רובו ככולו בניה פרטית של היזמים. בתוך אותם מאה ארבעים וחמשה אלף - כעשרים וששה אלף ברמת הגולן ומזה חצי בכרמיאל - שנים-עשר אלף.

היום יש לנו בכל הישובים במרכזי התעשיה מעבר לקו הירוק - כמאתיים מפעלי תעשיה ומלאכה. הרוב המוחלט הם מפעלים קטנים וחלק קטן בלבד, באזור מעלה אדומים, בקנה מידה גדול יותר.

החלוקה לפי האומדן - בין יהודים וערבים היא בערך כ-60% ליהודים ו-40% לערבים.

היו"ר א. שרון: מה פירוש 60% ליהודים?

א. עשיה: הכוונה היא - מבחינת התעסוקה.

היו"ר א. שרון: פרט לארז - הכל ליהודים.

א. עשיה: מה שמעלה את משקל היהודים לעומת הערבים - זה מפעל תע"ש הגדול. בארז הרוב הם ערבים, 800 עובדים, אבל המטרה של אזור זה היתה לחקים תעשיה להעסקת ערבים ועל כן כך זה פועל שם.

הפירוט הוא כזה: כ-200 מפעלים ישנם שם המעסיקים כ-2400 עובדים; קצת למעלה

התישבות. 1.3.81

א. עטיה:

מחצי יהודים ומתוך אלה - חלק נכבד - באזור תעשיה מעלה אדומים שם המספר מתקרב היום לאלף עובדים. באזור תעשיה ארז - מספר דומה של עובדים - כולם ערבים. השאר פזורים בגולן, שם יש 350 עובדים ובתוך זה כלול מפעל גדול של תעשיה אויריה בבני-יהודה המעסיק למעלה ממאה עובדים, ושאר המפעלים ממוצע המועסקים - כעשרה עובדים בכל מפעל. מגוון המפעלים רחב ומכל הסוגים. ישנו מפעל אחד גדול בין אלה המעסיק מספר גדול של עובדים ונמצא בתהליך של התרחבות רצינית ביותר ועובד בעיקר ליצוא.

בקרית ארבע - מפעלי רהיטים, חפצי-חן וענף הבניה.

מעלה אדומים משקף את הקשת הרחבה של התעשיה בארץ . בישובים קהילתיים יותר - כמו גוש-עציון , קדומים ואלון-מורה - שם יש מפעלים נקיים ומתוחכמים יותר - כמו שרותי מחשבים, פיתוח מכוני של מפעל טלפונים, זכרון עם חייגן אוטומטי, מפעלים לציוד רפואי, אלקטרוניקה, תכשיטים,בעוד שבאזורים העירוניים כמו קרית ארבע , מעלה אדומים - המפעלים פחות מתוחכמים.

לגבי הנמצא על הכוונת; אך לפני כן אסביר ואספר על רמת הגולן. אנו הולכים היום לפרוייקט גדול שם , באזור תעשיה קצרין - של בית אריזה וקירור בהשקעה של כשלושים מיליון שקל ואנו מקווים שבקיץ הקרוב (וזה נמצא בתהליך הקמה) כאשר זה יקום - בתוך שנה הוא יעסיק קרוב לארבעים עובדים בשיא העונה, וזו אומר שמונה חדשים בשנה וביתר ארבעת החדשים - עשרה עובדים. משכנו זאת לאזור תעשיה קצרין ואנו מקווים שזה יתן דחיפה לישוב הזה.

מה יש על הכוונת עתה - דברים שהם בביצוע: אנו מבצעים תשתית בקרני-שומרון - של ששים דונם ובקצרין - של עוד עשרים דונם, בשביל אותו בית-אריזה, (היו"ר א. שרון: וזה נמצא בשלבי-בניה שונים./ישנו בית אריזה לפרחים שהחל בעבודה ביום החמישי האחרון במהירות, והוא בתהליך בניה וביום ששי, בעת ביקור ראש-הממשלה - מצאנו את המקום עובד במלוא קצב האריזה. זו היתה יזמה פרטית, של אדם פרטי.)

א. עטיה: כן, זו יזמה פרטית של איש פרטי.

היו"ר א. שרון: אולי יש לכם איזה מפעל ממשלתי שאפשר להעמידו במקום - כפי שהיו עושים זאת פעם.

אורי בר-און: יש מפעלים המחכים כבר חדשים בתור כדי לעבוד שם, ולא מעמידים אותם.

א. ש טיה: להעמיד שם מפעל ממשלתי - זה אומר מפעל של משרד הבטחון, וזה מה שיש ללעשה, כי לאף משרד ממשלתי אין מפעלים בידיו. ויוסי היושב כאן ודאי יעיד על מאמצים במשרד הבטחון, כולל השר - לנסות להגיע לכך שנמשוך לשם מפעלים.

אורי בר-און: אתם בונים עם"מבני-תעשיה"בלבד?

א. עשיה: אנו בונים דרך שתי - חברות - חברת מבני-תעשיה בכל הארץ וחברת כלכלית לירושלים - אזור מעלה אדומים וירושלים.

אורי בר-און: יש אלינו פניות בענין זה כי אפשר להקים שם מפעלים תוך חדשיים.

א. עשיה: דרך בניה ממשלתית - צריכה לעבור הליכי מכרזים והיא כולה פועלת על ידי משרד המסחר והתעשיה. זו חברת-בת שלנו. אבל יש שיטה אחרת של בניה עצמית, כאשר היזם מקבל הקצאת קרקע וכך עשינו ועושים, עד כמה שאפשר וזה חוסך תקציבים. הוא משקיע הון עצמי שלו באזור פיתוח וזה אומר - בשיעור 25% והשאר - בצורת מענק והלוואות. הוא מקבל קרקע ותשתית ואינו מממן את התשתית. על כן, כאשר אמרתי שמתוך 145,000 מטרים,במעלה אדומים - עשרת אלפים נבנו בבניה עצמית וכנ"ל באזור, שם רק בניה עצמית נעשתה - לזו היתה הכוונה. מה יש בביצוע: בביצוע אנחנו נמצאים היום בשלבי בניה של ארבעים אלף מטרים - מהם שניים-עשר אלף- על ידי חטיבת ההתישבות של ההסתדרות הציונית. החלוקה כזאת: ארבעה-עשר אלף ברמת הגולן ועשרים ושש אלף - ביו"ש.

היו"ר א. שרון: בניות אלה כולן הן מתקציב ההתישבות, או שזה מתקציב רגיל של משרד התעשיה, מסחר ותיירות?

א. עשיה: זה תקציב פיתוח של משרד תמ"ת.

זאת, מלבד חטיבת-ההתישבות, שבונים שם שניים-עשר אלף מטרים בבניה שלהם; תשתית פלוס מבנים - זה בתקציב תמ"ת.

התישבות. 1.3.81

א. עסיה:

החלוקה: ארבעים אלף - בבניה מתחלקים כך: תשעת-אלפים - באזור תעשיה מישור-אדומים; שמונה אלפים - באריאל - שלושת אלפים מטר, בניה לא במרכז התעשייתי הגדול, אלא בתוך העיר עצמה, בכניסה לעיר. וחטיבת התישבות בונה כאחד עשר אלפי מטרים בשבעה-עשר ישובים ביו"ש.

ועוד בניה ישנה ברמת-הגולן, שם בונים כשמת אלפים מטרים לבית הקירור.

חטיבת ההתישבות מתכננת עוד שנים-עשר אלף מטרים בשנה הבאה, ואנו כמשרד - מתכננים עוד עשרים אלף מטרים.

מתוך עשרים אלף מטרים אלה - עשרת אלפים באריאל וקרני-שומרון השאר - מתפצל במקומות השונים. ואם מדברים על תשתית לשנה הבאה - מתכננים אנו תכנת-תשתית של קרוב לשל מאות דונם - ושוב: הדגש כאן הוא על אריאל, שם מתכננים תכשרה במסגרת התקציב של שנה זו, שיאושרו אז כמאה דונם.

פרוייקט לישובים: מבחינת יזמות - ישנם ישובים שיש רצון מצד היזמים ללכת אליהם וישנה נכונות ואפילו ישנו לחץ. אני מדבר על קרני-שומרון, אריאל ומקומות שטווח הגישה אליהם ממרכז הארץ אינו גדול במיוחד. יש קושי מיוחד במעלה-אפריים ובקצרין.

יש לנו עתה בבדיקה נוספת כשלושים תכניות של מפעלים למקומות שונים וההלוקה היא - עשרה במישור אדומים וכעשר עד חמש-עשרה בקשות לאריאל וקרני-שומרון ועשר בקשות למקומות שונים אחרים.

אני מדבר על בקשות קונקרטיות שהגישו תכנית מפורטת ולא על בקשות של התעניינות. לגבי אריאל - יש התעניינות גדולה מאד ולדעתי - באריאל , בתקציב מתאים - ניתן לתעש את האזור בזמן קצר יחסית. אם מדברים על אריאל - אבקש להעלות נקודה נוספת.

אחרי הרבה לבטים שנמשכו זמן - אושר לתעשיה ששה ודובר על ששה של כתשע-מאות דונם. אני שומע מאורי על כוונה לחצות אותו או אפילו לתת שליש מזה ברוטו

א. עטיה:

לתעשיה והיתר - להקצות להעלאת ישוב.

למדתי מהמחכננים שזו אפשרות יחידה כמעט להקצאת אזור תעשיה, עם תנאי טופוגרפיה נוחים מבחינת השיפועים.

נראה לנו שהאזור שאושר - אותם 900 דונם - אם רוצים לראות קצת רחוק יותר - לא צריכלגעת בזה למטרות אחרות ולהשאיר זאת לצרכי תעשיה בלבד. השנה ניגשים אנו לזה, ותכנית המתאר בעדיפות המינהל לבניה כפרית הוזמנה כבר ונוכל לגשת לעשייה.

אשר לשאר המקומות - מדובר על מבנים קטנים של 600 או עד 1500 מטרים . מדובר על אלקנה ומעלה אפרייים וקרני-שומרון ועל תקוע, קצריך ועוד. כל זה - בהתאם לצרכים - יישאר ברזרבה. כלומר - עשרת אלפים יילכו לאריאל וקרני-שומרון והשאר - בהתאם לצרכים. באריאל לא יהיה צורך להקים מבנים ליזמים, כי יהיו כאלה, בגלל התנאים הטובים של המקום. הם יבואו ויהיו מוכנים להקים זאת בבניה עצמית, פלוס הסיוע של הממשלה, המקובל בהתאם לחוק עידוד השקעות הון.

בניה ממשלתית: איני יודע מה ומי הכתובת ו אפשר לגלגל זאת ככדור ממשרד למשרד. אבל לדעתי הכתובת היא הממשלה עצמה.

<u>היו"ר א. שרון:</u> אתה מייצג משרד ממשלתי.

<u>א. עטיה:</u> זה משרד שאינו מחזיק בבעלותו מפעלים.

<u>היו"ר א. שרון:</u> אבל יש לו אפשרות לתת תמרוץ למפעלים, כדי לעבור לשם. איזו יזמה ננקטת על ידי משרד התמ"ת כדי לדרבן העברת מפעלים למקומות אלה? הרי עשו זאת כבר בעבר! העברנו מפעלים לדימונה וערד ותל-ירוחם. כל זה היה בנוי על תמרוץ לעבור למקומות אלה.

<u>א. עטיה:</u> פרט לתנאים הכספיים הטובים שהמשרד נותן - הוא נותן הרבה מעבר לזה שנותן הוא בישובים במקומות אחרים. כל הישובים האלה סופחו לאזור פיתוח א'+. זה כולל את אזור אלון מורה ופירושו שיזמים נדרשים לתת רק 25% מכלל ההשקעה. שאר 75% - זו תמיכה ממשלתית, הטבות ממשלתיות, ויותר מזה: בקצריך ומעלה

א.עשיה:

אפריים הוזלנו שכר דירה בעשרים אחוז מהשכר המקובל. איני רוצה שיתנו לזה פרסום, כדי שלא יקפצו אנשי קרית-שמונה, הישוב הסמוך, וממקומות אחרים וזה אפילו נמוך יותר מאזורי פיתוח בעלי עדיפות גבוהה ביותר בתחומי הקו הירוק. אין ספק שזה מסייע.

<u>היו"ר א. שרון:</u> מה מעכב אישור הקמת מבני-תעשיה. מה מעכב שבקרני-שומרון יעמדו עשרה מפעלים ולא מפעל בודד יחיד של בית האריזה לפרחים? מה מעכב שירוצו עם עשרה מפעלים כאלה?

<u>א. עשיה:</u> בקרני-שומרון ובאריאל - לא מעכב דבר. הבעיה איננה שם. שם יש מפעלים והם אושרו והם בתהליך תכנון והקמה. לא יהיו בעיות בקרני-שומרון ובאריאל, אלא במעלה אפרים, כי אם הכביש יסלל שם - התמונה כולה תשתנה. (חוצה שומרון). ואני חושב שבקצרין - עם הפעלת בית האריזה ובית הקירור - תינתן תנופה לאזור. יש תכניות שאושרו כבר ויש גם היסוסים מצד יזמים.

<u>היו"ר א. שרון:</u> התגברתם על בעיית החשמל בבית האריזה בקצרין?

<u>א. עשיה:</u> לא קיימת בעיית חשמל בקצרין.

<u>י. מרגלית:</u> הבעיה נפתרה - לדעתי.

<u>א. עשיה:</u> התקנו את הקו החדש כמעלה אדומים והוא יעביר 12 מגאוט חשמל מירושלים לשם.

אינני רואה את אריאל וקרני-שומרון כבעיה. כל אזור זה של 900 דונם - אני רוצה להמליץ שישאר מיועד לתעשיה.

<u>השר א. שרון:</u> לגבי אתר התעשיה באריאל - אני רוצה לקבוע: הממשלה קבעה להקים במקום זה ישוב. היא לא קבעה להקים אותו במקום אחר. אנ[illegible]כוכן אפילו לחזור אחורה שנים אחדות: מיקומה הראשון של אריאל נועד להיותבמקום הזה, שנקרא בזמנו חארס-עץ - על שם עץ בודד שנמצא שם. זה המיקום הראשון של אריאל. הבאתי מסמך בחתימת השרים גלילי, כיו"ר ועדת השרים להתישבות ופרס - כשר הבטחון ואוזן כשר החקלאות, כממונה על מינהל מקרקעי-ישראל, שנותן רשות לרכוש אלף דונם במקום זה. בעקבות זה עשינו נסיונות ורכשנו 180 דונם מול מקום זה - מעברו השני של הכביש.

א. שרון:

זו אותה רכישה שהסתבכה אחר-כך בבית המשפט בשכם.

לא במקרה גם בעבר וגם אני הצבעתי על מקום זה כמקום החשוב ביותר. ובענין זה קשה להתרשם מהמפה וצרילהיות בשטח כדי לראות זאת. זה רכס גבוה השולט על כל השטח הגבעי שנמצא בינו ובין כפר קאסם או אלקנה.

ועוד: המקום הזה נמצא בצומת או ליד צומת, שהיא אחת החשובות, שתהיה בעתיד צומת כביש חוצה-שומרון עו ציר חוצה שומרון המחבר אותו לציר קלקיליה-שכם. זו דרך חשובה ממדרגה ראשונה ויש לנו ענין שישב שם ישוב. על כן, אני מציע לא לנהל על זה שום ויכוח. יש על כך החלטת-ממשלה. אני מודע כאן שניגשים אנו כבר עתה לעבודה בשטח. זה אינו נוגע לאריאל כרגע. זה מקום שנקבע להקים בו ישוב. זה בתחום שטח אריאל אמנם, אבל זה שייך לנושא שבו פתרתי את בעיות הקרקע. עד שתגיע אריאל למקום - יחלפו הרבה שנים, וכדי שלא תהיה אי-הבנה - אנו ניגשים לעבוד בשטח, כי הממשלה קבעה שם ישוב ואין על כך ערעור עוד. זה עבר את כל הערעורים ורק לאחרונה - פעמיים בועדת שרים לעניני בטחון ופעמיים בישיבות ממשלה, ופעם בועדת חו"ב ופעם בועדה להתישבות. זה מעבר לששה סיבובים אלה, שהם לפחות אחרי ששה סיבובים אחרים - זה נקבע ואין אפשרות לעסוק בזה עוד. זה מקום שנועד לכך ולא כדאי היום, ארבעה חדשים לפני סוף יוני - להתחיל לטפל בזה; כאשרתחסר קרקע - נמצא אותה או נרכוש אותה להקמת מפעלי תעשיה חדשים.

ברכס זה עומד לקום ישוב ואנו נכנסים לעבודה שם. איני מתכוון לדון בזה עוד. זה נגמר.

י. מרגלית: האזור נקרא - אזור תעשיה של אריאל, אבל אינו אזור של אריאל. מאחר שכל השטח נקרא אזור אריאל - אזי גם זה נקרא כך, אבל זה פארק תעשייתי.

היו"ר א. שרון: טוב שהבהרת זאת, כי עתה מוכרחים לעבוד שם.

י. מרגלית: אני מסופק אם תקום שם תעשיה ועלינו לדעת את האמת.

היו"ר א. שרון: ראשית-כל - שיקום שם ישוב.

<u>מ. דרובלס:</u> שמענו שהוקם שטח של כמאה וחמשים אלף מטרים מרובעים לתעשיה והספר כשלעצמו - מכובד הוא. הבעיה היא, שזה אינו מחולק פרופורציונלית בין המקומות השונים וזקוקים אנו למאה וחמשים אלף מטרים לתעשיה במקומות אלה. על כן, בקרית-ארבע אין בעיות. שם יש מספיק שטח, תודה לאל. במעלה-אדומים - אין בעיות. אבל במקומות שם נחוץ לנו השטח הזה - הוא אינו קיים. יש לי להעיר כאן הערה: איננו יכולים לסמוך תמיד על יזמה פרטית, אם כי צריך וחייבים להכניס אותה לשם.- לאלקנה, אריאל וקרני-שומרון היא תלך. אבל איננו יכולים לסמוך רק עליה. התשתית הראשונית חייב להיות ציבורית. אם לא נבנה בתחילה תשתית ציבורית - לא נוכל לבנות שום דבר, כי בלי תשתית - לא תכניס לשם דבר. יזמה פרטית באה עם מפעלים גדולים ועלינו לתת תשובה לבעלי מלאכה קטנים שנענו לאתגר הממשלה ובאו למקומות חיוניים למדינה והם בעלי-מלאכה קטנים, שדרוש להסמעם שטח. ועל כן - צריך לשלב את שתי השיטות. בתחילה - אנו חייבים לבנות.משרד תמ"ת ואנו חייבים להקים מספר מסויים של מטרים לתעשיה, שיימסרו בהשכרה בכל מיני תנאים אחרים ליהודים. וליד אלה צריךלפתח תעשיה גדולה, מפוארת. אם לא נעשה זאת - לא נוכל לישב שם יהודים, ואת אלה שמעונינים אנו בהם. אני רוצה לציין שבחטיבה להתישבות אנו עושים זאת. הכנסנו לתקן - במידה ויש שם גן ילדים ובית-ספר - שיהיה שם גם מבנה אחד כזה שיהיה בתקן. ואז אחוז מסויים של יהודים יעבדו שם. אנו ממשלה אחת ומדינה אחת ואין סיבה שחטיבת ההתישבות, היונקת ומקבלת את התקציב מאותו מקור של משרדים אחרים - תנהג בצורה אחת, ואילו במשרדי הממשלה האחרים - ינהגו בצורה אחרת.

על כן, המינימום ההתחלתי בכל ישוב בהתאם לגודל ותנאים ותנאים ספציפיים במקום - מחייב היות בניה ציבורית כזאת שם.

"מבני-תעשיה": יש לי נסיון רב אתם והם בונים מבנים טובים ויפים. הגענו למסקנה, עם זאת שלא תמיד זה מתאים לנו והתחלנו לבנות בעצמנו. זה יותר מהיר וזול וגם יעיל יותר. יש מקום לבדוק, כלפי צורות אחרות, אם חייבים להמשיך בשיטות קונבנציונליות, כפי שהיה עד עתה, או שיש ממי ללמוד. אין לי ספק שאחר בדיקה מסתבר שהשיטה החדשה טובה יותר ויעילה יותר. כדאי שמשרדים אחרים יבדקו גם הם את עצמם.

<u>היו"ר א. שרון:</u> אני רוצה להעלות בעיה: הייתי בקדומים לפני יומיים אחדים.

התישבות. 1.3.81

א. שרון:

ישנו שם מפעל שנקרא "רצף השומרון" בבעלות איש יפאני וזה מפעל למחשבים. לראות שם את ילד ו של האיש היפאני הזה עומדים בשורה של תלמידי בי ת הספר של קדומים - זה סיפור בפני עצמו. זה אותו יפאני הטוען, שהוא שייך לכת הטוענת שהסמוראי שלה בה מהשומרון. עוד כמה יפאנים כאלה - היה דבר יוצא מן הכלל בשבילנו... אבליש להם עתה בעיה של צורך להעביר את המפעל ממקום זה למקום אחר, כי הם הזמינו מכונות חדישות ואינם יכולים להכניסן לתוך המבנה הקיים. עלינו לזכור שזה אחד המפעלים הרציניים ביותר העובדים שם. מה עושים במקרה כזה ואיך פותרים זאת מיידית? אולי צריךלהקים עוד מבנה או מבנה בגודל אחר. לכן, זו דוגמא אחת. השאלה מה עושים כדי שמפעל כזה לא ירד מהשטח שם? כי עד אשר מעלים מפעל כזה לשטח - זו קריעת ים-סוף. לכן - היכן הכתובת לענין הזה?

מ. דרובלס: הכתובת היא החטיבה. אבל אין לנו עכשיו תקציב. בנינו מה שבנינו ואנו ממנים אותו לאלון-מורה או שילה ונוה-צוף.

השר היו"ר א. שרון: אבקש, במקרה ספציפי זה - למצוא לזה את סכום הכסף הדרוש, כדי שהמפעל הזה במיוחד לא ירד משם, אלא יתפתח ויתבסס - והעיקר שלא ירד משם. צריך למחוא בין הסכומים המתגלגלים סכום שיאפשר למפעל להשאר במקום. הם זועקים לעזרה ואומרים שבאין-ברירה - ירדו לשפלת-החוף. זה יכול להיות על חשבון אלון-מורה ולא על חשבון שילה, שצריך לחזקה בתעשיה. אבל מוכרחים לתת לזה פתרון, כי בשילה מדברים על תעשיה שתבוא והיא תבוא, אני בטוח בזה. ובאלון-מורה - על תעשיה קיימת כבר במקום. וכאן מדברים על מי שנמצא כבר בשטח ומוכרחים למצוא לו פתרון מיידי. בזה סיימתי בנושא זה.

בנושא אלקנה ב' - זה לא ענין של איזו התחשבות. זה פשוט מצב, שאין בו מקום אחר לישוב, העונה על צרכים אלה. ואת תסתכל במפה - יתברר לך שיש בו כל האפשרויות.

י. מרגלית: אני מכיר את המפה. אני רוצה רק לומר לך, שבנושא זה יש כמה דעות מקצועיות חסבורות, בניגוד לדעת אורי, עם חמשה חבריו שעלו על הגבעה, ואמרו שכאן הם מקימים ישוב.

<u>אורי בר-און:</u> מקרה מעלה אדומים - מי שאינו זכר איך נלחמנו על הקמת מעלה-אדומים לא במקום שהקימו אותו, אלא על הרמה למעלה והסבירו לנו איך יתכן שכל התעשיה והמפעלים יהיו ממערב לישוב, כשישוב במזרח? כל העשן יגיע לישוב - כך אמרו לנו. ועכשיו עומדים לעשות זאת, בדיוק כך - כאשר הישוב יקום במזרח והתעשיה במערב.

היום יש שם 300 דונם מוכנים לעבודה - שטחים, ומתי נגמור אותם? אם נרצה תעשיה יותר מלוכלכת - יש עוד אלף דונם שלמים ומדוע צריך להרחיק את הישוב? אזור שני של תעשיה קרוב יותר לאריאל ונכנס כבר עם כביש נוסף לאריאל. מה ההתעקשות הזאת?! בנובמבר הודענו זאת סופית, עם הבג"ץ וכל מה שהיה עם ישוב זה.מה קורה כאן?!

<u>היו"ר א. שרון:</u> סיכמנו וזה מסוכם וצריך לגשת לעבודה שם ובאותם 300 דונם - יקימו אזור תעשיה.

<u>מ. דרובלס:</u> יש לנו שם תכניות ויש לנו בעלי-מקצוע ואבקש, שאם אפשר - זה יתואם מבחינת המקצוע עם החטיבה. עד עתה דבר זה לא תואם.

<u>אל"מ ד. סתיו:</u> נכנסים כאן לעימות מיותר. יש כאן פתרון לכל. אני מציע שיפגשו המתכננים וזאת אפשר לעשות תוך שלושה ימים. יפגשו מתכננים של חטיבת ההתישבות ומתכננים של "בניה כפרית ותעשיה" ואני בטוח שלא יהיו שם בעיות.

<u>היו"ר א. שרון:</u> מה שמסומן כחארס-עץ עלהמפה - זה מקום שייקרא יקיר ב' ואת כל שאר הדבריים שיתוכננו, בהתאם לקביעה זו יתכננו, כי זו היתה החלטת-הממשלה. אני מכיר את המקום וזה בדיוק המקום לישוב ואת השאר יתכננו בהתאם לנושא זה.

<u>מר סנפירי:</u> 75% ממומנים כאן מתקציב המטה והתעשיה ו-25% על ידי החטיבה להתישבות - של תעשיה בישובים והכוונה לכל הישובים שמוחזקים על ידי תעשיה להתישבות וזה אומר שתקציב מיוחד נוצר מכל ההוצאות הקשורות למבני תעשיה. זה אומר מבנים ומכונות וחמרים וזה קשור בכל.

א. עפיה: גם הציוד נהנה מהלוואות: 40% הלוואה ו-30% מענק.

מר סנפירי: והיתרה ניתנת על-ידי החטיבה להחישבות.

היו"ר א. שרון: אני רוצה לסכם. אני בהחלט לא מרוצה מדבר אחד, שהממשלה אינה נוקטת ביזמתה בצעדים מספיקים, כדי להמריץ תעשיינים לעבור לאזורים אלה, בהם חיוני להקים תעשיה מהר ככל שרק ניתן. וזה צריך אני להוסיף, שאם יש לממשלה וזה דבר שייעשה גם למען הבטחון - אם סדנאות או מפעלי תעשיה צבאית - כל נושא כזה - שניתן להעבירו לאזורים אלה - צריך לעשות זאת.
מוכרחים לעשות זאת ומעולם לא הצלחנו לתת בארץ תנופה של ממש בלי שקדמה ליזמה הפרטית - יזמה ממלכתית.

היו"ר א. שרון: הנושא הבא הוא - מעמד המרכז האזורי בחבל קטיף. רצינו להעביר זאת ממצב של מרכז אזורי למצב אחר.

מ. דרובלס: היום הושבנו שם במקום המרכז האזורי - האחזות.

אורי בר-און: אמרנו שהישובים שם זקוקים היום לכל-מיני בעלי-מקצוע, למנהלי בית-אריזה ומורים ועוד ולכן, צריך לזרז את נושא הקמת המרכז האזורי . המיקום בזמנו היה אזור הנח"ל, היכן שיושב שם הנח"ל.

יוסי מרגלית: ישנה בעיה של מעמד, אך אני סבור שלא זו הבעיה שם עתה, יש ועדה למרכזים בין-כפריים ונקבע בזמנו, שמרכז זה יהיה בלתי-מאוכלס.לאור המיוחדות של גוש קטיף - סוכם שהמרכז האזורי בקטיף יהיה מאוכלס ומה הבעיה כאן? -

היו"ר א. שרון: הנושא הזה יעלה בישיבה הבאה. יש כאן בעיה ואין לי כאן חומר מספיק ואורי לא היה אתי בישיבה זו,

התישבות. 1.3.81

היו"ר א. שרון:

והבעיה היא ממדרגה ראשונה ואני אעלה זאת בישיבה הבאה, כאשר יהיה החומר כאן.

היו"ר א. שרון: לנושא חיספין ברמת הגולן:

מ. דרובלס: היום חיספין זה מרכז אזורי ברמת הגולן ומבחינתנו הוא מתפקד.

היו"ר א. שרון: איננני מוצא חומר לנושא זה כאן ועל כן לא נדון בו עתה, אלא בשבוע הבא.

הת/17. פריצת הדרכים ליישובים החדשים: -
שבי שומרון ב', יקיר ב', נילי, מעלה עמוס וביתר-גוברין

מ. דרובלס: לפני כחודש ימים - הועדה הנכבדה הזאת, בהמשך ל החלטות הממשלה - אישרה הקמת מספר ישובים בשומרון וביהודה. התארגנו להקים את הישובים האלה, לפי החלטת הועדה, ולצערי הרב - אנו נתקלים במספר בעיות, שהייתי קורא להן פורמליות, טכניות, שעד היום לא נפתרו. למשל: הישובים שיש להם בעיות, שאיננו יכולים להתחיל בעבודה בהם, אם כי תקציבית הענין מצא פתרונו, לפחות על חשבון הנקודה שצריכה היתה להיות שם, - הישוב שבי-שומרון ב'. כפי שנמסר להם, ואיני יכול לאשר זאת במאת-אחוז - רק ביום חמישי האחרון - חולקו ההכרזות למוכמרים.

היו"ר א. שרון: האם התכנון מבוצע בינתיים?

מ. דרובלס: במשרד יכולים לתכנן. במשרד זה גמור ומוכנים לעלות על השטח. אבל המצב כזה, שרק עכשיו חולקו ההכרזות. צריך לחכות 21 יום עד שיהיו עררים ואין אפשרות לגשת לדרך ובשבי-שומרון תוואי הדרך קשה ביותר וביקשנו לקבל אישור להרחבת דרכים, אבל איננו יכולים לעלות עם כלים על השטח, וזה יתנקס בנו בעתיד, מאוחר יותר, כי לא נוכל להקים את הישוב בזמן.

לכן, אבקש מהועדה החלטה ופניה לכל הגורמים הנוגעים בדבר - להחיש ולחת מלוא העזרה לגמירת כל הפורמליות במקומות.

התישבות. 1.3.81

מ. דרובלס:

הבעיה העיקרית שלנו היא הדרכים. זה יכול להוות עיכוב. הקמת המבנים עצמם - זו בעיה של חמשים או ארבעים דונם ועל זה נתגבר. אבל הדרך יכולה לגזול מאתנו חדשים וחבל על כל המאמץ ולכן צריך לבקש ולקבל אישור ואם בית המשפט יחליט על דבר אחר - יש לנו בכל מקרה שטח אלטרנטיבי של הזזה של התוואי וברוב המקרים - זו הרחבת הדרכים ולא יכול להיות, שעל סמך ערר שמגיש מישהו או מספר עררים שמוגשים - שתעוכב עבודתנו, שהיא למטרות ציבור.

אבקש לקבל התלטה לפנות לגורמים השונים - שיגישו לנו את מלוא העזרה.

<u>היו"ר א. שרון</u>: מה הכרזנו ומה עדיין צריך להכריז ולא הכרזנו?

<u>אל"מ ד. סתיו</u>: אני מקווה שברור לכולנו מה ההבדל בין הקצאה והכרזה. אשר להכרזות - אחרי ששבי-שומרון ב' הוכרזה - אנו כולנו הכרזנו, מלבד ישובים שעדיין לא הוחלט עליהם - כמו מצפה-לכיש.

<u>היו"ר א. שרון</u>: ליד דורה?

<u>אל"מ ד. סתיו</u>: כן.

<u>היו"ר א. שרון</u>: זה לא ישוב חדש.

<u>אל"מ ד. סתיו</u>: הכוונה לכל הישובים שיש עליהם הכרזות.

המשך הישיבה - ל. דרוקר.

(עד כאן רשמה מ.י. מכאן ל.ד.)

אל"מ ד. סתיו: כל הישובים שיש עליהם הכרזות.
אני פשוט רוצה שמהבקשה שתצא
קריאה לתת את כל הסיוע וכו', משתמע שעד עכשיו כאילו יש
מי שלא נותן את כל הסיוע.

מר מ. דרובלס: סרי, מתוך 6 ישובים שעליהם החלטנו,
רק באחד אנו יכולים להתחיל
לעבוד וב-5 לא יכולים להתחיל לעבוד.

אל"מ ד. סתיו: משום שלא בכולם נגמרו תהליכי
ההכרזה.

מר מ. דרובלס: סליחה, אם לפני חודש וחצי החליטה
הועדה הזו....

אל"מ ד. סתיו: לצערי הרב יש כמה דברים טכניים,
יש ענינים של מדידות וסימון...

השר א. שרון: סרי, בוא ניקח דבר, דבר - במעון
ובורמל אין בעיה, שם עובדים על
הדרכים במלוא קצב הפריצה והכל שם מעבד לזה.

אל"מ ד. סתיו: כן, כולל גם העשיה.

השר א. שרון: מה קורה במעלה עמוס (תקוע ב')?

אל"מ ד. סתיו: היתה הכרזה וזה נגמר. היום היה סיור כדי להסדיר את הנושא עם חיל-האוויר.

השר א. שרון : אפשר להתחיל לעבוד שם?

אל"מ ד. סתיו: עוד לא, נשמע מה שהיה היום בסיור.

מר מ. דרובלס: אומרים לנו - עוד שבוע, עוד 10 ימים, עוד לא. האינפורמציה מהיום אומרת שעוד לא.

אל"מ ד. סתיו : אם רוצים להתחיל לעבוד לא בדיוק באתר המבוקש, כלומר, על הר קסן עצמו, אלא בשוליים, אפשר להתחיל לעבוד.

מר מ. דרובלס : צריך יהיה להתרחק 1 ק"מ משם.

אל"מ ד. סתיו : בסדר.

השר א. שרון : מה המצב במצפה גוברין?

אל"מ ד. סתיו: היו 104 ערערים על השטח וזה צריך להסתיים.

מר מ. דרובלס : אבל על הדרך, בלי קשר לזה...

השר א. שרון : מה מפריע לפרוץ שם דרך?

מר מ. דרובלס : יש דרך, צריך לעשות שם רק הרחבה.
אנו עולים בינתיים על התוואי הקיים.

מר א. בראון : אפשר לפרוץ דרכים בכל המקומות.
גם בנושא הערערים, מכל הבדיקות
שלי לפחות, מתברר כי איש עוד לא יודע מה הערעריים?

מר מ. דרובלס : אלו לא אנשים שמערערים. יש משרד
מיוחד לערעריים. הם פתחו משרד
מיוחד. אותם שמות חוזרים כל הזמן.

השר א. שרון : הבעיה היא סדי שאנחנו נבזבז את
הזמן ובסוף לא יהיה ישוב שם.
מה מפריע לפתוח דרך למקום, חדי זה יער בבעלות ממשלתית.

אל"מ ד. סתיו : הלא מצפה גוברין זה לא על היער.

השר א. שרון : אז ליד היער. יצטרכו אז יהיה
ביער. לא חשוב, יש שם מקום.

מר מ. דרובלס : אנו רוצים ללכת לפקניק ביער, תן
לי לעבוד על דרך בשביל פקניקים.
היער הוא יער ממשלתי.

אל"מ ד. סתיו : אתם יודעים מה, אותי שכנעתם. יש
גם יועצים משפטיים.

מר א. בראון : הבעיה היא לא זו, סרי, אתה צריך לתת הוראה שיאשרו לנו את הדרכים. מה איכפת לכם מה אנו עושים בדרכים האלה? לא צריך בשביל זה יועצים משפטיים. דרך אפשר לקבל ביום, אין בעיה. הבעיה היא שהם הכמים יותר מכולנו, הם אומרים - רגע, ואם זה לא יתאים לכם אח"כ? אז אנו אומרים - אז זה לא יתאים בדיוק, אז נזוז 200 מטר, מה הבעיה? סרי צריך לתת הוראה לכך, זה הכל, הוא האיש. הוא האיש שנותן את ההוראות לממשל מטעם משרד הבטחון. אנחנו רוצים עכשיו דרכים, לא רוצים ישובים.

מר מ. דרובלס : דיברתי עם פואד והוא אמר לי שזו פליאה. דיברתי עם מוטקה והוא אמר שזה בסדר, אבל בינתיים זה איננו. שבי-שומרון, נילי, יקיר ב', תקוע ב', מצפה-גוברין - יש בעיות.

חשר א. שרון : מהי הכתובת?

אל"מ ד. סתיו: בלי כל ספק, לגבי הדרכים, מי שמאשר את הפקעת הדרכים זה סגן שר הבטחון. מבחינה זו אני מקבל שזה בסדר מבחינתו.

חשר א. שרון : מה שאני מבקש סרי - הימים חולפים, שבוע אחרי שבוע, חודש אחרי חודש. אתה צריך להבין, בסופו של דבר, עד טוף יוני, במקומות האלה צריכים להיות המבנים. אני מבקש לאפשר לפרוץ את הדרכים ללא קשר לסיום בדיקת העוערים באשר למקומות הישוב עצמם. יצטרכו להזיז 200 מטר, יזיזו 200 מטר. יש לאפשר את פריצה הדרכים.

אל תמשכו, העיקוב הוא הדרכים. מה איכפת לך שתחיה שם דרך.
זה מה שאני רוצה. זהו.

<u>אל"מ ד. סתיו:</u> מה שאני ניסיתי להסביר, אם נפקיע דרך למקום שהוא לא מקום ואתה תקבל בג"צ על זה, אז באמת תהיה תקוע, לא עם הדרך הזו בלבד, אלא גם עם 200 מטר על-יד זה ו-200 מטר שמאלה למשך חצי שנה. זה מה שאני רוצה להסביר לך.

<u>מר א. בראון :</u> עוד לא חיה לנו, אף פעם, בג"צ על דרך. אף פעם אחת.

<u>מר מ. דרובלס :</u> סרי, אם נחכה לבג"צ זה יקח 3 חדשים ולא נוכל להקים שום דבר. אני לא יכול לחכות. יש התלטות, צריך לבצע אותם.

<u>אל"מ ד. סתיו :</u> בגילי, במצפה גוברין, בשבי שומרון ב'....

<u>מר מ. דרובלס :</u> ביקיר ב'.

<u>אל"מ ד. סתיו :</u> ביקיר ב' אין בעיות..

<u>מר מ. דרובלס :</u> למה, לא קיבלנו את האישור לעבוד שם על הדרך.

אל"מ ד. סתיו : אז זה ענין של יום-יומיים. קיבלנו את הדרישה לפני שבוע.

מר מ. דרובלס : כל יום אני מבקש את האישור ולא מקבל, גם לא לגבי יקיר ב'.

השר א. שרון : מה שאני מבקש, פשוט, זה לאפשר לפרוץ את הדרכים למקומות. עד היום לא התעוררה בעיה בקשר לדרכים.

ביום א' הבא, לכשנשב שוב, אני רוצה לקבל דיווח באיזה מקום אפשר להתחיל לעבוד על הדרכים. חבל על כל יום בנושא הזה. צריך לרכז פה הרבה מאוד ציוד. צריך לרכז פה הרבה מאוד עבודות של פיצוצים. מוכרחים לדרז את הענין הזה, לא למשוך את זה יותר. זה בנושא ההכרזות והדרכים.

מה המצב במכמש, אפשר לגשת לעבודה?

אל"מ ד. סתיו: כן.

השר א. שרון : אין בעיה.

אל"מ ד. סתיו : כבר שבועות על שבועות אפשר לגשת לעבודה.

השר א. שרון : מה בקשר למה שקראנו - מצפה לכישוף - מה הבעיה שם?

אל"מ ד. סתיו: עדיין אין חוות דעת של משרד המשפטים.

השר א. שרון : הם בודקים את זה?

אל"מ ד. סתיו: כן.

השר א. שרון : כי הרי ברור שזה היה מוצב ירדני. אין ספק בנושא זה. זו קרקע מרשית, מהטרשיות ביותר שישנן. אני מבקש לזרז את הנושא הזה.

טוב, אני חושב שאלו היו נושאים שרציתי להעלות. אם אין בעיות נוספות אני מודה לכם.

מה עם הר-מנוח, הר מנוח חוכרז?

אל"מ ד. סתיו: כן.

השר א. שרון: האם סומן שם משהו.

אל"מ ד. סתיו : היו בעיות עם הסימונים.

השר א. שרון : טוב, תודה.

הת/16 מצב התעשיה והמלאכה ביישובים החדשים ביהודה, שומרון, רמת הגולן וחבל עזה - סקירת משרד התעשיה, המסחר והתיירות

יו"ר הועדה פותח.

נציג משרד התעשיה, המסחר והתיירות סוקר את מצב התעשיה והמלאכה ביישובים החדשים ביהודה, שומרון, רמת הגולן וחבל עזה.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ח"כ א. עטיה, א. בראון, י. מרגלית, מ. דרובלס, ד. סתו וא. סנפירי.

הת/17 פריצת הדרכים ליישובים החדשים:- שבי שומרון ב', יקיר ב', נילי, מעלה עמוס ובית גוברין

ראש החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ח"כ ד. סתו, מ. דרובלס וא. בראון.

מ ח ל י ט י ם משרד הבטחון ידאג לזירוז הליכי האישור לפריצת הדרכים ליישובים:- שבי שומרון ב', יקיר ב', נילי, מעלה עמוס ובית גוברין; והוא יעשה כן בהקדם וברוח הדברים שמצאו ביטוי בעת הדיון בנושא, בישיבת הועדת להתיישבות - מהיום.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

מזכירות הממשלה

שמור

פרוטוקול
ישיבת הועדה להתישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית

ד' באדר א' התשמ"א - 8.2.81

נכחו : חברי הועדה - השרים : א. שרון - יו"ר, ד. לוי

נציגי ההסתדרות הציונית : מ. דרובלס, ר. ויץ

נעדרו : חברי הועדה - השרים : י. ארידור, ש. ארליך, ז. המר,
י. כץ, ח. לנדאו (חולה), מ. נסים
ג. פת

נציגי ההסתדרות הציונית : א. כץ, ע. לוינסקי, מ. ריבלין,
י. פרידמן, פ. שנק, א. שנקר, א. תבין.

א. בראון	-	לשכת שר החקלאות
א. דודאי	-	לשכת שר החקלאות
י. טוביה	-	מנכ"ל חברת "מקורות"
ד. יוגב	-	משרד החקלאות
י. מרגלית	-	משרד הבינוי והשיכון
א. סנפירי	-	משרד האוצר
אל"מ ד. סתו	-	משרד הבטחון
א. עטיה	-	משרד התעשיה, המסחר והתיירות
ש. קנטור	-	חברת "מקורות"
מ. שמיר	-	מנהל מינהל מקרקעי ישראל
א. לישנסקי	-	מזכיר הועדה

סדר היום : הת/12 סקירה בנושא המים ביישובים החדשים ביהודה, שומרון, רמת הגולן וחבל עזה

הת/13 קצב הבניה ביישובים החדשים ביהודה, שומרון, רמת-הגולן וחבל עזה - סקירתו של שר הבינוי והשיכון

הת/14 התיישבות ברמת הגולן:- מיקומו של הגרעין של התאחדות האיכרים

הת/15 מרכז במודיעין לתנועת מכבי העולמית

./סקירה

בפרוטוקול זה 46 דפים.

רשמה: סיתקה יפה.

הת/12 סקירה בנושא המים ביישובים החדשים
ביהודה, שומרון, רמת-הגולן וחבל עזה

<u>היו"ר השר א. שרון:</u> אני פותח את הישיבה. כפי שהודעתי בישיבה הקודמת, לפני עשרה ימים, - בחדשים הקרובים תתקיימנה ישיבות ועדת השרים לענייני התישבות או הועדה המשותפת - הבין-סוסדית להתישבות - אחתלשבוע ביום א' והסגמה היא לקיים אותה בשעה 2, או בשעה 4, אבל בכל יום ראשון - כדי שנוכל לעסוד סקרוב על הסשך קצב ההתישבות.

נתחיל היום בסעיפי דיווח והייתי רוצה לפתוח בדיווח בנושא המים. נסצאים כאן אתנו אנשי "סקורות" - נציגות המים, ומנכ"ל "סקורות" - יעקב טוביה, ונסצא אתנו כאן שסואל קנסור - סמנכל ראשי, ונסצא אתנו כאן דוד יוגב סנציגות המים. בבקשה.

<u>יעקב טוביה:</u> ישנה תכנית, שהגשנו לשר, הסראה על הסועדים בהם רוצים אנו להגיע לאספקת מים לאלון סורה, לקרני-שומרון, לאריאל - סהקידוח החדש, לדותן, לחפוח, ליתיר, לשילה, לחקוע, לריחן - ותוספת לנוה-צוף. הכוונה היא לתת גם לנעילין ובימים האחרונים הכינונו גם תכנית ללבונה.

ישנה תכנית ספורסת של לוח-זסנים ואם סבקשים שנפרס - בבקשה.

<u>היו"ר א. שרון:</u> הייתי רוצה לגעת גם בנושא מים ביישובים שבחבל עזה, ומלים אחדות על עבודות המים שלנו ברמת הגולן.

<u>יעקב טוביה:</u> ברמת הגולן יש לנו בתכנית זו שני קידוחים: האחד - בקליעה 1, וקידוח אחד בקליעה 2, בבקעת הירדן יש לנו גם כן שתי נקודות קידוח - בגתית וקידוח

י. טוביה:

לסים סליחים באזור ארגמן. כן יש לנו בנושא של חבל עזה - זהו הנקב החופי ליד הים, שאוסף סים רדודים שנסצאים ליד הים כדי לספק סים לישובי חבל-עזה החדשים - שעומדים להיות סוקסים.

<u>היו"ר א. שרון:</u> אני רוצה לציין כאן שהנחיתי את נציבות הסים וסקורות, לפני כסה חדשים - לעשות סאסץ ובסוך השנה הנוכחית לקשר את כל הישובים עם סקורות הסים; ובסידה רבה, ככל שרק ניתן - לאפשר עצסאות לישובים באספקת-סים. והייתי רוצה שייאסרו כאן כסה סלים, ביתר הרחבה, בנושא זה - הכן אנו עוסדים בכלל בנושא סים ברסת-הגולן. אולי דוד יוגב יגע בזה. וכן - ברצועת-עזה, שם כי שם הבעיה פשוטה יותר. בכל אופן - כדאי לנגוע בזה בכסה סלים. הייתי רוצה לשסוע כאן על התפתחות הקו שהחלטנו עליו - סובל, כנרת, בקעת-הירדן - היכן אנו עוסדים בנושא זה. אחר-כך - יתנתן סקירה שעליה שבנו פעם נוספת בפגישתנו ביום ששי בסשרדי, באשר לישובים ביו"ש ובקעת-הירדן שיעקב טוביה החל עתה להזכירם.

<u>דוד יוגב:</u> בישובים ברסת הגולן עשינו בסשך שלוש השנים האחרונות פעולות ענק. הן התבססו לסעשה על כסה דברים: רסת הגולן היה בה שינוי תכניתי: בסקום לשאוב סים סלסטה - פיתחנו סקורות סים ברסה משסעותית/והגענו לסצב, שהסים אינם סהווים, סלבד נקודות בודדות - סגבלה לחקלאות. עשינו את סספל עין-צייד להשקעת אבוקדו עם אפשרות להתחבר לסעלה בשנות בצורת, בסקומות שלא היו בשליסתנו בירסוק. היום הסצב כזה, שכל הישובים הגיעו כסעט כולם לסצב של עצסאות כלכלית כתוצאה סהאפשרות לגדל סידית כותנה בכסויות גדולות.

<u>היו"ר א. שרון:</u> תאסר סלה על הסספל הזה, שעתה השלסנו אותו.

דוד יובב: מפעל עין- צ'ייד - הוא עולה מסבוא-חסה לאזור ברמת הגולן ומתחבר לאמצע השטח שם. (אין כאן מפות וקשה להראות זאת).

היו"ר א. שרון: א. אבקש בפעם הבאה שתבואו עם מפות; זה מפעל שאנו שהחלטנו עליו לפני שלוש שנים. החלטנו אז לשאוב מים מאזור אל-חסה ולהעלות אותם לרמת-הגולן. זה מבצע גדול מאד, שנתן אפשרות לפתח שטחי-מטעים רחבים, בעיקר שטחי אבוקדו, בדרום-רמת-הגולן. כמובן שזה נתן גם אפשרות, כאשר מפעל זה יגיע לתפוקה מלאה, ואנו מקווים שיהיה אז בתפוקה של 1500 מ"ק מים לשעה והיום עומדים אנו ביכולת של ציור לאלף ויכולת שאיבה של חמש-מאות. אבל המגמה להגיע ל-1500 ותהיה לנו אפשרות לשאוב ולסייע גם במילוי מאגרים, בנוסף לדרך מילוי המאגרים שבניגו בשלש השנים האחרונות וכפי שציין כאן דוד - הייתי מגדיר זאת כמבצע-אדירים.

זה מעניין מאד, והייתי שמיע לפי שיזדמן לרמת-הגולן, שיתכל קצת על נושא זה, כי היום רואים את רשת-המאגרים מלאת-מים וזו מערכת מיוחדת שהוקמה, רשת-מאגרים - אחד אחר השני, והיא שינתה לחלוטין לדעתי, את יכולת ההשקייה שלנו ברמת-הגולן.

דוד יובב: אנו נמצאים עתה שם במצב כזה, שמלבד דברים על-יד הכינרת, או דברים שוליים - למעשה את המסגרת היסודית השלמנו ומתקדמים אנו עתה עם קצב האכלוס.

שמואל קנטור: אני רוצה להוסיף לגבי רמת-הגולן: הצלחנו בכמה מקומות, עם בסיס להמשך,

ש. קנטור:

ליצירת מים מקומיים להתישבות הקיימת. כלומר - אם ישובים היו תלויים עד עתה בהובלת מים מרחקים - הצלחנו להוכיח בשנה האחרונה אפשרות של קדיחה והוצאת מים מהבזלת ועל בסיס זה - הקידוחים הנוספים המוצעים בשנה זו. זאת אומרת, שאנו הולכים למעשה היום בשלושה כיוונים חשובים, שאדגיש אותם.

1. מקורות מים מקומיים לבסס את הישוב על מקור-מים בתור עצמו, שיהיה בלתי-תלוי; 2. מי שפונות; כפי שהשר תאר כאן;

3. בהמשך לדברי דוד יוגב - אנו הולכים בכיוון של הפיכת רמת-הגולן למערכת כמעט אינטגרלית אחת עם עזרה הדדית מאזור לאזור. וזה הופך את הגולן לגוש מבוסס באופן עצמאי לבטון, אם תרצו מפות וחומר - נוכל לשלוח לכל חברי הועדה.

<u>דוד יוגב:</u> דבר חשוב נוסף: המים היום ברמת-הגולן בשנים של לא-בצורת - הם הזולים מכל מקור אחר. הם עולים 2-3 לירות לדרומהרמת פחות . וזה שבעים אחוז מהמים, וזה בניגוד למאה אחוז של עשרים לירות שהיה אילו היו ממקור אחר.

בקעת-הירדן: המעולה הגדולה ביותר בבקעת-הירדן היא הקדיחה. כל התכניות עד שנת 1985 - אם כל התכניות לאכלוס יתאמתו - ויבואו לשם אנשים - הרי שהמים מחכים להם שם. באזור הגדול - בקעות - עד סוף פצאל, נואסה - נמצאים אנו במצב, שיש כאן למעשה מפעל מים אחד, המתחיל מבקעות דרך חמרה למטה - לפצאל עד נואסה. (<u>היו"ר א. שרון</u>: נואסה - על-יד יריחו, מצפון-מזרח לה). יש שם פי שלוש מכמות המים שהיתהבמפעל אזור פצאל. ושוב - הקידוחים האלה לא עובדים עליהם - כי אין שם אכלוס ממש. על כל פנים - בתשתית יש כמות מים כפי שהיה בתחזית הראשונה. יש כאן הקפאת קדיחה שתסתיים בעוד שנה, בהתאם לסיכום ההידרולוגי ובעוד שנה - נמשיך . על כל פנים - מבחינה של

ד. יוגב:

ס'ם בבקעת הירדן אין היום.

כתוצאה מסצב זה, שלמעשה הס'ם מחכים לחקלאים בכמות גדולה - הרי קו מחולה, המפעל מהכנרת עומק יותר בקו בכיוון בקעות, אזור שרוצים להקים בו ישובים. ומשום-מה הם אינם קמים. מה שקורה בין מחולה לבקעות, - אותם ישובים שצריך להקימם. הישובים מתעכבים, גם בגלל זה ש'ש בעיות עם המפעל אבל האמת היא שזה כתוצאה מסגבלה כספית ואנו מעדיפים יותר לגמור את מה שהחלטנו לעשות; כלומר - הס'ם אין מגבילים. בזה אין הגבלה. הקו הזה נעשה יותר מתוך הסבמה ש'ש לעשות - להוכיח שמק'מים קו. 'ש התחלות שלו ויהיה המשך, אבל לא כתוצאה בדיוק של מחסור בס'ם, כי אמחסור בס'ם בבקעת הירדן היום, אלא להיפך - 'ש עודפים. זה אינו אומר שגמרנו את כל ההשקעות הכספיות. דרוש עוד כסף להשלים את המפעל. אבל את הס'ם מצאנו. החורים'שנם והקידוחים 'שנם.

הבעיה הקשה ביותר היא בשלושה מקומות. הראשון הוא במעלה-אדומים, שם נכשל הקידוח.

<u>רענן ויץ:</u> אני רוצה להעיר משהו לגבי בקעת-הירדן - וכפי שהחלים - אעשה זאת עתה או בסוף.

<u>היו"ר א. שרון:</u> נסיים את הסקירה של כולם ומאחר והכל מוכר לנו - נחזור לנושאים שונ.

<u>דוד יוגב:</u> 'ש לנו בעיה די קשה במעלה-אדומים. אנו מנסים לפתור זאת, כי זה אמור בעיר שלמה. במשך שלוש השנים היו לנו שלושה כשלונות למעשה: האחד במעלה אדומים , השני בשילה והשלישי - באלון-מורה.

היו"ר א. שרון: אלון סורה היום, זה בעצם הכשלון בהיות הסקדח תקוע שם.

דוד יוקב: כן. אנו סקווים ש'סצאו שם סים, אולי עסוק יותר.
הדבר הדחוף ביותר הוא סעלה-אדוסים.
אנו סוכרחים לסצוא פתרון לענין זה, כי זו עיר שתאוכלס בעוד חצי-שנה.

היו"ר א. שרון: הקידוח פתחת לכפר אדוסים נכשל?

דוד יוגב: נכשל.

היו"ר א. שרון: זה ליד סיבוב הכביש שם?

דוד יוגב: כן, זה נכשל. הסים בעוסק כזה, שאי-אפשר היום לשאוב אותם. אנו סאתרים עוד קידוח.

היו"ר א. שרון: באיזה עוסק הסים שם?

דוד יוגב: 400-450 סטרים.

ש. קנטור: אולי אתקן: עוד לא אסרנו נואש סקידוח זה. נגסה עוד לבדוק סה ניתן לעשות וכן סה ניתן לעשות כדי לשאוב סעוסק זה. אבל יחד עם זה - אנו סיסנו כבר סקום חדש לקדיחה באותו אזור. יש שם שתי אפשרויות שנבדוק:
1. יותר בכיוון עזריה, שזה ודאי יותר; 2. קרוב יותר לקו גובה 0 בירידה לים-המלח - בסביבה ההיא. הדבר הזה נסצא עתה בבדיקה בתכנון לקדיחה לפני יוני.

דוד יוגב: יש היום בעיות של סחיר וכסות בקידוח שליד עזריה. הבעיות סאד קשות שם.
בשילה הכל סאורגן לקידוח לביצוע עד יוני, הקידוח הקטן-פלוס קידוח שני.

היו"ר א. שרון: צריך להסביר לחברים את הסצב.

יעקב סוביה: אם כך, אנקרוצה לתאר את הסצב בשסרון.

יעקב טוביה:

בשומרון יש לנו לפעמים ארבע מערכות-סים. האחת - שואבת מקידוח קדומים, ומספקת סים היום לקדומים ולישובי קרני-שומרון, ולמערכת זו קדחנו קידוח נוסף בקרני-שומרון, שהוא צריך להיכנס עתה לפעולה. יש בו סים, אבל צריך לצייד אותו. (ניגש למפה) ליד הישוב של קדומים יש נו קידוח ויש נו קו העובר לקרני-שומרון, וקדחנו עכשיו בקרני-שומרון וכמות זו צריכה למפק את כל הישובים.

יש נה מערכת שניה, המקבלת את הסים מקידוח המיפשל ברזוביה, ומספקת סים לאריאל ואלקנה. קדחנו עכשיו באריאל קידוח נוסף, והמערכת הזאת נשענת גם היא על שני קידוחים, והכוונה שגם בתפוח יקבלו מאותה מערכת-סים.

מערכת שלישית, שאינה בנויה על סים שלנו - היא זו המספקת סים לנוה-צוף. היא מקבלת סים בצינור עילי ארוך מרמאללה. זו מערכת בהחלט לא אסינה והכוונה למצוא דרך למפק את הסים או מסביבת מתתיהו, או מסביבות לבונה. שם יש נו קידוח שצריך של המיפשל שצריך למפק אותו ותהיינה שתי אפשרויות: או לקחת מקידוח זה ללבונה ונוה-צוף.

רענן וייץ: אגב, זה כבר לבונה, אלא בית-אריה.

יעקב טוביה: או מסתתיהו למפק לכאן - כאשר יסופקו סים לנעילין (המסומנת במפה בעיגול אדום מעל מתתיהו). נצטרך עוד לבדוק איך לעשות זאת.

מערכת שלישית שקיימת היום - מספקת סים לא מקידוח שלנו - לשבי-שומרון. יש כאן קידוח בבית-איבק, גם כן של המיפשל ואם אפשר יהיה לקבל אותו - אזי נגיח קו לשבי-שומרון, למעלה-נחל וליישוב שנמצאת בו היום דותן. (סנור). הכוונה היא למפק סים לריחן, דותן. הכוונה לעשות קידוח ליד דותן ולחבר אותו לריחן. אלה הם מחות-או-יותר חמשת מערכות-הסים הנפרדות שמכסות את

יעקב טוביה:

את הישובים שישנם בשומרון.

נוסף על כך - ישנה בעיה בשילה. קרחנו שם קידוח רדוד, שהיו בו שם-שלושה קוב סים לשעה. זו כמות שאינה מספקת בהחלט והכוונה לקדוח קידוח נוסף כשני ק"מ צפונית משילה. כי כבר אפשר למצוא שם 50 קוב-שעה, ואז גם בעיית שילה נפתרת.

אלון-מורה: כאן ישנן שני פתרונות.

השאלה אם רוצים סים גם לסחנה חורון ואז אפשר לחבר את תוח-אלון-מורה - את תפוח -סחנה חורון - באלון מורה וישנה הצעה אחרת להביא את הסים לאלון-מורה מסכורה. אחת משתי ההצעות, שתהיה מהירה יותר - תסחור את בעיית הסים לאלון-מורה, כאשר הקידוח באלון-מורה, שהוא קידוח באופן יחסי עמוק, מעל 300 מטרים - עדיין לא ידוע אם יהיה פורה, וגם אז תהיה בו כמות סים קטנה מאד.

<u>היו"ר א. שרון:</u> אולי נדבר תחילה על רצועת-עזה ואחר-כך נסכם.

<u>דוד יובב:</u> לא חסרים שם סים ומתקדמים בהתאם לקצב האכלוס ופיתוח המאגרים מנקז חופי. הישובים הקיימים ישנם ואנו מפתחים ומספקים סים לישובים הדרומיים שצריכים לקום ואינני רואה כל סגבלה כאן. אנו מפתחים גם את הסים של הישובים האחרים שם.

<u>היו"ר א. שרון:</u> מה בעניין נחל נצרים? יש שם מקור סים?

<u>דוד יובב:</u> מצאנו שם שני קידוחים, שנמשכים שם. יהיו סים ולא תהיה שם בעיה. באזור זה של הנקז החופי - הקידוחים משחיים ואפשר לעשות זאת מהר ואין בעיה.

<u>יעקב טוביה:</u> אנחנו מתחילים עוד שני קידוחים בסרכז הדרומי - באזור חבל קטיף.

<u>דוד יובב:</u> בסופו של דבר כולם יהיו מחוברים ביניהם ותהיה זו

התישבות. 8.2.81

דוד יוגב:

תהיה מערכת אחת. אנחנו דואגים לחלק מהפרסים שלהם, שהוא באזור בשור.

על הערבה - לא צריך לדבר עתה?

היו"ר א. שרון: לא. אבל תאמרו משהו לגבי נושא שיפולי הר-חברון - מתקוע, מעון וכרמל, יתיר, כרמים. - כל המחשבות שיש לנו היום שם - אזור שקמ, מצפה גוברין. אים אתם רואים את הפתרונות שם.

דוד יוגב: לגבי תקוע יש תכנית ויש ביצוע ואין שם בעיה. מספקים מים גם לירושלים וגם למישטל אין בעיה.

לגבי יתיר - בצד השני - מוצע מעט מפעל יתיר.

סר דרובלס: כמה מעיינות באזור תקוע?

דוד יוגב: יש לנו די הרבה מים שם.

סר דרובלס: לאיזו אוכלוסיה?

יעקב סובי: הם ביקשו קו שיוכל להעביר רק 50 קוב לשעה - ואת זאת ביצענו.

סר דרובלס: מדובר שם בתקוע א?

דוד יוגב: לא. אין לנו בכלהאזור הזה בעיה. עסקתי בזמנו מאד בעניין זה. יש שם פוטנציאל של 7 מיליון קוב מים. חלקו מנוצל לכפר עציון ולחברון, חלקו לירושלים ומה שצרך במקום - ישאר במקום. בכפר עציון עשינו תכנית מתוחכמת ואנו מספקים כבר כל כמות המים לכפר עציון, מתוך הנחה שהביוב בעתיד ישקה את המטעים ובשלב ראשון נותנים אחסי השתית להשקאת מטעי כפר-עציון. היא מחוברת גם לאזור לכיש מצד שני.

היו"ר א. שרון: לאפרת יהיו מים?

דוד יוגב: כן. כן. הביוב של אפרת ישמש בעתיד בתכניתמחוחכמת את מטעי כפר עציון. ובשלב זה נותנים את המים למטעים אלה. אנו די מוגבלים וצריכים להביט כאן גם על הצד הפוליטי של החלוקה.

בדרך זו - ישנה קצת בעיה, אבל יש מקומות לקדיחה. אם תיקח את כל צינור יתיר-תקוע - כל הקו הזה - עד מה שאני מכיר אותו מהעבר - יש שם מקומות. אם זה בסטוע או מקומות אחרים - ניתן יהיה למצוא שם מים. בשלב זה לא קבלנו עדיין אור ירוק.

יעקב סוביה: באזור יתיר המצב גבולי מאד.

כמות המים שישנה שם עומדת בסימן-שאלה, בגלל תל-סלחתה שצריכה לקבל ובא -שבע שצריכה לקבל מאותה מערכת ואם לא יהיו שם אמצעים לתגבר את המערכת - הצב יהיה קשה.

עוד משהו: ההערכה היום שקידוח בלוציפר, שזה יהיה עם רמת מים נמוכה מאד ולא ברור אם זה קידוח כדאי.

היו"ר א. שרון: האם כדאי לקדוח בסטוע ולהעביר את המים ל לאזור לוציפר ומעון?

דוד יוגב: איני יודע. אלה מים בכמות מוגבלת. אם תרצה לעשות התישבות במדבר יהודה בעתיד - יהיה צורך לשמור על כל טיפת מים שישנה שם למטרה זו. אבל לגבי יתיר - כרמים - זו מערכת אחת. היא תתבסס: 1. על חורה, כמו חוות-רם, לניצול מי-ביוב של באר-שבע, שתמוקם באזור כרמים. נעביר לשם שלושה-ארבעה מיליון קוב מי-ביוב של באר-שבע וכ-12-16 קמ"ק מזרחית לבאר-שבע ושם יהיה משק אחד של אותם ישובים. שפת שני יהיה להם למעלה ומשק שלישי - על הקו למטה, הישובים שהיו מורכבים - חלק מביוב-באר-שבע - כשהיתה מצוקת המים וחלק שני במקום.

בשלב זה יש לנו שאלה - כיצד לפתח את

דוד יוגב:

'תיר עם קידוח בסזרח או בסערב. וזה גם כן אפשר'. אנחנו נפתח את זה. אבל בשלב ראשון של הפ'תוח /(שזו ם סבבלה של כסף החופי) - את הסים עש'נו כבר, אבל 'ש לסיים בריכה וההשקעות די גדולות באזור 'תיר בספעל הקיים, בביצוע של השנה.

הי"ר א. שרון: לגבי אזור שקף (גוש אסצי'ה-נחושה)+גוש הת'שבות' שסק'סים אותו עכש'ו. זה אופר - אסצי'ה, נחושה, סצפה גוברי'ן, שקף, גוש שלם שעל'ו דברנו כאן כבר בעבר.

<u>דוד יגב</u>: 'ש לנו שם סגבלות-סים סאד-סאד קשות. תגברנו קידוח ונלך לקידוח נוסף - אם כי אינ' יודע אם כבר השנה, אך ברור ש'תי'ו לנו שם צרות-צרורות בגושא של סים. זה ברור לגבי האזור הזה, שה'נו אזור סאד-סאד קשה, וסנוצל כבר בצורה כזאת, שהוא סהווה בעי'ה. לסעשה, באזור הזה 'ש בעי'ות צבאי'ות קשות.

<u>שסואל קנטור</u>: אנו 'כולים לוסר, שכל הגוש שסתח'ל בגוש-עצ'ן דרך אסצי'ה לכיוון 'תיר - הוא הגי'ש הסזרח' שנסצא סזרחה לכל סערכות הסים ש'ש לנו . אבל 'ש שם הי'ום ידי'עה סספקת בידינו על סצא' הסים בגוש הזה, וזה סבוסס על קידוח'אגור, קידוח באסצי'ה וקידוח'-שוקת. זה קו סזרח', ש'ש לנו בו סקורות- 'ם לארכו. ברור שכל פ'תוח סקוס' באזור זה - 'צטרך להי'ות סבוסס על סקורות- סים סקוסי'ם ולא סח'בה סהסערכת הקי'סת. כלוסר - בכל סקרה אפשר 'תי'ה לסצוא סים, אבל נצטרך ידי'עה - של לפחות שנה או שנה וחצ' סראש, כדי להי'ות בזסן שם. כ' זה קשור עם קידוחים לעוסק רב.

<u>'עקב סוביה</u>: 'שנה בעי'ה שסוכח'ים לסצור לה פתרון וזה ענין שנסצא'ם ברשות הס'סשל. אם הם לא 'עברו

י.טוביה:

לידם ו'ש שם שת' בעיות: א. תפעול; ב. מה ש'יהיה אחר-כך.

<u>היו"ר א. שרון:</u> אני אעלה זאת באחת הועדות הסמ שלח'ות. אני רוצה להבהיר לחברים מה ש'ינו בנושא הסים בשנת'ים האחרונות. אנחנו עושים כל הזמן, אבל - אספר מה עש'ינו בשנת'ים האחרונות ממש, ודבח' על כך עם יעקב לפני שנת'ים. עש'ינו מאמץ להעמ'יד את הישובים, ש'יהיו עצמא'ים בנושא הסים. ובאמת - נעשו הרבה מאד עבודות-קידוח, ובמה'רות גדולה מאד על-ידי "מקורות", והעברת-קווים שנעשתה מהר מאד גם היא. ואני הנח'ת' פעם נוספת ביום ש'י האחרון להשלים את רוב העבודות עד לחודש 'יוני'. כלומר - לא בכל מקום נצל'ח לגמור את הקידוחים בחודש 'יוני'. ברור לי לגמרי שבאלון-מורה, למשל, לא נצל'ח להשלים את הקידוח לחודש 'יוני'. אבל אז, נקשור את אלו-מורה בצינור-סים ממקור אחר, אם מאזור מכורה או מאזור עין אל-בידן. אינני יודע להיכן התכוונתם אתם - מהכיוון ההוא או מאזור אריאל-תפוח-חורון.

<u>שמואל קנטור:</u> זה תלוי בהחלטה שלך.. אם תנחה אותנו שאתה רוצה מימממקומ'ים במחנה חורון - זה יהיה משם. אם לא - נבדוק זאת.

<u>היו"ר א.שרון:</u> טוב. בכל מרה - אלה נושאים שעומקים אנו בהם בפורום מקצוע' ולא נדון בהם כאן. אבל כללית - העקרון שח'יב להנחותנו הוא שבחודש 'יוני' - כל הישובים האלה 'יהיו עצמא'ים מבחינת סים. ולפי קצב-העבודה שאני רואה אותו עכשיו - הרגשת' שהדבר אמנם כך 'יהיה.

מה שמבקש אני הוא לעשות באמת כל מאמץ, כדי שבחודש 'יוני' 'יהיו סים זורמים בכל אחד מהישובים האלה. וזה כמובן מעבר לפיתוח של מפעלי הסים בק' בהיקף הרחב מהסוג הזה שעושים אנו מרמת-הגולן, מסוג הסים לבקעת הירדן, שמיד רענן ודאי 'יתיחס לנושא זה. והיית' רוצה לומר, שאנו מיחסים חשיבות רבה להח'ישבות שהחלטנו

ה'שבות. 8.2.81

היו"ר א. שרון:

עליה בש'פולי הרי-חברון ויצטרכו לסצוא עוד פתרון לבעיה זו באזור של סצפה-גובריז, אזור של שקף ונחושה; בכלהסקוסות האלה יצטרכו לסצוא לדבר פתרון. ביחיר היום ישנו סושב אחד בסקום, שהוא סושב רציני סאד. שני - סעבד כבר את שטחי הקרקע בסקום ועושה גם הוא רושם סצויין, אבל טרם גר בסקום. יצטרכו לדאוג שתהיה להם כסות הסים הנאותה.

הייתי רוצה להוסיף לרש'סה שעלה'שבנו ובה דנו - את הישובים שנסצאים כרגע בהקסה - כרסל ומעון, דרוסית-סזרחית לחברון, בגבול סדבר-יהודה, שהם קרובים סאד אחד לשני. שם אין צורך בשני קידוחים. אני רוצה שגם הם יכנסו לפעולה זו של סים. בסקוסות אלה אני סחות סוסרד, שזה סוכרח להיות עד שני, וזה יכול להיות סאוחר יותר. אבל גם שם צריך בהחלט להשלים את נושא הסים.

אני חוזר ואוסר שבכל הסקוסות שהגדרנו אותם בסגישות בינינו, סגישות העבודה שקיסנו בינינו - אם ביום ששי האחרון ואם בחדשים האחרונים - כל הסקוסות שהגדרנו כקריסיים - אני רוצה שעד יוני יהיו בהם סים, והישובים יהיו עצסאיים סבחינת אספקת הסים.ואתם נטלתם עליכם את הדבר הזה בססכך שהגשתם לי ביום ששי.

ועתה בבקשה, חברים ודאי ירצו לשאול ולהתיחס. בבקשה.

<u>רענן וייץ</u>: אני רוצה רק לרעת ולדודא - אם נישה סטוייסת בדו"ח - שסעתי נכונה או לאו - וזה לגבי בקעת הירדן. אנו עושים סאסץ עצום, כדי להגדיל את האוכלוסיה שם ואני חושב שזה סתחיל לזוז. אני סקווה גם שהעונה תהיה הרבה יותר סוצלחת סהבחינה החקלאית והדבר יכניס שינוי באפשרויות של הגדלת הישובים הקיימים.

על כן, אנני דואג כל כך לסים שישנם כבר, כי

ר. וייץ:

יגוצלו. אני דואג לסלא חלל בצפון, שעדיי קיים הוא ואותו אי-אפשר היה לעשות בלי להשלים את הקו כנרת-בקעות. יותר נכון - בית-שאן-בקעות, וזה עכשיו כבר אפילו לא בית-שאן, אלא דרומה יותר.

אבקש שלא יוסר הדבר מסדר-העדיפויות - כי לדעתי - אסור להשאיר את המקום הזה פרוץ, כי יש שם חלל מסוכן שאין מתחתיו שום חיץ יהודי רציני.

היו"ר א. שרון: כלומר; כוונתך לצפון-הבקעה, שזה כבר הסדרגה, אבל זה מה שאנו קוראים - אזור בקעות-רועי.

רענן וייץ: בדיוק לזה אני התכוונתי.

דוד יוגב: בחינת המים - אין סגבלה שם, אלא הסגבלה התישבותית. והישובים יכולים רק לקחת. הבעיה שהישובים אינם עולים.

רענן וייץ: זו בעיה תקציבית. אבל זה אינו שייך לך. זה קשור במקום אחר.

אני מוזמן לדיון בענין קדיש ויות, אדוני היושב-ראש. ואני מחכה לזה. המים - יהיו.

היו"ר א. שרון: הדיון הזה יקויים ואני בטוח שנקיימו. אבל אני מניח שמה שאתה מדבר עליו - זה אסור כבר לגבי תוספות מעבר לדברים שהחלטנו עליהם.

רענן וייץ: כן, רק על זה אני מדבר.

היו"ר א. שרון: אתה מכיר את עמדתי בנושא זה.

ר. וייץ: שם יש נקודה אחת שאנו מסכימים בה - תן לי לחזק אותך.

היו"ר א. שרון: בסדר.

ס. דרובלס: דוד יוגב מנציבות הסיים מדבר על הפיס בבקעה.

היו"ר א. שרון: אני רוצה להבהיר: כתבתי קודם פתק לדוד. כל יום אני עובד אתו ולא זכרתי את ההגדרה הסדויקת. ישנם שטות כל-כך ארוכים כאן ואני רוצה לסען הפרוטוקול לומר: דוד יוגב הוא מנהל האגף לתכנון ופיתוח הסים התשתיתי החקיאת, משותף לרשות לתכנון ולנציבות הסים...

ס. דרובלס: אני מדבר על נעמה. דרומה מנעמה מתכננים אנו מערכת ישובים, שחלק מהם כבר קיבים כמו גבעון, ורד יריחו - שאין להם פתרון מלא, כי הוא ישוב חצי-חקלאי או שלושת-רבעי חקלאי, ואנחנו צריכים להעלות בירחיו שמה ישובים, שחלק מהם אושרו והיתר - יעלו כפי שאני מקווה, ונקשור בין נעמה לבין אלמוג את שני חלקי הבקעה. ונקבע את הרצף.

מה התכניות לגבי שמה ישובים אלה מבחינת הסים - שעליהם דברנו?

היו"ר א. שרון: כדי לנסות למקד בסקצת את הנושא - אומר כך: יש לו היום החלטות לגבי הישובים הבאים באזור יריחו. קיים שם ישוב קליה, וישוב אלמוג וקייסת האחזות נח"ל וקבלתי ידיעה מסזכירות האיחוד שהם עומדים להתחיל באזרות הישוב בבית הערבה. יש לנו אישור להקמת ישוב נוסף, שנקרא לו בית הערבה ב' שנמצא צפונית מבית-הערבה ושוחחתי עם אלוף פיקוד המרכז לפני כמה ימים בקשר לאיתור מדויק של המקום. נדמה לי שהשבוע יוצאים אנו לאתר אותו (ביום שלישי), כך שזה יהיה ישוב נוסף.

יש לנו את המושב נעמה, שמקומו צפון-מזרח ליריחו, העיר. יש לנו את ורד-יריחו, דרומה-מערבה ליריחו. זה מכלול הישובים הנמצאים היום שם, לגביהם יש לנו או אישור להקמתם או שהם

היו"ר א. שרון:

קיימים כבר בשטח. בעצם היתי אומר שפרט לאחד, שהוא בית הערבה ב' - בצורה זו או אחרת כולם נמצאים כבר בשטח. אם זה בצורה של מאחז-נח"ל - האחזות נח"ל - או ישוב קבע לכל דבר.

השאלה של מתי היתה - אם יש לנו תשובה לגבי הסכלול של ישובים אלה, שהם סביב יריחו.

ס. דרובלס: עוד שאלה: כלפי אזור יריחו - כפי שהגדיר אותו יו"ר ועדת השרים: הפסקת והועדה הזאת התחילו על הקמת מספר ישובים, שאני מאמין שעד יוני יהיו מאוכלסים, כמו מכמש. אפשר להגדיר זאת בגוש מעלה-אדומים, אבל קצת יותר - -

יו"ר א. שרון: בין מעלה אדומים וריחונים לאורך ציר דרך ארץ-המדבר.

ס. דרובלס: נילי באזור בית-אריה ומתחתיו; ומדובר על זמן קצר של שלושה חדשים - שיבה על הקרקע. ויהיה צורך לדאוג שכל ישוב מבחינה עצמאית יוכל לעמוד שם מבחינת המים. ובינתיים לא כך המצב שם. שבי-שומרון ב' - אני מבין שזה מקום קל יותר כי הוא על ציר מסוים. ואיני מדבר בכוונה על ישובים כמו יתיר ב' שניתן לחברה להשחית הקיימת; - בין אלקנה ואריאל.

היו"ר א. שרון: שבי שומרון ב' זה בין מעלית ושבי שומרון. זה קצת דרומה לכביש תול-כרם - דיר שרף - שכם. זה נקרא שבי-שומרון ב'. בנושא זה אני רוצה לומר כך: בנקודה זו אני רוצה לומר כך: הפסקה כידוע לכם אישרה הקמת מספר ישובים, כדי להשלים את אותה תכנית שהחליטה עליה עוד בשנת 1977. במסגרת התכנית הזאת - צריכים לקום שרה ישובים. ישובים אלה - חלקם הזכרנו כבר כמו מעון וכרמל שנמצאים כרגע בהקמה. יש ישובים נוספים - כמו מצפה-גוברין שהברת', שנמצאת בהחושה, בגוש ההוא. ישנו מכמש - בין מעלה-אדומים ובין ריחונים. נעלין - הוזכרה כבר, כשהוצגה תכנית מקורות

הח'שבות. 8.2.81

היו"ר א. שרון:

- לגבי אפשרות העברת סים מאזור סתח'ו לאזור גח-צוף. זאת אומרת ש'ש כאן עוד שורה של 'שובים, שנמצאים המשאבים הכספיים להקמה. והם'צטרכו להיכנס. מאחר ולא היו עדיין בזמן שדנו על התכנית - אבקש מאורי בראון בסגע שוסף עם "סקורות" - ונציבות הסים - להכניסם לסטגרת ה'שובים שצריך לספק להם סים - או לרובם - לפני יוני. לפי סיסב ידיעתי - הם נסצאים כסעט כולם בסקומות שעוברים בקרבתם קוי-סים. כמו אלקנה ב' הנמצאת סעט דרומה מכבש חוצה-שומרון, שלארכו אובר קו -הסים סזוואויה לאריאל. כלומר - 'ש אפשרות של התחברות.

<u>דוד יוגב:</u> זה סתוכנן כך.

<u>היו"ר א. שרון:</u> אני רוצה לומר כאן, שבהמשך לתכנית שהגשתם לי בנושא זה ביום ששי - מאחר ויש לנו היום אמצעים כספיים - אבקש שפשוט - תכניסו גם אותם ותציגו לנו באחד הימים הקרובים את לוח-הזמנים להשלמת העברת הסים לשם. האם עוד מישהו מהחברים רוצה לשאול?

<u>דוד יוגב:</u> נתבקשה תשובה על קליה. האמת היא שרצינו ויש לנו תחזיות הידרולוגיות על קיומם של סים בסצפה-יריחו. אנחנו נכשלנו וכיוון שנחשלנו על ציר הזמן, אזי בו זמנית התחלנו להכין אפשרות חיבור לקידוחי יריחו 5,4, שנמצאים באזור נואסה וכתוצאה מהכשלון - סיד נבצע חיבור באזור מאזור קידוחי יריחו, שהם מעל נואסה, עד למעל קידוחי-קליה, כולל חיזוקו. זאת אומרת שאליו נכל לספק כ-1000 או 800 קוב לשעה לקליה - סים סתוקים.

דבר שני שנעשה - חגבור נושא הסים המליחים. מפעל אחד מהירדן והשני - מהפשחה.

דבר שלישי - סי-ביוב מאזור מצפה-שלום ושסח סים די גדול, שיהיה מעבר לזה נקדש למצפה שלם.

דוד יוגב:

דבר רב"ע - נמשיך ונקדח במצפה יריחו כדי לסצוא את המים שמצפים אנו למצוא שם. מדובר בתחזיות על עשרה או חמשה מיליון קוב-מים. כל פיתוח באזור מדברי זה - מביא בחשבון גם קידוח לאופציות נוספות. זה המצב למעשה.

לגבי חלק גדול מה'שובים שהזכרת - הם הועברו אלינו על ידי חבל התיכון בזמנו - כאתרים להת'שבות ביחוד אלה שבאזור שבי-שומרון ואחרים - הובאו בחשבון לתכניות. כלומר, הציפורות שהונחו מביאים בחשבון חיבור לישובים לאלה - רק חיבור.

באזור מכמש הכשלון במעלה-אדומים זה גם כשלונו של אזור ריסונים שהיה בתכנון, שאמנם לא ניקדח עוד, אבל יש לנו כאן בעיה של אזור מעלה-אדומים-מכמש - שהיא בעיה של אזור אחד. מבחינת מים - זה אזור אחד ומוכרחים לתת לעניין הזה פתרון, כי יש כאן גם עיר וגם מרכז-תעש"ית וגם ישוב ועוד ישוב. וזה קומפלקס די גדול. אני מקווה שנמצא את הפתרון.

<u>היו"ר א. שרון:</u> מה יקרה אם יצטרכו לעלות למחמש היום ? לאן הוא תחובר? יצורכו להביא מים מכיוון ריסונים? מהקידוח של עין-פחם?

<u>ש. קנטור:</u> יש לנו קידוח במבוא-שילה 1.בתכנית שלנו כוכב השחר 2 לקדוח שנית - במקום ריסונים, כי את ריסונים דחינו - לאור הבעיה של מעלה-אדומים. אבל נוכל לקשור את זה לשם.

<u>דוד יוגב:</u> אני מקווה שנמצא מים במעלה- אדומים.

<u>היו"ר א. שרון:</u> יש לי שאלה: מרי (אל"מ דן מתו) - לכם יש שם איזה מתקן מסויים. האם אתם שומרים שם מים במיכליות?

<u>אל"מ ד. מתיו:</u> כן.במיכליות.

היו"ר א. שרון: לפי דעתי צריך יהיה להחליט מהיכן אפשר להביא מים. אפשר יהיה להביא מים מכיוון ירושלים, או כוכב השחר. זו בעיה מקצועית שלכם. אבל המים מכוכב-השחר מגיעים כך: הם מגיעים מכוכב השחר והולכים לסבוא שילה צפונה וגם לכוכב השחר וריסונים וצריכים להמשיך לדעתי שכמש.

דוד יוגב: הכמויות קטנות. אם נמצא באזור מעלה-אדומים מים - אנחנו מעדיפים לסצוא שם.

היו"ר א. שרון: איננו מתערבים בשיקולים שלכם.

דוד יוגב: איננו בטוחים בשילה עצמה, ואם לא תהיה ברירה - יצטרכו להעביר מסבוא שילה לשילה. לכן, הבעיה מורכבת יותר.

יו"ר א. שרון: החל מיובי לא יהיה יישוב אחד שצריך להוביל אליו במיכליות ובכלי-רכב. אלא בכל יישוב צריך שיהיה צנור. אתם תבחרו לכם את ההצעה הטובה והזולה והמהירה ביותר.

דוד יוגב: יש גם מגבלה של כסף. ללא ספק יש כאן בעיות.

היו"ר א. שרון: מים זה דבר שבלעדיו לא ניתן להחזיק מעמד. היישובים צריכים מיות קשורים במים. מדני אין יותר הובלת מים במיכליות ליישובים אלה כולם צריכים להיות מחוברים למים, אם מקור של צינור או באר . צינור או באר - כולם משוברים ועצמאיים. זו הנקודה ותראו זאת כדבר מוחלט וסופי.

אל"מ דן מחיו: כדי שהתסובה תהיה שלמה - חסר כאן גוש גבעון, היישובים של גבעון - צפון-מערב לירושלים.

היו"ר א. שרון: שם זה קל יותר, כי הקו עובר לרמאלה. יש קו מרמאלה מאזור מעלה החמשה, משער הגאי, מסוצא.

דוד יוגב: כל זה מתואם עם שלטונות הצבא. כולל מחנות ומתקנים וכל השאר.

היו"ר א. שרון: אני מבין ש"ש גם פתח לגבעון, מוכן.

דוד יוגב: נכון.

היו"ר א. שרון: בשמח עוקבים אנו אחר הצינורות - לא יעזור לכם...

טוב, אם אין שאלות נוספות - אני מודה לכם גם על העבודה המהירה וגם על הסקירה כאן ויותר מאוחר - לקראת סביבות אפריל - נזמן אתכם שוב כדי לדעת שהכל מוגמר עד יולי.

אני מודה לכם מאד.

הת/13 קצב הבנייה ביישובים החדשים ביהודה, שומרון, רמת-הגולן וחבל-עזה - סקירתו של שר הבינוי והשיכון

<u>היו"ר א. שרון:</u> נעבור לנושא הסקירה של הבינוי.

השר דוד לוי - בבקשה.

<u>השר ד. לוי:</u> אם יש צורך - נעסוד פירוט נוסף - אעשה זאת. אנו נסצאים היום בשלבי הבניה השונים ביו"ש ורמת-הגולן, כ-3300 יחידות-דיור. מתוך אלה - 2600 בבנייה ישירה וכ-700 יחידות-דיור בשיטת "בנה-ביתך". מתוך המספר הזה - כ-2000 - התחלנו השנה, למעשה. אנו סיכמנו בעצם גם בקרני-שומרון ג' - פרוייקט תיכי של בניה, עם תאגיד של מספר קבלנים.

אני מקווה שעוד השנה נתחיל בשלב ראשון של 500 יחידות דיור ואני מקווה גם שבגבעון נתחיל עוד השנה בכ- 300 יחידות דיור.

המעולות בענין זה הן פעולות מזורזות להכשרה וסיום של טו"מ עם שתי חברות, שיתחילו עוד השנה בבניה. לגבי שנת התקציב הבאה - 1981-2 - אנחנו בפיצוסם של דיונים. אני מקווה שנוכל בישיבות הקרובות לדווח על הקפי-הבניה בתחום הזה. אם יש צורך בפירוט - בבקשה.

המשך הישיבה ל. דרוקר.

(עד כאן רשמה ז.ת. מכאן ל.ד.)

השר א. שרון : אני רוצה להביע משאלה דוד. אתם ניגשים לעבוד לפי תכניות, וכו'. יש לי בקשה, אם ניתן היה, לגבי מקום כמו למשל קרני שומרון ג', שהוא מקום בעל חשיבות רבה מאוד מעל לקלקיליה, או בגבעון שהיא מוכרת לכולנו - אם ניתן היה להכנס מיד לעשייה של פעולה אחת, כמו למשל, יצירת דרך מסביב לאזור עצמו, עוד לפני שנכנסים פנימה. כדי, ראשית כל, ליצור את העובדה של השליטה בנושא הקרקעי במקום הזה.

השר ד. לוי : מקובל עלי ענין כביש הגישה. בכבישי גישה אנחנו מתחילים מיד. זה מקובל עלי ואנחנו נותנים לזה עדיפות מיידית.

השר א. שרון : הייתי רוצה להעלות עוד נקודה בענין הזה - בזמנו הממשלה הקימה ועדה לבעיית הקרקעות בישובים. הועדה הזו קיבלה החלטה פה אחד, הביאה אותה לממשלה והממשלה אישרה אותה פה אחד. בין הנושאים שאושרו, בסה"כ, מצאנו פתרון קרקעי כמעט לכל הישובים. בין הבעיות שבהן התבלטנו, והבעיה היתה מסובכת במיוחד, היתה בעית אפשרויות הרחבתה של קרית-ארבע בעתיד. ישנו היום האתר של קרית-ארבע, ישנו האתר של גבעת החרסינה שנמצא בתהליך של בניה - הייתי שם לפני כמה ימים. כמו כן קבענו אתר נוסף בדרום, שהוא אמנם יותר מרוחק קצת, זה האתר של הר מנוח. מתקבל על דעתי, כי באתר זה, מבחינת תכניות הבניה בקרית ארבע היום, אינו אתר שאתם תגשו לבנות בו מיד. אבל יש לנו בעיה, האתר הזה נמצא באזור שמוקף שטח בנוי ויכולת האחזקה בו, לפי דעתי, מצומצמת

ביותר. כלומר, אם לא יווצרו עובדות שם בשטח, המקום הזה שהוא בעל חשיבות ממדרגה ראשונה, שטח מאוד שולט, נישא, ממנו רואים את השטח מגבעת החרסינה בצפון, דרך קריית-ארבע עד למשטרת לוציפר וכל השטח של דרום מזרח הר-חברון, הכל פתוח משם לתצפית. זה חשוב מאוד. לכן, הייתי רוצה, אם אתם מוכנים, שתבדקו אפשרות של יצירת איזה שהן עובדות במקום.

השר ד. לוי : אני אבדוק את זה.

השר א. שרון : אני בדקתי בקריית ארבע האם יש אנשים שיהיו מוכנים, אפילו בבניה זמנית, אפילו בצריפים, במה שלא יהיה, לשבת במקום עד שמשרד הבינוי יתחיל לבנות שם פעם, כשיגיע הזמן, ויש שם גוף שמוכן להתיישב שם, מתוך אנשי קריית-ארבע עצמה. האם אתם מוכנים לבדוק את הדבר הזה, כפי שנהיה שקטים, שהשטח הזה, שהוא שטח בן כמה מאות דונמים ומאוד נישא, באמת ישאר בידינו, כי יש בו כבר כרסום.

השר ד. לוי : אני רשמתי את זה, אני מוכן לבדוק זאת.

מר י. מרגלית : אם לועדה יש ענין בפרוט לגבי האזורים, בבקשה.

הת/14 התיישבות ברמת-הגולן:- מיקומו של הגרעין של התאחדות האיכרים

מר א. בראון : היינו בביקור ברמת הגולן בישובים והם העלו את הנושא של בינוי בקצרין - אולי אפשר לשמוע על זה יותר פרטים.

מר י. מרגלית : הם העלו את הבעיות לא רק של קצרין, של כל רמת הגולן.

מר א. בראון : הבעיה של קצרין בלטה במיוחד.

מר י. מרגלית : אני מוכן לומר מספר מילים : אנו היום ברמת-הגולן בונים בפועל 412 יחידות דיור, שמתוך זה 334 יחידות אנו בונים בקצרין. אני אגיד אולי יותר - הבניה שלנו ברמת-הגולן היא בערך כ-25% מהיקף ההתחלות שלנו בארץ. אז אני מסכים שלגבי רמת-הגולן, עם כל הרצונות של כולנו, אין המנה מספקת. אבל יחסית לנתח הכללי, אני חושב שהמנה מכובדת, אם לא למעלה מזה.

השר א. שרון : כשהיינו ברמת-הגולן, יוסי, ובילינו שם יום יפה אבל קר יחד, עלתה התביעה, שאני כבר העלאתי אותה עכשיו כהצעה לדיון בממשלה, לישובן של אלף משפחות בשנת 2-1981. אנחנו ראינו בזה מבצע מיוחד במינו. אנחנו גם הערכנו. יש לנו היום הערכה כספית כמה זה צריך להעלות. חלק גדול מהמשפחות האלה צריך לבוא לקצרין העיר. חלק צריך להתווסף אל הישובים הקיימים. חלק הוא בישובים שאנחנו בעצם הקמנו אותם במשך השנתיים האחרונות כמוקדים זמניים כמו שיאון, קלע, ג'ואיזה ויקוצה. האם מה שאנו עושים כרגע ומה שראיתי בתקציב שהונח היום על שולחן הממשלה - האם זה נותן

אפשרות ליישב היום אלף משפחות.

<u>מר י. מרגלית</u> : בפרוש לא. אמנם התקציב טרם סוכם, אבל אני מעריך שהתקציב כולו עלול להגמר במסגרת של 1,000 יחידות דיור.

<u>השר ד. לוי</u> : רגע אחד יוסי, אני מבקש.

<u>השר א. שרון</u> : אני מודה שעוד לא הבאתי זאת לממשלה, זה היה מונח היום על סדר היום.

<u>השר ד. לוי</u> : אני רוצה שנעזור לעצמנו גם ברעיונות. אם ימצאו מתיישבים אשר ירצו לעלות לרמת-הגולן, לרבות לקצרין, בשיטת "בנה ביתך" אנחנו נעמיד לזה את המשאבים הדרושים ונגדיל על ידי זה את ההיקפים, גם של הבניה הישירה וגם של הבניה הזו כדי להגיע ליעד. מבחינה זו, אני חושב שהשילוב הזה יכול בהחלט להיות פריצת דרך רצינית. אם ימצאו האנשים שירצו לבנות שם. אנחנו נבחן זאת ומבחינת האמצעים אני אינני רואה בזה בעיה.

יש היום כ-400 יחידות דיור בשלבי בניה שונים. השנה נוסיף עוד, בהתאם לאפשרויות. ואם ימצאו מתיישבים אשר ירצו ללכת לפרוייקט "בנה ביתך", אנחנו מוכנים ללכת בתחום הזה בהיקף גדול. כלומר, אני בהחלט רואה אפשרות להגשמת יעד של 1,000, אבל כמובן לא באמצעות תקציב של בניה ישירה - איננני רואה זאת- אלא בשילוב. והשילוב הוא - הבניה המתבצעת כעת. הבניה שתהיה ב-1981 ועידוד וסיוע מסיבי ל"בנה ביתך". אז אם יש, כמו בקרני שומרון ג', קבוצות של מתיישבים

שירצו ללכת לענין "בנה-ביתך", אנחנו מוכנים ללכת לאותה התקשרות.

מר ר. וייץ: אם יקימו שכונת יוקרה בקצרין בלי ספק שיהיו לה מועמדים. כדאי מאוד לעשות את זה.

חשר ד. לוי: זו תהיה אטרקציה לא נורמאלית, וזה כדאי לעיר, כדאי לנו ולעם ישראל כולו.

חשר א. שרון: האם יש לחברים שאלות?

אל"מ ד. סתיו: יש לי שאלה והערה - ישנו נושא נוסף שנמצא בידיים של משרד הבינוי והשיכון ושהוא, לפי דעתי, דחוף ובוער, והוא - הכנת תכניות מתאר לאותם אזורים שהוכרזו כאזורי תכנון לגושי ההתיישבות ביהודה ושומרון. מטבע הדברים, ביישובים של חטיבת ההתיישבות, הנושא הזה מטופל, מדובר ביישובים מצומצמים יותר, בתכניות קלות לתכנון - אם אפשר להגדיר זאת כך. בו בזמן שבנושאים של משרד הבינוי והשיכון - קרית-ארבע, אפרת, גבעון, אריאל, אלקנה, הנושאים יותר פרובלמטיים וגם השטחים יותר גדולים והנושא נעשה דחוף.

הפעולה הזו של הכרזת תחומי התכנון מחייבת את התשובה המהירה של הכנת תכנית המתאר, שיש לה חשיבות גדולה מאוד לגבי העתיד, ואני רוצה להדגיש, בהזדמנות זאת, כי צריך ממש לקבוע לוח זמנים ולהגיש את התכניות האלה.

<u>מר י. מרגלית</u> : אני מבקש להשיב לנושא הזה - תכנת תכניות המתאר לישובים בעלי אופי עירוני, מטיבען היו קשות יותר. אנחנו סיכמנו גם עם משרד הפנים וגם עם י"ל על הגשת החומר כמות שהוא, על מה שיש. נקבע לוח זמנים, ונדמה לי שבסוף חודש פברואר אנחנו צריכים להגיש את התכנית האחרונה. אני מקווה שנעמוד בלוחות הזמנים האלה.. איפה שיש לנו פרטים אנחנו מגישים פרטים. איפה שאין פרטים, אנחנו מגישים תכנית פחות מסודרת, אבל מגישים תכנית מתאר, תכנית בנין ערים. על מנת שתנתן גושפנקא סטטוטורית לתכנית קיימת. כאשר ברור לכולנו כי לאחר מכן נצטרך לעבד אותה בשינויים כאלו ואחרים.

<u>מר ר. וייץ</u> : יש לי הצעה בענין קצרין - אני מציע שיכתב רשמית לועד מתיישבי רמת הגולן למה הכוונה. כלומר, שיש כוונה ויש אפשרות לפתח שכונה מיוחדת ל"בנה ביתך".

<u>השר ד. לוי</u> : אני מציע, אני יושב בועדה כאן. עדיין איני מדבר על עובדות, אני מדבר על גישה ועל כוונות. תנו לנו לעבד את זה ואז נודיע להם רשמית. עכשיו אתה הולך הודיע? אני רוצה לזרז זאת דווקא.

<u>מר ר. וייץ</u>: לזרז דברים זה קל מאוד, אנחנו יודעים. אני מציע לגייס אותם לגיוס אנשים. יש להם קשרים ואני יודע שאם הם יכנסו, הם יכולים למשוך אנשים לשם. כדאי להשתמש בהם למשיכה לאכלוס. אם הם ידעו כי יש

אפשרות כזו, הם ירחמו. וזה כח ציבורי לא קטן. ואני מאמין באפשרות הזו.

<u>מר א. בראון</u> : לנושא תכניות המתאר של הישובים העירוניים הגדולים. לפני שמגישים אותן למוסדות וזה הופך להיות דבר שקשה לשנותו, הן צריכות לעבור בדיקה של גורמים בועדה הזו - גורמים של הבטחון, של משרד הבינוי, של המחלקה להתיישבות. הן צריכות לעבור בדיקה בשלבים כי אח"כ קשה לנולתקן דבר שהוא כבר קיים.

<u>מר י. מרגלית</u> : אורי, הרי יש ועדה ולכולם יש נציגים בועדה. האם אתה סבור שאנחנו צריכים ועדה לפני ועדה? יש ועדה סטטוטורית שאליה מוגשות תכניות המתאר.

<u>מר א. בראון</u> : מי יושב בועדה הסטטוטורית?

<u>מר י. מרגלית</u> : יש ועדה בשומרון, ועדה עליונה בשומרון.

<u>מר א. בראון</u> : לא לזו כוונתי. ועדת התכנון העליונה בשומרון מורכבת למעשה מהגופים שנמצאים בשומרון והממשל הצבאי בלבד. הסוכנות היהודית לא מיוצגת שם.

<u>מר י. מרגלית</u> : כולם נמצאים שם.

<u>מר ד. סתיו</u> : כולם חברים שם, אפילו אני.

<u>השר א. שרון</u> : מאחר ורענן צריך לעזוב, לפני שנשמע על התקדמות נושא התעשיה, אני רוצה למסור כאן על נושא שבדקתי בהיותי ברמת-הגולן. הנושא היה : מיקום הישוב של גרעין של התאחדות האיכרים+ בקלע או במקום אחר.

קודם כל, אני מוכרח לספר לחברי הועדה כי בשבת הקודמת קיבלתי טלפון מרענן (זה לא דבר נדיר, רענן+ ~~מטלפן~~ אלי גם בנושאים אחרים) עם מילות ברכה. שמחתי. לא תמיד הוא משגר לי מילות ברכה.

<u>מר ר. וייץ</u> : מה שלדעתי מגיע לך אני אומר.

<u>השר א. שרון</u> : היה איתנו נציג של התאחדות האיכרים. מנהל מחלקת ההתי"שבות של התאחדות האיכרים. אני דיברתי היום גם עם שלמה ר"יזמן, בעקבות המברקים שהם שלחו, ואני אסביר מה ההשגות שלהם .

<u>מר מ. דרובלס</u> : הוא לא דיבר בשם התאחדות האיכרים.

<u>השר א. שרון</u> : כשהוא בא, הוא לא הציג את עצמו כמי שלא דובר בשם התאחדות האיכרים. הוא יכול היה להגיד שזה לא בסמכותו. על כל פנים, אני גם חיכיתי עד שדיברתי היום עם שלמה ר"יזמן בנושא זה.

ההתרשמות שלי במקום היתה כזו (וזה היה אחרי שביקרנו בעין סמסם). (ופה באמת אני רוצה שנבדוק היטב את העובדות לפני שנסכם את הענין סופית.), לישוב שאיננו ישוב קיבוצי, שנמצא בצפון רמת הגולן, לעבד 1,200 דונם בדרום רמת-

הגולן ולעבד כ-500 דונם במדרונות שבין להבות הבשן לבין שמיר, ולעבד עוד 400 דונם במקום שלישי, בקרבת-הישוב עצמו, לפי דעתי, זוהי בעיה. ההתרשמות שלי בסיור היתה, שבעין-סמסם יש משבצת קרקעית שאפשר לתת את הקרקע הדרושה לישוב במקום. נכון שיש לנו שתי בעיות:

האחת - יש לנו גרעין שמוכן לעלות להתיישבות בחודש פברואר השנה, והוא חייב לעלות להתיישבות בחודש פברואר השנה.

שנית - ואני אומר זאת מתוך שיחה עם אנשי התאחדות האיכרים - יש להם משום מה חשש שמא אנחנו נקבל כאן החלטה והחלטה לא תכובד. ז"א, שהם ישארו, בסופו של דבר, תלויים ללא פתרון. זה שהמקום בעין סמסם הוא מקום יוצא מן הכלל, על זה אין חולקים. המקום הזה הוא מקום יפה מאוד. לפי דעתי, הרבה יותר נוח לחיים מאשר המקום החוא, לישוב מסוג כזה.

לאור הדברים שאמרתי, אני מציע את הצעת הסיכום הבאה בנושא זה, ואני רוצה לשמוע מה אומרים החברים על זה:

1. גרעין התיישבות של התאחדות האיכרים יעלה להתיישבות ברמת הגולן בחודש פברואר 1981.
2. הגרעין יעלה לקלע וישהה שם עד שיקום ישוב הקבע בעין סמסם.
3. המשבצת הקרקעית של הגרעין תועמד לרשותו בעין-סמסם, בקרבת הישוב.

<u>מר ר. וייץ</u>: לפי תכנית הקבע.

<u>השר א. שרון</u>: "בקרבת הישוב, לפי תכנית הקבע".

4. במידה ואין משבצת קרקע מתאימה בעין-סמסם, או שמסיבה כל שהיא לא יוקם ישוב הקבע בעין-סמסם, ישאר הגרעין בקלע.

דיברתי עכשיו עם שלמה רייזמן (וזאת לאחר שקיבלתי מהם היום שני מברקים קשים) והצעתי לו את הצעת הפתרון הזו, לאחר שהסברתי לו מה היתה התרשמותי בשטח. תשובתו היתה, שגישתי זו מקובלת עליהם. כלומר, גישה זו, הגדרה זו, כפי שכרגע קראתי אותה לפניכם, היא מקובלת עליהם.

היתה לי הערכה (אני גם מסרתי אותה, אינני יודע האם יכולתי לומר אותה בוודאות או לא) שמאחר ויש כאן ענין לפתור בעיה של עוד ישוב נוסף שכתוצאה מכך אפשר יהיה להקים אותו לכשיקום ישוב הקבע בעין-סמסם, ההערכה שלי שהדבר יכול להביא לקידום יותר מהיר של הקמת ישוב הקבע בעין-סמסם. זו ההערכה שלי, כתוצאה מלחצים נוספים שישנם בשטח להקמת ישוב נוסף.

כשדיברתי על זה עם שלמה, הוא בעצם הפקיד זאת בידי ואמר שאם זו עמדתי, הם מוכנים לקבל את עמדתי בנושא זה, אבל הייתי רוצה שהחברים יביעו את דעתם. אני חושב שהפתרון הזה הוא פתרון טוב.

<u>מר מ. דרובלס</u>: חבל שלא ידעתי שזה יעלה עוד-פעם, אחרת הייתי מביא מפה וממחיש לחברים על מפה איך המצב הזה נראה, אבל אני אנסה להסביר בלי מפה. הבעיה של קלע היא לא רק בעיה של אמצעי ייצור. הבעיה של קלע היא גם בעיה חברתית. קלע נמצא באזור צפון הגולן, קרובה לגוש של ישובים של הקיבוץ המאוחד. באזור זה יש לנו היום את שעל - שזה מושב של תנועת החרות. את הר-אודם, שזה מושב

שיתופי של העובד הציוני, ואנחנו, שבונים את ההתיישבות, צריכים מבחינת תפיסה חברתית, חינוכית, לישובים אלה. אם אנחנו באים היום ואומרים כי קלע, באופן סופי, כישוב קבע -(לצערי)זה יקח מספר שנים עד שאנחנו נקים אותו, ובתיים יעלו אנשים עם משפחות, עם ילדים, ויהיו במחנה זמני, ללא סוף, ל-5 - 6 שנים - נדמה לי שגם מבחינת סבל האנשים של התאחדות האיכרים יש לקחת אותו בחשבון, כאשר אומרים - בינתיים תשבו במחנה הזמני, אח"כ, אי שם, מתי שיוקם הישוב, תעברו.

ולכשיועבר הישוב, מבחינה חינוכית, אני לפחות ראיתי את קלע כמושבה של התאחדות האיכרים. על-ידי כך שהיא תהיה מושבה, היא תכלול, מינימום, 150 - 200 משפחות, יתכן שיגיעו ל-500 - שזה המספר שמושבה צריכה לכלול. וכך נוכל להבטיח חינוך לאותם ישובים שחושבים על צורת חינוך אחרת מהחינוך הקיבוצי. אחרת שעל נשאר מבודד ומבחינה חינוכית, ילדיו יאלצו לנסוע למרחק של עשרות קילומטרים. כאשר לפי החלטת ממשלה זו החלטנו להקים את שעל. כאשר מבחינת התכנון הכולל, קלע משתלב בתכנון של חינוך ממלכתי, שהקיבוצים לא מוכנים לקבל אותו. אם אנחנו מחליטים שאת הגרעין שמיועד לקלע נוציא לעין-סמסם ופה נמסור זאת לקיבוץ המאוחד, על-ידי כך אנחנו חורצים את הגורל של הישובים האלה מבחינת השתלבות חינוכית.

<u>חשר א. שרון</u> : איננני יודע מתי אם אתה לא טועה. אני תמיד מצוייד במפות. לי יש חולשה למפות. הפעם לא הבאתי איתי מפה, אבל יש לי הרגשה שאם אני מודד את המרחק של שעל מקלע ומעין סמסם, זה יכול להיות חבדל

של 3 קילומטר.

מר מ. דרובלס : לא, לא, שעל נמצא בגוש של צפון הגולן.

מר א. בראון : המרחק משעל לעין-סמסם הוא בערך 10 - 12 ק"מ.

מר מ. דרובלס : המרחק משעל לעין-סמסם הוא 15 ק"מ. המרחק משעל לקלע זה 2-3 ק"מ.

מר א. בראון : כל רמת הגולן זה גוש ישובים אחד.

מר מ. דרובלס : לכן, אני מתנגד לכך משתי בחינות : מדובר על העלאת משפחות עם ילדים לקלע - לדעתי אי אפשר לשחק איתם ולהגיד שהם יושבים פה באופן זמני, ולא לפתח שום דבר במקום, משום שהם יצטרכו אי פעם לזוז.

השר א. שרון : חרי ממילא יצטרכו לבנות להם בניית קבע.

מר מ. דרובלס : במקום, איפה שהם יושבים.

מר א. בראון : מה זה משנה, אין לך מקום מתאים שם, הם יושבים במקום זמני, הפתרון שמוצע ע"י יו"ר הועדה הוא פתרון אידיאלי..

מר מ. דרובלס : לכן אני מציע, אנחנו החלטנו שקלע שייכת להתאחדות האיכרים. לעת עתה איננני רואה מקום לשנות זאת. האנשים צריכים לעלות בהקדם האפשרי כי קלע גמורה, הם צריכים לעלות לשם בהקדם וצריך לאחל להם שיבנו שם ישוב במהרה. מה שיחיה בבוא העת בעין-סמסם, נראה, נחליט למי שזה שייך, אין פה קשר בין האחד לשני.

מר ר. וייץ : אני חוזר לבעיה היסודית והיא בעית ההתיישבותית מקצועית. פה אין חילוקי דעות האם צריך או לא צריך. אי אפשר לחשוד, לא בי ולא במישהו אחר. המצב הוא כזה . נכון הוא שלגבי שעל קרתה תקלה. הלא שעל עלה כמושב שיתופי.

השר א. שרון : אגב, מצבו של שעל טוב היום, הוא קיבל תנופה.

מר ר. וייץ: את זה שהם הפכו להיות מושב, אנו קיבלתי זאת במגינת לב, זה לא כל כך פשוט. אבל הר-אודם זה מושב שיתופי, הם משתייכים לגוש ההוא ואין בכלל כל שאלה.

מר מ. דרובלס : סליחה, רענן, גם מושב שיתופי, מבחינה חברתית, אינו שייך לחלק הקיבוצי. אין הבדל, חברתית, בין מושב שיתופי למושב.

מר ר. וייץ : אני מצטער, יש כמה מוסכמות שהתרגלנו אליהן, ואני לא התרגלתי. אני בכלל מהרהר לגבי העתיד, כמה הרהורי ספק גם במחיצות שיש בין ההתיישבות

התיישבות - 8.2.81

מר ר. וייץ

הכפרית לבין ההתיישבות העירונית. אני חושב שהגיע הזמן לחשוב מחשבה חדשה לגמרי. אני הייתי רוצה לראות בקצרין עיר שנותנת שרותים לכולם. הייתי רוצה לראות שם בית-ספר שהוא בית-ספר על רמה. פעם היו הבדלים בהשכלה. עכשיו אנו חיים בדור שני, ריבונו של עולם, עבר דור. צריך לשנות את גישתנו. ואני אומר זאת, אני שבזמנו יצרתי את לכיש עם ההפרדה. בזמנו, כשבאו כל שבטי ישראל מארצות שונות היה צריך, אבל היום?

<u>מר א. בראון</u> : תדעו לכם שבאזור שלנו, הילדים הטובים שרוצים ללכת לבית-ספר טוב, הולכים לגדרה לא לבאר-טוביה.

<u>מר ר. וייץ</u> : יחסי עיר-כפר בישראל טעונים מחשבה מחדש. אני אמרתי את זה ליוסי. אנחנו עושים ברחובות איזו עבודה משותפת ואנו צריכים להתכונן לזה.

<u>השר ד. לוי</u> : אלי זה עוד לא הגיע.

<u>מר ר. וייץ</u> : זה מעבר לדלת דוד, זה בוא יבוא, ואנחנו צריכים להתכונן לזה.

עכשיו, הצעתי היא זו : בעין סמסם אפשר להקים מושבה חקלאית יפה, כמו שצריך. אפשר להכנן אותה עכשיו. אני מבטיח לך שהחברה אלה, שהם חברה טובים, אם ניתן להם את המגרשים שלהם וניתן להם עזרה לבנות את הבתים שלהם, אני מבטיח לך שאפשר לדחוף אותם להקים שם מושבה לתפארת. בשביל מה לדחוף

מר ר. וייץ

בשביל מה לדחוף אותם לשעל, ששם בקושי אנחנו יכולים לתכנן קיבוץ, שיש לנו שם קשיים נוראיים לתכנון קיבוץ. כי יש שם סה"כ 250 דונם לחוצים בין שני מחנות צבא.

<u>מר מ. דרובלס</u> : מה יעשה קיבוץ שם? בשביל מה צריך קיבוץ. אחד אחד רענן, אני לא יצרתי את החינוך הקיבוצי, החינוך המושבי, החינוך העובד או לא? אני יצרתי זאת?

<u>מר ר. וייץ</u> : אני סבור שההחלטה היא החלטה נבונה. יצטרכו אז קצת להבטיח לקיבוץ המאוחד שוודאי יחשוב שלקחו ממנו. אבל אנחנו לא עוסקים פה בחאפלאף. יש איזו אחריות גם לתנועות, גם לשולחן הזה. יש איזה הגיון התיישבותי. אני חושב שזו הצעה נבונה ואני מברך עליה.

<u>השר א. שרון</u> : בכל מקרה, אני חושב שסעיף 4 מבטיח את העניין הזה לגמרי.

<u>מר ר. וייץ</u> : מלכתחילה ניתן את הקרקעות במקום הקבע.

<u>השר א. שרון</u> : הם עולים לקלע ב-15 לחודש. קודם לא ציינתי במדוייק את ה-15 כי יתכן שבאותו יום הם לא יהיו שם, אבל בפברואר. הודעתי להם שביום עלייתם אני בא למקום לוודא שהם במקום. עכשיו במקביל, יש פה

אפשרות לתת לישוב גוש קרקע מרוכז. קרקע יוצאת מן הכלל. או לתת לו שלושה גושי קרקע - האחד במדרונות שיורדים לכיוון הירמוך, לכיוון ההוא. האחד בין להבות הבשן ושמיר, והשלישי לידו. כאשר פה, לפי מיטב ידיעתי, יש לנו אפשרות לתת לו את משבצת הקרקע במקום . אז מה הבעיה שהם יצאו מיד לעבור בשטחים שלהם?

<u>מר מ. דרובלס</u> : שיתחילו לעבד את השטחים. אף אחד לא אומר שלא יתחילו לעבד את השטחים. הם יעלו לקלע, יתחילו לעבד את השטחים שנעמיד לרשותם. הלאה נראה. לא צריך להחליט עכשיו שזה זמני. הם עולים.

<u>השר א. שרון</u> : מתי, לא השתמשתי במילה "זמני" אפילו פעם אחת. אמרתי :"וישהה עד שיוקם ישוב הקבע בעין סמסם." ואני אומר :"במידה ואין משבצת קרקע מתאימה, או שמסיבה כל שהיא לא יוקם ישוב הקבע בעין-סמסם, ישאר הגרעין בקלע".

<u>השר ד. לוי</u> : זה סובר את זה.

<u>מר ר. וייץ</u> : חדעו לכם שאני תמכתי בהקמת מושבה, בזמן השלטון הקודם , במקום שחשבתי שהוא חשוב, שנתפס על-ידי בדואים בתל-גזר. והיו לי ויכוחים בדולים עם גלילי, ואני העברתי זאת אז, כי אני חושב שזו תנועה ככל התנועות.

כשהם באו ואמרו שהם רוצים

להקים ברמת-הגולן מושבה, אמרתי שאני חושב שזה רעיון חיובי ביותר וצריך לעשות זאת .

השר א. שרון : הרי רענן עבר רק במקרה למחנה השני, הוא הרי יליד מושבה.

מר ר. וייץ : לא, זה היה אבי.
אז אני רוצה שנעשה הסכם קטן וגם נבצע אותו. אני חושב שאת עין-טמטם אפשר לתכנן ולתת להם. הם יראו שם אינציאטיבה ויבנו מושבה לברכה, וברגע שהם יעברו, ימסר המקום לקיבוץ המאוחד.

השר ד. לוי : הניסוח הזה לא סוגר שום אופציות.

השר א. שרון : שום דבר, השארתי את הכל פתוח.

חח/15. מרכז במודיעין לתנועת מכבי העולמית

השר א. שרון : עוד נושא קטן, לפני שאנו נגשים לנושא התעשיה. אם אתם זוכרים, בזמנו, שלחה בפני הועדה שאלת מיקומו של כפר המכביה. כפי שאתם זוכרים, אחרי שהחלטנו עקרונית על הקמת הישוב, הסמכתם אותי לקבוע את המקום.

(מכאן רשמה ז.ת.)

(עד כאן רשמה ל.ד. - מכאן ז.ח.)

השר א. שרון: אני יצאתי לסיור עם אורי בראון בשטח, לפני כמה ימים, ומצאתי שבעצם פחות או יותר, המקום הראשון שקבענו הוא המקום המתאים, שאם הייתי מנסה לתאר אותו הייתי אומר, שהוא נמצא בקו ישר בין בית-מעין לבין כפר רות, מצד דרום לכביש מודיעין - בית-סירא. זה אינו שטח חקלאי. אני מודה, שחיפשנו וניסינו למצוא מקומות אחרים, אך בסופו של דבר הגעתי למסקנה, שאם אנו רוצים להוסיף ישוב במקום, לשני הישובים הקיימים: שילת וכפר רות - בכל זאת, זה צפון שטח ההפקר של גיזרת לטרון - הישוב במקום זה יחרום יותר מאשר במקום אחר.

באותו יום נערכה קבלת פנים של ראש עיריית רמן גן לחברי נשיאות מכבי עולמי וכמה דקות לפני מועד קבלת הפנים הצלחתי להודיע לו על כך. אני מניח, שהוא גם בישר להם זאת והכל בא על מקומו בשלום. אורי יודע בדיוק היכן המקום ואפשר לגשת לנושא זה. שוב אני רוצה להדגיש, שלא מדובר בישוב חקלאי.

מר א. בראון: אני רוצה להדגיש, שזה לא במקום שתוכנן על ידם, שהיה יותר דרומה ועלשטחי עיבוד ומרעה של שעלבים. יש גם חשיבות להרחיק זאת משעלבים, שתושביה דחיים מאד ולכן, המקום הוא יותר קרוב לכפר רות.

מר ר. ויץ: צריך לבדוק ע"י אדריכלים ואם המקום מתאים, ניקח אותו. אם אפשר להתרחק משעלבים, יותר טוב.

מר א. בראון: כי יש מכתבים של המחלקה להתישבות נגד ההקמה.

מר ר. ויץ: אם זה מתאים - בסדר גמור.

השר א. שרון: אני מודה, שלא ששתי לענין זה, אך הגעתי למסקנה שצריך להיענות לבקשתם. בכל זאת, אם ישבו עוד 50 משפחות של יהודים במקום זה, יהיה טוב וחשוב.

מר א. בראון: צריך להתכונן, שיהיה לכך הד ציבורי חיובי מצד אחד ושלילי מצד שני, כי יש כל כך הרבה גרעינים, או קבוצות אנשים, שלחמו על הנושא של עיר במודיעין, או שכונות במודיעין. זה פורסם ברדיו ובטלויזיה ויש פטיציות. אני אומר, שצריך לדעת זאת מראש.

השר א. שרון: אני יכול רק להבהיר את עמדתי. אני התנגדתי כל הזמן ומתנגד גם עכשו לישוב עירוני במודיעין. בעיני, חבל מודיעין הוא איזור חקלאי, זו מין יריעה ירוקה בתוך שטח בנוי שהולך ומתפתח. בנתוני החקלאות של היום, יש שם רזרבות קרקע לישובי ההר, שאפשר לתת להם אותם לעיבודים חקלאיים. יש הרבה מאד אפשרויות להשתמש במקומות אלה בעתיד ובענין זה, יש לי דעה נחרצת. לפי דעתי, אנו לא זקוקים במקום זה לישוב עירוני והאיזור הזה הוא איזור חקלאי. נכון מה שאורי אמר, שיהיה לכך הד ואולי זה יגביר את ההביעות, אך מאחר ומדובר על משהו בעל אופי מיוחד, אני מניח שנוכל לעמוד בלחצים אלה.

מר י. מרגלית: למערכת שלנו הגיעו מזה זמן תביעות בנושא זה, אם זה של קבוצות חצב כאלה או תאגידים כאלה ואחרים, שתבעו שטחים אלה ואנו בפירוש הכרזנו כל הזמן, שזו הרזרבה הקרקעית האחרונה שמדינת ישראל צריכה לנצל, במה שגובל עם שפלת החוף. נדמה לי שהערתי גם בישיבה הקודמת בנושא זה, אך אני שוב רוצה לחזור ולהעיר, שאם אנו רואים מקום ליצור מוקד למה שנקרא מכבי עולמי, ניתן לעמוד בזה.

מר א. בראון: עם מיתקנים של מכבי.

מר ר. ויץ: אנו לא מרמים את עצמנו - אני אומר זאת במפורש. השטח בעיקר יהיה למיתקנים ולהארחה בינלאומית של מכבי.

מר י. מרגלית: ראיתי את התכנית שהוכנה ותכנית זו מתיחסת למרכזי מכבי עולמי ובנוסף לכך, היא מתיחסת לישוב קהילתי צמוד אליו - ולא חשוב כיצד נקרא לזה - כשמדובר, כך נדמה לי, על 250 יחידות דיור, וזו הסכנה שבדבר.

השר א. שרון: זו לא הכוונה שלנו.

מר י. מרגלית: אם מדובר על קמפוס, ניחא; אך אם מדובר על הרשמה - ונמסר לי שנעשו הרשמות חיצוניות...

מר ר. ויץ: התשובה היא: לא.

השר א. שרון: אני הרי התנגדתי לזה וכולם אמרו: בואו נעשה זאת. בסופו של דבר, נעתרתי בלב כבד.

מר ר. ויץ: בזה לא אעזוב אותך לבד.

השר א. שרון: אני מודה, שעד שלא התברר לי שבאותו ערב יש קבלת פנים אצל ראש עיריית רמת גן, לא יצאתי לשטח. באותו ערב, היה גם ויצאנו ומצאנו את המקום.

מר י. מרגלית: לא נעים לומר, אך ראיתי כבר את הנרשמים.

מר ר. ויץ: תהיה ועדת קבלה כדת וכדין.

השר א. שרון: מאחר וזה מוקש שהוא נגד רצוני.....

אל"מ ד. סתו: אני חושב, שזה מוקש שכדאי שיעלו עליו; וכל הגישה הזאת שכאילו הגבעות האלה לא מיועדות לישובים עירוניים, פשוט מאד, צריך להשלים עם זה, שזו באמת הרזרבה לעורף העירוני של מישור החוף.

השר א. שרון: תלך לאיזור קולה, תלך לאתר ספיר, אך לא שם.

אל"מ ד. סתו: זה אותו דבר.

השר א. שרון: יש הבדל עצום בין זה לבין אם תיכנס היום בעורף של טירה, של טייבה, של ג'לג'וליה או של כפר קאסם.

אל"מ ד. סתו: זו אותה רצועה.

השר א. שרון: בכל מקרה, מה שאני מסכם הוא, שאנו פונים אליהם - הם צריכים להעביר לנו את התכנית; יהיה מדובר בועדת קבלה כמקובל וכאן מדובר בקמפוס ובנוגעים אליו ישירות בלבד.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

הת/12 סקירה בנושא המים ביישובים החדשים ביהודה, שומרון, רמת הגולן וחבל עזה

יו"ר הועדה פותח.

נציגי נציבות המים וחברת "מקורות" פורשים בפני חברי הועדה להתישבות תכניות ומועדים לאספקת מים ליישובים החדשים ביהודה, בשומרון, ברמת הגולן ובחבל עזה.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה י. טוביה, ד. יוגב, ש. קנטור, ר. ויץ, מ. דרובלס ואל"מ ד. סתו.

יו"ר הועדה להתישבות מנחה את נציגי נציבות המים וחברת "מקורות" בע"מ, להגביר את המאמץ כדי לגרום לכך כי בחודש יוני 1981 יהיו כל היישובים החדשים ביהודה, בשומרון, בבקעת הירדן, ברמת הגולן ובשיפולי הר חברון - עצמאיים מבחינת מים.

הת/13 קצב הבניה ביישובים החדשים ביהודה, שומרון, רמת הגולן וחבל עזה - סקירתו של שר הבינוי והשיכון

יו"ר הועדה פותח.

שר הבינוי והשיכון סוקר את התכניות ואת קצב הבנייה ביישובים החדשים ביהודה, בשומרון, ברמת-הגולן ובחבל עזה.

בדיון משתתפים: השרים א. שרון, ד. לוי; ה"ה י. מרגלית, א. בראון, ר. ויץ, אל"מ ד. סתו ומר מ. דרובלס.

הת/14 התישבות ברמת הגולן: מיקומו של הגרעין של התאחדות האיכרים

יו"ר הועדה פותח.

בדיון משתתפים: השרים א. שרון, ד. לוי; ה"ה ר. ויץ מ. דרובלס, וא. בראון.

מ ח ל י ט י ם בהמשך להחלטה מס. הת/11 של הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית מיום כ"ז בשבט התשמ"א (28.1.81):-

א. הגרעין של התאחדות האיכרים יעלה להתיישבות ברמת-הגולן, בחודש פברואר 1981.

ב. הגרעין יעלה לקלעה וישהה בה עד שיקום ישוב הקבע שלו - בעין סמסם (נ.צ. 2175/2855).

./המשבצת

ג. המשבצת הקרקעית של הגרעין תועמד לרשותו בעין סמסם - בקרבת הישוב, לפי תכנית הקבע.

ד. במידה שאין משבצת קרקע בעין סמסם, או שמסיבה כלשהיא לא יוקם ישוב הקבע בעין סמסם - ישאר הגרעין בקלעה.

ה. להטיל את האחריות לביצוע ההחלטה הנ"ל, על החטיבה להתישבות של ההסתדרות הציונית העולמית.

ה ת/15 <u>מרכז במודיעין לתנועת מכבי העולמית</u>

יו"ר הועדה פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה א. בראון, ר. ויץ, י. מרגלית ואל"מ ד. סתו.

מ ח ל י ט י ם בהמשך להחלטה מס. ה ת/6 של הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית מיום י"ג בשבט התשמ"א (18.1.81), להטיל על שר החקלאות לבדוק את התכניות להקמתו של מרכז במודיעין לתנועת מכבי העולמית.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

מזכירות הממשלה

שמור

פרוטוקול
ישיבת הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית

כ"ז בשבט התשמ"א - 28.1.81

נכחו : חבר הועדה - השר : א. שרון - יו"ר

נציגי ההסתדרות הציונית : מ. דרובלס, ר. ויץ, פ. שנק, א. תבין

נעדרו : חברי הועדה - השרים : י. ארידור, ש. ארליך, מ. בגין, ז. המר, ד. לוי, ח. לנדאו (חולה), מ. נסים, ג. פת

נציגי ההסתדרות הציונית : א. כץ, ע. לוינסקי, מ. ריבלין, י. פרידמן, א. שנקר.

א. בראון	-	לשכת שר החקלאות
ש. ברטוב	-	יושב-ראש ועדת הנגב
א. דודאי	-	לשכת שר החקלאות
א. לנדאו	-	לשכת שר החקלאות
י. מרגלית	-	משרד הבינוי והשיכון
א. סנפירי	-	משרד האוצר
אל"מ ד. סתו	-	משרד הבטחון
י. קלמן	-	המועצה האזורית בני שמעון
ש. רביד	-	החטיבה להתישבות, ההסתדרות הציונית העולמית
י. רוזמן	-	המועצה האזורית בני שמעון
א. לישנסקי	-	מזכיר הועדה

סדר היום :

הת/8 הקמת יישוב קהילתי בגבעות להב

הת/9 מועדי הישיבות של הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית

הת/10 ההתישבות ביהודה ובשומרון:- הקמתם של היישובים שבי שומרון ב', תקוע ב', ומצפה גובריו

הת/11 התישבות ברמת הגולן:- עלייתו של גרעין של התאחדות האיכרים לקלעה

./הקמת

בפרוטוקול זה 45 דפים.

הת/8. <u>הקמת יישוב קהילתי בגבעות להב</u>

<u>השר א. שרון:</u> אני פותח את הישיבה. הנושא הראשון שעומד על סדר היום הוא הקמת ישוב בגבעת להב.

<u>מר ר. ויץ:</u> ישוב קהילתי - אני מבין.

<u>השר א. שרון:</u> כן. אני רוצה להבהיר במספר מלים את הרקע, למרות שבנושא זה דיברתי כאן מספר פעמים בעבר. אנו חייבים במהירות ליצור רצועת חיץ התישבותית, שתבדיל ותפריד בין הר חברון לבין הישוב היהודי בנגב. קיימת תופעה, שנמשכת כבר מספר שנים, של התחברות פיזית של אוכלוסית הנגב הערבית עם ערביי הר חברון ובעצם, נוצר מצב שהגבול מעמיק לתוך שטחנו; ומאחר בשום פתרון מדיני שאני מכיר לא מדובר יותר על גבולות פיזיים בין אוכלוסיה שיושבת ביהודה ושומרון לבין אוכלוסיה שיושבת בתחומים שמעבר מזה של מה שהיה הקו הירוק - ולא חשוב מהי התפיסה הפוליטית ומהו הפתרון שמוצע או שיושג, ברור לי שמדובר בגבולות פתוחים - לכן יש חשיבות רבה מאד ליצור את החיץ הזה, כי אחרת נעמוד בפני עובדה, שבעצם הגבול, שהוא במקרה כזה הופך לגבול אתני, יעבור ממש [illegible] בפרברי באר-שבע. לכן, אני הצגתי לפני הממשלה, עוד לפני כ-3 שנים, את התכנית למה שקראתי התישבות דמוית פרסה, שמתחילה בצפון, באיזור בית גוברין, איזור נחושה, ממשיכה לכיוון אמציה, איזור להב לכיוון יתיר ומשם צפונה דרך כרמל ומעון לתקוע. כפי שאמרתי, תכנית זו הוצגה ומטרתה היתה להקים ישובים משני צדי מה שהיה הקו הירוק, בשיפולי הרי חברון, וע"י כך להשיג את משימתה.

התכנית שהחלטנו עליה - והופיעה בועדה זו לא פעם - מתבצעת והייתי אומר, שהיא מתבצעת בתנופה מהירה. אנו

השר א. שרון:

עומדים עכשו במצב, שאני מקוה שנחושה תעלה, שקף עולה בחודשים הקרובים ליד אמציה; מול המקומות האלה אישרה הממשלה את מצפה גוברין, מעל לחרכומיה; קיבוץ כרמים עלה; הישוב מיתר נמצא בהכנות לקראת בניה; ביתיר עצמה יש היום 2 מושבים: מבוא יתיר וזיף - אחד יושב במקום ואחד כבר מעבד קרקעות במקום; בכרמל ובמעון עובדים במלוא התנופה - שם עולה נח"ל תעשייתי, אך יהפוך במהירות רבה לישוב תעשייתי; בתקוע מתפתח ישוב יפה והממשלה אישרה גם את תקוע ב', הנמצאת מדרום לתקוע, בין תקוע הנוכחית לבין הישוב במעון. כך שבעצם יש פעילות רבה בהתישבות דמוית הפרסה וצריך להשלים היום כמה נקודות חסרות.

אחד המקומות שאנו רואים בהם נקודת חורפה, זו הפינה שבתוך הפרסה הזאת, באיזור להב. כאן היתה יוזמה ברוכה של המועצה האיזורית בני שמעון ושל ועדת הנגב, שבאה אלי עוד בעבר עם תכנית ואני זימנתי אותם היום הנה, כדי שיציגו בפנינו את תכניתם ואת מחשבותיהם באופן יותר מפורט, ואני מקוה שנוכל לאשר היום את הקמת הישוב הזה. אני מדגיש, שמדובר כאן בישוב קהילתי. הגישה שלנו לישוב תהיה כפי שניגשנו לישוב תמרת ולישוב מיתר, ז"א שהממשלה נושאת באחריות ובהוצאות, כפי שאנו מגדירים, עד לראש השטח, ז"א - חשמל לראש השטח, מים לראש השטח, דרך לראש השטח - ואני הייתי מבקש מיו"ר המועצה, או מי שתחליטו, שציג את הנושא.

<u>מר י. רוזמן:</u> אני אציג את הבעיה בקיצור. לאחר מה שאריק אמר, אין הרבה מה להוסיף.

<u>מר ר. וייץ:</u> דברים שכולם חותמים עליהם?

<u>מר י. רויזמן:</u> אני מקוה שכולכם תסכימו.

אני הגשתי לכולכם תיק עם כל הנתונים, גם הנימוקים מדוע אנו רוצים להקים את הישוב. יש לנו בעיה רצינית, לא רק לנו, אלא למדינת ישראל - איזור עצום ורחב ידיים, שבו אין יהודים בכלל, בין רהט, שהוא עכשו ישוב של כ-15,000 בדואים, בין לגיה, שהוא עוד לא ישוב מוכר, אך דה-פקטו הוא קיים, שם יש כ-7,000 תושבים ובמפוזר לכל אורך הדרך, יש משפחות רבות שהתישבו שם ואין שם יהודים; ויש סכנה גדולה שהאיזור הזה לא יהיה שלנו ולא תהיה גם למדינה אפשרות לשמור על הקרקעות - ויש שם איזור פורה, יפה, מתאים להתישבות, מתאים לפיתוח, מתאים לתיירות, עם כל הנתונים הבסיסיים לפיתוח עצום וחסרים שם יהודים.

בס"ה, במועצה שלנו, שהיא מעל 500,000 דונם, חיים כ-4,000 יהודים ב-10 ישובים - ועכשו קם ישוב חדש - קיבוץ כרמים - וכ-30,000 בדואים, שהם כ-60% מהבדואים בנגב. אנו צריכים לדעת שהם מתרבים בצורה כזאת, שכל 12 שנה הם מכפילים את עצמם. אם אנו לא נקים שם מספר ישובים, ובשלב הראשון לפחות את הישוב הקהילתי, שכל הגורמים במחוז הסכימו שחייבים לעשות זאת, אז אנו במצב של סכנה, גם הישובים וגם המדינה. לכן, כל הגורמים באיזור הגיעו למסקנה, שצריך לחכנן את הישוב באמצע הדרך (בתוך הפרוגרמה יש מפה איפה הישוב צריך לקום). אני יודע, שמינהל מקרקעי ישראל, מר ביידץ, כבר אישר מקום זה כמקום מתאים - הוא קרוב מאד לשני כבישים: הכביש בית קמה - באר-שבע והכביש החדש לערד ולמעשה, זה יחסוך הרבה בפיתוח התשתית.

דבר שני, יש המון פניות - בלי שאנו הכרזנו, כי היו כל מיני עיכובים - מאנשים שמוכנים לחיות במסגרת של ישוב חצי כפרי חצי עירוני, כי מבחינת איכות החיים אין מקום

מר י. רויזמן:

טוב יותר. דרך אגב, יש כאן הפרוטוקול מישיבה של הועדה המחוזית, מיום 19.11.79, בה אושרה עקרונית הקמת ישוב זה - לא היתה התנגדות מאף אחד והיתה אחדות דעים שחייבים לעשות זאת.

אינני רוצה להרחיב את הדיבור - אם אח"כ יהיו שאלות, אענה עליהן - אך אני מבקש מהועדה לאשר את הענין, כדי שנוכל לגשת לתכנון ולהקמה.

השר א. שרון: אולי תוסיף, שזה בעצם ישמש גם מרכז איזורי של המועצה.

מר י. רויזמן: לפני כן, עוד דבר אחד. השטח הזה הוא אינו שטח חקלאי. זהו שטח בשיפולי ר יערות להב. המועצה מתכוונת להקים שם את המוסדות הקהילתיים, את המועצה האיזורית, שהם ישרתו גם את הישוב הקהילתי; ז"א שלא תהיה כפילות ולא נצטרך להקים גן נוסף, בית ספר, תחבורה וכדו', שבדרך כלל עולים הרבה כסף. במקום הנוכחי, ששם יש מפעלים איזוריים, אנו לא יכולים להתרחב. אגב, גם בפרוגרמה מצוין, שאנו מתכוונים להקים שם את המוסדות הקהילתיים.

אני מבקש החלטה עקרונית, כדי שנוכל לגשת לביצוע הענין, לפי אותם התנאים שאושרו לישוב השכן, מיתר.

השר א. שרון: אני מודה ליואל. הייתי מבקש משבתאי ברטוב, יו"ר ועדת הנגב, לומר כמה דברים.

מר ש. ברטוב: אני רוצה לחדד את הבעיה הדמוגרפית שנוצרה בנגב. מדרום לקו אשקלון - קריית גת יש היום אוכלוסיה של כ-300,000 נפש, כשמתוכם בישובים הקטנים יש רק 35,000; בערים, בעיקר בבאר-שבע, יש 250,000 ועוד 50,000 בדואים שמרוכזים, במה שנקרא איזור הסיג הישן, ממזרח לבאר-שבע.

תמונה זו, אם מחריפים אותה, עם אוכלוסיה של חצי מיליון ערבים ברצועה ועוד רבע מיליון ערבים בנפת חברון וברמאללה, מתארת לכם נחיתות איומה של אוכלוסיה שחיה בדרום הארץ.

השר א. שרון: נחיתות מספרית.

מר ש. ברטוב: רק נחיתות מספרית. נוסף לכך, מבחינה גיאוגרפית, ריכוז ההתישבות היה, מבחינה היסטורית, בעיקר בגיזרה של הנגב המערבי, אך היום אנו צריכים לדאוג לכל יתר האיזורים.

מבחינת הריבוי הטבעי, היחס המספרי ילך ויחריף, כי למרות שבנגב הריבוי השנתי גבוה מאשר הממוצע הארצי, שהוא בסדר גודל של 1.8 באוכלוסיה היהודית ואצלנו 2.3, לא בגלל גיאוגרפיה, אלא בגלל גיל צעיר של אוכלוסיה בנגב; לעומת זאת, שיעור הריבוי הטבעי השנתי של האוכלוסיה הבדואית הוא בין 5.7% ל-6.2%. זה נובע גם משיפורים חברואתיים והקטנה עצומה בשיעור תמותת תינוקות והופעה נוספת שמדאגה אותנו ביותר היא יבוא של נשים פוריות מהרצועה ומהר חברון לתוך האוכלוסיה הבדואית. בנתונים כאלה אנו - אותו צוות שעוסק בתכנון הנגב - חוזים למעבר מ-15% ל-26% מהאוכלוסיה בשנת 2,000, אם לא יהיו שינויים דמוגרפיים יזומים על ידינו; ושינויים אלה יכולים רק להיות הקמת ישובים

מר ש. ברטוב:

נוספים, בעלי אופי ההישבותי, בעלי אופי של משיכת אוכלוסיה לאיזור. כמובן, שבאר שבע לא יכולה להמשיך להוות פתרון - היא היום מעל 120,000 תושבים, מוקד עצום של פעילות אזרחית, אך היא לא יכולה לפתור את הבעיות בשטח המרחב העצום הזה. הבדואים היום מעבדים כ-450 אלף דונם בנגב וחולשים על שטח של מעל מיליון דונם.

אני רוצה להסביר ולהצדיק מדוע ועדת הנגב, שמיצגת למעשה את הפעילות ההתישבותית של המושבים והקיבוצים וההתישבות השיתופית, דוגלת ותומכת ברעיון של הקמת ישוב קהילתי זה, מתוך ידיעה שאין פתרון זריז-יעיל. לכן אנו תומכים בפתרון הזה, כי אנו יודעים, שבשטח כזה אין פתרון התישבותי, אין קרקע חקלאית פנויה ואם לא ננקוט בצעד הזה של ישוב קהילתי, שיכול למשוך אוכלוסיה בעלת רמה, אוכלוסיה שרוצה לחיות בסביבה טוב, אין צורה אחרת לחתוך את הרצף הזה.

<u>מר ר. ויץ:</u> בהנחה שאנו מבינים מה זה ישוב קהילתי, אני מברך על ההצעה ומאחל לה ביצוע מהיר ככל האפשר.

<u>חשר א. שרון:</u> אני מבין, שאין התנגדות. אם כך, אנו מסכמים.

<u>תא"ל ד. סתו:</u> אני רוצה לחזור ולהגיד מה שאמרתי פעם בהזדמנות קודמת - אני לא כל כך מייצג אותם, אך מכיוון שהם אינם מיוצגים, יש בעיה בשטח הזה עם משרד הפנים והדבר יחייב תיאום עם התכניות של משרד הפנים.

השר א. שרון: עוד ב' נובמבר 1979 הדבר עבר את ההסכמה הראשונית של משרד הפנים. אני מניח, שאם תהיה שהות בידך לעיין במסמך המונח על שולחננו, תמצא זאת.

מר מ. דרובלס: הם גם קיבלו הודעה על הישיבה הזאת ויכלו לבוא.

השר א. שרון: אנו מסכמים, שאנו מאשרים את הקמת הישוב הקהילתי בגבעת להב. הישוב יוקם לפי אותם התנאים שאושרו לישוב השכן, מיתר.

ה/9. מועדי הישיבות של הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית.

השר א. שרון: ראשית כל, אני רוצה להשמיע הערה אחת לגבי סדרי עבודת הועדה בעתיד. אמנם, בזמנו קבענו שישיבות הועדה יהיו ביום ד', אך ככל שהכפו הבעיות שהמדינה ניצבת בפניהן ורבו הדיונים בנושאים השונים, שחייבו התכנסות נוספת של הממשלה מדי פעם וועדות שרים, ובעיקר ועדת שרים לענייני בטחון, מדי פעם נאלצנו לעשות שינוי במועד הזה. אני מקוה, שנוכל להחמיד ביום קבוע ככל שרק ניתן. אם דבר זה לא נעשה, הוא לא, חס וחלילה, מתוך רצון לשבש למישהו את התכניות - לכל אחד מאתנו משבשים את התכניות בנושאים אלה באופן קבוע - פה לפחות אני צריך לומר, שהשיבושים מביאים לברכה. עצם העובדה שיושבים ומחליטים, יש בזה מן הברכה. אך נשתדל, ככל שניתן, לעמוד ביום קבוע.

מר ר. ויץ: יכול להיות, שלרגל הזמנים, יום ד' מתאים פחות. יכול להיות שיום א' מתאים יותר.

השר א. שרון: אז נחליט על יום ראשון אחה"צ.
אני רוצה לומר למה אני מעלה נושא זה במיוחד. אני רואה צורך בחודשים הקרובים לקיים ישיבת הועדה אחת לשבוע, כי אני חושב שנצטרך לעקוב מקרוב אחרי ביצוע ההכנויות עליהן החלטנו ולכן, הישיבות ההיינה אחת לשבוע. מאחר ויום א' אחה"צ נראה היום הכי בטוח מבחינתי, לגבי חוסר אפשרות של שינויים, נקבע את הישיבה ליום א' אחה"צ, מדי שבוע.

מר י. מרגלית: מן הראוי לקבוע גם את שעה המדויקת.

השר א. שרון: אני מציע לקבוע את השעה 4.00.

מר א. דודאי: לפחות לימי ראשון הקרובים, מתוכנן לך משהו לשעה זו.

השר א. שרון: נסכם זאת בסוף הישיבה.

ת/10. ההתישבות ביהודה ובשומרון: - הקמתם של היישובים שבי שומרון ב', תקוע ב', ומצפה גובריו

השר א. שרון: רציתי לבשר בשמחה לחברי הועדה, שהערעורים שהיו בועדת החוץ והבטחון של הכנסת, שהוגשו ע"י סגן רה"מ, פרופ' ידין, באשר להקמת הישובים תקוע ב', שאנו קוראים לו היום מעלה עמוס, מצפה גובריו ושבי שומרון ב', ערעורים אלה לא נתקבלו ע"י הועדה ולא רק שלא נתקבלו, אלא ששתיים מההצעות זכו לרוב רציני מאד, שבו חברו חברי קואליציה ואופוזיציה כאחד ואחד עבר ברוב, אך שלושת הערעורים נפלו, כך שאין כרגע מעצורים ואפשר לגשת לעבודת הבניה. אני מבקש מאורי להציג את הישובים.

מר א. בראון: נתחיל מצפון לדרום. שבי שומרון ב' נמצאת 4-5 ק"מ מערבה משבי שומרון, שנמצאת במחנה שומרון, על הכביש נתניה-טול כרם-שבי שומרון-שכם, בקעת הירדן. היא נמצאת על כביש זה, שהוא כביש עתיק ווותיק. באיזור זה אותרו אדמות מדינה בסדר גודל של כ-1,200 דונם. מקום שני הוא תקוע ב', נמצאת על הכביש מגוש עציון למצפה שלם, מדרום לתקוע הקיימת היום. זהו כביש, שחלקו הגדול סלול למצפה שלם. המקום השלישי הוא מצפה גוברין - נמצא ממזרח לתרכומיה, בערך 7 ק"מ מהקו הירוק לשעבר, בין שני הכבישים של היום: הכביש הישן שהולך מאשקלון-בית גוברין-תורכמ'יה-קריית ארבע - המצפה נמצא מדרומו; הכביש החדש שהוא מבית ג'וברין לכיוון קריית ארבע, שהוא היום בסלילה, המצפה נמצא מצפונו. כאן נמצא המקום שנקרא, בינתיים, מצפה גוברין. אלה שמות זמניים, לפני שועדת השמות אישרה את השמות שלהם.

השר א. שרון: אנו מתחילים בדיון. לפני שנמשיך, אני רוצה להוסיף כמה מלים בקשר לישובים האלה. ראשית כל, לפני זה, טוב לפעמים גם להגיד מלה טובה. אתמול סיירנו בשורה של ישובים בשומרון. זה היה יום גשם, יום קר, אני חושב שחלק מהמקומות שביקרנו בהם, ביקרנו בתוך ענן וערפל ואני לא יכול שלא להביע את שמחתי על המאמצים שההסתדרות הציונית - אני יכול לומר כמובן גם הסוכנות היהודית....

מר ר. ויץ: פה צריך להזהר.

השר א. שרון: בהחלט. אני תמיד שמח, רענן, שאתה נזהר ועושה.

מר ר. ויץ: אני ידוע בתור חייט טוב. אם אני עושה חליפה, היא טובה. אני נגד חליפות לא טובות, בין אם צריך אותן ובין אם לא.

<u>השר א. שרון:</u> בביקור הזה נלווה אלי יו"ר המחלקה, מתי דרובלס. התחלנו במקום שנמצא כרגע בתחילת העבודה - לבונה, שועדת השמות קבעה את שמו לבית אריה, בואך נוה צוף, משם המשכנו לשילה, ביקרנו בתפוח, עלינו לאלמן מורה, ירדנו לשבי שומרון וסיימנו בלילה - זו היתה חוויה מיוחדת במינה - בחומש, שהיתה פעם מעלה נח"ל, הנמצאת מעל לכפר סילהאת-א-דהר. ההר היה כולו בעניין. זהו אחד המקומות הגבוהים והנישאים ביותר שיש בשומרון. מקום שממנו רואים מהחרמון ועד אשקלון. אני רוצה, ראשית כל, להודות למתי דרובלס על המאמצים ולכל מי שעושה מאמצים שם, כי הדבר לא יאמן. אתה בא בלילה למקום כזה, אתה מוצא שם את המשפחות - ולראות את הבטחון שיש לאנשים ואת הנכונות לחיות שם, עם כל הקשיים הקיימים, בימים שמחפשים להיאחז במשהו לחיזוק הרוח, זהו הדבר ואני חושב, שכל אחד צריך לבקר שם. זו פשוט מלה, שלא יכולתי שלא להתרגש, למרות שאני מבקר במקומות אלה לעתים קרובות. אך יכול להיות, שמזג האויר המיוחד, המאמץ המיוחד שנעשה כרגע בשטח, השפיעו עלי קצת לחרוג מהדרך הרגילה של עיסוק רק בעובדות היבשות וגם לומר מה שאני מרגיש. אז תסלחו לי שנתתי קצת דרור להרגשתי.

אני רוצה לספר, שלפני כמה ימים היינו בביקור נוסף, במצפים חדשים, שאותם החלטנו להקים בואדי ערה ולאורך המשולש. גם שם אני נדהמתי. הבאתי הצעה זו להחלטה לפני כחצי שנה - ואפילו פחות - ואני מוכרח לציין לחברי הועדה, שבכל המקומות עובדים במלוא התנופה. מקומות אלה מוכרים לי מאז ילדותי, שהייתי אומר, שרגל יהודית היתה דורכת שם לעתים רחוקות מאד, היום עובדים יהודים, ציוד עובד ורואים שינוי מוחלט בנושא הזה וזהו, שוב, חלק מהתפיסה ההתישבותית שלנו ואני רק יכול לברך על כך. טוב שנדע שיש פרי למאמצים ולפעולות שלנו וכשבולנו מתאמצים, אנחנו רואים גם תוצאות.

השר א. שרון:

אני רוצה לחזור עכשו לישובים שאותם הזכיר אורי. אנחנו רואים כך: בחקוע ב' נראה לנו ישוב קהילתי. בשבי שומרון ב' - ישוב קהילתי. אך צריך לציין כבר היום, לגבי הישובים הקהילתיים, שאנו כבר רואים אותם בשטח, שהישובים הקהילתיים היום כבר מתפתחים לכיוון כפול: מעט חקלאות - כי אין שם אפשרות לחקלאות - ותעשיה. אנחנו רואים זאת היום בכל המקומות. ראינו זאת אתמול בשבי שומרון, בנוה צוף, בחומש.

מצפה גוברין הוא חלק מגוש הישובים שאנו בונים כרגע באיזור אמציה; ז"א נחושה, שצריך לחדש בה את הישוב, אמציה שקיימת כמושב מצליח של ארגון מושבי חרות - מושב יפה מאד, שהייתי רוצה שיהיו בו יותר חברים, אך הם קשים בקבלת חברים ואנו לא יכולים להתערב בדברים אלה - ע"י אמציה אנחנו רואים את שקף שאיתנו את מקומה המדויק - ולפי דעתי, בחרנו מקום טוב מאד בשטח. מצפה גוברין נמצאת מהצד השני של מה שהיה הקו הירוק, אך הוא חלק מהגוש הזה, יושב במקום שיוצר עומק ושולט ממש על כל הישובים האלה מנחושה ועד אמציה. שם מתוכנן אצלנו להקמה קיבוץ, שיעבוד, כפי שמקובל בישובי גוש עציון, מבחינת מיבנה משקי, משק בעלי חיים למעלה, גידולי שדה באיזור לכיש ואמציה.

<u>מר ר. ויץ:</u> לפני שאביע דעתי על שלושת הנקודות, אני חייב שתי הערות - אחת כללית והשניה קשורה בדברי הפתיחה של היו"ר. ההערה הכללית היא זו: אותי במלאכת ההתישבות, בקביעת מקום ההתישבות, מנחה קו ברור. אני לא כפות למוסכמות שנקבעו בשל עובדות כאלה או אחרות בהיסטוריה שלנו, שנקרא קו ירוק, אלא בעית קיום אוכלוסיה. אני, כמו שעשינו מאז ומתמיד, ממשיך קו, שבתכנון ההתישבות צריך להשיג 3 יעדים, ששלושתם משלימים

מר ר. ויץ:

אחד את השני. היעד הראשון הוא, כמובן, יעד בטחוני-מדיני, אך הוא לא יהיה בר-קיימא, אם לא נשיג בו-זמנית, גם את היעד הכלכלי והיעד החברתי; אפילו אם יש תנועות וצורות, כמו קיבוץ או מושב שיתופי, זה לוקח הרבה זמן. אני יודע, שבסבלנות בסופו של דבר זה בא - דוגמת אמציה. אני יכול להביא דוגמא של בני דרום, שבסוף התגברו. אני סמוך ובטוח, שאמציה התפתח לישוב טוב וגם רב-אוכלוסיה. זה לא מדאיג אותי.

אני מודאג ביותר מהקמת ישובים, שבעקבותם בבוא היום, כל פתרון מגדיל את המיעוט הערבי בישראל. אני רואה זאת כסכנה הגדולה ביותר, זו אינה מליצה, הנשקפת לקיומה של מדינת ישראל. מעולם לא חששתי למערכות ישראל, גם לא במלחמת הקוממיות, שהיתה מלחמה נואשה ביותר. גם יום אחרי נפול גוש עציון, לא היה לי שום ספק ואין לי שום ספק לעתיד הרחוק. מדבר אחד אני כן חושש, ממסמוס המדינה היהודית, מהכנסת אלמנטים מתוכה שיקעקעו אותה מבית, מפריצת המותר והאסור לגבי תעסוקה, מהכנסתם של הערבים כחלק בלתי נפרד מהמבנה הכלכלי והחברתי של מדינת ישראל. אני סבור, שאנחנו נוכל להגיע לשלום באיזור הזה, לחיות אתם בשלום, בכבוד הדדי, בתנאי שהם יהיו נפרדים ואנחנו נפרדים; שגאותם הלאומית לא תהיה פגומה וגאותנו הלאומית לא תהיה פגומה. זה מה שמנחה אותי. זו הערה ראשונה.

הערה שניה, אדוני היו"ר, דברים שאני מתבטא בציבור, אני אומר אותם במלוא האחריות ולפעמים גם במלוא הדבקות. אין לי שום טענה למתישבים שהולכים ומקימים ישובים, באשר הם שם. אין צל של ספק, שיש בכל פלגות ישראל חלוצים אמיתיים, שמה שדוחף אותם זה הלהט והרצון לבנין עתיד עמנו. אלה לא מליצות, אלא הלכה למעשה, בחיי יום-יום. הם מוכנים לסבול בחיי יום-יום,

מר ר. ויץ:

את כל האפור, הקר, הקשה, המרגיז והאי-ודאות. לא שכולם כאלה. לכל מחנה כזה נספחים גם האחרים, אך אני לא שופט את המחנה לפי הנספחים. אך יש לי טענה מרה כלפי אלה שמובילים אותם - ובתוכם אתה, אדוני היו"ר - משום שלדעתי ההובלה הזאת טומנת סכנה קשה למדינה בכלל ומתישבים האלה בפרט. אני מוצא לעצמי חובה לחזור ולומר זאת. אני יודע שזה לא מעשי וזה לא יועיל לי, אך אני מוצא לחובה לומר זאת מתוך המניעים העמוקים שמניעים אותי. זו הסיבה שמניעה אותי להתנגד, תכלית ניגוד, לשבי שומרון. אני חושב, ששבי שומרון מחזקת את ההליכה, זה עוד צעד אחד כלפי הקמת מדינה דו-לאומית. אני לא יכול אלא להביע את תמצית התנגדותי העמוקה לצעד הזה. אני מברך על הקמת שתי הנקודות שבאות לחזק את הקו הירוק.

מר ש. רבידי: אני רק רוצה לא להשתלב כמובן בויכוח הפוליטי, אלא לבקש שהחלטה לגבי מצפה גוברין, מאחר ומדובר בישוב שיתופי, שבשלב ראשון יהיה מצוין בהחלטה, שאנו מתכוונים להקים היאחזות נח"ל, כשלב בדרך לישוב שיתופי. אנו צריכים את ההחלטה הזאת, כי אחרת אנו לא יכולים להתחיל את הישוב השיתופי.

מר ר. ויץ: עוד הערה. קיבלתי ברצון את הערותיך, אדוני היו"ר, על הדרך שבה המוסד המיישב, על שני חלקיו, עוסק. זה פרי של מאמצים ארוכים וזה נכון, שזה מנגנון שעושה מלאכתו לא רק ביעילות, אלא גם בדבקות. אין ספק, שמבחינה זו, מתי נכנס לרוח הזו ובשטח זה אין ביניינו שום חילוקי דעות.

מר מ. דרובלס: גם אתה.

מר מ. דרובלס:

אדוני היו"ר, ברשותך גם אני רוצה להגיד מספר דברים של רגשות. אם יו"ר הועדה, אריק, אמר דברים כאלה, אין לי במה להתבייש לבטא מספר רגשות שישנם.

אני אומר לכולנו: עם נוער כזה - לא משנה אם מסכימים או לא מסכימים - אנחנו יכולים להיות גאים. כי הפוטנציאל העיקרי שיש שם הוא כוח אדם ומה שאנו עושים, לעומת מה שהם עושים, זה אפס.

תמיד מטרידים אותי ואני משתדל להתחמק, אך לפני כשבועיים, בא מארה"ב איזה כתב טלויזיה חשוב מאד וממשרד החוץ מאד ביקשו ממני לקבל אותו, למרות שאמרו לי שהוא אנטי. יצאתי אתו לישוב קרוב, הראיתי לו והסברתי לו על המפה. לבסוף הוא אמר לי: אני אנטי, הייתי וראיתי, איננני מסכים אתכם, אך אני מבין אתכם. הלואי ולנו היה חומר כזה. וזו הבעיה - ההסברה וההבנה. יש מי שחושב, שכולם אנשי גוש אמונים שמדברים ישירות עם אלהים - טועה. יושבים אנשים ביהודה ושומרון, דתיים ולא דתיים. היינו אתמול במעלה נח"ל, ראינו שם אנשים שאין להם כל קשר לגוש אמונים. הם נוסעים יום-יום לעבודה 50-60 ק"מ לעבודה, הלוך וחזור, ועל חשבונם. אז יש כאלה שמשמיצים אותם שהם כביכול באו לשם על מנת להתעשר. אפילו למי שיש דירה בעיר ומשכיר אותה במחיר הגבוה ביותר, הנצאות הנסיעה למקום העבודה וחזרה הן יותר גבוהות מאשר ההכנסה מהשכירות.

רציתי להגיד מספר מלים, מה שאדם מרגיש ומה שמגיע לאותם החלוצים האמיתיים שיושבים וממלאים אחרי הצו של ממשלות ישראל. והיום, הפוטנציאל הזה עומד לרשותנו, ולכן חובתנו לנצל אותו, לאחר שמתקבלות ההחלטות המתאימות.

מר מ. דרובלס:

אדוני היו"ר, כאן אני בא ושואל:
הממשלה דנה מבחינה מדינית, יש ערעורים ואנו יודעים את ההצעות האלה, שהובאו לפני כחודשיים שלשה והיה להן רוב בממשלה, כי הממשלה שוקלת מבחינה מדינית ומחליטה כן או לא. לאחר שזה חוזר לועדה שלנו, ואנו יושבים כועדה מקצועית, אנו שוב נכנסים לענין המדיני.

(המשך הדברים רשמה ל.ד.)

לאחר שזה חוזר לכאן, לועדה שלנו, שאנחנו ועדה מקצועית, אנחנו שוב נכנסים לענין המדיני. דומני שאנחנו בעיקר, לאחר שזה עובר את הסינון של הממשלה וועדת שרים לענייני בטחון שהיא לוקחת כל האפקט הבטחוני והמדיני, מתפקידנו לראות, מבחינה פונקציונאלית, האם אותו ישוב משתלב במערכת או לא ולא לחזור ולשוב שוב לנושא המדיני, רענן. וכאן אני מאחל לך שמפלגתך תשב בקואליציה ותוכל לבטא את דעתך שם. אבל כל עוד שהיא יושבת באופוזיציה, וכך רצה הבוחר, אז יש לקבל את ההלטות אלה שמחליטים, כשמתפקידנו להביע את דעתנו המקצועית.

<u>מר ר. וייץ</u> : אני רוצה לעזור להסטוריון שיכתוב פעם את ההסטוריה.

<u>מר מ. דרובלס</u> : בנושא של הקמת הישובים ומי אחראי עליהם או לא - כידוע לועדה הנכבדה הזו, ישנם שני ראשי חטיבה. כל ישוב אשר מוקם בשומרון, יש לרענן את החלק המלא בו, בדיוק באותה מידה כמוני. ואני מאוד מודה לו כשהוא אומר : אשמים אלה שמובילים אותם, ונכון שיש כאלה. אבל אשמתו של רענן בזה שהוא מוביל אותם לא פחותה מאשר שלי. האמן לי, ערפאת ירשום אותך ואותי באותה מידה. את שנינו.

<u>השר א. שרון</u> : הייתי מגדיר זאת לא כאשמתכם, אלא כנקודה העיקרית לזכותכם.

<u>מר מ. דרובלס</u> : ואני רוצה להזכיר פה עוד פרט - שהועדה הנכבדה הזו החליטה להקים את אלון מורה, רענן היה בעד להקים באלון מורה עיר. אנחנו

אישרנו ודיברנו אז על 100 יחידות, ואילו רענן דיבר על 5,000 ולא 100. הוא אמר : "מה זה 100? אנחנו צריכים צריכים ללכת ל-5,000!". ואני מסכים איתו. כל הכבוד. כי הוא בעל מקצוע.

השר א. שרון : נגיע גם לזה.

מר מ. דרובלס : נגיע ל-5,000. אז חלקו באלון-מורה הוא נכבד. אלא שהוא אמר שרצוי ללכת ישר למה שיותר. והלוואי ויהיו לנו את המשאבים האלה ונגיע ל-5,000, אבל לא בבת אחת. קודם נגיע ל-500 ומ-500 נגיע ל-5,000.

מר א. בראון : פעם ראשונה אני שומע שמחלקים כבוד גם לאחרים.

מר מ. דרובלס : מה ז"א, מה שמגיע, מגיע.

מר ר. ויץ : אפשר לנהל ויכוח בכבוד, בחברות, מה זה שייך לענין? להפך!

מר מ. דרובלס : עכשיו, בקשר ל-3 הישובים - שבי שומרון ב' משחלב ומחזק את האזור הזה של ההתיישבות העיברית. את הישובים שקימונו, ואין כל ספק, שאנו חייבים ללכת ולהקים אותו מה שיותר מהר. זה פשוט יחזק לנו את התשתית החברתית, החינוך. אנחנו צריכים להגיע

לכיתות נורמאליות מבחינת לימודים, ילדים ואוכלוסיה. מבלי להכנס לנושא הבטחוני מדיני החשוב של הציר שעליו הישוב יושב, הוא משתלב בתוך גוש ומשלים את הגוש הקודם שהקימונו. תרומת שבי שומרון ב' לאוכלוסיה הקיימת היא רבה מאוד.

תקוע ב' - אנו יודעים שתקוע מבודדת ופונה לכיוון המדבר. גם רענן מסכים עם הנקודה הזו. אין פה כל ספק. חשיבות הנקודה ישנה. היא תתרום רבות להתיישבות העברית, כנ"ל מצפה גוברין אשר משתלב במסגרת ההכנית שלנו. אני בעד להקים את מצפה גוברין מלכתחילה, היות והוא מיועד להיות קיבוץ, כהאחזות נח"ל, עם אמצעי ייצור. יש לבדוק את האפשרות עם צה"ל, שמלכתחילה, בתוך האחזות הנח"ל ישבו מספר אזרחים, שיוכלו להשתלב ביחד עם החיילים ולהוביל את זה לקראת האזרוח.

<u>מר א. תבין</u> : קודם כל, אני מצטרף לברכות ההדדיות של היו"ר ושני ראשי המחלקה על ההשגים בהתיישבות מעבר לקו הירוק.

אני ביקשתי להעיר או להתייחס בעיקר לדבריו של רענן. איננני יודע לשם מה רענן חוזר מדי פעם - אלא אם כן זה לפרוטוקול...

<u>מר ר. וייץ</u> : לפרוטוקול.

<u>מר א. תבין</u> : חוזר מדי פעם...

מר מ. דרובלס : מה ז"א לשם מה? הוא מייצג מפלגה וצריך להעביר את הפרוטוקול למפלגה. אני יודע שאתה עם כל הלב עם המתיישבים ועם הנקודות, אבל למפלגה צריך להעביר את הפרוטוקול.

מר א. תבין : רענן מייצג אסכולה, שבצורה זו או אחרת קובעת שלינו להמשיך לישון במיטת סדום. במציאות הפוליטית שאנחנו חיים בה ישנן שתי אופציות, אופציה האומרת התיישבות בכל רחבי ארץ ישראל, או הקמת מדינה אש"פית. כל אופציה אחרת המרומזת על-ידי רענן היא פטה-מורגנה. אינני חושב שזה מתפקידי הועדה לחזור ולדוש בהן. תודה.

אל"מ ד. סתיו : בהמשך למה ששמעון אמר - מקובל בהחלט שמצפה גוברין תהיה האחזות נח"ל. אני הייתי אפילו מוסיף לזה שגם את מעלה עמוס אפשר להעלות בשלב ראשון כהאחזות נח"ל.

מר ש. רביד : אם יש גרעין.

אל"מ ד. סתיו : אני אומר , אפשר.

השר א. שרון : אפשר לצרף לשם כמה אזרחים שיעבדו שם.

אל"מ ד. סתיו : זה נעשה כבר בעבר עשרות פעמים.

השר א. שרון : טוב, רבותי , ראשית, אני שמח על הדברים שנאמרו. נראה לי שהחטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית צריכה ליטול על עצמה את הקמת הישובים האלה ואני מקווה שנעשה זאת במהירות. אלה היו הנושאים שרצינו להעלות היום.

הישיבה הבאה תהיה ביום ראשון הקרוב. אני נאלץ לקיים את הישיבה בשעה 1400, כי ב-1600 יש לי פגישה ממשלתית. בישיבה הבאה רענן ירצה להציג כמה דברים בקשר לרמת הגולן.

מר ר. וייץ : אני רוצה עכשיו . זה יקח 10 דקות, אני רוצה להעביר משהו חשוב.

השר א. שרון : בסדר. מאחר ואנו מחר בביקור ברמת-הגולן, בישיבה הבאה נדווח על מצב התקדמות העבודות והישובים ברמת-הגולן בעקבות ביקורנו שם מחר.

כמו כן ארצה לקבל דיווח בנושאים הבאים : ראשית, דיווח של משרד הבינוי על קצב הבניה. איך אנו עומדים כרגע בכל מקום בישובים החדשים, ביהודה, שומרון, רמת-הגולן וחבל עזה.

כמו כן אבקש לקבל סקירה על בעיות המים - קידוחי מים, קווי מים, מובילי מים במקומות האלה.

כמו כן אבקש לקבל סקירה על מצב התעשיה. פה תרשו לי לציין בסיפוק, שאתמול ביקרנו בשבי שומרון והתברר לנו ש-60% מאנשי הישוב מתפרנסים מעבודה יצרנית במקום.

השר א. שרון

אז יש לנו ישובים לא מעטים שחלק גדול מאנשיהם עובדים במקום. אם זה בקדומים, באלון-מורה, בעופרה. בשבי-שומרון בדקנו אתמול - 60% מתפרנסים במקום ובכבוד. נדמה לי שלא שמענו אפילו טענה אחת קטנה מפי האנשים בנושא רמת התיים.

מר א. חבין : כמה מתגוררים במקום?

מר א. בראון : קרוב ל-70 משפחות.

השר א. שרון : כ-400 נפש. זה ישוב מוצלח מאוד. ישוב של גוש אמונים, חזק מאוד. כמו שבכלל קורה בהתיישבות, אין ישוב דומה לישוב. לכל ישוב יש את האופי שלו. לישוב זה, מלכתחילה, יש את האופי המיוחד של ישוב שנבנה באופן מאוד, מאוד סיסטמטי, מסודר, והגיע לדעתי לחשבים יוצאים מן הכלל.

ובכן, אנו צריכים כאן לשמוע על התעשיה במקומות, על המים, ועל הבניה. כמו כן נדוות על הסיור שיהיה מחר ברמת-הגולן, בוודאי יעלו בעיות כתוצאה מהביקור ברמת הגולן.

הת/11. התישבות ברמת-הגולן: - עלייתו של גרעין של התאחדות האיכרים לקלעה

מר ר. וייץ : ביקשתי להבהיר נקודה אחת בהרצאה הקודמת שהבאתי לכם והובטח לי שתהיה לי אפשרות להסביר זאת. לקראת הסיור של אריק מחר ברמת הגולן, כדי למנוע ויכוחים ללא צורך, אני רוצה להבהיר נקודה אחת.

בתוך הרשימה של היישובים
שאני הבאתי על מפה - ואני מקווה שתנתן לי ההזדמנות לבוא
ולהסביר מדוע לדעתי היא עדיפה, יש נקודה אחת פה, עין סמסם,
כשכאן קצרין וכאן קלע, שהיא כבר בנוייה. זה היה מסומן
פעם ככפ"ת ב'.

פה אני רוצה להציע הצעה, שאני
חושב שאם נתאחד סביבה, נמנע הרבה ויכוחים. לפני שלושת-רבעי
שנה באה התאחדות האיכרים להנהלת המחלקה וטענה שהם תובעים
הקמת מושבה ברמת-הגולן, על-מנת לאפשר להם לקחת חלק בבניית
רמת-הגולן. גם מתי וגם אני היינו נוכחים, ומייד אמרתי שאני
חושב שהטענה צודקת. לתנועה התיישבותית שיש לה בגליל הרבה
ישובים מגיע. אבל אמרתי להם שכדי להקים מושבה, שהיא מושבה
בעלת אופי מיוחד, יש צורך בתכנון די מדוקדק ואני מבקש
שהות למצוא מקום.

בינתיים סביב קלע נתגלה איזה סכסוך.
אני לא אכנס לסכסוך הזה. אני סומך על ועדת גבתי, ואני חושב
שכולנו צריכים לסמוך על ועדת גבתי, כי שם יושבות כל התנועות
ונציגיהן מסתדרים ביניהם ומונעים מאיתנו הרבה בלבול מוח,
וגם מאירים את רוח ההתנדבות של כל התנועות ואני חושב שזה מניע
עצום.

אבל גם התאחדות האיכרים ביקשה
להתיישב בקלע ואני שמעתי שיו"ר הועדה שלנו נתן להם אסמכתא
לכך. אני בא לבקש תיקון מעקרו של ענין, אני לא נכנס לסכסוכים.
תראו, בעין סמסם, אחרי עבודה מרובה ובחינה מחדש של כל הקרקעות,
אפשר לרכז קרקע במידה מספקת להקמת ענף רציני של כרם ומטעים
שונים בשביל מושבה. המיקום של עין סמסם מתיישב בתוך הגוש
שיש להתאחדות האיכרים. כלומר, הטיפול וכל מה שקשור בזה יהיה

הרבה יותר יעיל, כי כאן יש את ראש פינה, כאן את משמר הירדן, כאן את איילת השחר ויסוד המעלה.

השר א. שרון : אבל למעלה ישנה מטולה.

מר ר. וייץ : מטולה היא בודדת והיא סובלת מזה. לגופו של ענין, כדי למנוע שגיאה התיישבותית, שעליה אין בינינו ויכוחים. ריבונו של עולם, יש די ויכוחים, למה להתווכח על דברים שאין בינינו ויכוחים. משרותים שהמושבה תזדקק לה הם שרותים שנמצאים יותר בקצרין מאשר השרותים בגוש קיבוצים. האזור הזה הוא קיבוצי. יש לו שרותים מיוחדים לקיבוצים. עוד קיבוץ אחד שם שמתווסף לגוש הקיבוצים, מחזק אותו, מייעל את השרותים. אם תכניס לשם מושבה, המושבה לא תהיה מושבה, אין שם שטחי קרקע ראויים לענף חקלאי מושבתי כמו שצריך. אין שם השרותים הדרושים כדי לחזק אותה, זו פשוט כניסה לאזור לא מתאים. לעומת זאת, לאחר שכולנו מכירים בזכות התאחדות האיכרים - ואני לא בא לטעון נגד , להפך, אני קיבלתי את זה מראש. מתי ישב ליד ואני מיד אמרתי - כן. אבל אמרתי להם :"אל תחפז רוחכם, תכנו לתכנן את הענין כמו שצריך! ריבונו של עולם. הלוא ידונו אותנו בעוד 15 שנה מה אנחנו עושים? ובקצב של הבניה של היום אפילו בעוד 5 שנים. אי אפשר סתם לתקוע דברים בלי לראות לאן הם מובילים.

ובכן, רבותי חברי הועדה, אני דיברתי עם הגרעין, יש להם גרעין טוב מאוד ואני תומך בו. ואני תומך בתביעתם. אבל הם אומרים לי כך : "רענן, במציאות של היום,

ציפור אחת ביד שווה יותר מעשר על הגג. קלע כבר קיימת. אם אנחנו נכנסים לשם, גמרנו. נכון שזה לא כל כך מתאים, נכון שמה שאתה מציע זה יותר מתאים.". באתי ואמרתי להם :"ריבונו של עולם, זה תלוי בנו. אני היום אביא לועדה הצעה לאשר עקרונית את עין-סמסם, כנקודה נוספת! תראו מה החשיבות שלה. אתם זוכרים? זה הגוש הדרומי , זה הגוש הצפוני של רמת-הגולן, מה שחסר לנו זה למלא את התווך, וזה בא בדיוק במקום המתאים. זה מקיף את קצרין בטבעת שאנחנו צריכים אותה ומקשר בין הדרום לצפון. פה יש שמח קרקע מתאים לפיתוח גפן יין ולמטעים למושבה טובה, כמו שצריך. בשרותיה היא תשען על קצרין. לפי רוחה ולפי טיבעה זה הרבה יותר מתאים. היא גם תחזק את קצרין וגם תחזק את עצמה. היא יותר קרובה לגוש המשבות הדרומי ולא תהיה נקודה מובדדת בצפון. אז למה אנחנו צריכים לעשות דבר שלא מתיישב על הדעת.

אני מציע שהועדה היום תאשר עקרונית את הקמת עין-סמסם, שחשיבותה היא ללא כל צל של ספק. אין בינינו חילוקי דעות בנקודה זו. זו חוליה חשובה ביותר לחסימת הבקע הזה שישנו ברמת הגולן. יש להציע לועדת גבתי לייעד את זה להתאחדות האיכרים. אני עצמי אבוא לועדת גבתי ואמליץ על כך בפניה. ואז לתת לקיבוץ להתפתח לפי דרכו. קיבוץ מתפתח יותר לאט ובסוף יהיה שם קיבוץ טוב. כך אפשר לתת סיפוק התיישבותי מתאים להתאחדות האיכרים ולגרעין הטוב שיש להם לאלתר.
אם תחליטו, החטיבה להתיישבות תעשה מלאכה טובה ומהירה, עד מהרה, להקים להם שם ישוב וניתן להם את הסיפוק הטוב. בשביל מה אנחנו צריכים לעשות דבר לא התיישבותי, לא מתאים, לא מתוכנן, משום שחפזה לנו הדרך או חפזה להם הדרך.

אדוני היו"ר, חברי הועדה, זה חלק מתכנית שלמה שאני הבאתי בפעם הקודמת, שמצריכה הרבה מאוד כסף, הרבה אמצעים, ובצדק אמר יו"ר הועדה שהוא יאפשר לי לבוא ולהציג את זה, ואני אציג את זה.

היות ואנו במצב קשה והגרעין של התאחדות האיכרים לוחץ, ובצדק לוחץ. ואני חושב שצריך לתת להם תשובה ותשובה חיובית ומתאימה. אני מבקש לעשות יוצא מן הכלל ולאשר עקרונית. אח"כ, מבחינה תקציבית וכו', נשתדל אח"כ למצוא את הדרך. אבל חשוב שאתה מחר בסיור תוכל לתת תשובה ושלום על ישראל.

<u>מר א. חבין</u> : רענן, כהוספה להחלטה שלנו או במקום?

<u>מר ר. וייץ</u> : כהוספה.

<u>מר מ. דרובלס</u> : אני רוצה להודות לעמיתי פרופסור וייץ על שהעלה היום את הנושא הזה. הנושא הזה נמצא בינינו במחלוקת, למרות שלפני מספר חדשים, למרות שלפני מספר חדשים הסכים רענן וייץ, עקרונית, שיש להקים ישוב ברמת-הגולן עבור התאחדות האיכרים.

<u>מר ר. וייץ</u> : גם עכשיו אני מסכים.

<u>מר מ. דרובלס</u> : במקום הזה.

<u>מר ר. וייץ</u> : במקום מתאים.

מר מ. דרובלס : אבל מה, כל אדם רשאי לשנות את דעתו. מאוחר יותר, איננני יודע האם זה בהשפעת הקיבוצים, או בהשפעת גבתי, איננני יודע למה, רענן שינה את דעתו. וזו זכותו. סיכמנו שבשבוע הבא נצא לשטח ונחליט באופן סופי. הישוב הזה כבר מוקם, את הכסף אנחנו כבר השקענו. אני רציתי לצאת בשבוע הבא לשטח ולהחליט כי יש לתת תשובה מהירה להתאחדות האכרים.

מר א. בראון : סלח לי, את התשובה נתנו כבר. לא צריך לתת עוד תשובה.

מר מ. דרובלס : באופן חברי, רצינו בשבוע הבא לצאת.

מר ר. וייץ : אנו עוסקים בהתיישבות לא בעניינים של יוקרה.

מר א. בראון : משחקים עם עשרות משפחות.

מר מ. דרובלס : יש שני ראשי מחלקה, קבענו באופן חברי בשבוע הבא לצאת והיינו חותכים את זה בין כך. עכשיו בא רענן וזו זכותו.

מר ר. וייץ : לאחר שנודע לי שאריק נוסע לשם, חשבתי שיש מקום להעלות זאת.

מר מ. דרובלס : אני מודע לך שהעלאת זאת היום. אנחנו חייבים לגמור את זה מה שיותר מהר, כי מחר צריכים לאייש את המקום. וטוב שיו"ר ועדת

השרים מסייר, כי הוא גם כן יוכל לתת תשובה כי זה היה בדיון בועדה והוא מקווה שזה יתקדם..

מה המצב פה, בגוש הצפוני יש 4 קיבוצים. בדרך כלל אנחנו מתכנסים לתנועה 4 קיבוצים שנחשבים לגוש. הגוש הזה של הקיבוצים מתפקד יפה מאוד עם ארבעת הקיבוצים. רענן אומר כי פה זה הכל קיבוצים. לא ידעתי ששעל זה קיבוץ, שהר אודם זה קיבוץ וכל אותם הדברים האלה הם קיבוצים. ההפך רבותי, כל ההגיון מבחינת תכנון התיישבותי אומר לנו שיש להקים כאן את המושבה. כי אז אתה מבטיח חינוך לכל הסקטור האזרחי שבין כך ישנו פה. את הגוש הקיבוצי אין צורך לחזק באופן מיוחד. יש לו ארבעה קיבוצים והוא יכול לתפקד מצויין.

עכשיו, לא רק ראש פינה זו מושבה,

גם בצפון ישנן מושבות. וכאן עיקר כח האדם הזה ישנו ויש התפוצצות אוכלוסין והם רוצים ללכת לאזור כזה. באשר לאזור שליד קצרין אין מחלוקת. במידה וכאן יהיה צורך להקים מושבה שניה, כן ירבו מושבות, כי אנחנו צריכים פה ישובים גדולים. אין לנו הרבה אמצעי יצור חקלאי, ואוכלוסיה אזרחית מה שיותר גדולה שתהיה כאן, זה יהיה מצויין. אנחנו עכשיו לא מדברים על כפ"ת ב'. כשנדבר, אני אהיה בעד למסור גם את כפ"ת ב' להתאחדות האיכרים, להקים פה עוד מושבה נוספת. אבל זה בבוא הזמן. כאן הישוב קיים ואפשר מחר לאכלס אותו. אני מציע, לאחר שרענן העלה זאת, לקבל החלטה למסור את קלע להתאחדות האיכרים להקמת מושבה. זה משתלב בהחלט מבחינת האוכלוסיה.

<u>אל"מ ד. סתיו</u> : אני מוכרח לומר לפרוטוקול. באשר לכפ"ת ב' - הדבר האחרון שאני רוצה

זה להכנס לויכוח איזו תנועה ואיזה סוג של התיישבות. אני רוצה לומר שזה נופל בלב ליבו של אזור רווי במחנות צה"ל. לכן, אם ישנה שם הסכמה לכפ"ת, אנו יודעים שכפ"ת זה דבר שמצומצם בשטח. מושבה, בעיני רוחי, אני רואה משהו שמשתרע על שטח יותר גדול. לכן, מה שלא מחליטים, אני מבקש לבחון את זה עם פינצטה, כל פעם מחדש, כי אחרת נכנס לבעיות.

<u>מר ר. וייץ</u> : הענין בחון עם חצבא.

<u>חשר א. שרון</u> : רבותי, אני רוצה להתייחס לנושא הזה ולסכם את הישיבה.

איננני יודע איך אחרים נוהגים, אבל אני אף פעם לא עוסק בדברים שהם כבר בידי. אם זה כבר סוכם, הוחלט ונמסר לכולם, אני לא עוסק בו יותר, אין סיבה לעסוק בו יותר. סוכם על הקמת מושבה. כאשר מדברים על המושג - מושבה, אנחנו תמיד רואים בעינינו את המושבות הראשונות ולא כך הוא הדבר כאן . אחד הדברים המציינים את המושבות הראשונות הוא שאין שוויון בין החברים באשר לגורמי הייצור ואמצעי הייצור. כל אחד, כפי שאבותיו הורישו לו, גודל הנחלה שהוא קנה בזמנו, לכן עד היום במושבות יש יחידות גדולות, יש יחידות קטנות. יש יחידות שהתפצלו יותר, התפצלו פחות. כאן מדובר בישוב שבו גורמי הייצור ואמצעי הייצור הם שווים לכל החברים. לכן אני גם לא רואה את הניגוד העמוק שקיים. כאן יותר מדובר על השתייכות תנועתית מאשר על מבנה שדומה לגוף המוכר לנו מחיי היום , יום של היום כמושבה.

<u>מר ר. וייץ</u> : אם לא אכפת לך, אני רוצה להעיר הערה באמצע - ההבדל הסטרוקטוראלי בין מושב למושבה, הוא בכך שבמושב יש אינדיווידואליזציה בין הרשות

מר ר. וייץ

המוניציפאליות והאגודה החקלאית, מה שאין כן במושבה.

<u>מר א. בראון</u> : ואתה חושב שפה לא יהיה?

<u>מר ר. וייץ</u> : במושב אי אפשר להפריד ובמושבה אפשר. אלו שתי צורות התיישבותיות הסטוריות שונות ולשתיהן זכות קיום. ומשום כך יש להן גם כתף ציבורית שונה, ובצדק. ואני תמיד הייתי בעד פלורליזם. הייתי בעד תמיכה בכל החלקים. אז בבקשה, נא לא לטשטש את הענין, זה ענין חשוב, יסודי, חלק מהנוף הישראלי.

<u>השר א. שרון</u> : אני פשוט הבהרתי כאן כי לא מדובר כאן ביצירת מושבות במתכונת המושבות המקובלת. אפשר לקיים דיון מעניין מאוד על צורות ההתיישבות וההתפתחות שחלה בהן במשך מאת השנים האחרונות. זה נושא מעניין. הייתי שמח לשמוע עליו, יש פה וודאי להרבה חברים מה לומר. במדינת-ישראל ובארץ ישראל הצטבר אולי הנסיון הרציני ביותר בתחום הזה, בעולם, של צורות התיישבות שונות. זה בכלל נושא מעניין שכדאי לעסוק בו, והייתי שמח אם נקדיש פעם ישיבה אחת פשוט לדיון בנושאים האלה, לסקירה הסטורית על התפתחות ההתיישבות. אני חושב שכולנו נמצא למדים מכך.

אבל נחזור לנושא שלנו : בזמנו סוכם על הקמה של מושבה או יישוב המשתייך להתאחדות האיכרים. חיפשנו אפשרויות של מיקום במסגרת היישובים שהממשלה אישרה ברמת הגולן. מצאנו שהמתאים ביותר מכל אלה שהממשלה אישרה והקימה זה בקלע. במורדות החרמון, בשיאון, בהר-דב, היה ברור ששם צריך להיות קיבוץ. שם עולה קיבוץ של השומר הצעיר.

ג'ואיזה זה מקום מתאים מאוד לקיבוץ. הצעתי את המקום הזה לקיבוץ המאוחד. זה מקום מצויין. ליד עיישה. מתחבר לגוש הישובים של עין-זיוון ואור-טל. הקיבוץ המאוחד היום לא הולך לשם מסיבות פוליטיות. היתה לי איתם שיחה גלויה בנושא זה. היום זה נראה להם כחלק מרמת-הגולן, שבעיני מפלגת העבודה זה אזור שבו צריך לוותר ברמת-הגולן, חרף היותו אחד המקומות החשובים ביותר ברמת-הגולן. יש לנו שם רכס של גבעות שמוביל בין קוניטרה לבין תל-פרס, שהוא רכס שיש ממנו שליטה, מצד אחד, לעומק השטח הסורי, ומצד שני הוא שולט על כל מרכז ודרום רמת-הגולן. הצעתי להם את המקום הזה, זה מקום טוב. הם סרבו, סרבו מסיבות פוליטיות, כי המקום הזה נראה להם כמקום שבו צריך לסגת.

<u>מר מ. דרובלס</u> : למרות שאמצעי יצור הקלאיים בג'ואזה יש יותר מאשר שם.

<u>השר א. שרון</u> : כן בהחלט, אנחנו דיברנו על זה. גם דיברתי עם אנשי ישובי רמת-הגולן. גם אנשי רמת-הגולן סענו באזני שהם היו שמחים מאוד לוא משק קיבוצי היה נכנס לשם, אבל משיקולים פוליטיים, המערך או מפלגת העבודה, או הקיבוץ המאוחד לא רוצה להכנס לשם.

כך שאחרי שניתחנו את כל המקומות האחרים -ואני יכול לעבור כל ישוב וישוב, הגענו למסקנה שקלע הוא הישוב הטוב ביותר. גם לי היו התלבטויות בנושא הזה, וגם אני שוחחתי בנושא זה מספר פעמים עם חיים גבתי. בסופו

בסופו של דבר הגעתי למסקנה, שהמקום היחידי שבו אנו יכולים להקים את אותו ישוב הקשור להתאחדות האיכרים הוא קלע. כך היו הסיכומים. פה הודעתי על הנושא הזה, למרות שאני עצמי משתדל ככל שרק ניתן לא להתערב בשיקולי ועדת גבתי, כי זה נוח לכולנו שלא אנחנו מעורבים ישירות בנושא הזה ויש גוף שמחליט ופותר אותנו מהנושא הזה. אבל בהחלט הודעתי את עמדתי באופן סופי. הודעתי להתאחדות האיכרים. אם הם ירצו להקים פושבה נוספת בעין סמסם, למרות שאני מכיר את האזור הזה כאזור צבאי צפוף, אם זה ניתן, אפשר יהיה להקים שם מושבה שניה. אין שום בעיה. היום לא נדחה את הנושא הזה. וכמו שסיכמתי, מחר בסיורי, אני מתכוון להודיע על כך באופן הכי ברור וגם להנחות את התאחדות האיכרים להעלות את הגרעין שלהם ככל שרק ניתן. אין שום סיבה לעכב, אפילו יום אחד, את העליה למקום. לאחר כל ההתלבטויות, אצי בהחלט חושב שלדברים שנאמרו פה יש להם בהחלט משקל.

<u>מר ר. וייץ</u> : תרשה לי להביא לתשומת ליבך נקודה חשובה ביותר, שהיה לי ויכוח עליה עוד עם יו"ר הועדה, קודמך, גלילי.

<u>השר א. שרון</u> : גם איתו?

<u>מר ר. וייץ</u> : אני עומד על משמר ההתיישבות הרבה שנים. לפי החוק, ההכרעה בדבר צורת ההתיישבות וייחוד ההתיישבות היא בידי ההסתדרות הציונית ואיננה בידי הממשלה. הממשלה קובעת איפה, היא לא קובעת לא את הצורה ולא את הייחוד.

אנחנו, בהסכם, אני כראש המחלקה להתיישבות, שהייתי אז לבדי, בשם ההנהלה הציונית, הסכמתי עם היו"ר הקודם שאנו מסכימים שועדת גבתי תפסוק, ובמקרה שהיא לא פוסקת, זה בא להכרעה להסתדרות הציונית. אני רוצה שתדע שאין לך סמכות הכרעה חוקית בנדון. לכן אני מבקש ממך שלא תעבור על החוק, כי אני מתנגד למה שאתה אומר. אני מדבר ברצינות הגמורה ביותר, שתדע, ואני אלך בזה עד הסוף. אני מבקש ממך שלא תקבע דברים שלא בסמכותך לקבוע. ואני מודיע פה, שאם יהיו חילוקי דעות בין מחי ובינו, כמוסכם וכחוק, זה יובא לדיון בהנהלה הציונית. ואני מודיע לכם שאת הנושא הזה, שהוא ערובה התיישבותי, אני אביא למקום שבו הסמכות לקבוע וזו ההסתדרות הציונית. אני מבקש לרשום לפניך שלא תעבור את החוק.

<u>השר א. שרון</u> : אני דוחה את הדברים האלה מכל וכל.

<u>מר א. בראון</u> : זה מחוץ לקו הירוק, זה הכל כסף של מדינת-ישראל ולא של הסוכנות היהודית.

<u>מר ר. וייץ</u>: אין בעיה כספית, יש בעיה קונסטיטוציונית של חוק היסוד של אמנה בין הממשלה וההסתדרות הציונית, שהכנסת אישרה אותו, תקרא את החוק ותראה.

<u>השר א. שרון</u> : אני דוחה את הדבר הזה מכל וכל.

מר ר. וייץ : אם תראה את החוק, תיווכח לדעת שאני צודק. אני אומר לך זאת בצורה החברית ביותר ואני מבקש שזה ירשם.

השר א. שרון : שני דברים אני דוחה: ראשית, את צורת הדיבור האולטימטיבית, המאיימת, המדברת על אכיפת חוק וכו'.

מר ר. וייץ : חס וחלילה, הפניתי את תשומת הלב לענין. אני לא מאיים ולא שום דבר.

השר א. שרון : סליחה, רענן, יש איזה סדר בישיבה, בכל זאת. יכול להיות שבמשך הזמן אתה תשב בראש השולחן ותנהל את זה אחרת. היום אני מנהל את זה, ככה זה.

מר ר. וייץ : אני לא מתחל לעצמי.

השר א. שרון : לכן, ראשית, אני כופר בענין עניניות, מהותית. שנית, אני כופר בצורה שהדבר הזה הוצג כאן. אני חושב שזו לא הדרך ששוררת בועדה. לא דובר פה אף פעם בצורה כזו.

מר ר. וייץ : אני לא יודע איפה השליטו מה שאתה אמרת, אני לא השתתפתי בהחלטה הזו, אני מערער על זה.

השר א. שרון : כפי שאמרתי, לא דובר אף פעם בטון כזה בוועדה הזו. לא עוסקים בועדה הזו בנושאים בצורה כזו. הנושא הזה סוכם, מסוכם והגוף של התאחדות האיכרים יעלה, ואני מאוד, מאוד מצטער שפרופסור וייץ מצא לנחוץ, בועדה הזו, שעוסקת יותר מכל ועדת האחרת שאני מכיר בטיפול עניני בנושאים, והגיעה להשגים, לפי דעתי, מרשימים ביותר, לנקוט דרך כזו ולשון כזו.

מר מ. דרובלס : אני קצת מוחה, ביקשתי רשות דיבור באופן מסודר עוד קודם לכן. פרופסור וייץ ביקש רק להעיר הערה והעלה את הדבר הזה. יכול להיות שיש כאן חברים שיש להם זכויות יתר.

מר ר. וייץ : מתי, אני מבקש ממך שתשמור על כבודי כי מה שהוא אמר זה לא נכון. אני העלאתי זאת בצורה ענינית וחברית ביותר ואתם הבאתם אותי להעלות את החוק. אני מתייחס בכבוד רב אליך, אדוני היו"ר, ואל מתי. תמיד התייחסתי בכבוד, עפ"י תחום המותר והאסור.

מר מ. דרובלס : סה"כ אמרתי כי ביקשתי את רשות הדיבור הרבה לפניך. רציתי להעלות את הנושא הפורמאלי. אתה נכנסת עם הערה והעלאת זאת. לכן אני אומר שיש לך כאן זכויות יתר ואני מקופח.

בנושא ההחלטות - למי שייך ישוב? ועדת גבתי היא אינה ועדה סטטוטורית, היא ועדה וולנטרית. מצד שני, אפשר להגיד שהיא גם ועדה אינטרסנטית ואף גוף ממלכתי אינו יכול להרשות לעצמו לבוא ולמסור לאינטרסנטים שיחליטו מי יקבל.

ההתיישבות - 28.1.81

מר מ. דרובלס

במקרה היום, רוב תנועות ההתיישבות יושבות בועדת גבתי באופן וולנטרי. והיה. והיה והם מחליטים ביניהם לתת למישהו נתח לאומי - מי שמך? אם זה מתאים לפי תרוח הממלכתית, בסדר, אין כל בעיה. אבל במידה ותנועה מיישבת מסויימת רואה את עצמה מקופחת בגלל גורם שהוא אינטרסנטי גרידא, תרי חייבת להיות לו אינסטנציה מסויימת בפניה הוא יכול לערער. אני רוצה, אדוני היו"ר, את המצב בערך בצורה כזו - המחלקה להתיישבות והחטיבה - למרות שאורי צודק שיש הבדל בין המחלקה לחטיבה מבחינת מאיפה בא התקציב- אבל המחלקה והחטיבה להתיישבות, הם הגורמים שמייצגים את כלל המתיישבים. היום במחלקה ובחטיבה להתיישבות ישנם שני ראשי מחלקה. ראשי המחלקה חלוקים ביניהם בקשר להחלטת ועדת גבתי. ברגע שראשי המחלקה חלוקים ביניהם על החלטת ועדת גבתי, המוסד שצריך להכריע, ולא רק שצריך, אלא שחייב להכריע, זה השולחן הזה. השולחן הזה מחליט איזו נקודה תעלה, לגופו של ענין ולא רק מבחינה פורמאלית. הוא מטפל באופן ישיר בכך. לגוף הזה שותפה בחמישים אחוז התנועה הציונית.

(מכאן רשמה ז.ת.)

(עד כאן רשמה ל.ד. - מכאן ז.ת.)

מר ר. ויץ: זה לא שייך לענין. תקרא את החוק.

השר א. שרון: אני מבקש לא להפריע ובל ינופף איש בחוק. כולנו אנשי חוק ושומרי חוק.

מר מ. דרובלס: לכן, רק גוף ממלכתי יחליט למי מוסרים נכס לאומי. התנועה הציונית אינה מטפלת בבעיות אלה יום יום ולכן, שלחה לכאן את בעלי המקצוע. כנ"ל גם הממשלה. לכן, אין גוף יותר לגיטימי מאשר גוף זה, שהוא משותף לממשלת ישראל ולתנועה הציונית, להחליט על מחלוקת כזאת ואני מציע, לקבל את ההחלטה שהציע היועץ, שישוב זה ימסר להתאחדות האיכרים.

השר א. שרון: אני מודה לך על דבריך, מתי. אני רוצה להוסיף עוד דבר. ועדת גבתי מעולם לא רצתה לטפל בישובים ביהודה ושומרון.

מר ש. רבידי: הם עומדים לקבל את גוש אמונים, לאחר שפנו אליהם.

מר ר. ויץ: אני הצעתי לועדת גבתי כמה פעמים לקבל את גוש אמונים.

השר א. שרון: לכן, גוף אשר פועל רק במקומות שיש לו בהם ענין ואינו פועל בראיה ממלכתית כוללת, אינו יכול להיות גוף פוסק, במקרה של מחלוקת.

מר ר. ויץ: יש גוף פוסק - ההסתדרות הציונית.

השר א. שרון: הפוסק בנושאים אלה הוא שולחן זה וזהו הסיכום.

מר א. בראון: מבלי להכנס לדיון, אני רוצה לומר רק נקודה אחת. אני אומר זאת כלפי חברי הגרעין. יש גרעין של 32 משפחות, שמונח להם מול העיניים שהם הולכים לשם. בעצם, מה שאנו צריכים להגיד להם: אתם לא עולים לגולן. אני אומר באחריות, כי המקום המוצע זה מקום לא מתוכנן, לא בנוי. לפי דעתי, זה לא מקום לישוב. אני מכיר את הגולן מבחינה צבאית, ממש בין המחנות הצבאיים, ע"י נפאח. לכן אני חושב, ואני מדבר רק מבחינת הגרעין, שכאילו אנו אומרים להם: חברים, אתם לא עולים בשנה הקרובה לגולן. אני חושב, שכך לא מתנהגים לבני אדם; וכל הנושא הזה של איפה קיבוצים, הוא הרבה פחות משחק היום מאשר היה פעם, מה עוד שהמרחק מישוב לישוב הוא 5 ק"מ. אנו מדברים על מקומות אחרים, שהם במרחק של 40 ק"מ ממקום ישוב. מה פה הבעיה של שרותים כאלה או אחרים? אך מה שאני אומר הוא בעיקר לגבי הגרעין עצמו.

השר א. שרון: מי שחושב, למשל, שתפוחים של קלע לא יטופלו במחסן הקרור שנמצא במרום הגולן, אלא יוסעו לבית הקרור בראש פינה או מטולה, אינו יודע מה הוא סח. כולם עובדים היום יחד, על בסיס של התארגנות איזורית. לא צריך בכל מקום לנסות להחדיר את החיץ הזה. אין הבדל בין אנשים אלה לאנשים אחרים. אני לא רוצה לחזור ולדון בנושא זה היום.

<u>מר ר. ויץ:</u> אני רוצה לומר משהו בצורה שקטה וחברית. אם עברתי את הגבול, אני מבקש סליחה, אך הנושא כבד וחשוב ואנא, הקשב לי בשקט.

אני מבחין בנושא זה בין שתי בעיות: בעיה מקצועית ובעיה עקרונית. אני מתחיל בבעיה העקרונית. היה לי ויכוח כזה בדיוק כשהרכב סביב שולחן זה היה שונה. זה היה במקרה של ויכוח על הקמת מושבה במרכז הארץ ואני עמדתי על זכות המוסד המיישב לתת יד להקמת מושבה, ככל צורה התישבותית. היה על זה ויכוח. אגב, אני הצעתי אז להתאחדות האיכרים להצטרף לועדת גבתי. נכון שזו ועדה וולונטרית, אך היה ויכוח מי הסמכות הקובעת והענין נבדק. אני מפנה חשומת לבכם - חס וחלילה, איננני אומר על מישהו היושב סביב שולחן זה שהוא מפר חוק, אך אני רק רוצה שלא להטעות, אולי דברים אינם ידועים, ואני בכל זאת בעל נסיון והתנסיתי כבר ואתם עוד לא. לפי חוק האמנה, לא חשוב מי נותן הכסף. יבוא יום שאני מקוה, שהסוכנות היהודית תגייס כסף מעבר לקו הירוק. זו לא בעיה כספית, אלא בעיה סמכותית. הועדה הזאת היא ועדת תיאום, שמביאה הנה מה שהממשלה רוצה ואיפה להקים. בעובדה זו אף פעם לא כפרתי וקיבלתי את הדין. ברגע שקיבלתי את הדין, נתתי יד בעצות לעשות מלאכה נאמנה. אך ברגע שנקבעה נקודה, למי היא מתאימה, איך מתכננים אותה ומי מתישב בה, זו פרוגטיבה של המוסד המיישב, שהוא אחראי להסתדרות הציונית, שהיא אחראית לועדת התיאום עם הממשלה. זה לא בסמכות משרד החקלאות ועל זה היה ויכוח גדול.

<u>השר א. שרון:</u> אני לא יושב כאן כשר החקלאות.

<u>מר ר. ויץ:</u> זה לא בסמכות של מי שיושב כיו"ר הועדה. לפניך ישבר בראש הועדה שר בלי תיק. בנושא הזה הקפדתי על שמירת הסמכויות של הלאום, כי חוק זה לא חוקק סתם וכשהוא חוקק, היה על זה ויכוח גדול מאד, כי ההסתדרות הציונית היא גם נאמנה של היהודים, שעוד לא התישבו בארץ וזו רוח החוק. אני הבאתי זאת מספר פעמים ואם תתיעץ עם היועץ המשפטי שלך הוא יגיד לך את זאת; אלא שתמיד הסתדרנו ברוח טובה.

באשר לנקודה הזאת, נתקבלה החלטה ללא שיתופי, זה לא הובא לישיבה הזאת. אני חושב שהצעתי, מבחינה מקצועית, היא הרבה יותר טובה. אני לא מקבל חוות דעת מקצועית של אורי. אורי יכול ליעץ לך אישית - וזו זכותו המלאה, אך הגוף המקצועי שעושה את הניתוחים המקצועיים הוא המוסד המיישב.

<u>מר מ. דרובלס:</u> אז יש מחלוקת - ואנו מביאים זאת לכאן.

<u>מר א. בראון:</u> הקיבוצים לוחצים לקבל את זה - זה הכל.

<u>מר ר. ויץ:</u> אני מציע לך שלא להעמיד את חוות דעתי ברמה הזאת. אולי אתה נלחץ מהם. אני אף פעם לא נלחצי מהם - אני יכול להוכיח זאת והעבר שלי מוכיח זאת. את הויכוח הזה עשיתי בכסא הזה הפוך מזה; ואני העברתי את כרמי יוסף כי צדקתי בגישתי. זה לא בעיה של קבוצים או לא קיבוצים. יש דברים שהם מעבר לכל זה. אני רוצה להגיד לכם, שכשאני רואה בעיני מה יהיה בעוד 15 שנה, אני ממש חרד. אני יושב בגוש התישבותי שיש בו מושבים וקיבוצים וזכיתי לעשות בית ספר משותף במעלה החמשה ולא החזקתי מעמד והם נפרדו. זה דבר נוראי. זה עולה לעם כסף, אין

מר ר. ויץ:

לזה שום הצדקה וזה לא רק ההפוחים, אלא יש המון דברים שצריך לקחת אותם בחשבון. ההתישבות היא דבר מורכב.

מר מ. דרובלס: אך שם זו לא שאלה מקצועית, אלא דבר עקרוני או פוליטי. למה לך להפוך זאת כדגל?

מר ר. ויץ: אני מדבר בצורה שקטה וחברית ביותר. אני סבור, שהדעה שגיבשתי יסודה מקצועי-התישבותי-חברתי ממדרגה ראשונה, ולא לחץ הקיבוצים ולא ועדת גבתי. אגב, עם קודמך נלחמתי שועדת גבתי היא וולונטרית ואם יש חילוקי דעות, הסמכות היא ההסתדרות הציונית. אז אדוני היו"ר, אנא הבא בחשבון את מה שאמרתי לך.

השר א. שרון: ראשית כל, באשר לכרמי יוסף, אני מציע לא לערבב דבר בדבר. כרמי יוסף זה ישוב קהילתי, כמו כל הישובים הקהילתיים, פרט לכך שלחלק מהם יש כרמים בגזר ולחלק מהם אין כרמים בגזר.

אני רוצה להסב תשומת לב הועדה לפרוטוקול מישיבת הועדה לעניני התישבות, המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית, מתאריך 5.7.77, שבה נכחו מטעם הממשלה: דיין, הורוביץ, המר, ויצמן, פת ואני כיו"ר; ונציגי ההסתדרות הציונית: ויץ, פינקלשטיין, קלרמן, קרונה, ריבלין ושנקר. ז"א, היה הרכב מלא של הועדה באותה ישיבה. אני רוצה לקרוא מה החליטה הועדה באותו יום ולהסביר, שכל פעולותינו מאותו יום הן ברוח החלטות הועדה דאז, כשאיננני מוצא בפרוטוקול הסתיגות אפילו של אדם אחד מבין המשתתפים. אני שמחתי גם למצוא,

השר א. שרון:

שבין המשתתפים בדיון היה פרופ' רענן ויץ. מה היתה ההחלטה שהתקבלה אותו יום? אני מקריא:

"סמכויות הועדה לעניני ההישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית ומועדי ישיבותיה

מ ח ל י ט י ם:

א. הועדה לעניני ההישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית (להלן - הועדה להתישבות) פועלת בהתאם למדיניות הממשלה בעניני ההישבות; ועל פי הנחיות הממשלה - היא תקבע הקמת ישובים חדשים, כפריים ועירוניים, כולל היאחזויות נח"ל - בארץ-ישראל (משני עברי הקו הירוק);

ב. בהמשך להחלטה מס. 762(ג) של הממשלה מיום י' בתמוז תשל"ז (26.6.77) לקבוע את הסמכויות של הועדה להתישבות, לפי העיקרים כדלקמן:-

(1) אישור תכניות ההישבות;
(2) קביעת תקציבים להתישבות;
(3) הכוונת הגורמים הפועלים בזירת ההתישבות;
(4) מוסד מכריע בין הגורמים ההתישבותיים הנוגעים בדבר;
(5) דיון והכרעה בנושאי ההישבות מרכזיים שהזמן גרמם;".

אני מבקש להסב את תשומת לבכם לסעיף 4 במיוחד. ישבה הועדה בהרכב מלא, על כל שריה ועל כל אנשי ההתישבות המרכזיים ועתידי הנסיון - ואני מציין זאת בצורה הרצינית ביותר - וקיבלה את ההחלטה הזאת. לפי החלטה זו פעלנו במשך 3½ שנים, לפי דעתי בהצלחה רבה. לא חרגנו ואיננו חורגים מאף אחת מההחלטות.

מר ר. ויץ: העניין חשוב מדי. אני חותם על ההחלטה גם היום. לפי חוק הועדות - חבר ממשלה, אם יש לו ערעור, מביא לממשלה וחבר הנהלת ההסתדרות הציונית, אם יש לו ערעור, מביא להנהלת ההסתדרות הציונית. סדרי העבודה הזאת אינם נוגדים את ההלטות היסוד של חלוקת תפקידים. ועדה זו אינה יכולה לומר שמחר משרד החינוך יבנה בתים. אני חותם על ההחלטות גם עכשו. עבדנו והכל היה בסדר עד שלא באה המחלוקת. זו מחלוקת יסודית ואני מבקש, אדוני היו"ר, שתברר אותה לעצמך לפני שתפעל.

השר א. שרון: בכל מקרה, לפי סעיף 4 תפקיד הועדה הוא לפסוק במחלוקות כאלה.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

הת/8 **הקמת יישוב קהילתי בגבעות להב**

יו"ר הועדה פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה י. רוזיזמן, ש. ברטוב, א. תבין, מ. דרובלס ור. ויץ.

מ ח ל י ט י ם לאשר את הקמתו של ישוב קהילתי בגבעות להב - לפי אותם התנאים שאושרו לישוב השכן, מיתר.

הת/9 **מועדי הישיבות של הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית**

יו"ר הועדה פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה ר. ויץ, י. מרגלית וא. דודאי.

מ ח ל י ט י ם בשינוי להחלטה מס. הת/21-ג' של הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית מיום י"א באב התשל"ז (26.7.77) לקבוע, כי ישיבות הועדה תתקיימנה בשלב זה בכל יום א' בשבוע.

הת/10 **ההתיישבות ביהודה ובשומרון:- הקמתם של היישובים שבי שומרון ב', תקוע ב' ומצפה גוברין**

יו"ר הועדה להתישבות מודיע כי הערעורים באשר להקמתם של היישובים תקוע ב', מצפה גוברין ושבי שומרון ב' שהוגשו לועדת החוץ והבטחון של הכנסת נדחו.

מתאם פעולות ההתישבות בשטחים מציג את ענין הקמתם של היישובים האמורים. תקוע ב', שבי שומרון ב' ומצפה גוברין.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה א. בראון, ר. ויץ, ש. רביד, מ. דרובלס, א. תבין ואל"מ ד. סתו.

מ ח ל י ט י ם :

א. בזיקה להחלטות ועדת השרים לענייני בטחון:- מס. ב/97 מיום כ"ו באב התש"ם (8.8.80), מס. ב/42 מיום ח' בשבט התשמ"א (13.1.81), בהסתמך על החלטות הממשלה:- מס. 1038 מיום י"ב באלול התש"ם (24.8.80), מס. 356 מיום י"ג בשבט התשמ"א (18.1.81) בענין הקמת היישובים שבי שומרון ב', תקוע ב' ומצפה גוברין; ובכפוף להודעתו של יו"ר הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית כי הערעורים על ההחלטות הנ"ל שהוגשו לועדת החוץ והבטחון של הכנסת - נדחו, להקים ביהודה ובשומרון את היישובים האמורים כמפורט להלן:-

1) שבי שומרון ב' - בנ.צ. 188162, על כביש נתניה - טול כרם - שבי שומרון - שכם - בקעת הירדן;

2) תקוע ב' - בנ.צ. 172113; על כביש גוש עציון - מצפה שלם מדרום לתקוע הנוכחית;

3) מצפה גוברין - בנ.צ. 154109, מזרחה לתרכומיה, בין הכביש הישן אשקלון-בית גוברין-תורכמיה-קרית ארבע לבין הכביש החדש (בסלילה) בית גוברין - קרית ארבע;

/להטיל.

ב. להטיל על החטיבה להתישבות של ההסתדרות הציונית העולמית את האחריות הכוללת להקמתם של היישובים הנ"ל.

ה/ת 11 התיישבות ברמת הגולן:- עלייתו של גרעין של התאחדות האיכרים לקלינה

ראש המחלקה להתישבות, פרופ' ר. ויץ פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה ר. ויץ, א. תבין, מ. דרובלס, א. בראון, אל"מ ד. סתו.

מ ח ל י ט י ם מכח סעיף ב(4) בהחלטה מס. ה/18 של הועדה להתישבות, המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, לאשר את עליית הגרעין של התאחדות האיכרים, בשלב זה, לקלינה אשר ברמת הגולן.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

מזכירות הממשלה

סטנוגרמה

עותק 2 מתוך 2.

שמור

פרוטוקול
ישיבת הועדה להתישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית
י"ג בשבט התשמ"א - 18.1.81

נכחו : חבר הועדה - השר : א. שרון - יו"ר

נציגי ההסתדרות הציונית: מ. דרובלס, ר. ויץ, מ. ריבלין, א. תבין

נעדרו : חברי הועדה - השרים : ש. ארליך, מ. בגין, ז. המר, ח. לנדאו (חולה), מ. נסים, ג. פת

נציגי ההסתדרות הציונית: א. כץ, ע.לוינסקי, י.פרידמן, א.שנקר, פ. שנק

ז. בן-יוסף - הסוכנות היהודית
א. בראון - לשכת שר החקלאות
א. דודאי - לשכת שר החקלאות
אל"מ ד. סתו - משרד הבטחון
א. פוגל - משרד האוצר
ש. רביד - החטיבה להתישבות, ההסתדרות הציונית
מ. שמיר - מינהל מקרקעי ישראל

א. לישנסקי - מזכיר הועדה

סדר היום : הת/4 ברכות למנהל מינהל מקרקעי ישראל, מר מ. שמיר עמ' 2.
הת/5 תימרת ומיתר עמ' 3.
הת/6 מרכז במודיעין לתנועת מכבי העולמית עמ' 5.
הת/7 חיזוק היישובים וההתיישבות:- עמ' 11.

א. הקמתם של נילי ויקיר ב' בשומרון
ב. הצעתו של פרופ' ר. ויץ לחיזוק ההתיישבות ברמת-הגולן, בבקעת הירדן ובגוש עציון

./ברכות

בפרוטקול זה 32 דפים.

רשמה: לאה זלינה.

הת/4. ברכות למנהל מינהל מקרקעי ישראל, מר מ. שמיר

היו"ר השר א. שרון: פותח את הישיבה.

פרופ' ר. וייץ: הנני מוצא לי לחובה נעימה, גם חברית וגם ציבורית, לברך את מאיר שמיר על תפקידו החדש, ולברך את שר החקלאות על בחירה מוצלחת ביותר.

אני חושב שאני מביע דעת כל אלה שעבדו עם מאיר שמיר הרבה שנים, ואני אחד מהם. יש לו הכישורים הדרושים לתפקיד אחראי שמצריך שיקול-דעת מאוזן, ראיה רחבה וראיה לטיפוס נכון בין חרבה גורמים. אדוני היו"ר, אני מאד מצטער שמאיר שמיר יחסר לנו בעבודתנו, ונשתדל למלא את החסר ככל האפשר מהר. אני מברך את מינהל מקרקעי ישראל ואת ראשת על הנכס החשוב הזה.

מ. דרובלס: אני מעריך מאד את מאיר שמיר וברצוני להצטרף לדברי הברכה, ולהדגיש שזו בהחלט בחירה טובה. מה שאמר כאן רענן וייץ חוא על דעת כל הגורמים והדעות במחלקת התחייש-בות. נמשיך לעמוד בקשר ונקווה שנוכל להגשים את תשימה המשותפת לכולנו. אני מאחל למאיר שמיר הצלחה בתפקידו.

היו"ר השר א. שרון: אני מודה לחברי הוועדה על דברי הברכה למאיר שמיר, שאני בכל לבי מצטרף אליהם. מאחר שיצא לי לאמור את הדברים שמונה פעמים לא אחזור עליהם כאן. אני מאחל למאיר שמיר הצלחה בתפקידו. יש לנו תרבה מה לעשות ואני מקווה שכולנו יחד נעשה את הדברים בתנופה כמתבקש מהמצב. בכוונתי להעלות כמה נושאים היום, ששמים מהם כופיעים בסדר-היום שקיבלתם, ונושא אחד נוסף לאחר שפורסם סדר-היום, וזו הקמת שני יישובים חדשים בשומרון שהממשלה אישרה אותם.

/.

היו"ר חשר א. שרון:

הח/5. תימרת ומיתר

הנושא הראשון הוא הקמת היישובים תימרת ומיתר. לאחר כל המאבקים שהיו בנושא זה, ונוכח החשיבות הרבה של שני היישובים האלה, אני יכול לבשר לחברי הוועדה, שלדעתי ההליכים מתקדמים בקצב סביר; עוברים את כל הוועדות הדרושות. נדמה לי שהמתיישבים הגיעו להסדר עם מינהל מקרקעי ישראל בצורה שמניחה את דעת כולם, ולא נשארו בעיות שתחות בתחום זה.

ברצוני לחזור ולהדגיש את ההחלטה הראשונה שאמרה, שהיישובים תימרת ומיתר נבנים על ידי המתיישבים עצמם, ומה שהמדינה נוטלת על עצמה זו הדאגה לכביש, מים וחשמל עד ראש השמה.

לכן אני מבקש שנעביר כאן החלטה שוועדת השרים מחליטה שהמדינה תתן לתימרת ולמיתר כביש, מים וחשמל עד ראש השמל. אני מבקש להוסיף לזה שהאחריות לביצוע פעולות אלו תהיה המחלקה להתיישבות.

<u>פרופ' ו. וייץ:</u> אני שמח, אבל מציע להשאיר זאת לדיון ביניינו ובין משרד השיכון.

<u>י. מרגלית:</u> היישובים האלה, [redacted] היו עקורים במשרד השיכון לגבי נפלה החלטה במליאת הממשלה, וברגע שנפלה החלטה בממשלה זה מחייב את המשרד. זה ישוב עירוני לכל דבר. המשרד יהיה אחראי לתשתית.

<u>היו"ר חשר א. שרון:</u> ההחלטה כפי שנתקבלה שמשרד הבינוי והשיכון יהיה אחראי לביצוע.

<u>י. מרגלית:</u> ברצוני להעיר, דובר פה בתימה אחת על מיתר ותימרת, וזה לא כך. אני מבקש להשאיר לעוד יומיים-שלושה קביעת העמדה לגבי תימרת במשרד, כי אני יודע שיש אצל

י. מרגלית:

הסתייגות, אני רוצה לברר סופית את עמדת חשר לגבי תימרת.

<u>תיו"ר חשר א. שרון:</u> יש על זה החלטה של הממשלה. האיתי לאחרונה בשטח וראיתי את המצב.

<u>י. מרגלית:</u> אני מסיר את ההסתייגות.

<u>תיו"ר חשר א. שרון:</u> אני מודה לך.

מאחר שדנים בנושא הזה ברצוני להסב תשומת לבכם לדבר נספך, אני עדיין לא מביא זאת באופן רשמי הנה, אבל בזמן כאשר עלתה בעיית מיתר העלתת הוועדה האיזורית בני-שמעון בפני בעיה מאד דחופה דומה הקשור להתפשטות האוכלוסיה הבדואית באיזור שבין לחב-דביר לאיזור בית-קמא. היתה כאן בקשה להקמה של יישוב בתנאים דומים ובאחריות לארגונו הפעולה תהיה דומה להקמת תימרת בצפון. המועצה האיזורית לקחה על עצמה את האחריות לבצע את ההתארגנות לקראת הקמת היישוב, ולהקים יישוב שהוא נמצא צפונית לכביש בית-קמא - באר-שבע, אני מתכוון לכביש החדש, צפונית לכביש בית-קמא - באר-שבע בקרבת הקיבוץ דביר או דבירה של יישוב, שאני מניח שיחדו בו מבני היישובים באיזור ואוכלוסיה אחרת. בעצם תפקידו הוא חלק מאותה מערכת שאנחנו בונים עכשיו שמתחילה באיזור נחושה ועוברת לאיזור אמציה ומשם לאיזור לחב-דביר, כרמים, יתיר, מעון ותקוע.

אם להתייחס לאוכלוסיה הערבית הנמצאת בשטח המגמה להקים את היישוב הזה בין שני ריכוזים ערביים גדולים, ערביים-ישראליים גדולים החולכים ומתפתחים, שהאחד הוא רחט והשני הוא לגיעא. אני עדיין לא מביא זאת להחלטה, אני רק רוצה להביא זאת לידיעת החברים כאן, ובישיבה הבאה שתהיה תוך זמן קצר יותר מזו שהיתה הקודמת לזו של היום, אבקש להזמין את יו"ר המועצה האיזורית שיציג את הענין.

היו"ר השר א. שרון:

יצגב את התכנית. שמעון רביד מביא את הנושא ואבקש לחזמין אותם, כי הם מכירים את הבעיה בשטח בכל חומרתה, ושיביאו את מחשבותיהם המפורטות יותר, ואז אפשר יהיה להבאה זאת לצורך קבלת החלטה. בינתיים זה רק ליציעתכם, ונדמה לי שזו תהיה חוליה חשובה בשרשרת תאת של ישובים שאנחנו מקימים היום בשיפולי הרי חברון.

את תושא הבא אבקש מאורי בר-און להציג.

א. בוגל: אני מבקש להוסיף את התערה הקבועה, שעוברת כחוט השני בהחלטות אלו, כיוון שכל ההחלטות הן במסגרת מיגבלת התקציב, שגם זו תהיה החלטת הממשלה במסגרת זו.

היו"ר השר א. שרון: איננני סבור שהממשלה היתה מקבלת החלטה המתעלמת מהמיגבלות הקיימות בשטח.

הת/6. מרכז במודיעין לתנועת מכבי העולמית

פרופ' ר. וייץ: אני מבקש שאלה להבהרה לפני שעוברים לנושא העיקרי, היתה הצעה מצד המחלקה להתיישבות למסור שטח להקמת מרכז עולמי בשביל המכבי. אנחנו הכנסנו את הדבר.

היו"ר השר א. שרון: אתן לך השובה, הייתי בשטח יחד עם ראש עיריית רמת-גן, נשיא המכבי העולמי. השתמשתי בהזדמנות ביום סיור הלפיד שהיינו יחד בקברות המכבים והזמנתי אותו לסיור בשטח. בקתי את המקום שאתם חשבתם או כולנו חשבנו עליו, והצעתי למסקנה שצריך באיזור החוא מקום אחר. אסביר מדוע. המקום החוא, בדקתי זאת היטב, במפות ובשטח, נמצא היום בתוך שטח המרעה המגודר של קיבוץ שעלבים הוא גם נכנס שם ממש וגובל בכפר רות. פה לא מדובר ביישוב הקלאי. אנחנו למדנו כבר מהנסיון מה פירוש להקים יישוב שאינו יישוב כפרי כאשר הוא גובל ממש

היו"ר חשר א. שון:

ביישוב חקלאי. יש מספיק בעיות וכולנו התנסינו בדברים האלה בתולדות הציונות. אורי ואני קבענו ביום רביעי לצאת עוד פעם ולחפש שטח. הצבעתי על מקום שהוא אולי קצת צפונה מהמקום הזה.

(א. בן-אור: בקרבת קברות המכבים ממש). הייתי רוצה שזה יהיה שם, אבל לא להכניס אותו בתוך השטחים החקלאיים של שעלבים, המתנגדת בתקף לענין זה. יש מכתבים בענין זה. איני יודע אם אנשי כפר רות אמרו משהו, איני יודע אם הם יודעים. אבל להכניס בין שילת לבין כפר רות בתוך שטח מגודר של מרעה של שעלבים, לא נראה לי. יש שם מספיק מקום.

כללית הנושא מקבל עלי. אני יודע שרענן צריך תשובה עד ל-1.2, כי מגיעה איזו משלחת. קבענו שאורי ואני עוד השבוע נציע לכם מקום אחר באיזור, אולי במרחק של 2 או 3 ק"מ משם.

ש. רביד: יש לנו שתי מיגבלות בקביעת המיקום הזה:

1) שאנחנו תמיד מענו - לא צריך לעשות זאת בכוונה, אבל אני מציע לא להרתע מכך - שהעובדה שמשק מחזיק שטח מרעה מחכירה זמנית אף פעם לא מונעת אפילו מסירת שטחים לחקלאים. שלא לדבר על הקמת יישוב. זה שטח מרעה, ולכן זה ניתן בחכירה זמנית. יצאנו אתם לשטח ואני חושב שהם היו "בולעים" את זה.

2) וזאת חשוב לזכור - אנחנו רוצים להשתמש במקום הזה גם כמרכז איזורי בשביל היישובים שנמצאים בסביבה. יש לזה תפקיד כמול, אחרת יש לנו מעט מדי יישובים בשביל לחקים מרכז עצמאי. זה כפר רות ושילת שמתחיתו תשען על המערכת מפני הדתית באיזור. כפר רות ושילת לא מצדיקים הקמת מרכז עצמאי, מצד שני שהם יסעו כל כך רחוק זה גם לא מוצדק. לכן זה לא יוע כל כך שזה קרוב אליהם.

ש. דבידי:

הנושא האחרון, אנחנו שם תקועים על ידי שני דברים: א) שטח האש, שעד היום לא הצלחנו להוציא משם, והצבא עומד על זה בתוקף. ואם יוציאו את שטח האש יתברר שיש שם שטחי עיבוד חקלאיים, יותר חשובים מאשר שטחי המרעה של שעלבים. מה שאנחנו מציעים זה לא שטח על חשבון שטח חקלאי.

הנושא השני הוא, אנחנו יכולים להתום את מכבי אימת שהוא בגבולות מה שנקרא בזמנו שטח החפקר. אני מעדיף שמטיבות פוליטיות מכבי לא תלך מזרחית לקו השני של בקעת הירדן. (?)

הייפשנו שם די הרבה ובסופו של דבר נשארנו עם השטח הזה, אם כי היה לנו שם מיקום שהיה כרוך באבדן יער יותר מדי גדול. אם יוצאים עוד פעם אולי אפשר למצוא שטח אחר, איננו רואה שם כל כך הרבה אלטרנטיבות.

<u>היו"ר השר א. שרון:</u> אם ביום רביעי לא נמצא שטח אחר נחזור הנה.

<u>פרופ' ר. וייץ:</u> לא דיברתי דוקא בשטח הזה, אם יימצא שטח אחר באותה סביבה, לא אתנגד. אבל בדבר אחד כן דיברתי, כשאנחנו תחמנו את לכיש והוקמו שם 45 נקודות, לא היה שם מקום להכניס מספר אחד מפני שכל המשתים היו מוחזקים ומעובדים, פלחאים וכדומה. את הניתוק הראשון לא רק שאני מצטרף לסמעון רביד, אלא מחזק אותו שבעתיים, זה אינו ניתוק, זה לא במשבצת של שעלבים. חס וחלילה שאגע בשעלבים, אבל זה לא במשבצת שלהם והם קיבלו שטח מרעה זה, אבל אין לו שום חזקה, הוא גם לא יכול להתערב.

אנחנו תהינו ארוכות בנושא הזה, כי כל האיזור הזה מתוכנן לא ביתר קנה מידה, ויסלחו לי כל חברי על הכינון זה ואני בתוכם, כיוון שיש שם תערובת של איזור עם שיורותים רחיים ולא-רחיים, דברים שאנחנו נמנענו מהם, והיינו צריכים להמנע מהם ככל האפשר.

פרופ' ר. וי"ץ:

כך "צא, וכיוון שכך "צא, אסרנו: בואו ניצור משולש קטן שלא "פריע לעיגול הגדול של פועלי אגודת "שראל. פועלי אגודת "שראל הי"א תנועה ס"ספס"ת, קונסטרוקס"ג"ת וי"ש לה "שובים טובים, ואנחנו לא רוצים לפגוע בהם ל"רעה חס-וחלילה. בגלל זה עשינו את המשולש הזה. אם תמצאו שמח אחר שמסלא את אותו התפקיד, בבקשה. אבל צריך לעשות את זה בזמן. זה מפעל גדול וחשוב וצריך לס"ע בו.

היו"ר השר א. שרון: "ש שם דבר שנראה לי קצת מוזר. הם מדברים על משקי עזר.

פרופ' ר. וי"ץ: זה "רד לחלומין. אין משקי עזר.

ש. רביד: ברשות התכנון זה לא אושר.

מ. דרובלס: אם "ו"ר הוועדה חושב למי"ר בשמח ביום רביעי, זה בהחלט סובל דיחוי. אני מצ"ע שברגע ש"אתרו את המקום המתאים נקבל החלטה ויודיעו על כך באופן "שיר ליו"ר מכבי שמחכנים את המקום הזה.

עוד הערה בקשר למרכז - הם לא מדברים על משקי עזר; הם מדברים על כפר של מורים ואנשים שיוכלו להעביר קורסים למכבי העולמי. לדעתי דבר כזה לא "תאים עם מרכזי אזורי.

(פרופ' ר. וי"ץ: מדובר רק על השירותים). אני מצ"ע לא לערבב, מרכז אזורי זה דבר אחר. כל נקודה שתאותר ותתאים נודיע להם באופן "שיר. ובקשר לענין של שילוב עם מרכז אזורי זה צריך עוד לבדוק. היעד שלהם הוא הכשרת מדריכים ואנשי חינוך שצריכים להיות במקום.

ש. רביד: אבל המשפחות של המורים והמחנכים תגורנה שם באופן קבוע.

9/.

ס. דרובלס: מזה לא תקבל ש*רות*ם ל*שוב*ם בסב*בה.

פרופ' ר. ו*ץ: לסה? סור*ם *כול*ם לעבוד ב**שוב* הסב*בה, זה ש*רות א*זור*. אנ* חושב לה*פך. צר*ך למצוא נקודה סתא*סה. זה הכל.

ס. ר*בל*ן: אנ* משוכנע שאם תבנה את המקום רק למדר*כ*ם וסורש*ם הם לא *בואו לשם. אם *גורו בתל-אב*ב ו*בואו לשם רק לשם עבודה.

ה*ו"ר השר ס. שרון: ה*תה כבר החלטה עקרונ*ת בנושא זה. מה ששרו* בא*-בה*רות ה*ום זה רק המ*קום המדו**ק. נקבע ב*ום רב*ע* את צ*ון המקום ונב*א זאת בפנ*כם.

ס. דרובלס: א*ן צורך להב*א, אפשר להמס*ך את ה*ו"ר *חר עם עוזר*ו לקבוע צ*ון הנקודה.

*. מרגל*ת: כל המערכות שלנו נמצאות תחת לחץ חזק ומתמ*ד של גופ*ם שונ*ם שחובע*ם להת**שב באז*ור מוד*ע*ן. מוכר הנושא של חצב, מוכר הנושא של ע*ר מושב עם א*זו אגודה של אלף או אלף וכמה אנש*ם. (פרופ' ר. ו*ץ: לא ה**ת* נלחץ מזה, מכב* זה רצ*נ* וזה לא). אנחנו מבקש*ם לבחון בע*נ**ם מקוחות לקראת מה|הולכ*ם. אנחנו

בפנ* הוצגה שאלה, כ* *ש ה*ום גורם פרט* שרוכש קרקעות בסדר-גודל של כאלף דונם ועומד לבנות שם בא*זור, באותו א*זור של שלושת המושב*ם.

ס. דרובלס: א*ך הם *כול*ם לבנות אם זה שמח תלא* ולא לקנ**ה.

*. מרגל*ת: אם הוא *ש*ב את הרש*ונות המתא*מ*ם מוועדות בנ*ן ער*ם *ש להנ*ח שהוא עשה זאת, אם *קבל רש*ונות. התכנ*ת של כפר מכב* מדברת על קטע קטן שצר*ך להי*ות מרכז עולמ* שעומק

". סרגל"ת:

בתחום של החינוך הגופני או של הנושאים שבהם עוסק סכב", ולידו פסודה שכונה לא קטנה של סגורים לכל דבר. אין תשובה ברורה מי יתפורר בשכונה זו באופן רשמי. אני חושב שסרכז אזורי אין צורך בו בשביל שני פושבים. סגחינת סגורים ודאי שזה לא נכון.

צריך לקרוא לילד בשמו ולומר ברורות: האם ועדת שרים נכבדה זו הולכת וסכרי זה שהא סקימה שכונת סגורים באיזור סודיעין? אז שתעשה זאת. לפחות התכניות כמו שהן כיום כך הן כוללות.

<u>פרופ' ר. ויץ</u>: זה לא כן.

<u>היו"ר השר א. שרון</u>: צריך להבין, בדברים אחרים אנחנו הולכים סהר. ובנושא זה אנחנו דנים וחוזרים ודנים, ומתלבטים בזה. כבר הלכתי לראות את המקום, אני מוסרד מהנושא שיומי סרגל"ת מדבר עליו. לא הייתי רוצה שהוועדה תקבל שום החלטה על הקמת איזור עירוני באיזור סודיעין. לדעתי זה דבר שהיום אסור לעשותו. לא זו הכוונה. (<u>פרופ' ר. ויץ</u>: אין חילוקי-דעות בזה). הנושא הזה יבדק. אם זאת הכוונה יתכן שגישתנו תהיה שונה.

אני מבקש ראשית-כל לאפשר לי לאתר את המקום. אין כוונה לפתוח את איזור סודיעין ליישוב. לפי דעתי לא צריך ליישב שם באיזור הזה.

<u>פרופ' ר. ויץ</u>: מדובר על יישוב קהילתי סגור.

הת"שבות 18.1.81

הת/7. חיזוק היישובים וההתיישבות: -
א. הקמתם של נילי ויקיר ב' בשומרון
ב. הצעתו של פרופ' ר. ויץ לחיזוק ההתיישבות ברמת-הגולן, בבקעת הירדן ובגוש עציון

היו"ר השר א. שרון: אני מבקש עכשיו את אורי בר-און להציג את החלטת הממשלה מבחינת המיקום של הספה.

א. בר-און: כפי שכולם זוכרים בהחלטת הממשלה היה מדובר על עשרה יישובים נוספים, מתוכם אושרו בשבוע שעבר שניים. אושרה אלקנה ב' שהיקרא יקיר ב', בגלל קרבתה; והשני זה נעלים או נילי, זה גם כן שם זמני כמובן, שנמצאת מצפון למתחתהו. אלה שני האתרים שאושרו בשבוע שעבר להתיישבות מתוך עשרת היישובים שהצגנו בזמנו, ואני מקווה שאתם זוכרים אותם. ששה מהם כבר עברו דיון וארבעה אושרו כבר קודם, ועכשיו אושרו עוד שניים.

אלה המקומות: על כביש חוצה שומרון בחצי הדרך בין אלקנה לאריאל, יקיר ב' ומצפון למתחתהו ליד בית קדיש נעלים. המקום שאנחנו קראנו לו נילי. בכל מקום כזה בערך 1000 עד 1200 דונם, שחלקם ראויים לבנייה, לא כולם. (היו"ר השר א. שרון: במקום הצפוני 1700 ובמקום הדרומי, בנילי קרוב ל-2000).

יש פה נושא של שמח תעשיה באיזור זה. אנחנו עוד נבדוק את המקומות ונראה איפה לעשות את איזור התעשיה, יש פה מקום גם לאיזור תעשיה וגם ליישוב, מבחינת המקום. בדיוק את המיקום איפה זה יהיה ואיפה השני, נבדוק זאת במקום. החשוב הוא שהמקום הזה אושר. כפי שאמרתי קודם, זה למעשה נמצא על ציר חוצה שומרון וקרוב מאד לצומת שמקרני שומרון-קדומים-יקיר והכביש החדש שלמעשה עכשיו עומדים לגמור אותו או את חלקו על מנת לתת קשר ליקיר.

היו"ר השר א. שרון: אני מציע שישובים אלה יימסרו לטיפולה של חטיבת ההתיישבות של ההסתדרות הציונית כישובים קהילתיים, והיחי מבקש לאשר זאת.

פרופ' ר. ו**ץ: **דעת* שתבוא הצעה, לא **דעת* בדיוק את הסקום, דוסה לזו, ואני* פותח ואומר שאני* מתנגד להקמת שת* הנקודות הללו, ובאת* לנסק מדוע.

אני* מצ**ע לעומתן, עם כל הכבוד להחלטת הממשלה, ואני* מבקש את בא-כוח הממשלה ה**וש פה להעב**ר הלאה את ההצעה שאני* מצ**א לכאן. אני* סבור שתוספת **שוב**ם בקומות המוצעים באה על חשבון צורך דחוף הרבה **ותר לחזק א**זור**ם שחש**בותם הבטחונ**ת והאסטרטג**ת עולה, לפי* ע**ות דעת* כסובן. מבחינה ה**שבות**ת בלי* כל ספק שאם נרכז את המאמץ בהם הם **וכלו להיחפך לא**זור**ם הסק**ם את עצמם מבחינת מספר ה**שוב**ם שם, מבחינת מספר המת**שב**ם ומבחינת העזרה של ה**שוב**ם בתוך נוש ה**שבות*. על מנת להסב**ר את מה שאני* אומר (פ. דרובלס: מה סדר ה**ום?) ה**ה סדר-**ום של חיזוק ה**שבות החדשה. (פ. דרובלס: אז נאשר קודם את מה שהובא). אני* מצ**א את ההצעה שלי* כנגד זה, ולא זה וגם זה. עם כל הכבוד, זה **מקום שבו צריך לדון בענ**נ**ם כאלה.

ה**ר א. שרון: **כול להי**ות שדבר זה מאד **מצא חן בעי**ני* וב**שבה כהצעה הבאה אב**א את הצעתך נוספת לא**שור הממשלה.

פרופ' ר. ו**ץ: אני* מצ**א לכאן הצעה אחרת, כי אני* מצ**ע נגד הקמת ה**שוב**ם שהוצעו כאן, לא משום ש**ש משהו מ**וחד דוקא לגב**ם, אלא משום ש**ש לי* השקפה ת**שבות**ת שונה, וזה המקום שבו הגוף שצריך לבדוק את הענ**ן בכובד ראש; ואני* מצ**ע הצעה שכנגד ואני* מבקש להת**חס אל**ה בכל כובד הראש.

אנחנו עוסק**ם ברמת-הגולן הרבה זמן, והק**נו שם הרבה **שוב**ם, ו**שוב**ם טוב**ם תורה לאל. כדי שרמת-הגולן תיהפך לא**זור מלא בלי* חלל**, ושתוכל לתפקד כא**זור אחד, **ש פרס ל**שוב**ם שהק**נו כמחנות (המשבצות הכחולות על המפה) וצריך להפוך אותם ל**שוב*

פרופ' ר. וייץ:

קבע, שעל זה אין שום ויכוח, כי הם קיימים. זו בעיה יותר תקציבית מאשר בעיה של החלטה פה; יש פער עצום בין צפון רמת-הגולן לבין דרום רמת-הגולן, וכולנו יודעים זאת. את הפער הזה חייבים לסלא, אם אנחנו רוצים לראות ברמת-הגולן חשתית אזורית פונקציונלית מתאימה ללא חללים בתרחב.

אני עומד על כך שהקסת ארבעת היישובים הללו ועוד מושבה אחת (ס. ריבלין: מה זה מושבה, יושב קהילתי?) לא, זה לחוד, ענין המושבה יותר מתאים לגופו של ענין. אלה שני ויכוחים שונים.

אני סבור שהקסת ארבעה היישובים הללו ברמת הגולן עדיפותם עולה על כל מקום אחר. בשל הניסוקים הללו, מפני שתוספת שלהם נוסרת מפעל, עושה אותו יציב והרבה יותר כלכלי; יש לנו פה שטחים שאפשר להקים בהם יישובים בדרך שאנחנו יודעים כיצד לעשות זאת.

ס. דרובלס: מה אומר צה"ל?

פרופ' ר. וייץ: זו בעיה מסדרגה ראשונה.

היו"ר השר א. שרון: רענן, אנחנו אינגנו ברי פלוגתא שלך. אני מציע לשמוע ואני מבקן לבדוק זאת כהצעהנוספת.

פרופ' ר. וייץ: אני מבקש עוד חמש דקות כדי להציג את עמדתי. אני ניגש לישיבות האלה בסלוא כובד הראש ומתכונן להן ובסלוא הרצינות לנושא.

אני דואג עוד יותר מאשר לרמת-הגולן לבקעת הירדן. בבקעת הירדן יש שני חללים קשים שחייבים לסלא אותם, וכולנו יודעים זאת. אבל יותר מזה, על מנת שאפשר יהיה להשלים ולהעריך את המובילן של הכנרת, שעליו מעם עקרונית החלטנו (היו"ר השר א. שרון: עוברים שם בסלא הקצב) אני יודע.

פרופ' ר. ו**ץ:

על סנת לאפשר את האוכלוס**ה הכפר**ת הדרושה כד* שבקעת ה*רדן ת*הפך ל*ח*דה פונקצ*ונל*ת טלאה, ועל סנת לבצל את השסח*ם הק**ס*ם נסל**צור חקלא* ל*צוא, *ש פרט לשלושת ה**שוב*ם האלה שכבר עלו וצר*ך להפוך אותם ל**שוב* קבע, *ש פה משבצות כפ* שאתם רוא*ם (ת*אור על הספה) פנו*ות עוסדות סוכנות לשש **שוב*ם. ששת ה**שוב*ם הללו - לא ס*סנת* את כל ה**שוב*ם הק**ס*ם בבקעת ה*רדן, כד* לא להס*ח את הדעת סן הע*קר. אנ* סבור שבקעת ה*רדן עוסדת בעד*פות העולה על העד*פות של הנקודות שאתם סצ*ע*ם, כ* פה זה משל*ם ה**שבות ק**סת סבח*נה כלכל*ת וגם סבח*נה בסחונ*ת ואסטרטג*ת.

דבר של*ש*, אלה סודרות הר חברון. אתם זוכר*ם שד*ברנו על זה ארוכות. אנחנו סנס*ם לחזק את כל הקו ה*רוק וכל הפרזות ש*ש בקו ה*רוק לקראת כל סה ש*בוא בעת*ד. אנחנו רוא*ם שסנחושה בחצ* הקשת הזאת (ת*אור על הספה) דרך *ת*ר אל סדבר *הודה, אפשר להק*ם קשת של **שוב*ם באז*ור שהוא ה*ום א*זור פרוז, סופקר, עוברים בו ללא קוש* וסחז*ק*ם פה בארסות בדוא*ם ואחר*ם.

א*שרנו מספר נ*כר של **שוב*ם, שבעה **שוב*ם שסעונ*ם הקסה. א*נ* בא לדבר עכש*ו על הבע*ה לאן צר*כ*ם לבוא האסצע*ם: להשל*ם את סה שכבר תקענו רק *תדות או להוס*ף *תדות? זה לא על סדר ה*ום. על סדר ה*ום השאלה של תוספת **שוב*ם חדש*ם. על כן אנ* סבד*ל את הערת* רק לנושא הזה. אנ* מצ*ע להוס*ף בנוש עצ*ון עוד **שוב אחד על סנת לחבר אותו לעדולם, ולאפשר רצף של הקו ה*רוק כולל גוש עצ*ון. בנ*נוד להצעות לחבר את גוש עצ*ון ל*רושל*ם, והס*בה ברורה ו*דועה. *ש פה ח*לוק-דעות *סוד**ם. מה שעוד *ותר חשוב זה לבסור את הקשת של ה**שוב*ם לאורך הקו ה*רוק.

היו"ר השר א. שרון: יש כאן גם משבצת למצפה גבורין שהמשלה החליטה עליו.

פרופ' ר. וייץ: לא הכנסתי את כל היישובים שכבר ישנם ושדנו בהם. אלה כולם יישובים חדשים. יש פה סימון גם של מצפה-גבורין, לפי כל הסיפות. (היו"ר השר א. שרון: זה לא בדיוק המקום שמסמן במפה שלך). לא זו הבעיה. (פ. דרובלס: זה צריך להיות קצת יותר ימינה על המפה). אני מציע עוד שש נקודות נוספות.

אני מנסה כך את דברי: כל המאמצים ליישובים חדשים - ולא מניתי כאן את הערבה במפה זו, אף על פי שהיא חשובה מאד, ויש לנו הרבה מקומות למלא אותם בערבה. לא מניתי אותם. לאור המציאות שבה אנחנו נמצאים, לאור ההתחלות שנעשו וצריך למיים אותן, לאור מה שמצוי לנו בעתיד, לאור זה שצריכים להקים יישובים שכיסוס החברתי והכלכלי יותר מהיר, ומשלים מה שעשינו, אני בא למעון כאן שהאסטרטגיה של הכוונת הנקודות החדשות היא אסטרטגיה מוטעית, ושאנחנו צריכים לתת דין קדימה א) לבקעת הירדן; ב) לרמת הגולן; ג) למרבדות הר חברון.

אם תציעו לעשות גם זאת וגם זאת, אני רוצה למעון כאן שאי-אפשר להגיד לעשות גם זה וגם זה, כי אין לנו כוח ואין לנו אפשרויות בתקופה הזאת שלפנינו אנחנו עומדים ובשנתיים הקרובות לעשות גם זה וגם זה. על כן, אני עומד על הקביעת עדיפויות, ולדעתי העדיפויות שאני מביא הן עדיפויות יותר קולעות ויותר נכונות.

אם יהיו קשיים, ויימצר שזו בעיה של סדיניות המשלה, והיו"ר צודק, ואני מקבל זאת, תמיד קיבלתי מרגע שהחישבתי סביב שולחן זה, אני רק מבקש, היות ואנחנו עוסקים בנושא כה חשוב וכה יסודי, שתאפשר לי - ואני מבקש זאת - להזמין אותי בפני הפורום המחליט, ועדת השרים לבטחון פנים, לא כדי להשתתף בדיונים, אלא כדי להביא את מענותי בפני הפורום הזה.

היו"ר השר א. שרון: שמחתי לשמוע את הצעת רענן וייץ, ולפני שאתייחס להצעות שהמשלה כבר אישרה, ברצוני להביא כאן הצעה ש אני מקווה שתתקבל על גולנו, האומרת כך: הוועדה שמעה הצעתו של פרופ' רענן וייץ להוסיף ארבעה יישובים ברמת-הגולן; ששה יישובים נוספים בבקעת הירדן ויישוב אחד נוסף בגוש עציון (ר. וייץ: וששה יישובים לסרגלות הר חברון). הם כבר הופיעו כאן וזה היה בהמשלה והם אושרו. סעיף ב) יו"ר הוועדה יביא הצעות אלו בהקדם בפני הממשלה.

אני לוקח על עצמי להביא, ואני מבטיח לרענן וייץ, שאני אבקש מהממשלה להזמין אותו כדי שיציג בפניה מדוע חשוב להוסיף יישובים מעבר למה שהממשלה הודיעה שהיא עומדת להקים. אשמח מאוד אם תשכנע את הממשלה בנושא הזה. אינני חושב שיש חבר אחד לידך שולחן זה החולק על החשיבות של תוספת יישובים בבקעת-הירדן וברמת-הגולן ובמורדות הר חברון ובגוש עציון. זה דבר מקובל בוודאי על כל החברים.

ס. ריבלין: מה הסבב כרגע: פירוש הדבר ששמי ההצעות מוסכמות על כולם?

פרופ' ר. וייץ: לא, אני מצביע נגד, כיוון שהודעתי שאינני חושב שאפשר לעשות גם זה וגם זה. אני רוצה להסביר למשלה שכוחנו מוגבל והיא צריכה להחליט או זה או זה. זה מה שאני מבקש.

היו"ר השר א. שרון: רבותי, אני בטוח שהממשלה תשמח לשמוע כל חבר ובוודאי חבר נכבד ומנוסה כמו פרופ' רענן וייץ. ברצוני לעבור עכשיו להצעה שעומדת לפנינו היום. אנחנו יושבים מה בפורום מצומצם של חברים, ואני ארבר בצורה גלויה. אני מאד נזהר תמיד לקבוע קביעות מה יותר חשוב. אין לי הבקחון הזה לבוא ולומר שמבחינה בטחונית זה יותר חשוב מזה. יש לי אולי נסיון מסויים, אבל אני בדרך-

הח"שבות 18.1.81

היו"ר השר א. שרון:

כלל זה"ר. אף פעם א"י אומר: אני משוכנע שרק מה שאני אומר זה חשוב. אני חושב שהדברים שנאמרו פה על ידי פרופ' רענן וייץ הם חשובים, אבל א"י יכול להתעלם מהנקודות שהוצגו כאן וגם מחשיבותן. ברצוני לנסות להסביר כל אחד מהחשובים האלה.

אתחיל מנילי הנמצאת מצפון לפתח"ו. זה תוי' שטח גבוה מאד הנמצא מצפון למשטרת ד"ר קדים. זה איזור שמסגנו כל שדה התעופה בלוד, כל התעשיה האווירית הכל מונח שם מסש על כף היד. זה אולי השטח השולט ביותר שישנו באיזור זה. מבחינה זו, אם אני רוצה להשוות משהו למקום הזה, זה לא פתח"ו, אלא איזור הבריכה שמעל לפתח"ו, בריכת המים מעל הגבעה הגבוהה הזאת, זה בשטח יותר גבוה שהוא יותר שולט על האיזור הזה. המקום הזה אינו מקום העומד בפני עצמו, הוא חלק מהערכת של חשובים שהקימונו במקום, וזה כפר רות, שילת, פתח"ו והיום נילי. כל זה הוא גוש אחד של חשובים שיש לו מטרה אחת, והיא: להחזיק את השטחים הגבוהים והנישאים שישנם במקום הזה, ושולטים על כל איזורי החוף ואוכלוסייתה של ישראל.

באשר למקום שאנחנו קוראים לו היום קיר ב', הוא נמצא לאורך ציר חוצה שומרון, שוב על תוי' שטח גבוה. כאשר עומדים שם רואים את המחצבות הנמצאות בשיפולי הר הכרמל ליד בנימינה, רואים את תחנת הכוח בחדרה באופן מלא, ורואים עד לאשקלון, היתי אומר. נמל אשדוד רואים אותו באופן ברור לחלוטין. ורואים את האיזור עד לאיזור אשקלון כולו גלוי ומונח על כף היד.

המקום נמצא לאורך ציר שהיה בעתיד, אני מעריך, ציר התנועה החשוב ביותר של מדינת ישראל.

א. בראון: לפי הבטחת הקרן הקיימת מיוני הציר יהיה פתוח לבקעת הירדן.

<u>ה'י"ר השר א. שרון:</u> אני שמח. זה ציר שמחבר את א'זור שפלת החוף עם מעלה אפרים ובקעת הירדן. זהו הציר אני חושב החשוב ביותר, שנותן אפשרות של תנועה תוך שעה אחת מבקעתהירדן לא'זור תל-אביב. בזה כרוך הכל, אם זה חיים תקינים של האנשים בשטח, אם זה ציר לצרכים בטחוניים באם נזדקק; זה עונה לבעיה של העברת תוצרת חקלאית, שצריך להעביר אותה בשדרות, אם לשדה התעופה בן-גוריון או לנמל אשדוד, זה מקצר את הדרך ומקל על הענין. ה"שוב הזה נמצא על הציר הזה. לא חשוב א'זה פחרון סדיני בסופו של דבר סדינת ישראל תבחר בו, החשיבות של הציר הזה היא בכך שלאורכו יחיו יהודים. רק אם יהיה רצף יהודי לאורכו של ישובים יהודים, מתקני צבא, מבני תעשיה, א'זורי תעשיה, ערים, רק אז הציר הזה יוכל למלא את יעודו, כפי שאנחנו רואים אותו.

נוסף לכן, ה"שוב הזה נמצא ליד צומת מאד חשובה, זו צומת של דרך שלצערי עד היום לא סיימנו את עבודתה אלא בשפריצה, ורק חלק קטן יהיה מכוסה אספלט; ציר שמקשר את כביש קלקיליה-שכם עם ציר חוצה שומרון. זה ציר נהדר ואולי אחת הדרכים היפות ביותר שבנו. זה ציר שמקשר שני גושי התיישבות, את גוש קרני שומרון, שהולך ומתפתח היום בשדרות גדולה מאד, עם גוש אריאל-אלקנה. יש חשיבות רבה, כמו שאנחנו יושבים היום בקרני שומרון ליד הפתח הצפוני של הציר הזה, כך יש חשיבות רבה לשבת ליד הפתח הדרומי של הציר הזה.

לכן, אם אני צריך לשקול היום מה יותר חשוב מבחינה בטחונית, נאמר ישוב בבקעת הירדן, והיתרון אומר שישוב כזה הוא חשוב ביותר; לומר היום שישוב במקום כזה הוא פחות חשוב, לא היתי אומר זאת. היתי אומר ששניהם חשובים. כמו שלא היתי אומר, למשל, שישוב בבקעת הירדן, שאני כולו בעדו ותומך בו, הוא במשהו יותר חשוב מישוב שנקרא חומש מעל לכפר סיד אל חורר. רענן וייץ ודאי מכיר את השטח הזה עוד מימי מאורעות 1936|לצפון דרך תול-כרם-נור-שאמס, דיר-שארף בסביבות אל דהר. (<u>ר. וייץ</u>: ב-1936 היתי בין אלף המתנדבים לגליל).

כאשר היו נוסעים

ה"ר השר א. שרון:

זה ה"מקום ששם התנהל בשנת 1938 הקרב הגדול של הבריטים נגד הכנופיות, ומם הצליחו להפיל שם שלושה מטוסים. זה קרב ידוע. שם היה מקום גבוה מאד. במקום הזה שהיום יש שם "שוב בתנאים קשים מאד, ביום בהיר אפשר לראות את החרמון, את עפולה, את נצרת, רואים את המגדל של האוניברסיטה בחיפה על הר הכרמל, ורואים את נמל אשדוד על כף הים.

לבוא ולומר ש"שוב כזה הוא פחות חשוב מ"שוב בבקעת הירדן, לא הייתי אומר זאת. אני חושב שמי שאומר זאת לוקח על עצמו אחריות גדולה מאד. אני לא מרשה לעצמי לקחת את האחריות הזאת לומר, ש"ש מקום אחד יותר חשוב או פחות חשוב. אני אומר שזה חשוב וגם זה חשוב. לא הייתי מבטל מחשיבותו בשום פנים ואופן.

אני חסיד גדול של גוש עציון. אני רוצה שתדעו שאת המתיישבים הראשונים בגוש עציון הכנסתי אותם כאשר בצבא היה מחלקת ההדרכה, עוד לפני שהמשלה אישרה אותם אז; לפני 12-13 שנה, הכנסתי אותם לאחד המחנות שהחזקתי בצבא, פניתי מחנה והם נכנסו לשם. אני מעריך מאד את הנעשה בגוש עציון, אף אחד לא יוכל לומר לי בשום-פנים-ואופן ש"שוב בגוש עציון הוא יותר חשוב מאשר תפוח וצוסת בצוסת ציר חוצה שומרון עם כביש רמאללה, שלפי חשוב אזה פתרון סדיני יהיה למקום הזה. אם לפי התפיסה של רענן ולפי התפיסה שלי, לא חשוב כרגע אזה פתרון יהיה. הצוסת הזאת חסיד תהיה צוסת, ובצוסת הזאת חשוב לשבת.

אני מציע לכולנו להיות קצת זהירים בנושא זה של קביעת מה יותר חשוב ומה פחות חשוב. לכן איני רוצה בשום-פנים-ואופן שאנחנו נחליט אחרת. ראשית, יש על זה החלטת המשלה, והיא בהחלט קובעת. אבל גם בלי החלטת המשלה אני רואה את המקומות האלה כמקומות חשובים.

שנית, לגבי מה שמציג כאן רענן ליד בית-הערבה, לשם אינפורמציה אני רוצה למסור לכם, שכבר יש בקשה לדון באזרוח המקום

היו"ר השר א. שרון:

הזה. אנחנו יושבים בבית-הערבה. אני מאד מברך על הצעותיו של רענן על הקמת היישובים הנוספים מעל לנעמה הראשונה, שעכשיו צריך להתחיל בהקמתה, הנמצאת צפונית-מזרחית מיריחו. התוספת של שתי הנעמות הנוספות, המוגרות את יריחו, אני מאד מברך על התפישה הזאת, אני חושב שהיא חשובה, כי בעיני יריחו היתה תמיד פירצה, ולפי דעתי צריך לסגור את הפירצה הזאת. אני בהחלט תומך בזה.

אבל זאת לסמשלה ואני אבקש להזמין את רענן ויץ להרצות מדוע לפי דעתו חשוב לעשות זאת. כפי שאתם יודעים ראש הממשלה דיבר על כך שבתכנית הממשלה הזאת יש עשרה יישובים. ראש הממשלה אמר זאת. אנחנו צריכים לבוא ולומר: למה רק עשרה יישובים? יש עוד יישובים שצריך להקים. אני מאד זקוק לסיוע הזה.

חוץ מזה, נניח שהממשלה הזאת לא תסכים להקים את אלה, אני בטוח שרענן יוכל לחשכנע את הממשלה הבאה להקים אותם. אני משוכנע בזה. אבל אני מבקש להביא זאת בדחיפות ולדאוג שיבואו גם אותן.

אני מבקש שהחטיבה להתיישבות תיטול על עצמה ותיגש לעבודה בכלוא התנופה והמרץ.

<u>אל"מ ד. מתיו:</u> בסך הכל שני היישובים האלה, כיוון שישנה החלטת הממשלה, והיא גם מי שכבר אישר את הקרקעות, הבעיה היא לא אם היישובים יוקמו, אלא הבעיה היא בעצם באיזו דרך למסק אותם. לזה ברצוני לומר: א) לגבי היישוב קיר ב', אני קראתי לו ברקן, היישוב הזה הקרקעות שלו והאישור שלו הוא בקצה המערבי של התחום של אריאל.

אני רוצה להדגיש את מה שאמר אורי, שאת התכנון של היישוב יש לבצע במשולב עם מי שמתכנון את אריאל ואת היישובים שם. זה צריך להשתלב עם התכנון של איזור התעשיה של אריאל, וצריך להיות מתואם. לגבי נילי (<u>מ. ריבלין</u>: אולי אפשר כבר לקבוע שהשם לא יהיה נילי, כי יש כבר יישוב בשם נילי בארץ).

הת"שבות 18.1.81

אל"ם ד. סח"ו:

זו גבעה 434. לי"שוב הזה בע"ר בגלל הס"קום זה, אנ" חושב שצריך לנצל את העובדה שהוא יושב באותו א"זור ש"וס" סרגל"ת הזכ"ר אותו, ש"שנם לא סעט לוטש" ע"ן. אם לוטר כך, שה"ו רוצ"ם להת"שב שם הת"שבות ע"רונ"ת, ולא "שוב קה"לת". צריך לנסות להק"ם אותו כי"שוב ע"רונ" פתוח על יד" זה ש"חפשו וימצאו את הקבלן או את ה"זם, ש"ה"ה סוכן להשק"ע, ואנ" חושב שבא"זור הזה "מצא "ם כזה, בגלל זה שמחפש"ם שם קרקעות, אותם אלה שמחפש"ם אותה במוד"ע"ן. צריך לנסות לא להעמ"ם אותו על חט"בת ההת"שבות כעוד "שוב קה"לת" ש"ה"ה להם קשה להר"ם אותו בקרוב, אלא להק"ם אותו כי"שוב ע"רונ" פתוח בא"זור סור"ע"ן.

<u>ב. סרגל"ת:</u> שנ" ה"שוב"ם, גם אלקנה ב' וגם נ"ל"ן, לכל אחד מוקצה סדר גודל של לפעלה ס-1500 דונם. סדר גודל כזה א"ננו "שוב קה"לת", זה "שוב שאפשר להפ"ק מסנו סדר" גודל של 1000 "ח"דות ו"ור, ולפעמ"ם יותר.

לכן לדעת", ההי"בט צריך להי"ות הי"בט בעל אופ" ע"רונ", כפ" שהזכ"ר כאן דנ" סח"ו, "שוב בעל אופ" ע"רונ" פתוח. ברור לי" שלנב" אלקנה ב' זה מקום א"ד"אל" לי"צ"רת מוקד תעש"ה על כב"ש חוצה שומרון, על צומת הקשר עם גוש קרנ" שומרון. אנ" סבור שאם רוצ"ם להקצות לאלקנה ב' "שוב קה"לת" קטן, נ"תן לעשות זאת. אז צריך בכשותף לאתר שטח לקטע של "שוב קה"לת". שאם לא כן, כדא" לראות בשטח הזה כחלק מתוך הס"קבץ הגדול של אר"אל, ש"ה"ה חלק מתוכו.

לכן אנ" מבקש להצ"ע ששנ" ה"שוב"ם האלה יועברו לאחר"ות משרד הב"נו" והש"כון.

ס. דרובלס: בשם החט"בה להת"שבות אנ' סקדם בברכה את החלטת הממשלה להק"ם שני ה"שובים בסקומות הסוצעים.

"קיר ב' וה"שוב השני שב"נת"ם נקרא נ"לין. ההחלטה כהחלטה ה"א טובה וה"א באה לחזק את שרשרת ה"שובים שאנחנו נסצא"ם בה.

סבח"נת אופ' ה"שוב אנ' בהחלט רואה שבהתחלה אנחנו צר"כים להחל"ט שהם "שובים קה"לת"ם, על סנת שהחט"בה להת"שבות תוכל לטפל בהם. לטווח "ותר ארוך א"ן ל' כל התנגדות שא"זור"ם אלה "לכו ו"גדלו ו"תפכו לער"ם ב"שראל, ואנ' סא"ן שהם "ה"ו ער"ם. בשלב הראשונ' אנחנו ח"יב"ם וצר"כ"ם לטפל בהם, כ"ון שלשם כך החט"בה ערוכה ומתורגלת לטפל ב"ישוב"ם מסוג כזה בסקומות שהם נסצא"ם.

בקשר להצעות של רענן ו"ץ, אנ' סברך אותו בע"קר על החלק הזה סב"ב "ר"חו, שאנ' חושב שזה באמת דחוף, להק"ם "שוב"ם ש"חזקו "חד עם ורד "ר"חו, וה"שוב"ם האחר"ם שכבר הוקמו, אנחנו ח"יב"ם לסגור פה את הפ"רצה; בדרום הבקעה "שנה פ"רצה רצ"נ"ת מאד, א"ן שם "שוב וזה נשאר שמח סנו".

אנ' מקבל בהחלט את הרע"ון שבדרום הבקעה סב"ב "ר"חו, המקום בד"וק שהוצע כאן לא כל כך חשוב, זה צר"ך להי"ות קצת "ותר סנ"סה, על זה כבר נסתדר עם רענן, כמו תמ"ד.

בקשר לדבר"ם האחר"ם, ודאי שכל "שוב בארץ-"שראל ה"כן שלא "ה"ה, זה סבורך. אבל העד"פו"ת הם ה"שוב"ם שאנחנו מדבר"ם על"הם עכש"ו. אדונ' ה"ו"ר, החט"בה חשמח להק"ם אותם, אבל כמובן זה צר"ך להי"ות מלווה גם בממשב"ם, כ' לפ' המשאב"ם הנוכח"ם, אנחנו מקוו"ם שזה "ה"ה בהתאם להחלטה.

לכן אנ' בעד ההצעות של רענן, אבל אנ' אומר שקודם זה, והעד"פות לדעת' סב"ב "ר"חו, הקמת הנעמה, א"זרוח ב"ת-הערבה, להק"ם את ששה ה"שוב"ם האלה, והלאה כל "שוב ש"קום בארץ "שראל נברך על"ו.

<u>מ"מ ר' השר א. שרון:</u> יש עוד "שוב אחד מאושר כבר בעצם, אבל לא אתרגו את הסקום שלו בשטח עד"ן, מה שקראנו בזמנו אלסוג ב'.

<u>י. סרגל"ת:</u> אני מבקש רק לחקן ע"וות שלצערי הרב נשמט מ"דיעתו של יו"ר החט"בה. נקבע בספורש מה' ההגד רה של "שוב קה"לת' לפחות בסערכת ה"חס"ם בין החט"בה והסחלקה לב"ג"נו. "שוב קה"לת' משמעותו "שוב שמ"צב הסומ' שלו הוא סדר גודל של 300 עד 500 "ח"דות ד"ור. (<u>מ. דרובלס:</u> עד 450). לכן, סדרי גודל של "שוב"ם מסוג זה א"נם "שוב"ם קה"לת"ם.

<u>מ. דרובלס:</u> אנחנו מדבר"ם עכש"ו על פחות מ-500.

<u>פרופ' ר. וי"ץ:</u> אני בסקומו של מח' דרובלס, בוודאי ה"ית' אומר אותם הדבר"ם, אילו ה"ית' ש"ך להשקפת העולם ולחפ"שת העולם של מח', אבל אני נמנע מלנקוט עמדה אקט"ב"ת. מי שבאמת רוצה להש"ג את המטרה מבח"נה הח"שבות"ת וחכנונ"ת אמ"ת"ת, צודק יוסף מרגל"ת, א"ן בזה צל של ספק. אני בבעל מקצוע ה"ית' מתכנן את זה בצורה שהצבא ויומ' אמרו, כיוון שהשחי"ם הם גדול"ם מאד, שם מקומות טוב"ם, הם יכול"ם למשוך ואפשר להק"ם שם מבח"נה שהשר מדבר לא חשוב א"זה טוב של "שוב"ם היה שם, העיקר ש"ה "שוב יהודי. לפי דעתי לא צריך להתח"ל ב"שוב מנור ואחר כך לעבור ל"שוב מחוח. התכנון לא מתאים; אנחנו עוש"ם ש"אות, למה לעשות זאת?

אני נמנע מלהב"ע דעה, כי זה כמו להב"ע על שני דבר"ם שא"נם רצוי"ם. אני ח"ב לענות ליו"ר, קודם כל מפני שאני מעריך את עקשנותך ואת דבקותך במטרה שלך. אני אומר זאת לא מהשפה לחוץ. אף על פי שאני מתנגד בתכלי"ת נמנוד למה שאתה רוצה להב"א על"נו, על כל עם "שראל. אני אומר את הדבר"ם בחברות ובצורה הברורה ביותר.

(<u>א. בראון:</u> א"זה ד"בר זה, להב"א על"נו, על עם "שראל?)

הת"שבות 18.1.81

פרופ' ר. ו"ץ:

"ש ב"נ"נו הבדלי תפ"שות ה"טטור"ים, שהם נותנ"ם לי את הסצפון ואת הסצפן לוסר סה משוב וסה לא חשוב, סה קודם וסה לא קודם. לפני 7 שנ"ם ה"ה לי ו"כוח חריף מאד עם אחד מקרוב"ם רחוק"ם שלי שקורא"ם לו עזר ו"צמן. זה ה"ה עוד לפני חטא הבח"רות, ולפני הסהפך. באחד הס"פגש"ם הטשפחת"ים שלנו הוא שאל אות": אתה שאני "ודע שה"ית אקס"ב"

[redacted]

אפרסם

(ס. דרובלס: אם הכל "שאר כחדר הזה, אז גם זה "שאר). אני סה שנוח לי. אם "ש דבר"ם שהם לא נוח"ם לאף אחד, אז זה לא "פורסם, אני "ודע. זה מזמן מקומתה של מד"נת "שראל, בזה אני מאמין סלא. [redacted] זה ה"ה הסקרה ה"ח"ד" בארץ אז. ה"ית" אז בדרגה צבא"ת גבוהה מסך. "ש דבר"ם על" שאתה עוד לא "ודע (היו"ר השר א. שרון: שהשתמש בחומר נפץ) אתה לא "ודע סה ה"ה תפק"די וסה עש"ת" בפלחמת הקומפ"ות. ה"ה לי תפק"ד מ"וחד בפ"נו.

משום-כך התנגדת" ו"צאת" על כך בפומב" נגד "שוב ב"רעם וא"קר"ת, והופעת" בנושא זה בפני" הוועדה בפלוא התוקף. התנגדת" להחז"ר אותם. (ס. דרובלס: אני מצ"ע שנצב"ע). הצבענו כבר, ואני נשארת" בודד כאן מבין מ" ש"ש לו זכות הצבעה, א"נ "ודע א"ך משה ר"בלין "צב"ע. ו"צמן שאל אות" את השאלה: אסור לי, מה ההבדל בין "פו ושכם בה"טטור"ה הצ"ונ"ת? אמרת" לו: ב"פו "כולנו ובשכם לא נוכל. אמר לי: מבין אתה "ודע? "כול להי"ות מקרה של מהפכה או פלחמה שאולי כן נוכל. אמרת" לו: אם נעשה זאת, רוסא ק"ימת גם ה"ום; רוסא תשמ"ד אותנו בפעם השל"ש"ת, פי העולם כולו אז "תאחד נגדנו, ואז לא נוכל להחז"ק מעמד.

פרופ' ר. ו"ץ:

"ש קשר סלא בין הדברים. לא באת" לערער אף לרגע אחד על החש"בות הלוקאל"ת של תפ"שת עסדה זו או אחרת; באת" לערער על כך שאנחנו לא צר"כים להכנס לתוך א"זורים מאוכלס"ם בצפ"פות בערב"ם.

א. בראון: אין א"זור בארץ יותר מאוכלס בערב"ם מאשר גוש-עצ"ון.

פרופ' ר. ו"ץ: זו הס"בה שאנ" קושר זאת בכך.

ס. דרובלס: גם הגל"ל מאוכלס על יד" ערב"ם.

פרופ' ר. ו"ץ: עסדת" וקב"עת" מה קודם ומה אחר כך, ואנ" עושה זאת לא רק בלב שלם אלא בלב דבר, נובעת מעסדה אסטרטג"ת שה"א יותר חשובה מכל הנ"סוק"ם הטאקט"ם הנכונ"ם שאתה הבאת. אנחנו צר"כים לעבור לכך שנוכל לכתר את אלה ה"ושב"ם בגדה המרצועת עזה על מנת שלא "הוו פעם חלק מסד"נת "שראל; שלא "וכלו להצב"ע בכנסת "שראל, ושגם לא "וכלו לשסש בס"ס לאו"ב"ם בעת"ד להשס"ד אותנו.

זו הס"בה שאנ" חושב שעס"דתנו בבקעת ה"רדן והחזקתנו הרצופה והסלאה כחלק מסד"נת "שראל זה כורח כזה, שהוע עולה על כל שאר הצרכ"ם. לדעת" הוא מתאים לתפ"שה האסטרטג"ת. אנ" מתפלא על ארי" שרון, שסב"א נ"סוק"ם טאקט"ם לנבח תפ"שה אסטרטג"ת שונה. "ש ב"ג"נו תפ"שת "סוד שונה. אנ" אומר זאת בסלוא הרצ"נות ובסלוא האחר"ות שמוטלת על"ך ומוטלת על". אנ" רוצה שהדבר"ם "ובנו. זו הס"בה שאנ" אומר: לא זה וגם זה, אלא רק זה ולא זה. ואנ" אומר זאת בצורה הברורה ב"ותר. ואנ" מבקש לפתות שדעת" תה"ה רשומה ו"דועה.

ס. ריבלין: אנ" שואל את עצמ" אם כאן צר"כה להי"ות הצבעה. על" מקובל שהמשלה מחל"טה ה"כן הנקודה. א"נ" "ודע מרוע צר"ך להצב"ע עוד פעם, אם אתה אומר שהמשלה החל"טה. אבל

ס. ריבלין:

כאן "ש דבר אחר שאני רוצה לשאול עליו. רענן סעלה בע"ה, זה סול זה. אומרים לו: נזמין אותך לישיבת הממשלה. אני תוהה, ואני חושב שרבים מחברי הוועדה תוהים - לכן גם ההשתתפות כאן - מה רוצים מאתנו? מילו היו באים ואומרים: רבותי, אנחנו רוצים להביא לכם תכנית מלאה לפני שהממשלה החליטה, לשמוע דעתכם; הייתי אומר: יש בזה טעם, יכולים אחר כך להחליט בממשלה. אבל ברגע שאומרים: הממשלה החליטה, מה תועיל ומה תעלה הצבעה?

אני מתחלט אומר באופן הברור ביותר בהשארת זכות ההכרעה לגבי מיקומם של יישובים בממשלה. אני חושב שאם באים עם תכניות גדולות, היה מוטב שנקיים קודם בינינו בירור. יכול להיות שאישכנע את רעהו. מתי שוכנע שכם בתכנית של רענן יש עדיפות א' ועדיפות ב'. יש דברים כאלה. באיזה שהוא מקום הייתי רוצה לדעת מה תפקידנו אנו? אם באים ואומרים: הממשלה החליטה, אז הוא החליטה, מה צריך את ההצבעה?

<u>היו"ר השר א. שרון:</u> אתחיל בדבריו של משה ריבלין. רוצה להזכיר לחברי הוועדה שבחדר הזה היתה תלויה לא אחת מפת ההתיישבות הכללית, ואני הצגתי את תפישתי בנושא הזה. זה היה כבר לפני שלוש שנים, ולא מסיתי מהענין הזה. יש לי עקשנות לא שחות מאשר לרענן ויינץ. הסברתי את הדברים. אין לי אחשיטה לפגוע במישהו אחר על ידי זה שאחד טוען שהוא בעל תפישה אסטרטגית מעמיקה, ויריבו רק בעל תפישה טאקטית צרה, ועל ידי זה עושים אותו לבלתי סבין. (<u>ר. ויינץ</u>: לא אמרתי זאת). אני לא סובל מזה, כמו שאני עומד כאן מקשר לשני היישובים האלה. (<u>ר. ויינץ</u>: לא עשית זאת, אני לא נוהג לעשות את זה). אני חושב שאמרתי במשך שלוש השנים האחרונות, וחמישים פעם בפני הממשלה כולל הבוקר, ולא באווירה רעועה ויריבותית וחברית. באווירה הרבה יותר קשה. לאט לאט הסמה נתמלאה ולמדתי שצריך לקחת את זה באורך רוח ובסבלנות, כמו שלמדתי ועמדתי

ה"ו"ר השר א. שרון:

אצל ההורים שלנו, כשהם הביאו את זה יותר טוב מאשר אנחנו מביאים. אני תמיד אומר: אני הסמאי"נ"ק היחידי האמיתי בממשלה, ממני שמה שאנחנו עושים זה מה שלמדנו אצל ההורים שלנו. זו היתה אסטרטגיה ציונית.

התכנית הבסיסית דיברה כל הזמן על נושא של תשובה לחזית הסורית בנושא הסוללה בבקעת הירדן; היא דיברה על נושא של מתן עומק לרצועת החוף והעמקת התוואים הגבוהים והשולטים על ידי הקו הזה שמתחיל בגוש ריחן, דותן, מעלה נחל, שבי שומרון, קדומים, אריאל, נווה צוף, כל הגוש הזה שמותם את העורק לרצועת החוף ושומר בידינו את השטחים הגבוהים ביותר ומונע אותם לתמיד מאחרים. התכנית היתה בנויה על התפישה שהיא בעצם מעורבת ומשותפת גם לממשלות הקודמות גם לממשלה הזאת, חלקית היא משותפת, של צירת הרי הלוויין או ישובי הלוויין סביב ירושלים להבטחתה של ירושלים כבירתה הנעשית היהודית לתמיד. זו היתה התפישה. היתי אומר, שהחלק הדרומי זה צירת התיין בין ערביי הר חברון לבין ערביי הנגב, כדי שהגבול לא יזוז בקרבת באר-שבע.

יש כאן תכנית ברורה, היא הוצגה כאן, היא נאמרה כאן הרבה מאד פעמים. אני הצעתי בממשלה לפני שלוש וחצי שנים, לקחת את המפה, ולקבוע שזאת תכנית הממשלה, ובתכנית הממשלתית כך וכך ישובים. פעם אחת לתת אישור כללי, ואז לא יופיע העניין הזה ללא הרף באמצעי התקשורת. דעתי לא נתקבלה. היום כשאני קורא זכרונות של אנשים שכותבים ספרים אני מתחיל להבין למה הממשלה לא קיבלה את זה. כנראה נוצרו התחייבויות כאלה או אחרות בכל מיני מקומות, והיה קשה ללכת לאישור התכנית השלמה. הדבר הנכון היה, לאשר אותה פעם אחת ואחר כך לבצע בהתאם למשאבים העומדים בידינו. לצערי הכב זה לא נעשה. אבל יש כאן תפישה שלמה שנועדה לתת שני דברים: א) לתת תשובה לבעיות בטחונית

ה"ר השר א. שרון:

של "שראל; ב) לסנוע בזמן מן הזמנים הקמתה של מד"נה פלשת"נא"ת מערב"ת לירדן. אנ" בעד מד"נה פלשת"נא"ת מזרח"ת לירדן. הבעת" דעת" כבר לפנ" עשר שנ"ם בענ"ן זה, ולא שנ"ת" דעת" בנושא זה. אנ" מעד"ף שם את הפלשת"נא"ם על הסלך חוס"ן. אנ" מעד"ף ב"טוי פול"ס" שם, שם צר"ך לפתור בעיות אם "בחרו ואי"ך "בחרו. לא אחזור על זה, כ" כבר הבעת" בענ"ן זה מאה פעמ"ם את דעת" והתקפת" מ"מ"ן ומשפשל, ומכל הכי"ונ"ם. דעת" בנושא זה "דועה.

רענן ד"בר כאן על הבדל" השקפה וכדומה, אף אחד לא "שכנע אות" בשום פנ"ם ואופן שאי"זה שהוא ג"שוב בנוש עצי"ן יותר חשוב מ"שוב כאן (מפה), ושזה נוש וזה לא נוש. זה לא ענ"ן של הבדל" השקפה. "ש רק הבדל אחד, נוש עצי"ן הוא בלב "שוב ערב" צפוף, ואנ" מעונ"ין בח"זוקו. אנ" רוצה אותו. לעומת זאת, כשנדבר על נוש קרנ" שומרון, זה א"זור ר"ק מאוכלוס"ן. כאשר אנ" מדבר היום על א"זור נוה צוף, מתא"ו, נ"לי"ן, בא"זור זה כאן, זה א"זור דלי"ל אוכלוס"ן לחלוט"ן, כ" הוא א"זור קשה מאד. זאת אומרת, הנושא הזה של צפוף אוכלוס"ן או בעל אוכלוס"ה מעטה, זה לא "כול להי"ות מ"מה, זה דבר שצר"ך לבחון אותו ענ"י"ת. על זה צר"ך לשבת ואנ" מוכן להראות הי"כן "ש אוכלוס"ה ואי"פה אי"ן אוכלוס"ה.

כל הדבר הזה שאנחנו מצי"ם זה חלק מתפ"שה, ואת התפ"שה הזאת הצגת" בפנ" הממשלה; אנ" הי"ת" מופקד על ב"צועה, והערכת" שעד לאותו מועד שהממשלה תכין הזאת לפתוח, אנ" מקווה שתכין גם הלאה, אבל לפחות עד למועד הזה של הלי"כה לבחי"רות ב-7.7. התכנ"ת הזאת שהצגת" השלט שלה "הי"ה כולו בשמח. לכך "ועמדו המשאב"ם הדרוש"ם, והשמח הזה "הי"ה כולו ק"ם והוא "תן את הבמחון.

מה שנצלי"ח להוסי"ף מההצעות שרענן הצי"ע, אנ" מקבל אותן לחלוט"ן. אם לא נצלי"ח עד ה-7.7 להעבי"ר דברי"ם נוספי"ם מהצעות"ו

היו"ר השר א. שרון:

של רענן, הסכשלה הבאה בוודאי תשוש לעשות זאת. הסכשלה הבאה בסקוסות האלה יש לה אי"זה קונסנסוס. אם זו תהיה הסכשלה הנוכחית, היא תסכים לזה, ואם תהיה סכשלה אחרת היא תסכים לזה. כך שאי-אפשר להגיד שאין דאגה לסקוסות האחרים. אני סניח שהם יבוצעו, הן על ידי הסכשלה זו ו/או על ידי סכשלה אחרת.

לגבי ההצעות שהושסעו פה על ידי החברים - אינני סאסין בכלל שניתן בתנאים האלה בשסח היום פה (ספה) ועובדה שגם גלילי, גם בסקוסות שלפי דעת כולם, של סחי, רענן, שסעון וסאיר, כל החברים שיושבים פה, ודעתי שלי, יהיו ישובים פתוחים; התחלנו בסצפים סיושבים, וגם בהם אנחנו סגדילים את ספר הסשפחות. אי-אפשר להתחיל בתנאים כאלה ישר בישוב פתוח. אי-אפשר. זה קשה, זה תנאי חיים קשים; זה סחייב תחילה שזה לא יהיה ישוב פתוח. אין אפשרות לחיות בתנאים קשים אלה כאשר חיים באיזו קהילה קטנה סגורה יותר. זה לוקח, 2, 3, 4, 5 שנים. תזכרו שערד בזסנו היתה ישוב סגור, והיה צריך לעבור שם ועדת קבלה קשה סאד. זה אסנם לפני הרבה שנים, אבל זה היה, והיו סתנגדים, היו צעקות, אבל הם היו בודקים כל אחד ואחד שנכנס. ראו את זה כסקום קשה ולכן היה צריך לעבור ועדת קבלה.

י. סרגלית: זה לא שונה סארי"אל, ולא שונה סקרני שוסרון ולא שונה ססקוסות אחרים.

היו"ר השר א. שרון: יש לי הצעה לכם, יש לכם כסה דברים היום שהם בידיכם. (א. בראון: לא נוגעים בזה). אתה קיצוני, אני לא חושב כך.

ש. רביד: לגבי גבעון, לפני חודש וחצי אסרו שה שתוך שבועיים יתחילו לעבוד בגבעון. ולא נעשה שום דבר.

<u>היו"ר השר א. שרון:</u> הבע"ה של" היום ה"א א"ין לקחת בפשך 5 או 6 חודש"ם עכש"ו, ואנ" עומד לפנ" פאקץ גדול ב"ותר בנושא הזה, כד" לוודא ב-5 או 6 החודש"ם הקרוב"ם, וגם רענן ד"בר על זה שהוא חושב שאנ" אנצל את החודש"ם האלה, אנ" פצאת" בזה ה"זוק בלת"-רג"ל לעפדת", כ" אנ" עומד בחודש"ם האלה לרכז פאקץ, ולא התבטלת" בחודש"ם האלה, אבל עוד לא ר"כזת" פאקץ כזה. אנ" עומד לרכז בחודש"ם אלה פאקץ שעוד לא ה"ה כדוגפתו, כד" לעשות את הדבר"ם האלה. כד" להב"א ל"שראל את הדבר הכ" חשוב שאול" עש"נו פעם. זה פה שאנ" חושב שאנ" פב"א על "שראל.

לכן, אנ" אופר, הבע"ה ה"ום ה"א לא פ" "קח את זה. "ש לכם אפשרות תבנו. "ש לכם בקרנ" שופרון - רוצו ותבנו. תעלו בגבעון פחר ותתח"לו לבנות על הגבעה, כ" "כול לה"ות שאחר" הבח"רות לא נשב על גבעת התולר "וחר. תתח"לו לבנות בגבעת התולר. צר"ך לחלק את הפאקץ.

לכן אנ" פבקש פהחפ"בה להת""שבות לקחת זאת. זה לא לעולפ" עולפ"ם, עם התפתחות ה""שוב"ם הכל "הפוך לדבר אחד. אנ" פודה לכם, ואנ" פפח גם על ההרצאה ששפעת" וגם על ההרצאה הצ"ונ"ת שנתת".

<u>ה"ש"בה נגעלה</u>

הת/4 ברכות למנהל מינהל מקרקעי ישראל, מר מ. שמיר

יושב-ראש הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית וחבריה ה"ה ר. ויץ ומ. דרובלס מברכים את מר מ. שמיר לרגל מינויו על-ידי הממשלה לתפקיד מנהל מינהל מקרקעי ישראל - מאחלים לו הצלחה בביצוע תפקידיו ומקדמים בברכה את הצטרפותו לדיוניה של הועדה להתישבות.

הת/5 תימרת ומיתר

יו"ר הועדה פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון וה"ה ר. ויץ, י. מרגלית וא. בראון.

מ ח ל י ט י ם בהמשך להחלטה מס. הת/13 של הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית מיום ו' בניסן התש"ם (23.3.80) - לאשר מחדש, כי הישובים הקהילתיים תימרת ומיתר:-

א. הקמתם ממומנת על-ידי המתיישבים עצמם, למעט כביש, מים וחשמל עד ראש השטח - הניתנים להם על-ידי המדינה.

ב. משרד הבינוי והשיכון אחראי לביצוע ההחלטה הנ"ל.

הת/6 מרכז במודיעין לתנועת מכבי העולמית

פרופ' ר. ויץ שואל בענין הקמת מרכז במודיעין לתנועת מכבי העולמית.

יו"ר הועדה משיב.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה ש. רביד, ר. ויץ, מ. דרובלס וי. מרגלית.

מ ח ל י ט י ם בהמשך להחלטה מס. הת/21 של הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, מיום ב' באלול התש"ם (14.8.80):-

א. לאשר את הקמתו של מרכז כפרי במודיעין, לתנועת מכבי העולמית.

ב. להטיל על יושב-ראש הועדה לקבוע בסמכות הועדה את מיקומו המדויק של המרכז האמור.

./חיזוק

הת/7 חיזוק הישובים וההתישבות:-
א. הקמתם של נילי ויקיר ב' בשומרון
ב. הצעתו של פרופ' ר. ויץ לחיזוק ההתישבות ברמת-הגולן, בבקעת הירדן ובגוש עציון

נציג משרד החקלאות פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה ר. ויץ, א. בראון, מ. דרובלס, י. מרגלית, אל"מ ד. סתו, ומ. ריבלין.

מ ח ל י ט י ם :

א. בזיקה להחלטה מס. ב/42 של ועדת השרים לענייני בטחון מיום ח' בשבט התשמ"א (13.1.81) להקים בשומרון את הישובים כדלקמן, ולהטיל על החטיבה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית את האחריות להקמתם:-

1) נילי (נעלין) - בנ.צ. 1560 - 1520.

2) יקיר ב' (בירקן) - בנ.צ. 1685 - 1605.

ב. 1) הועדה להתישבות שמעה את הצעתו של פרופ' ר. ויץ בענין הוספת: 4 ישובים ברמת-הגולן, 6 ישובים בבקעת הירדן ו- 1 ישוב בגוש-עציון;

2) להטיל על יו"ר הועדה להתישבות להביא בהקדם את ההצעה הנ"ל - בפני הממשלה.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

מזכירות הממשלה

שמור

פרוטוקול
ישיבת הועדה להתישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית

ב' בטבת התשמ"א - 9.12.80

נכחו: חברי הועדה - השרים: א. שרון - יו"ר, ד. לוי

נציגי ההסתדרות הציונית: מ. דרובלס, ע. לוינסקי

נעדרו: חברי הועדה - השרים: ש. ארליך, מ. בגין, י. הורביץ, ז. המר, ח. לנדאו (חולה), מ. נסים, ג. פת

נציגי ההסתדרות הציונית: ר. ויץ, א. כץ, י. פרידמן, מ. ריבלין, א. שנקר, פ. שנק, א. תבין

ז. בן-יוסף - הסוכנות היהודית
א. בראון - לשכת שר החקלאות
צ. גנוסר - משרד האוצר
א. דודאי - לשכת שר החקלאות
א. ליטן - משרד האוצר
א. לנדאו - לשכת שר החקלאות
י. מרגלית - משרד הבינוי והשיכון
אלי"מ ד. סתו - משרד הבטחון
ט. פינטו - משרד האוצר
ש. רביד - החטיבה להתישבות, ההסתדרות הציונית העולמית
מ. שמיר - הקרן הקימת לישראל

א. לישנסקי - מזכיר תועדה

סדר היום:

הת/1 ההתישבות בגליל: ביסוס המצפים

הת/2 מכמש - הקמת הישוב ותקצובו

הת/3 ג ב ע ו ן

/.ההתישבות

בפרוטוקול זה 3 דפים.

חת/1 <u>התחישבות בגליל: ביסוס המצפים</u>

<u>השר א. שרון:</u> אני מזכיר כאן החלטה שקיבלנו, האומרת שיש להעלות את מספר המתישבים במצפים בגליל ל-30, בכל אחד מהמצפים. בהחלטה זו יש גם דברים נוספים, בקשר לדרכים ותשתית מסוימת. בעקבות החלטה זו, שוחחתי פעמיים עם גזבר הסוכנות היהודית, עקיבא לוינסקי, וסיכמנו שיעשה מאמץ בנושא זה. אני רוצה לדעת אם יש לנו היום אמצעים לתת דחיפה זו ואנו חייבים לתת דחיפה, כדי שאפשר יהיה לקיים אותם שם. המצפים לא יוכלו להתקיים בצורה כזאת, עם מספר קטן כזה של מתישבים.

אני גם רוצה לומר לחברים, שקיימתי פגישה עם הממונה על המחוז במשרד הפנים, מר קניג, וסיכמנו דרך - לגבי 5 מקומות שבהם קבענו שנוציא מגרשים ל"בנה ביתך" - שתאפשר מעבר מהיר של כל המוסדות והועדות, שפעולה כזאת מחייבת. בנושא זה קישרתי במישרין את עמוס הרפז וגם את יעקב פרידמן עם ישראל קניג, כדי שפעולות אלה תיעשנה במישרין בכל מקום שצריך, כדי לזרז תהליך זה.

אולם, נשארה השאלה העיקרית, איך אנו יכולים להגדיל את מספר המתישבים ל-30, בכל אחד מהמצפים, כדי שאח"כ ישובים אלה יתפתחו בכוחות עצמם, אם בדרך של "בנה ביתך", או בדרך אחרת. אני גם לא אומר שכל המצפים צריכים להיות עם 30 מתישבים; יש כאלה שצריכים פחות ויש כאלה, המסונפים לתנועות הקיבוציות, שיש להם אפשרות להחזיק את עצמם בדרך אחרת. צריך לבדוק כל אחד ואחד בנפרד, מבלי חס וחלילה להפלות מישהו. אך יש כאלה שיכולים להחזיק את עצמם ויש כאלה שלא. יש כאלה שמחייבים 30 ויש כאלה שמחייבים אולי 20.

<u>מר ע. לוינסקי:</u> אריק אמר, שאנו שוחחנו פעמיים. בפברואר אנו יושבים על התקציב ובכוונתי להציע הגדלה בסעיף זה, כי אני לגמרי תמים דעים עם זה, שאנו צריכים לפחות להכפיל ישובים אלה, מבחינת האוכלוסיה שלהם. יש שם כיום 7-10 משפחות ואם אנו לא נעשה משהו, כאילו לא עשינו כלום. אני רוצה לקוות, שנמצא את האמצעים לכך.

יחד עם זאת אני מציע - ואני מקוה שאני אשכנע את חברי - גם סעיף כללי לפיתוח בגליל. מדוע? לא כל המצפים הקטנים יכולים לשאת לבד בתשתית של ענינים ציבוריים, כמו: שירותי חינוך ובריאות - ואני לא מדבר על הפעולות של המשרדים, אלא על דברים מינימליים ציבוריים ואני מקוה, שחברי יקבלו זאת. הלכתי מאחד לשני להסביר את הנושא הזה.

דבר שלישי, לפני שנה, נכנסנו לא מעט לדרכים וגם לסידורים אחרים, שהם בעצם לא כל כך מעניינו הישיר. האם אתה רואה אפשרות שלדברים האלה יגיע כסף מהמקורות, שבעצם צריכים לטפל בזה? למשל, אם אחשוב שלפני שנה היו 92 ק"מ דרכים, אז אם אני לוקח ענין זה וכן את ענין הטלפונים, התקשורת וכל מיני סידורים אחרים, אז חבל שכסף זה, שבקושי נאסף, יצטרך ללכת לדברים שאינם מוסיפים לישובים האלה עצמם. אני מבין, שזה בסיפולנו ולא אתכחש לזה וצריך לתת לזה עדיפות, אך הענין הזה קצת מקשה, כי נעשה דברים שבעצם לא היינו צריכים לעשות אותם. שוחחתי על כך פעם אחת עם שר האוצר והוא אמר, שיש לו לכך הבנה, אך השאלה היא אם מהבנה אפשר להגיע לקצת יותר מהבנה.

<u>מר מ. דרובלס:</u> היו"ר מציע כ-20 מיליון דולר.

מר ע. לוינסקי: אינני יודע מה זה, עד שלא יהיה תרגום. אני מבין, שיהיה הקציב למחלקה, היא תאמר כמה היא צריכה בשביל זה ונראה מה אפשרות לעשות. אך אם זה כולל את כל הדברים שאינם שייכים לפעולה שלנו, אך נצטרך לעשות עוד פעם 90 ק"מ כביש ולעשות עוד פעם טלפונים, אז אתה באמת תעשה עבודה של מישהו אחר. אני חושב, שלא יכול להיות שלא יהיה מאמץ משותף. אני אעשה הכל שהסוכנות תתרום לזה, אך יש דברים, שמשרד הבינוי יכול לעשות, במסגרת פעולות הפיתוח שם.

השר ד. לוי: אני רוצה להעמיד דבר, לפחות מבחינתי, במקומו. ההיערכות של הסוכנות לא צריכה להיות מוגבלת באי-אלו חביעות ממשרדים אחרים. יש יעד מסוים, שהסוכנות, המחלקה או החטיבה לקחה על עצמה ובענין זה צריך לדאוג, שהמימון יבוא ממקורות הסוכנות. נשב ונבדוק - יהיו דברים אשר נקראים השלמה וכו', זו משימה לאומית שמחייבת את כולנו. אני לא הייתי רוצה, שכדי להשיג את ההבנה של משרדים אחרים, הסוכנות תראה את עצמה כאילו משוחררת ממאמץ, שהיא מחויבת בו.

מר ע. לוינסקי: כאשר השקענו 700 מיליון לפני שנה בדברים שלא שייכים לנו ישירות, אז השאלה היא למה לא נעשה יותר במשותף.

השר ד. לוי: המאמץ המשותף יעשה; זה לא צריך להגביל את המאמץ, שצריך להיעשות על ידך.

מר ע. לוינסקי: אני בלי ערבויות "תנובה", אך אני עם הצעה שנעשה ביחד.

השר א. שרון: בעיה זו קיימת גם במקומות אחרים, אך היא קיימת בכל חריפותה. למשל, היום אנו בונים מתקציב ההתישבות כבישים וכל קילומטר של כביש זה 30-40 משפחות פחות שאנו יכולים ליישב; ואין לנו ברירה, אנו בונים את הכבישים. עכשו פרצנו דרך המחברת את כביש קלקיליה-שכם עם ציר חוצה שומרון - דרך בעלת חשיבות עצומה, אשר מקשרת את גוש קדומים-קרני שומרון עם אריאל. זו דרך שהשקענו בה מיליוני ל"י מתקציב ההתישבות. אנו עובדים היום על ציר חוצה שומרון. זה משותף אמנם, אך זהו חלק מתקציב ההתישבות.

מר מ. דרובלס: שלושה שותפים - שיכון, בטחון וההתישבות.

השר א. שרון: יש שלב ראשוני - אז הוא השלב. זה ברור לי לגמרי, כשמתחילים לעשות הכשרת קרקע ראשונית, צריך ליישב את המשפחות הראשונות, צריך לטפל בסידורי המים הראשוניים. ברגע שישובים אלה הופכים להיות ישובים קבועים, אין מנוס מהשתתפות הממשלה בנושא זה מתקציביה היא, בדיוק כמו שהיא עושה לגבי דבר אחר. השאלה מה אנו יכולים בתחום זה לעשות.

השר ד. לוי: אני לא אומר את הדברים כדי שחלילה יתפרש כאן, שהממשלה לא תשתתף, או שזה לא מעניינה, אלא יש פרויבט שהסוכנות מחויבת בו. אני נגד לשחרר אותה מזה. אני אומר את הדברים כהוויתם. באשר למה שהממשלה צריכה לעשות, נשב, נדון ונכין ביחד. אני פתחתי ואמרתי, שזוהי משימה לאומית של כולנו.

השר א. שרון: אתה מציע שנקיים פגישה?

מר א. בראון: אנו קיימנו עכשו פגישות עם המשרדים הממשלתיים, כולל משרד הבינוי, בדיוק בשביל הדבר שאמר עקיבא וכל משרד, למשל משרד החינוך, עושה אותו דבר כפי שעושים כשבו ים בקרית מלאכי או בתל-אביב. אותו הדבר לגבי נושא הכבישים. עשינו איזו שהיא חלוקה, שמעכשו המשרדים צריכים לקחת זאת על עצמם. אותו הדבר צריך לעשות בגליל.

השר ד. לוי: אני מבקש שהדברים יבדקו ומה שצריך להיעשות, יעשה.

מר א. בראון: אני אומר, שכך עשינו עכשו לגבי השומרון.

השר א. שרון: כדי שנסכם נקודה זו, בואו נקבע מי ישב עם מי ונראה מה כל אחד יכול לעשות כאן. האם זה מחייב שאנו השרים נשב, או שדרג אחר ישב?

מר א. בראון: אני מציע, שבמקרה הזה של הגליל, תרכז זאת המחלקה להתישבות. מה שקרה ביהודה ושומרון, אני ריכזתי.

מר י. מרגלית: אנו כבר ישבנו עם המחלקה להתישבות וסיירנו יחד בגליל. אני מתייחס כרגע ספציפית לגליל ולגבי כל המצפים קבענו תהליך עבודה, באיזה שלב גומרת המחלקה להתישבות ומתי נכנס משרד הבינוי. יש לזה מגבלות תקציביות, שאמנם לא סוכמו עם האוצר, אך דרך פעולה לטיפול בישובים קבענו במשותף עם המחלקה להתישבות ואני סבור, שאנו צריכים להמשיך להגיע אתם, בישיבה פרוגרמטית מיוחדת, למה הולכים בעדיפות ראשונה ובעדיפות שניה ובמקביל, יוכן התקציב המתאים ויוגש לאוצר, לשם קבלת אישור.

השר א. שרון: את הועדה ירכז מתי? בסדר. ישבו בועדה משרד הבינוי ואנחנו.

מר א. בראון: החשיבות היא שישבו בועדה: הסוכנות, משרד הבינוי והאוצר. ממילא בודקים בכל המשרדים את כל הדברים האלה, כמו שעשינו בשומרון.

השר א. שרון: יש דבר שאני רוצה להבין. יש נתח תקציבי לכל משרד. אקח לדוגמא את משרדי. יש נתח תקציבי מסוים ואני לא מבדיל בין ישוב לישוב. בכלל, כשבאתי למשרד ביטלתי בזמנו את ההבדלה בטיפול באשראי מרוכז בין משקי הסוכנות לאחרים. אמרתי, שכל מקום שישוב נמצא בו הוא נמצא והטיפול הוא אחיד ומשותף. אם למשל יש לי סכום כסף מסוים, אני מחלק אותו. אם אני רוצה לתת הלוואות להקמת לולים בקדומים, אז אני נותן כמה שאני יכול לתת הלוואות פיתוח במקומות אחרים. הם נכנסים אצלי מיד לקטגוריה של ישוב רגיל, כמו כל מקום אחר. כלומר, אני לוקח את ס"ה האמצעים שבידי ומחלק אותם בין כולם ובפירוש אני אומר, שמשימות אחרות, שאולי רציתי לעשות יותר במקום אחר, אני אעשה פחות, כי אני מחלק באופן שווה. אני לא משוכנע היום שזה המצב בכל המשרדים. אומרים כאן, שצריך ללכת לאוצר. טוב וחשוב ללכת לאוצר, אך לכל משרד יש תקציב ובתקציב הזה הוא עושה שורה של פרויקטים. אם בנוסף לכך הוא צריך לעבוד גם בשומרון וגם בגליל, אז הוא מוכרח לדלל מהאמצעים שהוא רצה לתת למקומות אחרים ולהכניס אותם לישובים אלה, כי הם בדיוק כמו כל ישוב אחר בארץ-ישראל. אחרת, נוצר מצב שיש לנו ישובים משני סוגים: יש ישובים שצריכים כל הזמן להתפתח כתוצאה ממאבקים עם האוצר ויש פעולות שנעשות, אפילו אם האוצר לא נתן תקציב, אלא זה חלק מהתקציב של המשרד ואני חושב, שצריך לגשת לזה בגישה, שהכל בנושא זה הוא אחיד. כלומר, אם יש נתח כספי מסוים

השר א. שרון:

ועובדים, למשל, על ציר חוצה-שומרון, או על ציר ג'ינסופ-חרס, המחבר בין שני הכבישים שהזכרתי קודם, אז אין מנוס אלא להוריד ממקום אחר, כמו שאני מוריד ממקום אחר. אם אני צריך להוריד, אני מוריד - אין לי מנוס. השאלה אם אפשרי לגשת בצורה כזאת לדבר זה.

השר ד. לוי: עד כה, היתה חלוקת עבודה מוסכמת, שלא עוררה שום מחלוקת וכל צד כיבד זאת בעשיה. החלטות משותפות מתחילות, ראשית כל, ביצירת העובדות, אח"כ יושבים על סדרי עבודה, איך משרד הבינוי לאחר מכן נכנס לבנית קבע. לדעתי, זה הלך טוב ואין שום צורך לשנות את הסדרים האלה, כמו שאני לא אבוא היום למחלקה להתישבות ואתחיל לומר איך היא צריכה לנהוג. אז חזקים עלינו הכלים הקיימים. יחד עם זאת, אני בס"ה מגיע לאותה מטרה שכולנו רוצים בה. ראשית כל, אותו סדר עבודה מביא לכך, שהמצפים עכשו קיימים וצריך לחזק אותם. איך מחזקים אותם ואיך מביאים להכפלת אותה האוכלוסיה - שזה דבר חיובי ואני תומך בשתי ידיים - ישבו הועדות ביחד ויגידו: זאת עשינו וזאת נעשה. כאן יש פתיחות ויש נכונות.

מר מ. דרובלס: בשנה האחרונה סוכמו דברים חשובים מאד, ואני בם בטוח, שהם יבוצעו, בתחום הבינוי בגליל. לפני כחודשיים, הגענו לידי סיכום חיובי עם משרד הבינוי. כל תכנית מיתאר שתגמר בגליל - וקבענו 9 ישובים - משרד הבינוי יעשה תכנון מפורט ויכניסו את הישובים האלה למסגרת של "בנה ביתך". כאן חל שינוי חשוב מאד מבחינת התפיסה. עד עכשו נתנו ביטוי בהתישבות תקציבית. עכשו אנו אומרים, שהמתישב יהנה בהתאם לזכאות שלו כאזרח מדינת ישראל ויוכללו כך וכך ישובים. עוד לא גמרנו את התכנון להתחיל ב"בנה ביתך". מה שאריק אומר, שעד שיוכלו להתחיל ב"בנה ביתך", זה

מר מ. דרובלס:

יקח מינימום שנתיים, בגלל הפורמליות והתכנון. שנתיים אנו לא יכולים להחזיק ישובים עם 7 אנשים או עם 15 אנשים ולא מספיק בית, כי צריך דרכים, תקשורת, חינוך וכו'. אני שמח לשמוע את גזבר הסוכנות שאומר, שאנו נעלה זאת בפני חבר הנאמנים. מצד שני אנו אומרים, שזה לא תלוי באוצר, אלא במשרדים. אני אומר, שאם לא תהיה תוספת תקציב מיוחדת לנושא זה, אנו מעט מאד נוכל לעשות. אני רוצה להגיד גם באוזני הגזבר שלי: מתקציב המחלקה מאשתקד אין לנו כבר איפה להדק את החגורה. אם נצטרך להדק את החגורה, זה יהיה ע"ח התישבות חדשה במורדות הר חברון ואין בכוונת אף אחד לפגוע בכך, כי מבחינה אסטרטגית חייבים לבצע זאת; זה יהיה ע"ח פעולות מרוכזות, כגון: הכשרת קרקע שאנו לא יכולים להצמצם. ז"א, צריך לקחת בחשבון שכדי לבצע דברים אלה, נקבתי בכוונה בסכום של 1.5-2 מיליארד ל"י; אני מכיר את המצב של משרדים אחרים ואני בספק, אם אפשר יהיה לסחוט עוד משהו. אך בינתיים, הדבר חייב להיות מלווה בכסף, כי אחרת אני חושש, שדבר זה לא יוכל להתבצע וזוהי עדיפות, שאנו חייבים לבצעה. אני אומר זאת הן לגזבר הסוכנות, שצריך לקחת בחשבון תקציבים נוספים פי 3-4 ממה שקיבלנו והן לממשלה, שצריכה להרחיב את המשאבים.

<u>מר ע. לוינסקי:</u> הקו מבחינתי ברור. אני משוכנע בזה שאי אפשר להשאיר את המצפים במצב כזה. הסוכנות אחראית על דברים מסוימים. בקו זה אני עומד להציע הצעות, נשב עם המחלקה ונראה איך זה צריך להיות. היכן שיש צדדים שבהם צריכה להיות שותפות, אז אני מבין, כפי שדוד אמר, שיש פתיחות לענין. אז בואו נעשה כמה דברים ביחד.

מר מ. דרובלס: אני רוצה להבין את המנדט של ועדה זו שהוא: להגיש בהקדם הצעה לועדה איך ניתן להביא את כל הישובים בגליל לכ-30 מבנים, פלוס ההשתית שדרושה לתפקוד נורמלי.

השר א. שרון: אלא אם אתה תחליט, שמצפה אחד צריך 20. הייתי רוצה שבדבר זה תהיה כבר הערכת הסוכנות בכמה היא יכולה להשתתף, כדי שנומר לאוצר מה אנו תובעים מהם.

מר מ. דרובלס: נומר בשם הסוכנות מה היא יכולה לתת ונשתדל להגיש זאת לועדה בהקדם האפשרי.

השר א. שרון: נושא ג' מופיע בסדר היום בטעות, כי מדובר באנשים הבונים בכוחות עצמם. היתה פה טעות, כנראה מצד אנשי משרדי ואני מוריד נושא זה מסדר היום.

תת/2 מכמש - הקמת הישוב ותקצובו

השר א. שרון: אני מעלה את נושא מכמש. מכמש זה ישוב הנמצא ליד דרך ארץ המרדפים, מצפון למעלה אדומים. נושא מכמש עלה בממשלה, קיבל את אישורה ואני רוצה שנקבל היום החלטה מי יטפל בו. אורי, תציג מה אנו עומדים להקים במכמש.

מר א. בראון: (מראה על המפה) - זהו כביש ירושלים-יריחו, זהו ארץ המרדפים, שכמעט כולו עם אספלט; מכמש נמצאת בין רימונים ובין מעלה אדומים, לאורך ציר דרך ארץ המרדפים.

השר א. שרון: יש קטע, בין רימונים לכוכב השחר, שהוציאו את הציוד מהשטח והפסיקו בו את העבודה. זהו שטח, שיש בו ואדי עמוק מאד, עם סכנה של שטיפת התשתית שהונחה כבר במקום.

אל"מ ד. סהר: עובדים שם.

השר א. שרון: אם חזרו לעבודה, כולנו מרוצים. עברתי וראיתי שהכלים יצאו. אני שמח שחזרו ועובדים שם.

מר א. בראון: בתכנית הכבישים שעובדה בתקופה האחרונה יש חיבור, המחבר את מכמש עם נוה יעקב וזה גם נותן לכל הישובים האלה דרך ישירה לירושלים, שלא דרך עפרה-רמאללה. היום נוסעים מסביב. ברגע שנחבר זאת, למעשה המרחק בין מכמש, דרך ארץ המרדפים ונוה יעקב זה 10 דקות נסיעה. זה יתן חיבור לירושלים, גם למעלה אפרים ולכל אלה שנמצאים על קו זה וזוהי דרך קיצור גדולה מאד וחשובה מאד, גם מבחינה בטחונית.

השר א. שרון: היא מופיעה בתקציב?

מר א. בראון: בנושא הכבישים, בעדיפות ראשונה לשנה הבאה, מופיע הקטע הקטן הזה. כי כל הכביש למעשה קיים עם אספלט וחסר הקטע הזה. האמת היא, שאפשר לחבר ב-2.5 ק"מ, אך הקטע בין מכמש ונוה יעקב לא טוב וצריך להרחיב אותו, כך שכל הקטע הוא בן 8 ק"מ וזה נותן פתח חדש לכניסה לירושלים.

השר א. שרון: תסביר מי הגוף העולה, כדי שנוכל לקבל החלטה מי מטפל בישוב זה.

מר א. בראון: יש גרעין, שלמעשה כבר נמצא בקשר עם המחלקה להחישבות בחבל ירושלים. זהו גרעין, שמורכב בעיקרו מאנשים מירושלים וממעלה אדומים הישנה. הגרעין כבר מאורגן הרבה זמן; הוא לא התחיל בפעולות ממשיות, כי חיכו להחלטה של ועדה זו. הדבר אושר בממשלה ומופיע כבר בתקציב השנה הבאה של המחלקה.

גב' ט. פינטו: בתקציב השנה הבאה אין הצעה למכמש.

השר א. שרון: זו בקשה.

גב' ט. פינטו: זה לא הוגש כבקשה באגף התקציבים.

מר א. בראון: זה אחד מעשרת הישובים החדשים. בהצעת התקציב מופיעים 10 ישובים חדשים וזה אחד מהעשרה.

מר מ. דרובלס: אין כל ספק בחשיבות הקמת מכמש. היא סוגרת שרשרת ישובים באיזור חשוב מאד והיא מחזק את הגוש של כוכב השחר ורימונים ויש להקים זה כמה שיותר מהר. אך יש כאן בעיה תקציבית. החטיבה להתישבות קיבלה על עצמה לבצע, מתקציב שקיבלה בשנה שעברה, 5 ישובים. בפועל אנו נמצאים בעבודה והתחייבנו על התקציב. האוצר צריך לדעת, שאת הישוב הזה צריך לתקצב. עד היום, לא קיבלנו מהאוצר תשובה. הגשנו את מכמש במסגרת 10 ישובים שיש לדרוך להקים מתקציב השנה הבאה, מעבר ל-5 ישובים שאנו ממנים מתוך התקציב הרגיל. אם לא נקבל תקציב - ואני לא מתאר לעצמי דבר כזה - זו תהיה פגיעה חזקה ביותר בישובים הקיימים, שגם הם בעצמם חלשים וצריך לחזק אותם.

לפיכך, אני בעד אישור הקמת מכמש. יחד עם זאת, יש להעביר את הבקשה לאוצר לתקצב ישוב זה, כדי שאפשר יהיה להתחיל לבצע; כי רצוי, מבחינת שנת הלימודים, שהעליה תהיה ביולי וטכניה, אנו יכולים לאכלס עד יולי. בשלב ראשון, הכוונה היא להקים שם בין 30 ל-40 בתים.

השר א. שרון: אני מסכם: (1) שמכמש עולה ומוקמת כישוב;
(2) מכמש תוקם ע"י החטיבה להתישבות;
(3) יש לפנות לאוצר.

מר ש. רביד: הסיכום הראשון היה, שאנו מקבלים פחות או יותר את המסגרת הנוכחית של השנה ובמסגרת זו אנו כוללים 5 ישובים חדשים, שבהם עובדים כבר, והם: לבונה, ריחן ה', גבעת חדשה, גדית וגנאור. לגבי ישובים נוספים שיוחלט עליהם, כמו מכמש ועוד ישובים שיבואו, אנו נפנה בבקשה לתוספת תקציב, כי אנו לא מסוגלים לכלול זאת במסגרת הקיימת.

השר א. שרון: (3) יש לפנות לאוצר בבקשה להעמיד תקציב לרשות הקמת הישוב מכמש.

אם אנו עוסקים בנושא זה, אני רוצה לבקש משהו. לפני כמה זמן ביקרתי ברימונים ודיברתי עם התנועה, שהגוף היושב שם נמנה עליה - האיחוד החקלאי. מוכרחים ללחוץ עליהם בכל כוח, שיביאו לשם את מיטב האנשים שיש להם. יש שם קבוצת אנשים יוצאת מן הכלל, אך ללא כל מושג בחיים משותפים, ללא כל בהירות בנושא המטרה, לאן הם רוצים להגיע וזה איננו בדיוק גוף המונע ע"י מניעים של ישובים אחרים בשומרון, שיכול לעמוד בתלאות ובקשיים. אני דיברתי גם עם פרידלנדר וגם עם שלמה וולף ואני מבקש, שהעשו מאמץ מיוחד ללחוץ עליהם שיעמידו מדריכים מתאימים ויטפלו בישוב זה שלהם.

אני רוצה להעלות עכשו ענין, שאינו מופיע בסדר היום. ראשית כל, אסביר את הבעיה. במסגרת הישובים האחרונים שהממשלה טיפלה בהם וקיבלה החלטה בעניינם - ביניהם היה גם הישוב מכמש - היו עוד 2 ישובים, שעברו את ועדת השרים לעניני בטחון, היה ערעור לגביהם בממשלה, הם הובאו לממשלה והממשלה הכריעה והחליטה ברוב קולות להקים ישובים אלה. עכשו חלוי ועומד ערעור, כבר במשך חודשים, שלא בא אף פעם לידי בירור, בועדת החוץ והבטחון של הכנסת, בהתאם להסכם הקואליציוני שנחתם לפני כ-3 שנים. הישובים הם: מעלה עמוס (תקוע ב') ומצפה גוברין - שניהם, חשובים מאד; מצפה גוברין כמשלימה את המערכת שכרגע אנו בונים, של נחושה, שקף, מיתר, יחיר וכרמים. זו השלמה מהעבר השני של הקו, כמו שמעלה עמוס משלים את הפעולה שאנו עושים היום של קביעת הקו בין מדבר יהודה לבין ישובי הר חברון.

השר א. שרון:

אני לא יודע מתי יגיע, סוף סוף,
תור הדיון הזה בועדת החוץ והבטחון. פניתי בנושא זה לראש הממשלה
מספר פעמים; אך כרגע, לפי דעתי, אנו מתעכבים בנושא אחד, שהיינו
יכולים לחסוך זמן. לי ברור, שישובים אלה יאושרו. נכון, שבטרם
אושרו, כאילו לא אושרו, אך דבר זה אינו צריך להפריע לתכנון.

<u>אל"מ ד. סתו:</u> כרגע יש סיור בשטח.

<u>מר ש. רביד:</u> אסור לי להגיד פורמלית, אך היות ואנו
יודעים, אנו כן עובדים, גם לגבי תקוע
ב' וגם לגבי מצפה גוברין.

<u>השר א. שרון:</u> אם כך, אני מוריד נושא זה. אני שמח,
שעובדים על התכנון.

הת/3 <u>ג ב ע ו ן</u>

אני רוצה להעלות את נושא גבעון. אני
מבקש שאורי יציג את הנושא.

<u>מר א. בראון:</u> למעשה, בזמנו נכנסנו למחנה גבעון,
המחנה הירדני, ומשרד הבינוי הקים שם
כ-150 מבנים למגורים, עם כל הדברים שצריכים להיות שם. זה לא היה
המקום שמיועד לישוב. משרד הבינוי הקים במחנה עצמו את השיכונים
לאנשים. בתחילה, נכנס לשם גרעין, שעיקרו היה גרעין רוסי. לאחר
מכן, נוספו אליו עוד הרבה וכתוצאה מכל מיני דברים, הישוב התחלק

מר א. בראון:

ל-3 גרעינים ואנו חיפשנו - וממשיכים לחפש כל הזמן - מוצא למקום. המחנה עצמו אינו מקום מתאים לישוב - זהו מקום נמוך, אשר ישמש למשהו, אך לא כמקום שיתפתח לדבר רציני; ואז, הדבר הראשון שמצאנו הוא גבעת חדשה, שזה אדמות יהודים, הנמצאות כקילומטר בקו אויר מהמחנה עצמו. אלה אדמות יהודים שניקנו בשנת 1936. אנו באנו במו"מ עם הממונים על השטחים והממונה קיבל את השטח הזה לטובתנו.

השר א. שרון: בכל מקרה, זו היתה חוויה לפגוש את רוכש הקרקע, שהוא יהודי בן 90. פגשנו אותו בטקס העליה לקרקע בגבעת חדשה. הוא היה שם עם בניו.

מר א. בראון: גרעין אחד של ישוב קהילתי, שאולי בעתיד יתחבר עם גבעון עצמה, עלה בשלב ראשון עם 12 משפחות, באמצעים מאולתרים, על מנת לכבוש את הקרקע, כי הערבים היו מעבדים זאת, למרות שזו קרקע יהודית ואנו תפסנו וסימנו זאת. אז זה גרעין אחד ואפשר לומר, שיש לו יעד ויעוד.

במסגרת הרחבת ומציאת קרקעות גם של אדמות מדינה וסימונן, ע"י ועדת השרים שהיתה, אותרו מספר שטחים באיזור גבעת התול"ר, אשר מיועדים, כבר מקדמת דנא, ז"א מלפני 4 שנים, להקמת האיזור העירוני בגבעת התול"ר. גם על נושא זה יש תכנית מסודרת, עם שכונות עירוניות של 5,000 משפחות, שהיו מיועדות לשם. בהזדמנות חגיגית זו, כשבדקו את כל השטחים, מצאו עוד שטח אחד מדרום למחנה עופר וממזרח לצומת התול"ר, של כ-380 דונם.

אל"מ ד. סחו: זה רק 220 דונם.

מר א. בראון: (מראה על המפה) - המלבן הוא מחנה גבעון; זו גבעת חדשה, כאן הם יושבים, זה השטח המיועד להם. שמעתי אתמול ברדיו, שיש קצת בג"צים על זה. האיזור האדום נמצא כקרקעות מדינה ע"י הועדה שבדקה שטחים אלה. זה האיזור ששייך לתכנית הראשונה של השכונות העירוניות של גבעון. בהזדמנות זו מצאו שטח נוסף ממזרח לצומת.

השר א. שרון: מדרום-מזרח לחוות העופות.

מר א. בראון: על שטח זה יש מריבה. עובדי חברת החשמל הערבית רצו להקים פה שיכון וגם היום יש על כך דיונים נוספים. השטח הזה הוכרז וסומן לאחרונה כשטח מדינה ומיועד להתישבות. אנו מציעים להקים כאן את היישוב ההתחלתי, שאם"כ יכול להיות שיתחבר עם האיזור העירוני שיבנה בגבעת התול"ר. הדבר יכול להיעשות, לפי הערכתנו, די מהר וניתן לזה כבר שם: גבעת זאב, לכבוד 100 שנות ז'בוטינסקי. יש פה גרעין של תנועת משקי בית"ר שהתארגן בתוך גבעון ומיועד למקום זה. אנו מציעים שהועדה תאשר לגרעין להקים כאן ישוב קהילתי ע"י החטיבה להתישבות, שיתכן בעתיד, כאשר יבנה האיזור העירוני, הוא יתווסף אליו. זה לא כל כך חלק, כי זה נוגע אחד בתוך השני, אך נראה לנו כחשוב מאד להכנס לשטח זה ולחיות בו. אם נעבוד לפי השיטה שבה נהגנו בשנתיים-שלש האחרונות, נראה לנו שאפשר לעשות זאת די מהר. נעשו כבר כל מיני נסיונות של פעולה בשטח, כולל גידור שכבר קיים.

השר א. שרון: אני רוצה להסביר לחברים כמה דברים בקשר לכל האיזור ולבעיות שיש כאן, בנוסף למה שאורי הסביר. אני רוצה להדגיש, שזה דבר שעלה בישיבת ממשלה ואנו אישרנו תכנית של "בנה ביתך". אני מעריך, שיש כאן שטח של כ-340 יחידות.

(המשך הדברים רשמה ל.ד.)

אם אנחנו ננסה לראות מה קורה בעצם בשטח כאן, יש לנו כאן שטח שהוא בבעלות ברורה ויש לגביו החלטה. לא היה לנו כאן קושי לקבל החלטה, כי כולו היה תחום באותו תחום, שאנו קראנו לו בזמנו, בזמן שעבדנו בועדת הקרקעות -תחום התכנון. הכל כללנו במסגרת הזו של גבעון. יתחילו כאן לעבוד, להכשיר את השטח, יוציאו מגרשים למכירה ויתיישבו כאן מאות משפחות. זו חוליה קשר מאוד חשובה שמקשרת את רמות לאזור גבעון. אם נסתכל על המפה הזו זה יהיה החיבור שלנו שמחבר את רמות ואת ירושלים עם אזור גבעון, ומפה, כל אותו הקשר שאנחנו עושים לעופרה, בית-אל, רימונים, מכמש - כל אותה טבעת שמקיפה את ירושלים, שאנחנו עוסקים כבר מספר שנים בבנייתה.

כלומר, יש לנו בעצם היום בשטח כמה דברים - יש לנו עובדה אחת - זה מחנה גבעון עצמו. אנשים יושבים שם כבר 3 שנים.

יש לנו עובדה שניה - וזה תנושא של חדשה. אני מקווה שתהיה כאן התחלה ככל האפשר מוקדמת, כי אני לוחץ לזרז את התחלת הפעילות כאן של התחלת הכשרת השטח כאן, כדי שהמנהל יוכל להוציא את המגרשים האלה למכירה. זה מקום קרוב מאוד לעיר, יוצא מן הכלל, עם נוף נהדר.

יש לנו אזורים לגביהם קיבלה הממשלה החלטות. יש לנו החלטה לגבי גבעון. אנו כללנו את הכל בתוך מה שקראנו - קו התכנון, שהוא מופיע כאן בקו הירוק מסביב, וזהו המקום המיועד לבית-חורון שעדיין נמצאת כאן. יש לנו מקום שמיועד לבניה של גבעון העיר, לכשתרחיב. יש לנו היום עוד מקום אחד שנמצא כאן , במקום הזה. זה לגבי המחשבות שלנו והעובדות היהודיות שכבר נמצאות בשטח.

אבל בשטח הזה ישנה פעילות ערבית, אינטנסיבית שאין כמותה, שהיא חלק מהפעילות הערבית הגדולה מסביב לירושלים. צריך לזכור שלירושלים, לתחום המוניציפאלי, מאז מלחמת-ששת-הימים, נכנסו 30 אלף ערבים. בפריפריה של התחום המוניציפאלי נכנסו 30 אלף ערבים. לפריפריה של הגבול המוניציפאלי הנוכחי של ירושלים - והרי אין כאן גבולות פיזיים, זה ממש בגבולות ירושלים - נכנסו עוד בין 20 ל-30 אלף ערבים. ויש כאן תהליך בניה מהיר ביותר. ולפי דעתי, הבעיה שלנו היום זה איך בדרך הקצרה והמהירה ביותר לישב יהודים. אני יוצא מתוך הנחה ברורה, שבסופו של דבר, כל הדבר הזה, יהיה ישוב אחד. יכול להיות שכולו יהיה, כמו נוה-יעקב, שכונה בתוך ירושלים. אבל היום, מצד אחד, נוכח קיום גופים שלנו, כאלו שכבר נמצאים בשטח וכאלה שרוצים להכנס לשטח הזה, נוכח קיום של קרקעות מצד שני, ונוכח העובדה שהערבים משתלטים במהירות על השטח הזה, לפי דעתי, זה מחייב שכל מי שרק יכול להכנס, שיכנס, אפילו אם זה נראה כאילו אין זה דבר מסודר. כלומר, שכל האזור כולו היום הוא בתחום אחד. הבעיה הראשונה, לפי דעתי, כרגע, היא להכנס.

לכן אני הייתי מאוד ממליץ, שבנקודה הזו המצויינת כאן. מדרום מזרח לחווה, שהיא נקודה בין מחנה גבעון של היום לבין מרכז העיר המתוכננת ושצריכה להבנות באחריות משרד הבינוי. נקים היום, אפילו באורח זמני - כי האורח הזמני הזה יכול להמשך כמה שנים, אבל זה יהיה באורח זמני, את הישוב. שתכנס החטיבה להתיישבות למקום הזה ותקים את הישוב הזה. בטופו של דבר, ממילא, כולם יהיו חלק ממכלול אחד. זו הצעתי.

<u>חשר ד. לוי:</u> גבעון בעצם מיועדת לישוב עירוני, זאת לפי החלטה של כל המוסדות המוסמכים לכך. אנחנו מגדירים את השטח. הפרוגרמה שלנו לגבי גבעון בעיצומה. אנחנו רוצים להתחיל בדחיפות. המשרד נערך לעבודות הפיתוח והחשתית כבר ב-1981. אם אנחנו היום נצרף גרעין כל שהוא, שבעצם אינו חלק מהעיר, מהישוב העירוני, אנחנו מעכבים את העבודה ויוצרים דבר והפוכו.

יש בעיה מסויימת של אותו גרעין שעליו מדובר. יש הבנה ותמימות דעים עם המחלקה להתיישבות, שבהחלט, הואיל והוא גרעין זמני, הוא יוכל לעלות כישוב קהילתי זמני על גבעה שממול גבעה חדשה. אנחנו ב-1981 מתחילים את העבודה בגבעון. מקובל עלינו שאם יתיישבו זמנית בגבעה שממול גבעה חדשה, הרי עם העבודות בגבעון ותחילת הבניה, הם יקבלו זכות ראשונים ואז יוכלו להשתלב בבניה בגבעון.

אם נעשה היום דבר שאינו משתלב בעיר בעצמה, אנחנו בעצם ניצור לנו צרה שאין בה צורך.

הייתי מסכם כך: אני חושב שכאן אפשר להגיע לתמימות דעים - שהגרעין יעלה על הגבעה שממול גבעה חדשה. אנחנו, לפרוגרמה של גבעון נתן דחיפה מיוחדת. השטח בשלב של גידור. עבודות הפיתוח והתשתית ב-1981, ואפשר בהמשך בהחלט לשלב את הגרעין כבעל זכות ראשונים בישוב העירוני.

אני פשוט מבקש שלא ניצור מצב שגם יעכב, גם לא יפתור וגם אח"כ נצטרך לחזור בנו מהחלטתנו, מאחר ולישוב עירוני יש את המשמעות והממדים משלו. אז זה מוסכם על החטיבה ועל משרד השיכון ואפשר להשיג את שני היעדים החיוביים האלה ביחד, מבלי שדבר אחד יעכב את השני.

מר מ. דרובלס : עם הודעתו של שר השיכון שמגדרים את השטח, ובתחילת שנת התקציב 1981 יכנסו לעבודות התשתית בגבעון העיר - המטרה קודם כל היא לתפוס שטח וליישב. זו החלטה בהחלטה חיובית, שנראית לי. במקביל, אם בסמוך לעיר נקים מוקד, זה כבר יצטרך להשתלב ביחד. אינני חושב שיש צורך, היות והשטח קטן ומצומצם שאחד ידרוס את השני. מול גבעה חדשה יש לנו שטח, כי גבעה חדשה עדיין לא מתפתחת עד כדי כך, שם אפשר להושיב את הגרעין של גבעת זאב.

מר א. בראון : בשביל מה? הוא יושב כבר, הוא לא רוצה לעבור.

מר מ. דרובלס : אפשר יהיה להעביר אותם לשטח הזה, ויש שם בהחלט מקום לשני ישובים קהילתיים אשר משתלבים עם בית חורות, כגוש. אם נסתכל על המפה : החדשה יושבת היום כאן. אנו מדברים בשלב ראשון על הגדלת החדשה והבאתה לסדר גודל של 50 יחידות.

השר א. שרון : אני הייתי רוצה נקודה אחת לומר לחברים : אני לא הייתי מציע לבנות היום תקוות יתר בכל מה שנוגע ל"בנת-ביתך". זה דבר ממושך מאוד. יש לנו נסיון בזה . עד שנגשים לבניית "בנה ביתך" זו קריעת ים סוף. הבעיה שלנו היום, לפי דעתי היא, שיש לנו כרגע שנה זמן. אין לנו יותר משנה. אני רוצה שיהיה ברור לכולם - שאם נאמר יהיה לנו שינוי פוליטי - דבר שיכול לקרות, הפעולות האלה יפסקו באותו היום. שיהיה ברור לחלוטין. לא ישבו שם.

זאת צריך לזכור בכל מקום. בכל מקום שישבו בשטח, אפילו בתנאים הכי נוראיים - באוהלים, בכל מקום, יחזיקו, כי לא יהיה מי שיוכל להוריד. כי פה זה מצב שונה, ואינני רוצה לנתח כרגע למה. אבל איפה שלא ישבו, לא יעלו לעולם יותר. לכן היום זה לא זמן שאפשר לחפש את ההכי טוב. צריך לחפש את המינימום האפשרי.

<u>מר מ. דרובלס</u> : זה בהחלט מקובל עלי, ואני אומר, שגם מסיבות אלה שהסביר יו"ר הועדה, אנו צריכים להביא לגבעה חדשה, בהקדם, בין 50 ל-60 יחידות. פה יש מקום ללכת ל"בנה ביתך" בגלל קרבת העיר, כי יש קצת הבדל בין הישוב כאן לבין ישוב אחר שיושב במקום מרוחק, אם זה אלון מורה , אם זה תפוח, אם זה שילה וכו'. כי אין הבדל גדול בין הישוב כאן לבין רמות. זה סה"כ מרחק של 1.5 ק"מ מבחינת ריכוז אוכלוסיה. גם את הפרט הזה צריך לקחת בחשבון. לכן אני אומר - כאן תפקידנו לקבוע כמה מבנים זמניים כדי לקבוע עובדה שאנחנו יושבים ומיד להכנס לבניית קבע, כי אזרחים, תושבים ומעוניינים ישנם. אם נמשיך את התיזה של היו"ר, אם אני גם כאן קובע את המוקד, בין שניהם ביחד, הרי הם מהווים חזקה חזקה מאוד של לפחות 100 בתים שמתחילים בבנייתם.

מה יקרה בעתיד? בעתיד יש לנו כמה אלטרנטיבות וכמה אפשרויות. אפשרות אחת - ששניהם ביחד יתאחדו והם יהיו ישוב קהילתי אחד , כי מה שמפריד ביניהם זה הכביש.. אפשרות שניה : שגם זה וגם זה יהיו חלק מגבעון, שיחד יהיה חלק של המטרופולין של ירושלים. ואפשרות שלישית שישנה - שזה יהיה גוש קהילתי כפרי ביחד עם בית חורון, כיוון שלבית חורון,

אפה שהיא יושבת, אין לנו שטח, ואנחנו צריכים את הבנגה כאן, כי התחייבנו לבנות בבנגה הזו את השטח. כך קיימת אחת משלושת האפשרויות האלה. מבחינת התפיסה הכפרית שלנו אין זה תופס. כי אם אנחנו מתחילים כאן את הישוב בתכנון קבע, אין מקום ליד העיר, בצמוד לעיר, שיהיה ישוב קהילתי כפרי. אלה יצטרכו להפוך לשכונה בלתי נפרדת של החלק הזה. ואם בא משרד השיכון ואומר - אני מתחיל לקבוע עובדות, כי כל הבעיה של החטיבה להתיישבות היא שאנו יכולים לעבוד מהר, לא קבע, זמני - עולים על הכלים, קובעים את העובדות. אבל משרד הבינוי והשיכון אומר - אני כבר קובע את העובדות עכשיו.

השר א. שרון: את העובדות האלה, לפי דעתי, צריך לראות אותן קצת אחרת. היו עובדות שיכולנו לראות אותן כעובדות לפני שנתיים. היום העובדות הן רק בנוכחות האנשים בשטח. היום שום גידור, שום דבר לא תופס יותר, רק נוכחות אנשים בשטח בשנה הקרובה.

אל"מ ד. סחיו: ראשית, אני רוצה לומר שאני תומך בגישה של משרד הבינוי והשיכון. ואני רוצה לחזק גישה זו ולהסביר: גבעון הוא שטח חשוב מאוד להקמת ישוב גדול, עירוני, בפריפריה של ירושלים. מצד שני, מבחינת השטחים שאותרו עכשיו בכל תחום התכנון, נראה לי שהרבה שטחים נוספים לא נאתר יותר. כלומר, זה אינוונטר הקרקעות שעומד היום לרשותנו לפיתוח.

השר א. שרון: אבל אם יהיה שם מוקד שישב שם כבר כחלק מהתחלת הענין, מה זה יפריע?

מר א. בראון : ברצינות, האם זה מפריע לעבוד?

אל"מ ד. סתיו : האמת היא, שהגבעה שמול גבעה חדשה, שדרך אגב, יש עליה עכשיו 200 דונם, והגבעה שממול זה גם סיפור של למעלה מ-150 דונם, כלומר, בכל אחת לחוד, לישוב קהילתי מצומצם זה מספיק. יתאחדו יום אחד - מה טוב. אם לא נשלח לשם ישוב קהילתי, אז לגבעה הזו, באמת, משרד הבינוי והשיכון לא ילך, כי אין דיבה שמישהו אחר ילך לשבת שם.

מר א. בראון: אבל זה שייך לישוב הקהילתי הקיים, לגבעה חדשה. זה בתכנון של גבעה חדשה! שם הם הולכים לבנות את הישוב שלהם. זה בדיוק שייך להם.

אל"מ ד. סתיו: זו באמת בעיה, שרחל עינבר מתכננת יותר מהר ממשרד הבינוי והשיכון. אבל אני רוצה בכל זאת להגיד דבר אחד - קביעת עובדות בגבעון, בגלל האטרקטיביות הגדולה של גבעון, אני חושב שניתן לעשות את זה בדרך שאני חושב שעכשיו אנחנו עולים עליה, והיא - לקחת את השטח הזה עם פיתוח מינימאלי, (ובגבעון, דווקא בגבעה הזו, כמעט ולא צריך אפילו לבצע פיתוח, אלא רק גידור) ולהעמיד את זה לרשות קבלנים פרטיים שיתחילו לבנות בעצמם. בגבעון לא צריך את המשאבים הממלכתיים לא של הסוכנות ולא של משרד הבינוי והשיכון, אלא יש לגשת מייד לבניה. אני חושב שזה הפתרון הנכון. אסור לנו לשכוח - גבעת התול"ר והגבעה שממול, סה"כ, נותנים לנו 600 - 700 דונם ראויים לבינוי, לכן צריך לתת אותם לפיתוח של בניה קהילתית ובזה לבנות את גבעון.

השר א. שרון : אם משרד הבינוי, אנחנו מבחינתנו מוסרים את הקרקע מחר בבוקר. בבקשה, תביאו קבלן למקום ותנו לו.

מר י. כהן : אנו במו"מ למסירת בניית גבעון לגורם כלכלי. במקביל, אנו עוסקים בתכנון כדי לגשת לביצוע התשתית כבר באפריל.

השר ד. לוי : זה מתואם.

השר א. שרון : אני רק רוצה לומר לכם דבר אחד - שתדעו. המקום הזה הוא בעל חשיבות עצומה. המקום הזה לא ישאר בידינו אם לא ישבו שם אנשים. שישבו אנשים אפילו בתנאים הכי נוראיים, המקום יהיה בידנו. כמו שכל דרך שקיימת היום, שאינה מכוסה באספלט, אבל היא קיימת ונוסעים עליה, במשך הזמן, לא יעזור, יכסו אותה באספלט. ואני אומר את הדבר הכי נורא שאמרתי פעם לאנשים שם, כששאלו :"מתי ישימו אספלט?", אמרתי :"כשהמכונית הראשונה תעלה על מוקש ישימו אספלט".

מר א.בראון : זה נכון. אבל זה קרא שבוע לפני המוקש.

השר א. שרון : אני אומר את זה עם כל החומרה של הדברים. לכן, מה שיקבע אם יחזיקו בצומת הזו של גבעון, אם יחיו שם אנשים. זה אני מקבל את הגישה הזו שזה ישוב עירוני. אני גם בעד לתת את זה לקבלן שיבנה שם - אבל קחו שם את ה-200 דונם האלה שהם בצד. תשימו שם מוקד, תושיבו שם את האנשים, ואז אנחנו יודעים שתפסנו את הקצוות של השטח. הקצוות

בידנו. מצד מערב יש לנו את ביח חורון. מצד מזרח יהיה לנו המוקד החדש הזה שאליו אני מתכוון. מצד דרום יש לנו את חדשה - לקחנו וחחמנו את השטח שבו נקים את הישוב. במקרה כזה השטח הזה ישאר בידיים יהודיות. אבל הוא לא יהיה בידיים יהודיות אפילו אם יהיו לנו התכנונים הכי טובים, תהיה שם גדר, אם לא יהיה שם ישוב. כי יכול להווצר מצב שלא יהיה מי שירצה להושיב שם יהודים. אז לא יעזור לנו כל התכנון. אבל כשיהיו אנשים בשטח זה יהיה אחרת. יש הבדל בין אם מישהו יצטרך להושיב יהודים לבין מי שיצטרך להוריד יהודים . יש הבדל. אנחנו יודעים שיש הבדל.

<u>השר א. שרון</u> : אין ויכוח בקשר לגישה. השאלה היא איך אנחנו משיגים בדרך היעילה, המהירה והטובה ביותר יישוב של האזור. אם ההחלטה היא לשים בכל מקום, בבקשה, בוא נבטל את ההחלטה ששם יקום ישוב עירוני ואז זה פתוח לכל. אבל אנחנו לוקחים ברצינות את הענין ששם יקום ישוב עירוני. המשרד פשוט נערך. זה לא רק תכנון, אני מדבר על ביצוע, וביצוע כבר ב-1981. עכשיו, בצדק, הגבעה השניה שממול חדשה גם כן, פשוט נשארת לא מאוכלסת וחל עליה בעצם את אותו חהליך. מה שאני מציע שניישב אותם על הגבעה הזו, יש שם מספיק שטח לישוב קהילתי קטן.

שנית, אנחנו נערכים להתחיל בעבודות הפיתוח ב-1981. הגידור נעשה כבר, בימים אלה נעשה הגידור, אז אל לנו ליצור מצב שיפריע לדבר שכולנו רוצים בו.

<u>משר א. שרון</u> : זו ועדה שבה נאמר כל דבר ברוח טובה. אני רוצה משהו לומר - וחרשו לי לעשות אנלוגיה

השר א. שרון

מתחום אחר, מהתחום הצבאי. אפשר לעשות את הדברים הכי מטורפים, אבל תמיד צריך דבר אחד לזכור - שאם אתה לא מצליח, אסור שזה יהפוך לקטסטרופה. אני בטוח שעושים הכנית. אני משוכנע בכך, אני רואה את העבודות במעלה האדומים. אין פעם שאני עולה מיריחו לירושלים, שאני לא נכנס למעלה האדומים. אני רואה את העבודה. זה יפה מאוד. אני בטוח שעושים תכנון יפה ושמכינים, אבל אם לא יהיה יהודי שישב שם, במקום הזה, זו תהיה הקטסטרופה. כשאנחנו אומרים שאנחנו נעשה ב-1981 אין לנו אפילו ערובה הקטנה ביותר. כי אנחנו נגשים לזה בצורה רצינית, ז"א, זה תכנון רציני. אח"כ צריך תשתית של דרכים, צריך ביוב רציני ואת כל המערכת שמחייבת עיר רצינית ויישוב עירוני גדול של אלפי נפשות. וכך אנחנו עלולים להתפס כאן בלי יהודים שחיים בצומת. לכן, במקרה כזה, אם יותר קשיים או פחות קשיים, עדיף שיהיו קשיים אבל לא תהיה קטסטרופה. בעיני, אי ישיבה במקום הזה זה בגדר הדבר הכי חמור שיכול להיות. מה מפריע לי שישבו שם יהודים, והיהודים האלה ידעו מראש שהמקום הזה מיועד להיות עיר, היהודים האלה צריכים לקבל שכונה. תעשו איך שאתם מבינים.

<u>השר ד. לוי</u>: אנו מתכוונים להכניס לשם כבר בשלב ראשון קבלנים ותאגידים. העבודה תהיה בעיצומה. זה לא מצב שאנחנו יושבים על איזה תכנון ואומרים שכל עוד אין השלמה של מדרכה או משהו, זה יקח עוד שנה. הכוונה היא לגייס גם את המעורבות של הון פרטי אשר יתחיל לפעול שם בשלב ראשון. כאן זה לא רק ענין של הערכות של הממשד, אלא זה דבר שימצא את ביטויו גם בהיקף וגם במהירות. פשוט, אם אנחנו

נעשה את מה שמוצע כאן, אנחנו מעכבים את כל התהליך.

השר א. שרון : יש דבר נוסף דוד - אם ניקח לדוגמא את מעלה האדומים. זה באמת דבר יפה מאוד. נדמה לי שמכרתם את כל הדירות ועוד חסרו לכם שם. אבל 3 שנים אנחנו מטפלים בנושא הזה ואין לנו אפילו אדם אחד שחי שם. אנחנו נמצאים עכשיו במחצית דצמבר 1980. בקצב הבניה כפי שהוא מקובל, אפילו המהיר ביותר, כשנגשים בצורה מסודרת ומתוכננת - ואני מברך עליה, לא יהיו יהודים במקום בסתיו 1981. לא יחיו שם יהודים. ואם לא יחיו שם יהודים, אנחנו בהחלט עלולים לאבד את המקום הזה. לכן הייתי מאוד ממליץ שלא נלך בדרך זו.

מר א. בראון : רק דבר אחד, אני רוצה לומר משהו - כשאתם מדברים פה על הגבעה הזו מול חדשה, אז דבר ראשון אני רוצה לומר - זה שייך לתחום של גבעה חדשה, של הישוב הקהילתי, מדובר על לתת להם אמצעי ייצור, מבני תעשיה קטנים, בתי מלאכה קטנים.

אל"מ ד. סתיו : אסור. אסור בגבעון לבזבז שטחים.

מר א. בראון : אני אומר, כל זה שייך לאזור. יש לנו פה בעיות עם קרקעות, שאנו עומדים לגביהן עם הערבים בויכוח - כמה נשאר לנו פה בכלל. אבל פה גרים כבר יהודים. באזור הזה עוד לא גרים יהודים. אז למה לשים את היהודים במקום שכבר גרים שם.

מר א. בראון

עכשיו, זה גרעין שהתפלג לשניים והאנשים לא רוצים לחיות האחד עם השני, אז נעשה להם חתונה מאונסת? לעומת זאת, יש פה מקום למוקד ראשוני. מכאן ואילך את הכל אפשר לבנות, מה זה מפריע? אני לא מבין למה זה מפריע? אז אנחנו פה כאילו אונסים אותם להיות האחד עם השני על מקום שהוא מיועד לשטח זה של גבעה חדשה שיש איתו בעיות מבחינת קרקע ופה אנחנו נבנה דבר יפה, אבל זה יקח הרבה זמן. אני לא חושב שזה מפריע שקטע משטח יהיה בנוי. ואנחנו מתכוונים למבנים זמניים בינתיים.

<u>מר ט. דרובלס</u> : יש בעיה נוספת. הבנה זו עובדה. לנו אין פתרון לבית חורון ואנחנו התחייבנו למסור את הבנה לבית חורון . ושם יוקם ישוב קהילתי. אם אנחנו מקימים כאן ישוב קהילתי וכאן ישוב קהילתי, העיר בבעון יורדת. אורי, עם כל הכבוד, אתם רוצים לפתור בעיות חברתיות, ואני מסכים שישנה בעיה חברתית. אז את הבעיה החברתית אני פותר כאן. אם אני מקים כאן ישוב קהילתי וכאן ישוב קהילתי, יש להוסיף פה ישוב קהילתי שלישי באפצע - וזה יהיה גוש של 3 או 4 ישובים, ופה יוכלו לגור כמה מאות יהודים. שעה שאם תהיה פה עיר יוכלו לגור כאן אלפי יהודים. ולנו יש חשיבות שמה שיותר יהודים ישבו פה. ויש גרעין טוב שרוצה להתיישב.

דבר שני - אנחנו עוד לא דנים פה על בעית המשאבים. גם לזה , מדובר כאן על כסף שאני * עוד לא רואה אותו. על זה נצטרך לדון אח"כ. זה אמנם דבר קטן.

<u>הגב' ט. פינטו</u> : גבעה חדשה עצמה מתוקצבת בתקציב השנה הבאה.

מר א. ליטן : גבעה חדשה עצמה, לא נוספה.

מר מ. דרובלס: אנו מדברים על גבעה חדשה. לכן אני אומר, מבחינת תפיסת השטח, אם אנחנו רוצים לקבוע את העובדה, בואו נכסה את הבנגה. הרי התחייבנו להתחיל לבנות להם, אז בואו במקום כאן נתחיל לבנות פה . ואז אתה יוצר בשטח את הנוכחות שאתה רוצים. עובדים פה כלים, עובדים טרקטורים, בית חורון יעבור לכאן, תהיה להם רווחה ונקיים התחייבות שיש לנו כלפיהם. אי אפשר להמשיך להחזיק אותם היכן שהם נמצאים. והם נענו לצו ממשלת ישראל ויושבים שם כבר 3 שנים בחנק כזה, שאי אפשר להוסיף לשם אפילו יחידה אחת. בואו נוציא אותם מהחנק ונעלה אותם לכאן.

מר א. ליטן : אני רציתי לשאול האם הישוב הזה מאושר או שזה דיון לאשר ישוב נוסף?

מר מ. דרובלס : מאושר.

השר א. שרון : איזה ישוב חדש? על מה אתה מדבר?

מר א. ליטן : האם הישוב הזה מאושר במסגרת אישור של הקמת ישובים בגבעון?..

מר א. בראון : כן, זה מאושר. בממשלה אושרו הישובים גבעון וגבעה חדשה בזמן שהיה דיון על זה.

מר א. ליטן : אבל זה שלישי, אמרת שרק עכשיו הם התפלגו האחד מהשני, אז זה ישוב נוסף?

מר א. בראון : לא, זה גבעון.

נשר א. שרון : זה גבעון, זה אותו הדין. תלמד את הדבר הזה .

טוב, אני מבין שאתם עומדים על הענין הזה. אני חושב שזו טעות, אבל מאחר וגם משרד הבינוי, גם החטיבה להתיישבות עומדים על הענין הזה, ואני מבין שאינכם מקבלים את ההצעה לעלות מייד למסגרת של עליה למוקד גרעין שיישב מזרחית למקום שבו מיועדת להיות גבעון. ואשר לפי הצעתי זה היה צריך להיות חלק מהעיר. הצעתי היתה בנויה על הצורך הדחוף ליישב יהודים כבר היום במקום שהוא קריטי ביותר. על-ידי זה, לפי דעתי, אנחנו גוזרים שבשנה הבאה לא ישבו שם יהודים. אח"כ, זה תלוי מה שיקרה. אם יושיבו אותם, יושיבו. אם אנחנו נהיה, אז וודאי יושיבו. אם יהיו אחרים, אז לא בטוח שיושיבו. אבל גם אם החטיבה להתיישבות וגם משרד הבינוי דוחים את זה, אני לא רואה אפשרות אחרת לבצע את זה. אני מקבל את זה בצער. אני חושב שזו טעות. אנחנו לא יכולים, לפי דעתי, להרשות לעצמנו היום את הלוקסוס הזה שבגלל נוחות תכנונית אנחנו לא נשים מדרך רגל של יהודים במקום מסויים בשטח, שנראה לנו חשוב. אבל אין מה לעשות, אני מקבל את זה.

אל"מ ד. סהיו : אולי תקבל החלטה על תנאי על מנושא הזה - שבעוד 4 חדשים, אם.. אז...

השר א. שרון : סרי, היום אני כבר לא מודד את זה בחדשים, אני מודד את זה בשבועות. אם אנחנו מקבלים היום החלטה, אנחנו יודעים שלמרות שפה מדובר בגופים שעובדים מהר מאוד, ואנו רואים במבט לאחור מה קרה במשך שלוש השנים, עבדו מהר מאוד. אם לא נקבל היום החלטה שהגרעין הזה עולה למקום הזה הוא לא יעלה . אם היינו מקבלים היום החלטה שהוא יעלה, ביוני האנשים היו במקום. אין לי כאן בעיה, הרי ברור לי לגמרי שאצל דוד ימשיכו לתכנן, הרי לא יפסיקו לתכנן אצלו.

השר ד. לוי : אני מציע , הואיל והגרעין רוצה לעלות, והואיל ואנו צריכים למצוא את הדרך גם לענות על הבעיה המיוחדת הספציפית שלהם, הייתי מציע שהם יעלו לגבעה שממול גבעה חדשה. יחד עם זאת, אנחנו לא מעכבים את התכנון ומתחילים ב-1981 בעבודה בשטח. אני חושב שהם גם יסכימו אם נציע להם לעבור לגבעה שממול גבעה חדשה - אנחנו עשינו צעד בכיוון שבעצם הוא משיג את שתי המטרות יחד.

השר א. שרון : אבל לא במקום ההוא, כי זה מקום שמיועד היום לאנשי גבעה חדשה. עכשיו צריך להבין דבר כזה : אנחנו כבר למדנו כי כשחיים אנשים בשטח הם , הם אלה שדואגים שלא תהיה התפשטות ערבית בשטח. אני לא מוטרד לגבי הגבעה הזו שליד גבעה חדשה. הם יודעים שזה מקום שמיועד להם, הם משגיחים עליו, הם מפקחים על זה, הם מונעים חדירה. במקום השני אף אחד לא יושב ולא יישב במשך תקופה ממושכת. הסברתי את הבעיה, ניסיתי לשכנע אותכם, לא הצלחתי, לא הצלחתי, אין לי ברירה . ניסיתי כמה שיכולתי.

השר ד. לוי : אני שומע ממתי שהם מוכנים.

השר א. שרון : הבעיה שמטרידה אותי בנושא הזה היא, שאני חושש להתפס במקום הזה, בתאריך מסויים, ללא יהודים שיושבים בשטח. אני חושש מהענין הזה. לכן אנחנו רצים בלבונה כמו שדים. ורצנו בקרני שומרון ד' - יקיר. אנו רצים בכל מקום כדי שבתאריך מסויים נדע שאנו יושבים בכל אחד מהמקומות האלה. לכן במכמש זה דחוף , לכן בתקוע ב'+ (מעלה עמוס) זה דחוף .

השר ד. לוי : אני שומע שהגרעין מוכן לעלות על הגבעה שממול גבעה חדשה, אם אנחנו נאשר זאת, מתי יוכל לטפל בזה.

השר א. שרון : איני יכול לאשר את זה מסיבה אחת פשוטה, ואני אסביר למה? אנחנו נטלנו מחוייבות מסויימת לגבי אנשי חדשה . אנחנו דיברנו איתם . לא עשינו דברים על דעת עצמנו. אנו עוסקים עם אנשים שחיים בשטח. אנו הבהרנו לאנשים האלה, שאותה גבעה שאתם מתכוונים אליה, תשמש להם לבניית הקבע שלהם. היא תהיה חלק מהישוב שלהם.

אל"מ ד. סתיו : למה? אבל לא התחייבו בפניהם?

מר א. בראון : מאיפה אתה יודע? אני התחייבתי. מה זה - לא התחייבו!

השר א. שרון : אנו צריכים להבין דבר פשוט סרי - אנחנו עוסקים באנשים שחיים בשטח. והאנשים האלה, בסופו של דבר, הם האנשים החיים בשטח. כל עוד הם אינם

בשטח אנחנו אומרים להם :"תראו, לא גבעה זו, אלא גבעה אחרת. לא גבעה אחרת, גבעה שלישית. זה דבר אחד.". אבל אלה לא כלי משחק, האנשים האלה חיים בשטח. דיברנו עם האנשים האלה. הרי היינו שם הרבה פעמים. אורי היה שם, אני הייתי שם, דיברנו איתם. אני לא אקבל כאן היום החלטה ליד השולחן הנוגדת דברים שאמרנו לאנשים שחיים בשטח שלוש שנים. אני לא אעשה את זה. ניסיתי להעלות נקודה, לא הצלחתי לשכנע, מה אני יכול לעשות?

<u>מר מ. דרובלס</u> : אני לא ראיתי כך את הדיון, שאו שאנו צריכים לאשר את המוקד בנקודה המוצעת, ואם לא, אז בכלל שום דבר לא. יש גם התחייבות, אמנם לא רשמית, אבל מילה ניתנה מטעם אנשים מכובדים מאוד, במשרדי ממשלה, ואני לא אומר זאת דווקא לגבי משרד השיכון והחטיבה להתיישבות, אלא ממשרדים אחרים . אנו יודעים מה שהיה - אנשים חשבו שישנה סחבת, ורצו להתיישב, וניסו לקבוע עובדות בלתי חוקיות, שכמובן אני לא מצדיק את זה, אבל אנשים ירדו מרצונם. אבל נאמר להם משהו כמו :"נבדוק ונלך לקראתכם". אורי, אם אתם התחייבתם לגבי חדשה, גם אני, ואני אוכל יום יום את בעית חדשה ואני יודע את הבעיות שישנן עם רחל, אבל נאמר גם משהו לאנשים אחרים שרוצים שם להתיישב כדי שהם ירדו ולא ילכו נגד החוק. נאמר להם שניתן להם שם להקים ישוב. אז מה לגבי התשובה הזו.

<u>מר א. בראון</u> : שוחחתי עם האיש הנכבד שאמר להם את זה. אנחנו חרי חברים. הוא לא אמר דבר כזה.

השר א. שרון : מאחר והאיש איננו כאן, זה לא חשוב.

מר מ. דרובלס : יש סיכום בכתב לא רק בע"פ על דברים מסויימים שנאמרו ע"י גורמים שאמרו שהם יציעו, ישתדלו יעשו. כלומר, הבעיה ישנה, נאמר לאנשים. וכך אנחנו יוצרים בעיות משני הכיוונים. מצד אחד, מבחינת גבעה חדשה. איני חושב שלאנשי חדשה יש חזקה מיוחדת על כל השטח מסביבה, למרות שהם עשו שם דברים חשובים מאוד : וידאו מניעת פלישה בלתי חוקית של ערבים. יחד עם זאת, איני חושב שהם יכולים לבוא ולהגיד :"בוא לא ישב אף גוף אחד חוץ מאיתנו". זו לא בעיה של גבעה חדשה, זו בעיה של הועדה. הועדה יכולה להחליט.

אם ההצעה לא בשלה עכשיו מבחינת קבלת החלטה, אני מציע, אני מציע שנמשיך לבדוק את כל האפשרויות, לא נחליט באופן סופי. נמשיך לבדוק את כל האפשרויות.

השר א. שרון : טוב, אני חושב שנגענו בשורה של דברים. אני רוצה להודות לכם. הישיבה נעולה.

ה/1 <u>ההתישבות בגליל: ביסוס המצפים</u>

יו"ר הועדה פותח.

בדיון משתתפים: השרים ד. לוי, א. שרון; ה"ה ע. לוינסקי, מ. דרובלס, א. בראון וי. מרגלית.

מ ח ל י ט י ם בהמשך להחלטות הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית (להלן - הועדה להתישבות) מס. ה/9 מיום י"ב בשבט התשל"ט (7.2.79), מס. ה/21 מיום ג' באייר התשל"ט (30.4.79), מס. ה/16 מיום ד' באב התש"ם (17.7.80) ומס. ה/18 מיום ב' באלול התש"ם (14.8.80) בענין ההתישבות בגליל ובשומרון, הקמת מצפים:-

א. להטיל על ועדה בהרכב: ראש המחלקה להתישבות, מ. דרובלס - יו"ר ונציגים מטעם משרדי האוצר, הבינוי והשיכון והחקלאות לסכם הצעה בדבר ביסוס המצפים אשר הוקמו בהתאם להחלטות הנ"ל על-ידי הקמת תשתית הדרושה לתיפקודם כישובים לכל דבר וענין ובנית מבנים - עד 30 בכל אחד מהם.

ההצעה האמורה תכלול בין היתר את המפרט התקציבי הדרוש לביסוס הישובים, ואת חלקה של הסוכנות היהודית בתקציב זה.

ב. הועדה תגיש את סיכומיה בהקדם לועדה להתישבות.

ה/2 <u>מכמש - הקמת הישוב ותקצובו</u>

יו"ר הועדה פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה א. בראון, ד. סתו, מ. דרובלס, ש. רביד והגב' ט. פינטו.

מ ח ל י ט י ם בהסתמך על החלטה מס. ב/100 של ועדת השרים לענייני בטחון מיום א' באלול התש"ם (13.8.80) ועל החלטה מס. 1038 של הממשלה מיום י"ב באלול התש"ם (24.8.80):-

א. להקים את מכמש כישוב בנ.צ. 1795/1428 בין רימונים לבין מעלה האדומים - לאורך הציר "דרך ארץ המרדפים".

ב. לפנות אל משרד האוצר בענין תקצוב הקמתו של הישוב.

ג. להטיל על החטיבה להתישבות של ההסתדרות הציונית העולמית את האחריות הכוללת להקמת הישוב, כאמור.

./גבעון

הת/3 ג ב ע ו ן

יו"ר הועדה פותח.

בדיון משתתפים: השרים א. שרון, ד. לוי; ח"כ א. בראון, ד. סתיו, מ. דרובלס, י. מרגלית, א. ליטן והגב' ט. פינטו.

המשך הדיון נדחה.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת